

A MEZŐGAZDASÁGI KOCKÁZATKEZELÉSI RENDSZER MŰKÖDÉSÉNEK ÉRTÉKELÉSE

2020

**A MEZŐGAZDASÁGI
KOCKÁZATKEZELÉSI
RENDSZER MŰKÖDÉSÉNEK
ÉRTÉKELÉSE
2020**

Agrárközgazdasági Intézet,
Budapest, 2021

Szerkesztette: Lámfalusi Ibolya
Péter Krisztina

Szerzők: Péter Krisztina
Gerencsér Ilona
Kovač Anna Rebeka
Áldorfai György
Keszthelyi Szilárd
Szili Viktor

Opponensek: Stark Edina
Suga Gábor János

Felelős kiadó: Goda Pál

Kiadó: AKI Agrárközgazdasági Intézet
Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság

H-1093 Budapest, Zsil utca 3–5.

Telefon: (+36 70) 501-0446

Fax: (+36 1) 217-8111

<https://aki.gov.hu>

aki@aki.gov.hu

ISSN 2786-3247 (Online)

DOI: <https://doi.org/10.7896/ai2104>

© Agrárközgazdasági Intézet – minden jog fenntartva

A kiadvány megtekintéséhez az Adobe Acrobat Reader programot javasoljuk.

Jelen mű felhasználása a **Nevezd meg! – Ne add el! – Így add tovább!** 4.0 Nemzetközi (CC BY-NC-SA 4.0) licenc alapján lehetséges.

A felhasználási feltételekről bővebben: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.hu>

TARTALOMJEGYZÉK

Összefoglaló	5
Háttér	5
Módszer	5
Eredmények	6
Summary	9
Introduction	9
Methodology	9
Results	10
Szabályozás és módszertan	12
Szabályozási környezet 2020. évi változása az MKR már működő pilléreivel összefüggésben	12
Mezőgazdasági krízisbiztosítási rendszer	13
Módszertan	15
Adatbázis	15
Számítási eljárások	16
Időjárési jelenségek 2020-ban	18
Az I. pillér eredményei	22
Az I. pillér összesített eredménye	22
Az I. pillér részletes eredményei	25
Részvétel	25
Járásonkénti bontás	25
Ágazatonkénti bontás	26
Méret szerinti bontás	29
Károsodás	30
Járásonkénti bontás	30
Veszélynemenkénti bontás	32
Ágazatonkénti bontás	35
Méret szerinti bontás	38
Kárhányadok	39
Járásonkénti bontás	39
Ágazati bontás	40
Méret szerinti bontás	42
A II. pillér eredményei	43
A II. pillér összesített eredménye	43
A II. pillér részletes eredményei	44
Részvétel	44
Járásonkénti bontás	44
Biztosítási típusonkénti bontás	46
Díjbevételek változása	49
Ágazatonkénti bontás	51
Méret szerinti bontás	56
Károsodás	57
Járásonkénti bontás	57
Veszélynemenkénti bontás	59
Biztosítási típusonkénti bontás	62
Méret szerinti bontás	69
Kárhányadok	70
Biztosítási típusonként	70
Járásonkénti bontás	70
Ágazatonkénti bontás	72
Méret szerinti bontás	75
Biztosítási díjak változása	76
A III. pillér eredményei	84
A IV. pillér eredményei	86
Mellékletek	89

ÖSSZEFOGLALÓ

Háttér

A kiadvány a mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer működését és eredményeit mutatja be a 2020-as évre vonatkozóan. Az elemzés célja, hogy segítséget nyújtson a rendszer irányítójának, az Agrárminisztériumnak a jogszabályi háttér esetleges változtatásához, valamint tájékoztató pontot jelentsen a termelők, a biztosítótársaságok és biztosítói egyesületek részére.

Az értékelés első részében áttekintjük a jogszabályi háttér 2020. évi változásait, valamint a tárgyévet jellemző időjárási jelenségeket. Majd az I. és a II. pillér eredményeit értékeljük járásoként, veszélynemenként, méretkategóriánként és ágazati bontásban, valamint megvizsgáljuk a biztosítási díjak változását az „A”, „B”, „C”, illetve kiegészítő biztosítások esetében külön-külön is. Ezt követően ismertetjük a III. pillér működésének elmúlt évi tapasztalatait. Végül bemutatjuk a kockázatkezelési rendszer legújabb jövedelemstabilizációs eszközét, a mezőgazdasági krízisbiztosítási rendszert, amely a rendszer IV. pillére.

Módszer

A mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer I. és II. pillérének 2020. évi értékelésekor döntően a rendszer adatbázisára, valamint az AKI saját, biztosítókra vonatkozó adatbázisára támaszkodtunk. Az így képzett összetett adatbázis alapvetően a következő három blokkból áll:

- kárenyhítési hozzájárulások;
- kárenyhítő juttatások;
- biztosítói díjbevételek és kárkifizetések

és ezek kapcsolódó adatai.

Az adatok legnagyobb részét jelentő első két nyilvántartást a Magyar Államkincstár gyűjti és bocsátja rendelkezésre, mint a kárenyhítési rendszer I. pillérének be- és kifizetéseit kezelő szerv. A harmadikat az üzleti biztosítók által megküldött adatok alapján az AKI állítja össze.

A kiadvány mutatóinak fent jelzett eltérő aggregáltsági szintjei – a jövőben az adatszolgáltatás összehangolásával kiküszöbölhető – kényszerű becsléseket igényeltek az üzemszintű adatok dezaggregálásában. A felsorolt mutatók közül üzemi szinten állt rendelkezésre a kárenyhítő juttatás.

Az értékelésnél alkalmazott méretkategória szerinti bontás eltér a kkv-törvényben megadottaktól. A méretkategóriák az Egységes Kérelemben (EK) szereplő területadatok alapján kerültek kialakításra a következők szerint: mikrovállalkozáson az 5 hektár alatti területtel rendelkező termelőket értjük, kisvállalkozáson az 5–20 hektár között gazdálkodókat, középvállalkozáson pedig a 20–200 hektár területen termelőket definiáltuk, míg nagyvállalkozásnak a 200 hektár feletti gazdálkodókat jelöltük.

A III. pillér bemutatásánál döntően a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara beszámolójára támaszkodtunk, míg a IV. pillérnél a Magyar Államkincstár által rendelkezésünkre bocsátott adatokat vettük alapul.

Eredmények

A mezőgazdasági termelők 2020-ban meglehetősen szeszélyes időjárási viszonyok mellett gazdálkodhattak, ez a káresemények számának emelkedésében is tetten érhető. A legjelentősebb károkat az aszály, a tavaszi fagy, a felhőszakadás, illetve a belvíz okozta. A károk zöme 2020-ban is a szántóföldi növénykultúrákat és az ültetvénykultúrákat érintette. Az I. pillérből fizetett kárenyhítő juttatás 78 százalékát aszálykára és tavaszi fagykára fordították. A II. pillérben a kárkifizetések 61,2 százalékát a jégesőkárokra folyósították, emellett a tavaszi fagy okozott nagy károkat, az országban sok helyen akár a teljes kajszi- és őszibaracktermés odalett, többfelé a szilva is.

Az I. pillérben a termelők száma 0,7 százalékkal emelkedett 2020-ban, 74 086-ról 74 569 főre változott. A tárgyévben a kárenyhítési rendszerhez önkéntesen csatlakozók száma 15 százalékkal elmaradt az előző évitől, 5461 főről 4640-re csökkent. A kötelezően csatlakozók számában szintén némi mérséklődés volt megfigyelhető, számuk 61 858-ról 61 305-re változott 2020-ban. Az előző három évben önkéntesen csatlakozók száma 2019-ben 6767 fő volt, ami a tárgyévben 8624 főre változott.

A kárenyhítési rendszer által lefedett területek nagysága a szántóföldi növénykultúráknál és a zöldségkultúráknál nőtt 2020-ban. A korábbi években tapasztaltakhoz hasonlóan alakult a növénykultúrák penetrációja. A legmagasabb penetrációval továbbra is az ültetvénykultúrák rendelkeztek, értékük átlagosan 95,3 százalék volt, ugyanakkor a szántóföldi növénykultúrák és a zöldségkultúrák átlagos penetrációja is meghaladta a 92,0 százalékot.

A jogosnak megítélt kárenyhítő juttatás iránti kérelmek száma több mint 26 százalékkal emelkedett, az igényelt összeg 35,6 százalékkal, 13 776 millió forintról 18 680 millió forintra nőtt. A kárenyhítő juttatás 40,6 százalékát aszálykára, 37,4 százalékát tavaszi fagykára, 9,8 százalékát felhőszakadáskarra, 7,5 százalékát belvízkára fordították. Ezen kívül 3,8 százalékban jégesőkárra, illetve 0,9 százalékban viharkár enyhítésére történt kifizetés. Téli és őszi fagykára 1 százaléknál kevesebb juttatást fordítottak, míg mezőgazdasági árvíz kára nem fizettek kárenyhítő juttatást 2020-ban.

A növénykultúránkénti bontás alapján az összes kárenyhítő juttatásból a szántóföldi növények 52,4 százalékkal, az ültetvénykultúrák 36,2 százalékkal, a szántóföldi zöldségek 11,4 százalékkal részesedtek a tárgyévben. A kárhányad ágazaton belüli százalékos értékei – néhány növénykultúra értékeitől eltekintve – a 2019. évhez képest emelkedtek. A méretkategória szerinti bontás alapján a legmagasabb kárhányadokkal – az előző évhez hasonlóan – a mikroállalkozások rendelkeztek, kárhányaduk meghaladta az 1100 százalékot. A kisállalkozásoké 684 százalék, a középállalkozásoké 442, a nagyállalkozásoké pedig 375 százalék volt.

A II. pillérben a díjtámogatott biztosítási díjat befizető gazdaságok száma és a befizetett díjak is tovább emelkedtek a tárgyévben a 2019. évhez képest. A díjtámogatott biztosítást kötött gazdaságok száma 20,4 százalékkal nőtt 2020-ban, a díjbevételek 21,8 százalékkal gyarapodtak. Ebben szerepet játszott a fedezett kockázatok körének 2019-ben történt bővítése és a forrás-keret tárgyévi emelése (5 milliárdról 7 milliárd forintra) is.

A díjtámogatott biztosítások díjbevételei mindhárom kategóriában növekedtek. Az „A” típusú díjtámogatott biztosítás értéke 22,8 százalékkal, a „B” típusúé 22,0 százalékkal, a „C” típusúé pedig 5,4 százalékkal múlta felül a 2019. évi díjösszeget. A legnagyobb biztosítási díjjalomány-nyal az „A” típusú biztosítás rendelkezett (6,5 milliárd forint). Ezt követte a „C” típusú 4,6 milliárd és a „B” típusú 1,9 milliárd forinttal. A kiegészítő biztosítások díjbevételei az előző évhez képest jelentős emelkedést mutatnak, értékük csaknem háromszorosára nőtt.

A kárkifizetések és kárhányadok a tárgyévben némileg csökkentek. A biztosítói kárkifizetések összege (díjtámogatott és kiegészítő) az előző évhez képest 5,3 százalékkal mérséklődött, a kárhányadok aránya 10,9 százalékponttal, 49,1 százalékról 38,2 százalékra csökkent. A kárhányad az „A” csomagbiztosítás esetében 38,5 százalékkal emelkedett, míg a „B” biztosításnál 35,5 százalékkal, a „C” biztosításnál 32,5 százalékkal, a kiegészítő biztosításoknál pedig 74,1 százalékkal csökkent.

A biztosítások által lefedett terület aránya minden ágazatban bővült. A szántóföldi növények penetrációja 37,4-ről 41,9 százalékra nőtt, ezen belül a nagyobb területen termesztett búza, kukorica, napraforgó, káposztarepce és árpa esetében a penetráció 4,3–5,8 százalékponttal növe 41,5–62,8 százalék között alakult 2020-ban. Az ültetvénykultúrák esetében 3,5 százalékponttal, 9,3 százalékról 12,8 százalékra nőtt a penetráció az előző évihez viszonyítva. A zöldségkultúrák díjtámogatott biztosítások által lefedett területének aránya 4,0 százalékponttal 47,7 százalékra emelkedett.

Mivel a támogatási igény ismét meghaladta a rendelkezésre álló forrásokat, ezért az elmúlt hat évhez hasonlóan a 2020. évi biztosítási díjtámogatás esetén is visszaosztás vált szükségessé. Ugyanakkor a támogatási keret 5 milliárdról 7 milliárd forintra történő emelése eredményeképpen lehetővé vált az előző évinél kedvezőbb, illetve azzal megegyező arányú felosztás. A szántóföldi kultúrákra köthető „C”, valamint az ültetvény- és zöldségkultúrákra köthető „B” típusú biztosítással rendelkező termelők a biztosítási díj 40 százalékát, míg a szántóföldi növényekre, szőlőre, almára, körtére, csonthéjas- és héjaskultúrákra köthető „A” típusú csomagbiztosítást kötő termelők a biztosítási díj 64 százalékát (szemben az előző évi 55 százalékkal) kaphatták vissza támogatásként.

Összességében megállapítható, hogy a díjtámogatott biztosítások iránti kereslet tovább növekedett 2020-ban.

A kockázatkezelési rendszer III. pillére, az országos jégkarmérséklő rendszer (JÉGER) védekezési időszaka 2020-ban az időjárás tekintetében meglehetősen szélsőségesen alakult. Az év egészében többször volt tapasztalható heves zivatar, borsó, cseresznye, egy-egy esetben dió nagyságú jég hullással együtt. Bár az előző két évben több volt a zivataros napok száma,

mégis összességében 2020 júniusa bizonyult a zivatarok szempontjából a legextrémebbnek. A bekapcsolási napok száma 2020-ban összesen 272 nap volt. A tárgyévben legtöbbet június hónapban, a Kelet-Magyarország régióban kellett a jégkármegelőző rendszert üzemeltetni.

Magyarországon az Európai Unióban elsőként került bevezetésre a mezőgazdasági krízisbiztosítási rendszer, a mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer IV. pillére. A biztosítás és a támogatás elemeit ötvöző átfogó kockázatkezelési eszköz a többi eszközzel ellentétben nemcsak az időjárás okozta károk, hanem termelési, gazdasági és piaci kockázatok ellen is pénzügyi védelmet nyújt a gazdaságok jövedelmezőségének szinten tartása érdekében. A rendszer egyik legnagyobb előnye, hogy a növénytermesztők mellett az állattenyésztők előtt is nyitva áll. A krízisbiztosítási rendszerben való részvétel önkéntes és a termelői öngondoskodáson alapul.

A IV. pillérhez 2021-ben 160 ügyfél csatlakozott. A jelentkezők többsége (66,9 százalék) Bács-Kiskun, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Hajdú-Bihar és Csongrád-Csanád megyéből jelentkezett, jellemzően baromfi- és sertéstartók, gyümölcstermesztők, szántóföldi növénytermesztők, illetve vegyes gazdaságok.

SUMMARY

Introduction

This publication reviews the achievements and the operation of the Hungarian Agricultural Risk Management System (HARMS) in 2020. The aim of our analysis is to assist the system manager, the Ministry of Agriculture, to make changes in the legal framework, as well as to provide a point of reference for producers, insurance companies and associations.

In the first part, the regulatory background for 2020 and the typical weather phenomena in the current year are reviewed. We evaluate the results of Pillars 1 and 2 by districts, hazards, farm size classes and sectoral breakdowns. In addition, we separately analyse the changes in the subsidised insurance ('A', 'B', 'C' insurance) and the additional insurance fee. We summarise the experience of the operation of Pillar 3. Finally, we describe the Agricultural Crisis Insurance System (Pillar 4), that is the latest income stabilization tool of the Hungarian Agricultural Risk Management System.

Methodology

In the evaluation of the Pillar 1 and 2 of Hungarian Agricultural Risk Management System in 2020, we mainly used the database of the system and that of the Institute of Agricultural Economics (IAE), which relies on insurance companies' data. The complex database consists of three blocks, namely: (a) the compensation contribution; (b) the compensation benefit; and (c) insurance premium and compensation payments, and their related data.

The contribution and benefit data are collected and provided by the Hungarian State Treasury as the responsible authority for these data sets under Pillar 1 of the compensation scheme. The third database is compiled by business insurers and is prepared by IAE.

The above-mentioned different aggregation levels of the index in the publication (which could be avoided in the future by harmonisation of data supply) made estimates in the disaggregation of farm-level data necessary. In the listed indices for the compensation benefit, only farm-level data were available.

Farm size category decoupling was not carried out according to the SME Act (for example there are no numbers of farmers and revenue data), but it was based on the area data of the Single Request. We consider producers with less than 5 hectares micro-enterprises, with 5-20 hectares small businesses, with 20-200 hectares medium-sized enterprises, and with over 200 hectares large enterprises.

The evaluation of Pillar 3 mainly relies on the report of The Hungarian Chamber of Agriculture (HCA), while in case of Pillar 4, we examined data from the Hungarian State Treasury.

Results

The weather conditions in 2020 were capricious, which can also be seen in the increase in the number of damage events. The most significant damage was caused by drought, spring frost, heavy rain, and inland water. Arable crops and plantations were also most affected in 2020. 78 per cent of the compensation paid from Pillar 1 was spent on drought and spring frost damage. In Pillar 2, 61.2 per cent of damages were paid for hail damage, while spring frost also caused serious damages: in many places in the country, even the entire peach and apricot crop as well as plums were destroyed.

In 2020 the number of participating farmers in Pillar 1 increased by 0.7 per cent from 74,086 to 74,569. In the current year, the number of volunteers joining the compensation scheme was 15 per cent lower than in the previous year, decreased from 5,461 to 4,640. There has also been some decline in the number of mandatory entrants, which decreased from 61,858 to 61,305 in 2020. The number of volunteers in the previous three years was 6,767 in 2019, and 8,624 in the current year.

The area covered by the compensation scheme was higher in case of arable crops and vegetables in 2020. As in previous years, the penetration of crops was the same. Plantations still presented the highest penetration, 95.3 per cent of the total insured crop area, while the average penetration of arable crops and vegetables exceeded 92.0 per cent.

The number of applications eligible for compensation benefit increased by more than 26 per cent while the claimed compensation benefit rose by 35.6 per cent from HUF 13,776 million to HUF 18,680 million. The share of the total benefit paid for drought damage was 40.6 per cent, for spring frost was 37.4 per cent, for heavy rain was 9.8 per cent and for inland water was 7.5 per cent. In addition, benefit paid for hail damage was 3.8 per cent, for storm damage was 0.9 per cent of the total compensation benefit paid. For winter and autumn frost, the amount of benefit was less than 1 per cent of the total payment, while there were no payments for agricultural floods in 2020.

Arable crops, plantations and field vegetables received 52.4, 36.2 and 11.4 per cent respectively of the total annual compensation benefits. The percentage of the loss ratio within the sector, excluding some crops, increased in 2020 compared to the previous year. As in the previous year, the micro-enterprises had the biggest loss ratio, which exceeded 1,100 per cent. Small businesses accounted for 684 per cent, medium businesses accounted for 442 per cent and large enterprises accounted for 375 per cent.

For Pillar 2, the number of farmers paying their subsidised insurance fee and the total fee further increased in 2020 compared to the previous year. The number of farmers with subsidised

insurance increased by 20.4 per cent in 2020, thus premium revenue grew by 21.8 per cent. The expansion of risks covered in 2019 and the increase of the current year's support envelope (from HUF 5 billion to HUF 7 billion) contributed to this.

In 2020, premium income from subsidised premium insurance increased in all three categories. The 'A' type of subsidised premium exceeded the 2019 figure by 22.8 per cent, the 'B' type increased by 22.0 per cent, while the subsidised premium of 'C' type rose by 5.4 per cent. Subsidised premium was the highest for 'A' type (HUF 6.5 billion), which was followed by the 'C' type (HUF 4.6 billion) and the 'B' type (HUF 1.9 billion). Supplementary insurance premiums increased significantly compared to the previous year, their value has almost tripled.

In 2020, compensation payments and loss ratios decreased slightly compared to the previous year. The amount of subsidised premium and supplementary insurance premium decreased by 5.3 per cent and the loss ratios by 10.9 percentage points from 49.1 per cent to 38.2 per cent. The loss ratios of the 'A' type insurance increased by 38.5 per cent, of the 'B' type by 35.5 per cent, and of the 'C' type by 32.5 per cent, while the loss ratios of the supplementary insurance decreased by 74.1 per cent.

The proportion of area covered by insurance increased in all three sectors. Penetration of arable crops rose from 37.4 per cent to 41.9 per cent, of which the penetration of winter wheat, maize, sunflower, oil rape seed and winter barley grown on large areas increased by 4.3–5.8 percentage points, so the area covered by the compensation scheme was 41.5–62.8 per cent in 2020. Penetration of plantations increased by 3.5 percentage points from 9.3 per cent to 12.8 per cent compared to the previous year. The area of field vegetables covered by the compensation scheme increased by 4.0 percentage points to 47.7 per cent.

As the claim for support exceeded the available resources again, redistribution of insurance premium subsidy was necessary in 2020 as in the last six years. The increase of the support envelope from HUF 5 billion to HUF 7 billion allowed for an equal or more favourable distribution as in the previous year. Farmers with 'C' type insurance for arable crops and 'B' type insurance for plantations and vegetable crops received 40 per cent of the insurance fee, while farmers with 'A' type insurance for arable crops, grapes, apples, pears, stone fruits and nuts received 64 per cent of it (compared to 2019 which was 55 per cent). Overall, demand for subsidised premiums further increased in 2020.

The defence period of Pillar 3 of the Hungarian Agricultural Risk Management System, the National Hail Damage Reduction System (NHDRS) in 2020 was quite extreme in terms of weather. Several times heavy rainstorms occurred throughout the year, along with peas, cherries, and in some cases walnut-sized ice falls. Although the number of days with heavy rainstorms was higher in the previous two years, overall, June 2020 proved to be the most extreme for storms. The total number of switch-on days in 2020 was 272 days. In the current year, the Hail Damage Reduction System had to be operated most of the time in June in the Eastern Hungary region.

The Agricultural Crisis Insurance System, which was first introduced in Hungary in the European Union, is the 4th Pillar of the HARMS. Unlike other tools, this comprehensive risk management tool combining insurance and support elements provides financial protection not only against weather damage but also against production, economic and market risks in order to maintain the profitability of farms. One of the greatest advantages of the system is its availability not only for arable crop farmers but also for livestock farmers. Participation in the Crisis Insurance System is voluntary and based on farmers self-sufficiency.

In 2021 160 farmers joined to Pillar 4. Most of the participants (66.9 percent) located in Bács-Kiskun, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Hajdú-Bihar and Csongrád-Csanád counties, typically poultry farmers, pig holdings, fruit growers, arable crop farmers and mixed farms.

SZABÁLYOZÁS ÉS MÓDSZERTAN

Magyarországon a mezőgazdaságnak és az élelmiszeriparnak komoly stratégiai jelentősége van hosszú távon. Az ágazat alapanyag-termelése ugyanakkor fokozottan ki van téve természeti és piaci kockázatoknak. A természeti, legfőképpen a szélsőséges időjárási kockázatok által okozott károk térítésére 2012-től sikeresen működik hazánkban a Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer (MKR), amelynek indulása óta három pillére alakult ki, és amelyek a növénytermesztési ágazat szereplőinek nyújtottak segítséget. Az MKR a teljes mezőgazdasági ágazat igényeit és valamennyi kockázatát nem fedte le, ezért nagy előrelépést jelent a 2021. januártól elinduló IV. pillér, a mezőgazdasági krízisbiztosítási rendszer. A fejezet első részében a már működő pillérek szabályozási környezetében bekövetkezett változásokra térünk ki, majd részletesen bemutatjuk a IV. pillér elindulása kapcsán bevezetett törvényi változásokat. A fejezet zárásaként a módszertani megjegyzéseket szerepeltetjük.

Szabályozási környezet 2020. évi változása az MKR már működő pilléreivel összefüggésben¹

A mezőgazdasági termelést érintő időjárási és más természeti kockázatok kezeléséről szóló 2011. évi CLXVIII. törvény (továbbiakban: Mkk. tv.), továbbá a kárenyhítési hozzájárulás megfizetésével, valamint a kárenyhítő juttatás igénybevételével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 27/2014. (XI. 25.) FM rendelet (a továbbiakban: vhr.) teremti meg a mezőgazdasági termelést érintő időjárási és más természeti kockázatok kezelését szolgáló rendszer jogszabályi alapját.

Az Mkk. törvényt a 2020. évi LII. törvény 13. §-a több ponton is módosította, illetve kiegészítette azt. A törvény hatálybalépését követően kiegészült a jövedelemcsökkenés, a mezőgazdasági jövedelem, mezőgazdasági termék, referencijövedelem, valamint mezőgazdasági

¹ A mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer működésének bemutatását az 1. számú melléklet tartalmazza.

tevékenység fogalmakkal. Továbbá az európai parlamenti és tanácsi rendeletek alapján került meghatározásra a mezőgazdasági termelő fogalma. Ezen fogalmak bevezetésére a krízisbiztosítási rendszer miatt volt szükség.

Változtak a tárgyévben a kárenyhítő juttatás fennállása óta változatlan jogosultsági feltételek is. A kárenyhítő juttatás összege továbbra is legfeljebb a hozamérték-csökkenés 80 százalékáig terjedhet. Korábban a termelő a kárenyhítő juttatás felére volt jogosult, amennyiben nem rendelkezett mezőgazdasági biztosítással. Az idei évtől már nemcsak ennek megléte szükséges, hanem a biztosításnak az Egységes Kérelemben bejelentett terület legalább felére kiterjedőnek kell lennie, valamint a kárenyhítő juttatás iránti kérelem adatai alapján számított üzemi szintű referencia-hozamértékének legalább felére kiterjedően – az adott kárenyhítési évre vonatkozóan – az adott növénykultúrára jellemző mezőgazdasági biztosítással kell rendelkeznie. A 2020. évi LII. törvény alapján ettől az évtől kezdve csak tűzbiztosítás kötésével ez a feltétel nem teljesíthető.

Az egyre szélsőségesebb időjárási jelenségek által okozott károk minél teljesebb körű kompenzálása érdekében az 1072/2021. (II. 23.) Kormányhatározat értelmében a központi költségvetés a 2020. évben megítélt kárenyhítő juttatások kifizetését 22 milliárd forint keretösszegig biztosítja, ezen összeget meghaladó igény esetén pedig annak 90 százalékát bocsátja rendelkezésre. Szükséges rögzíteni, hogy ez kizárólag a 2020. kárenyhítési évet érinti. A következő évtől a megemelt hozzájárulás miatt a központi költségvetésből is több kerül biztosításra (6,4 milliárd forint), ezen felül nem lesz pluszforrás az 1072/2021. Kormányhatározat értelmében.

A mezőgazdasági díjtámogatás feltételeiben és mértékében is változások történtek 2020-ban. A kárküszbő 30 százalékról 20 százalékra csökkent, tehát a 2020. évtől már a 20 százalékot meghaladó hozamcsökkenést térítő biztosítási szerződések is támogathatók. A támogatás maximális mértéke az összes elszámolható költség (megfizetett éves nettó biztosítási díj) 65 százaléka helyett annak 70 százalékára emelkedett. Mindemellett a tárgyévben a korábbi 5-ről 7 milliárd forintra nőtt a keretösszeg.

Mezőgazdasági krízisbiztosítási rendszer

A 2020. évi, az agrárágazatot érintő piaci nehézségek és a jelenlegi – elsősorban a koronavírus-járvány okozta – gazdasági körülmények és kihívások rámutattak arra, hogy indokolt a meglévő mezőgazdasági kockázatkezelési eszköztár bővítése egy a biztosítás és a támogatás elemeit ötvöző átfogó kockázatkezelési eszközzel. Az új eszköz a korábbiaktól eltérően nemcsak az időjárás okozta károk, hanem termelési, gazdasági és piaci kockázatok ellen is pénzügyi védelmet hivatott nyújtani a gazdaságok jövedelmezőségének szinten tartása érdekében.

Magyarországon az Agrárminisztérium kezdeményezésére, a Magyar Államkincstár (MÁK), valamint az Agrárközgazdasági Intézet (továbbiakban: AKI) közreműködésével az Európai Unióban elsőként bevezetésre került a mezőgazdasági krízisbiztosítási rendszer, az MKR IV. pillére. Ennek köszönhetően az állattenyésztési, növénytermesztési és kertészeti ágazattal foglalkozó termelőknek lehetőségük nyílt a piaci zavarokból (kereskedelmi korlátozások), áringadozásokból (például inputköltségek növekedéséből) eredő vagy a gondos termelés ellenére is elszennvedett (például természeti csapásból, pandémiából fakadó) veszteségeik kezelésére.

A szabályozás részleteit az Mkk. törvény új, II/A. fejezete tartalmazza. A krízisbiztosítási rendszerben való részvétel önkéntes és a termelői öngondoskodáson alapul. A rendszer egyik legnagyobb előnye, hogy a növénytermesztők mellett az állattenyésztők előtt is nyitva áll. A rendszerhez csatlakozott termelők évente krízisbiztosítási hozzájárulást fizetnek,

amelynek alapja a mezőgazdasági termelő által használt termőföld vagy természet-berendezésben folytatott mezőgazdasági tevékenységgel érintett terület nagysága, illetve az átlagos állatállományi létszám. A gazdálkodók mezőgazdasági jövedelmük megállapításához gazdasági és pénzügyi adatokat szolgáltatnak a referencia-időszakra (csatlakozást megelőző három év) és a tárgyévre vonatkozóan. Ha a termelő mezőgazdasági tevékenységéből származó tárgyévi jövedelme a referencia-időszak jövedelméhez képest a termelőnek nem felróható okból 30 százalékot meghaladó mértékben csökken, akkor a gazdálkodó a krízisbiztosítási rendszeren keresztül a kölcsönös kockázatkezelési pénzeszköz kedvezményezettjévé válik. A termelői befizetések (30 százalék), valamint a Vidékfejlesztési Program európai uniós támogatásából (70 százalék) álló krízisbiztosítási pénzeszközből a termelő krízisbiztosítási kompenzációra tarthat igényt, amely igénybeviteléhez a tárgyév követő évben kompenzációs kérelem benyújtása szükséges. A kompenzációs összeg a jövedelemkiesés legfeljebb 69,9 százaléka lehet. A pénzforrásnak ez a két fő eleme még kiegészülhet önkéntes befizetéssel, illetve a központi költségvetés hozzájárulásával is.

A krízisbiztosítási rendszerrel összefüggő végrehajtási, nyilvántartási és egyéb közigazgatási feladatokat a Magyar Államkincstár, mint jogszabályban kijelölt krízisbiztosítási szerv látja el. A rendszerhez önkéntes alapon, elektronikus kérelem benyújtásával lehet csatlakozni minden év február 1-től 28-ig. A gazdálkodó a belépés napját követő hároméves időtartamra szerez tagsági jogviszonyt.

A mezőgazdasági krízisbiztosítási rendszerben való részvétel feltételei a következők:

- A rendszerhez önkéntes alapon a csatlakozási kérelem benyújtásával lehet csatlakozni.
- A csatlakozás évében rendelkezni kell legalább három lezárt működési évvel.
- A termelő a mezőgazdasági tevékenység bevételeit és költségeit elkülönítetten tartja nyilván a nem mezőgazdasági tevékenység bevételeitől és költségeitől.
- A termelő készletnyilvántartást vezet.
- A termelőnek eleget kell tennie a gazdálkodásával összefüggő adatszolgáltatási kötelezettségének (pl.: korcsoportonkénti állatállomány, hasznosított földterület mérete, növénykultúra, árbevétel, költség, hozam).
- Óstermelők esetén a csatlakozás évét megelőző 3 évre vonatkozó személyi jövedelemadó-bevallásában a termelő nem élhetett nemleges nyilatkozattételi jogával.
- Amennyiben a termelő úgy dönt, hogy csatlakozik a rendszerhez, akkor tagságát a csatlakozási évtől számított harmadik év végéig nem szüntetheti meg.
- A rendszerben csak a krízisbiztosítási szerv honlapján közzétett közlemény szerinti listán szereplő mezőgazdasági (növény, állat és állati) termékekkel lehetséges részt venni. A csatlakozó ügyfél azonban a listán szereplő valamennyi mezőgazdasági termékével részt kell, hogy vegyen az intézkedésben, tehát nem választhatja le csak az állati termékek termeléséből elért jövedelmét, amennyiben az állattenyésztési tevékenység mellett növénytermesztéssel is foglalkozik.
- A termelő által alkalmazott egyéb kockázatkezelési eszköz (agrárkárenyhítési rendszer, mezőgazdasági biztosítási díjtámogatás) egyidejű alkalmazása esetén is lehetséges a rendszerhez való csatlakozás, azonban a kompenzáció kiszámításakor figyelemmel kell lenni az egyéb eszközökből származó bevételekre.
- A csatlakozást követően a termelőnek a csatlakozás évében használt földterülete és a csatlakozást megelőző évben tartott állatállománya alapján meghatározott krízisbiztosítási hozzájárulást határidőben meg kell fizetnie, egyéb esetben elveszíti jogosultságát a kompenzációra.

A mezőgazdasági krízisbiztosítási rendszerben részt vevő ügyfél adatszolgáltatási kötelezettségének az erre a célra kialakított elektronikus űrlapkitöltő felületen tehet eleget évről évre az alábbi időpontokban és tartalommal (tárgyév/csatlakozás éve -> n. év):

- Február 1–28. között, csatlakozáskor
 - éves átlagos állatállományról (n–3. év, n–2. év),
 - megművelt földterületről (n–3. év, n–2. év, n–1. év),
 - jövedelemadatokról, készletnyilvántartásról (n–3. év, n–2. év).
- Május 2–31. között
 - éves átlagos állatállományról (n–1. év),
 - jövedelemadatokról, készletnyilvántartásról (n–1. év).
- Július 1–31. között: adatszolgáltatás és igazolás beszerzése
 - megművelt földterületről (n. év).

A mezőgazdasági jövedelem, illetve eredmény kimutatásához szükséges egyes tételeket az elektronikus űrlapkitöltő felületen az ügyfélnek olyan részletezettséggel kell megadnia, amilyen felosztásban a mezőgazdasági jövedelem kimutatására választott, illetve választható módszer megköveteli. A jövedelemkimutatás módszerei az alábbiak:

- „A” módszer: a jövedelemkimutatás a kettős könyvvitel szabályai szerint nyilvántartott egyéni adatok alapján történik. (Ezt a módszert minden termelő választhatja, de a kettős könyvvizetésre kötelezettek számára kötelező.)
- „B” módszer: a jövedelemkimutatás az egyszeres könyvvitel szabályai szerint teljeskörűen nyilvántartott, készletértékkel korrigált egyéni bevételi és költségadatok alapján történik. (Ezt a módszert csak az az egyszeres könyvelést vezető választhatja, aki teljes körű költségnyilvántartással is rendelkezik.)
- „C” módszer: a jövedelemkimutatás az egyszeres könyvvitel szabályai szerint nyilvántartott, készletértékkel korrigált egyéni bevételi adatok és az AKI által megajánlott költségadatok alapján történik. (Ezt a módszert minden egyszeres könyvelést vezető választhatja.)

Krízisbiztosítási kompenzációra abban az esetben jogosult a rendszerhez csatlakozott ügyfél, ha

- a tárgyévi mezőgazdasági jövedelme 30 százalékot meghaladó mértékben esett vissza az előző három év átlagos mezőgazdasági jövedelméhez (referenciajövedelem) képest,
- a jövedelemcsökkenés nem az üzemméret változásából (standard termelési értékre vetített jövedelemmel vizsgálva), gondatlanságból vagy a körülmények mesterséges megteremtéséből adódik,
- a krízisbiztosítási hozzájárulását határidőben és maradéktalanul megfizette,
- adatszolgáltatási kötelezettségének eleget tett,
- a csatlakozás évét megelőző három év átlagos mezőgazdasági jövedelme nem negatív,
- krízisbiztosítási kompenzációs kérelmet nyújtott be.

Módszertan

Adatbázis

A mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer I. és II. pillérének 2020. évi értékelése során döntően a rendszeradatbázisára, valamint az AKI saját, biztosítókra vonatkozó adatbázisára támaszkodtunk. Az így képzett összetett adatbázis alapvetően három blokkból áll, amelyek az alábbiak:

- kárenyhítési hozzájárulások (772 998 rekord);
- kárenyhítő juttatások (50 624 rekord, a tételes és a kérelemszintű adatszolgáltatás alapján készült);
- biztosítói díjbevételek és kárkifizetések (689 846 rekord)

és ezek kapcsolódó adatai.

Az adatok legnagyobb részét jelentő első két nyilvántartást a Magyar Államkincstár (továbbiakban: MÁK) vezeti és bocsátja rendelkezésre – melyekért ezúton is köszönetünket fejezzük ki – mint a kárenyhítési rendszer I. pillérének be- és kifizetéseit kezelő szerv. A harmadikat az üzleti biztosítók által megküldött adatok alapján az AKI készíti el. A MÁK-tól érkező, valamint a biztosítóktól kapott adatokból az elemzés egységes adatbázisát az AKI állítja össze és ennek alapján képezi a szükséges mutatókat, melyek az alábbiak:

I. pillér:

- terület (üzemi és növény szintű adat);
- károsodott terület (üzemi és növény szintű adat);
- referenciahozam (növény szintű adat, a károsodott növények esetén adott, nem károsodott növények esetén lehetőség szerint megyei vagy országos hozamokkal helyettesített);
- hozamcsökkenés (tartalma: *referenciahozam – tényleges hozam*);
- kárenyhítési hozzájárulás (üzemi és növény szintű adat);
- kárenyhítő juttatás (üzemi szintű adat, növény szinten számított);
- kárhányad (tartalma: *kárenyhítő juttatás/kárenyhítési hozzájárulás*).

II. pillér:

- terület (üzemi és növény szintű adat, biztosítói adatszolgáltatás);
- károsodott terület (üzemi és növény szintű adat, biztosítói adatszolgáltatás);
- biztosított hozam (üzemi és növény kultúra-szintű adat, biztosítói adatszolgáltatás);
- díjtámogatott és kiegészítő biztosítás díja (üzemi és növény szintű adat, egyes biztosítók esetében a teljes biztosítási díj alapján becsült érték);
- díjtámogatás (üzemi és növény szintű adat, becsült érték – a biztosítás típusától függően a díjtámogatott biztosítás díjának 55, 40, illetve 40 százalékaival számított összeg);
- díjtámogatott és kiegészítő biztosítás esetén fizetett kártérítés (üzemi és növény szintű adat, biztosítói adatszolgáltatás);
- kárhányad (tartalma: *kártérítési összeg/biztosítási díj*).

A III. pillér bemutatásánál döntően a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara beszámolójára támaszkodtunk, míg a IV. pilléرنél a Magyar Államkincstár által rendelkezésünkre bocsátott adatokat vettük alapul.

Számítási eljárások

Az I. és II. pillér esetében a mutatók fent jelzett eltérő aggregáltsági szintjei – a jövőben az adatszolgáltatás összehangolásával kiküszöbölhető – kényszerű becsléseket igényeltek az üzemszintű adatok dezaggregálásában. A felsorolt mutatók közül üzemi szinten állt rendelkezésre a kárenyhítő juttatás, melynek dezaggregálása az alábbi módokon történt:

- A kérelemszinten kifizetett támogatási összeget a tételszintű adatokban megadott jóváhagyott támogatási összegek arányában bontottuk.
- A biztosítási díj a legtöbb biztosító esetében veszélynemenként bontva szerepelt. A rendelkezésre álló adatok alapján képeztünk növényenkénti és veszélynemenkénti biztosítási összegarányokat, amelyek segítségével az összegezve szereplő biztosítási díjakat veszélynemekre bontottuk.
- A díjtámogatás mértékét a biztosítók által szolgáltatott üzemenkénti és növényenkénti adatok alapján számítottuk. A díjtámogatás kalkulálásánál az alapszámítás díjának 64, 40, illetve 40 százalékos támogatottságával számoltunk, attól függően, hogy a biztosítás típusa „A”, „B”, illetve „C”.
- A termelési érték növényenkénti becsléséhez a már említett összefüggést (*termelési érték = vetésterület × referenciahozam × referenciaár*) alkalmaztuk. Ahol ezek a tényezők nem álltak rendelkezésre, ott a vetésterületekkel súlyozott megyei, annak hiányában országos átlagokkal dolgoztunk.

A méretkategória szerinti bontás eltér a kkv-törvényben megadottaktól, az Egységes Kérelemben szereplő területadatok alapján történik. Mikroállalkozáson az 5 hektárnál kevesebb területtel rendelkező termelőket értjük. Kisvállalkozáson az 5–20 hektár között gazdálkodókat, középvállalkozáson pedig a 20–200 hektár területen termelőket definiáltuk, nagyvállalkozásnak a 200 hektár feletti gazdálkodókat jelöltük.

Tárgyévttől a Polgárdi járás nélkül ábrázoljuk a térképeket, 176-ról 175-re változott a járások száma.

IDŐJÁRÁSI JELENSÉGEK 2020-BAN

A Földön a 2020-as év hőmérsékleti szempontból a második legmelegebb évné minősült az ERA5 globális reanalízis adatbázis alapján, amely jelenleg a legkorszerűbb módszer az 1950-től kezdődő időszak éghajlatának elemzésére (1. 2016; 2. 2020; 3. 2019). Világszinten 1850-től kezdve az elmúlt 5 év bizonyult a legmelegebbnek. Európában 2020 jelenleg a legmelegebb évné számít az Európai Unió által támogatott C3S program adatbázisa alapján.

Magyarországon az évi középhőmérséklet a szóban forgó évben átlagosan 11,5 °C volt, mintegy 1,1 °C-kal túlta felül az 1981–2010-es éghajlati normált. Az elmúlt 120 évben 2020 volt a nyolcadik legmelegebb év, és egyben a legmelegebb évtizedet zárta 1901 óta. Az évi középhőmérséklet országos átlaga emelkedő tendenciát mutat az 1901-től kezdődő hosszú időszor lineáris trendbecslése alapján. Az évi középhőmérséklet országos átlagának változása az elmúlt 120 év alatt (1901–2020) átlagosan +1,23 °C volt, míg az országon belül +1,06 °C és +1,37 °C közötti változás fordult elő.

Május kivételével mindegyik hónap melegebb volt a sokévi átlagnál (1. ábra). A 2020. májusi középhőmérséklet 1,9 °C-kal maradt el a standard éghajlati normáltól, ugyanakkor februárban 4,7 °C-kal, decemberben 3,3 °C-kal meghaladta a sokévi átlagot. A júliusi középhőmérséklet lényegében nem mutatott eltérést, továbbá januárban és novemberben is csak minimális különbség mutatkozott. Az 1901-től induló hosszú éghajlati adatsor alapján 2020-hoz köthető a harmadik legmelegebb tél.

Szinte minden hónap
melegebb
volt az átlagnál.

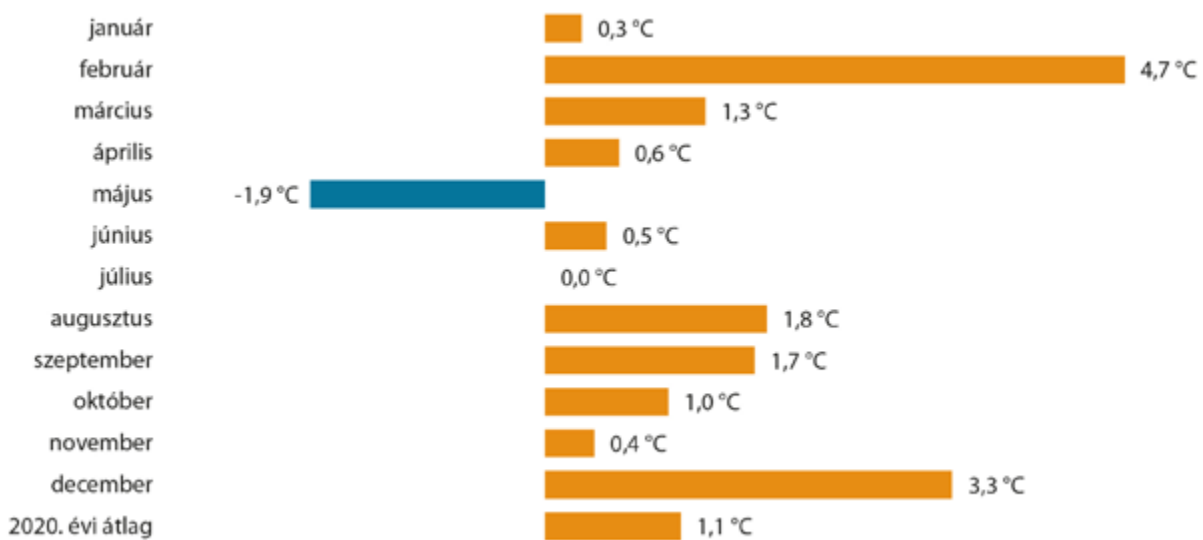
Az országos évi csapadékösszeg 2020-ban 615 mm volt, mely az 1981–2010-es sokévi átlag 102 százaléka. Az év során júniusban és októberben érkezett kiemelkedő mennyiségű csapadék, míg különösen száraz volt az április és a november. A tavasz az átlagnál kissé csapadékosabban indult, ám áprilisban a szokásos csapadékmennyiségnek mindössze 25 százaléka, májusban 54 százaléka hullott, így összességében ez a tavasz a 4. legszárazabbnak bizonyult 1901 óta. A nyár csapadékosabb volt az átlagnál, országsszerte számos település szenvedett jelentős károkat a felhőszakadásoktól, jégesőktől. Somogy, Zala és Vas megyében hullott a

legtöbb csapadék 2020 nyarán, de a Bükkben is kiemelkedő mennyiségű eső esett. Az október rendkívül csapadékos hónap volt, amikor a normálérték több mint duplája hullott, ezt pedig egy meglehetősen száraz november és egy átlagosan csapadékos december követte (2. ábra).

Az aszályos tavaszt csapadékos nyár követte, októberben pedig a normálértéknek több mint kétszerese hullott.

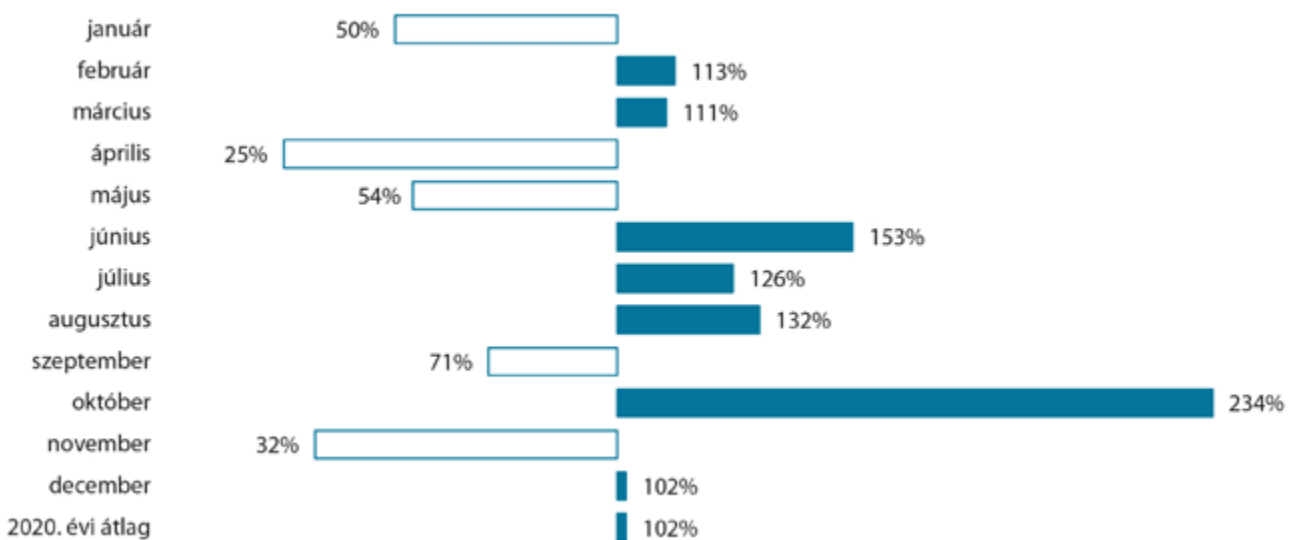
Január folyamán a napi átlaghőmérséklet országos átlaga a hónap végéig a sokévi átlag közelében alakult, az utolsó héten azonban a sokévi átlagnál 6 fokkal melegebb, kora tavaszi időjárás köszöntött be. Az év első hónapja igen száraznak bizonyult, az ország nagy részén

1. ábra Az országos havi középhőmérséklet eltérése a sokévi (1981–2010-es) átlagtól 2020-ban

Megjegyzés: Homogenizált, interpolált adatok alapján.
 Forrás: Országos Meteorológiai Szolgálat

2. ábra Az országos havi csapadékösszegek eltérése a sokévi (1981–2010-es) átlagtól 2020-ban

Megjegyzés: Homogenizált, interpolált adatok alapján.
 Forrás: Országos Meteorológiai Szolgálat

25 mm alatti csapadékmennyiséget mértek. Februárt enyhe és szeles időjárás jellemezte, különösen a hónap elején volt szokatlan meleg, amikor néhány napig közel tíz fokkal a sokévi átlag felett alakult az országos napi középhőmérséklet. A korai növények nedvkeringése beindult. A meleg időben megkezdődtek a mezőgazdasági munkák, a gyümölcsfák és a szőlő metszése, valamint a korai vetésű növények magágyának előkészítése. Ugyanakkor az enyhe időben a kártevők és kórokozók is jól teleltek. A február átlagosan csapadékos volt, a téli hónapokban a talaj fel tudott tölteni nedvességgel.

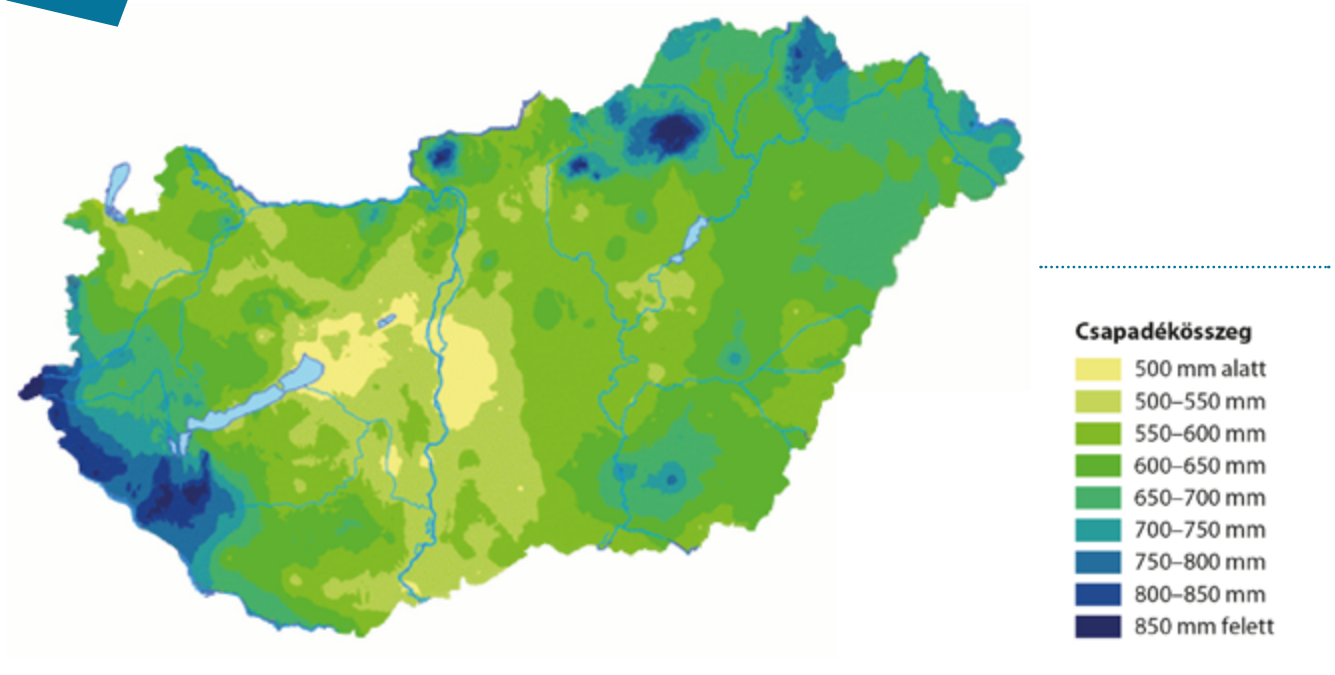
Március első felében folytatódott az átlagosnál enyhébb időjárás, majd országszerte komoly fagy alakult ki, a Dél-Dunántúlon több napon át havazott. A korai csonthéjas gyümölcsöket sokfelé teljes virágzásban érte a fagy, ami komoly károkat okozott. Áprilist változékony időjárás jellemezte. A hónap az átlagosnál sokkal hidegebb időjárással indult, az első három napon országszerte fagyott, jelentős károkat okozva a korai virágzású gyümölcsösökben. Később bár emelkedett a hőmérséklet, de nagy volt a napi hőingás. A csapadékhiány komoly gondot jelentett, a szárazság miatt a tavaszi vetés több helyen nem tudott kikelni, de az őszi vetés számára is különösen fontos lett volna ebben az időszakban a jó vízellátottság. A hónap végén záporok, zivatarok alakultak ki, de az aszályt ezek nem tudták megszüntetni. Májust az átlagosnál hűvösebb és szárazabb idő jellemezte. Sok napon hullott kevés csapadék, a szél és napsütés hamar felszárította a felszínt, így csak igen kevés nedvesség hasznosulhatott. A szántóföldi növények termesztésében nagy kihívást jelentett az aszályos időszak. A hónap végén záporok, zivatarok némileg enyhítették a szárazságot, de a talajban még mindig nagy maradt a nedvességhiány. Az őszi búza virágzásához, a repce magképződéséhez, a tavaszi kultúrák növekedéséhez nagy szükség lett volna esőre és melegre is.

Júniusban a kezdeti hűvös napok után szinte végig a sokévi átlag felett volt a középhőmérséklet, és a rendkívül aszályos tavasz után végre a csapadék is megérkezett, bár nagy területi különbségek jellemezték az országot. Helyenként heves zivatarok, felhőszakadások és az azok környezetében megerősödő viharos szél is károkat okozott. A csapadékos és meleg, párás időjárás sokat segített a szántóföldi növények fejlődésében, ugyanakkor a kórokozóknak is kedvezett. Júliusban országos átlagban a sokévi átlagnál 20 százalékkal több eső hullott, a hónap végén a Dunántúl több településén özvízszerű csapadék okozott komoly károkat. Nagy területi különbségek jelentkeztek, míg az ország keleti részében a csapadékos idő, a sáros talaj hátráltatta az aratást, addig a Dunántúlon és a középső országrészben fokozódó szárazság nem kedvezett a kapás növények fejlődésének. A hónap végén jelentős csapadék hullott az eddig szárazabb dunántúli tájak nagy részén is, majd a jellemzően napos, csapadékmentes, meleg időben folytatni lehetett a még aratásra váró gabonák betakarítását. Az augusztus összességében meleg és csapadékos időjárású volt, noha jelentős területi különbségek adódtak. Egy-egy napon özvízszerű csapadék okozott pusztítást, néhol dióméretű jéggel. A kiadós esők után jelentkező meleg, napsütéses, száraz idő jó hatással volt a kukorica- és napraforgó-állományok szem- és magfejlődésére.

.....
A nyári csapadék olykor özvízszerűen és gyakran dióméretű jég kíséretében érkezett.
.....

Az ősz kezdete ideális feltételeket biztosított a magágykészítéshez és a már elvetett repce csírásához. A nyár végi záporok, zivatarok megfelelő talajnedvességet eredményeztek, a frontok közti meleg, száraz időszakok segítették az érési folyamatokat, a betakarítási munkálatokat. Ezt követően azonban bő három hétig tartó szárazság nehezítette a repce korai fejlődését, valamint az őszi kalászosok vetése előtti talaj-előkészítést. Októberben rendkívül sok csapadék hullott, országos átlagban a normál több mint duplája, egyes folyókon árhullám, az Alföld sík vidékein belvív is kialakult. A hónap nagy részében enyhe maradt az idő, a máskor ekkorra már esedékes fagyok nem jelentkeztek. November – bár az országos csapadékösszegnek csupán a harmada hullott – hűvös, párás, ködös időjárása a szitáló esővel tovább hátráltatta az október közepi csapadékos, sáros idő miatt amúgy is késést szenvedett mezőgazdasági munkákat. Lehűléssel, erősebb éjszakai fagyokkal, helyenként havazással zárult az ősz.

3. ábra A 2020. évi csapadékösszeg

Forrás: Országos Meteorológiai Szolgálat

A tél a megszokottnál sokkal enyhébben kezdődött, ami kedvező feltételeket nyújtott a kártevők és kórokozók átteleléséhez. A napi középhőmérséklet december végéig tartósan a sokévi átlag fölött alakult. A talaj feltöltődött nedvességgel, ami a következő szezon számára kedvező.

Az évi csapadékösszeg térbeli eloszlása alapvetően tükrözte ebben az évben is a domborzati adottságok hatását, azonban az országon belül igen jelentős területi különbségek is mutatkoztak. Zala megyében és a Bükkben jóval 850 mm feletti éves csapadékösszeg adódott. A legmagasabb évi csapadékösszeget (969,6 mm) a Somogy megyei Vése állomáson mérték, ennek ötöde egyetlen nap alatt zúdult le. Fejér megye és Pest megye délnyugati tájaira érkezett a legkevesebb csapadék. A legalacsonyabb éves csapadékösszeget a Pest megyei Tass állomáson jegyezték, ahol mindössze 404,5 mm hullott egész évben (3. ábra).

A legmagasabb évi csapadékösszeget Somogy, míg a legalacsonyabbat Pest megyében mérték.

AZ I. PILLÉR EREDMÉNYEI

Az I. pillér összesített eredménye

Az Mkk. törvény megalkotása óta több olyan kedvező módosításon is átesett, amelyek célja az I. pillérbe önkéntesen csatlakozó termelők számának növelése, valamint a kárenyhítési alap forrásösszegének hatékonyabb felhasználása volt.

A kockázatkezelési rendszer I. pillérében a tagok száma 0,7 százalékkal nőtt a 2019. évhez képest, azaz 74 086-ról 74 569 főre változott. A befizetett kárenyhítési hozzájárulás szintén emelkedett 0,6 százalékkal, 4121-ről 4145 millió forintra.

A Kárenyhítési Alap tárgyévi forrása 23,2 százalékkal csökkent, így a 2020. évi károk kezelésére 19,4 milliárd forint állt rendelkezésre. A tárgyévi források csökkenésének hátterében az előző évi kifizetéseknek az éves befizetéseket meghaladó nagysága, valamint a JÉGER működtetésének költségei állnak.

.....
Az I. pillérben a tagok száma 0,7, a kárenyhítési hozzájárulás összege 0,6 százalékkal növekedett egy év alatt.
.....

A termelők 2020-ban meglehetősen szeszélyes időjárási viszonyok mellett gazdálkodhattak, ennek ellenére az eredményeket tekintve sikeres évet zártak. A szélsőséges időjárási viszonyokat tükrözi a megnövekedett kárbejelentések száma is. Több mint 21 ezer káreseményt jelentettek be 517 132 hektár területre, ami az előző évi bejelentett károsodott területnek közel kétszerese. A kárenyhítő juttatás alapját képező károsodott terület 152 251 hektár volt, szemben a 2019. évi 111 521 hektárral. A jogosnak megítélt kárenyhítő juttatás iránti kérelmek száma 26,7 százalékkal növekedett, a jogosan igényelt összeg 13 776 millió forintról 18 680 millió forintra emelkedett (1. táblázat).

Meg kell azonban jegyezni, hogy a 2020. évi károk után a megállapított mintegy 18 680 millió forintnál lényegesen több kárenyhítő juttatás is kifizetésre kerülhetett volna, azonban a termelők többsége nem rendelkezett a hozamértékének legalább 50 százalékára vonatkozó

mezőgazdasági biztosítással, amelynek következtében a jóváhagyott kárenyhítő juttatásának csak a felére szerzett jogosultságot. A biztosítás hiányában nem kifizethető összeg 2020-ban 5370 millió forint volt.

A legsúlyosabb károkat ebben az évben az aszály, a tavaszi fagy, a felhőszakadás és a belvíz okozta. Az előző évhez képest jelentősen megnőtt az aszálykár és a tavaszi fagykár, viszont számottevően csökkent a téli fagykár, a viharkár, illetve kismértékben csökkent az őszi fagykár bejelentések száma. A legtöbb (6,3 ezer) bejelentés aszálykára érkezett, több mint 323 ezer hektárnyi területre, amelyre a legnagyobb összegű, 7,6 milliárd forint kárenyhítő juttatás került kifizetésre. Az összes károsodott terület 62,6 százalékát sújtotta ez a káresemény (2. táblázat).

1. táblázat: **Az I. pillér főbb mutatói a 2019. és 2020. évben**

Megnevezés	2019	2020	2020/2019, százalék
I. pillérben tag termelők száma, fő	74 086	74 569	100,7
Befizetett kárenyhítési hozzájárulás, millió HUF	4 121	4 145	100,6
A Kárenyhítési Alap tárgyevi forrása, millió HUF	25 223	19 414 ^{b)}	76,8
Bejelentett káresemények ^{a)} száma, darab	16 027	21 056	131,4
Bejelentett károsodott terület, ha	296 196	517 132	174,6
Jogosnak megítélt kárenyhítő juttatás iránti kérelmek száma, db	6 877	8 713	126,7
Jogosan igényelt összeg, millió HUF	13 776	18 680	135,6
Biztosítás hiányában nem kifizethető összeg, millió HUF	4 870	5 370	110,3
A kárenyhítő juttatás alapját képező károsodott terület, ha	111 521	152 251	136,5

^{a)} Bejelentett káresemény: termelőnként azonos időpontban, azonos veszélynemre bejelentett káresemények.

^{b)} Az összeg már tartalmazza a (1072/2021 (II. 23.) Korm. hat. alapján megítélt 3138 millió forintot, miközben a JÉGER 1791 millió forintos éves működési költsége levonásra került.

Forrás: MÁK- és KMTR-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

2. táblázat: **A főbb veszélynemek által okozott károk és a hozzájuk kapcsolódó kárenyhítés alakulása az I. pillérben**

Káresemény	Bejelentett káresemények száma, darab		Bejelentett károsodott terület, ha		Az adott káreseményre kifizetett kárenyhítő juttatás összege, millió HUF	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Aszálykár	4 828	6 312	160 465	323 534	6 500	7 582
Belvízkár	728	1 379	19 297	43 585	656	1 398
Felhőszakadáskár	742	1 164	15 613	28 398	870	1 827
Jégesőkár	2 686	1 870	37 367	32 198	1 211	718
Mezőgazdasági árvízkár	60	33	722	309	0	0
Tavaszi fagykár	4 790	9 914	28 523	82 288	3 030	6 980
Téli fagykár	130	22	1 614	194	67	1
Őszi fagykár	39	10	293	35	47	8
Viharkár	2 024	352	32 301	6 590	1 395	166
Összesen	16 027	21 056	296 196	517 132	13 776	18 680

Forrás: MÁK- és KMTR-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A legsúlyosabb károkat ebben az évben is az aszály és a tavaszi fagy okozta.

Az enyhe tél után korán megindult a növények nedvkeringése. A hullámokban érkező komoly éjszakai fagyok ennek nem kedveztek, és jelentős területet ért tavaszi fagykár, a bejelentett károsodott terület meghaladta a 82 ezer hektárt. A második legnagyobb összegű kárenyhítő juttatás kifizetése erre a kárnemre történt, ami 37,4 százalékos arányt jelent. A tavaszi fagykár kompenzálása céljából 6980 millió forintot juttattak el a termelőkhez.

A károsodott terület nagysága több mint 70 százalékkal nőtt.

A kora nyári esőzések felhőszakadások formájában érkeztek, ez sokfelé okozott súlyos károkat, emiatt jelentős nagyságú termőterületre (28 ezer hektár) felhőszakadaskár bejelentés is érkezett. Az erre a jogcímre kifizetett kárenyhítő juttatás a harmadik legnagyobb összegű volt (1827 millió forint). Hasonló nagyságrendű kifizetés (1398 millió forint) történt, ugyancsak a felhőszakadásokkal összefüggésben, belvízkárra. Az érintett termőterület nagysága ugyanakkor meghaladta a felhőszakadaskárral sújtott területet.

Egymilliárd forintnál kisebb összegek kifizetésére került sor jégesőkárra és viharkárra, amelyek a kárenyhítő juttatások kisebb hányadát (3,8 és 0,9 százalék) képezték, valamint 10 millió forintnál kevesebb őszi és téli fagykára. Mezőgazdasági árvíz kárra nem történt kifizetés.

A kárenyhítési hozzájárulás összege némileg növekedett az előző évhez képest, meghaladta a 4 milliárd forintot. A középvállalkozásoknál a befizetések összege 1,6 százalékkal emelkedett az előző évhez képest, ugyanakkor a kisvállalkozások befizetései 0,2 százalékkal, a nagyvállalkozásoké pedig 0,1 százalékkal mérséklődtek, a mikrovállalkozásoké gyakorlatilag nem változott (3. táblázat).

A középvállalkozások befizetések összege 1,6 százalékkal nőtt.

A kárenyhítő juttatás összege minden méretkategóriánál emelkedett 2019-hez képest. A nagyvállalkozások esetében 46 százalék volt a növekedés, amely az előző évi 4853,7 millió forintról 2020-ban 7085,3 millió forintra változott. A kisvállalkozások esetében beszélhetünk a legkisebb bővülésről, amely 18,7 százalékos volt. A mikrovállalkozásoknak 24,1 százalékkal, míg a középvállalkozásoknak kifizetett juttatások 35,7 százalékkal emelkedtek. A kárenyhítési hozzájárulásnál továbbra is a nagyvállalkozások befizetései domináltak (45,6 százalék), mégis a kárenyhítő juttatás legnagyobb része (41,1 százalék) a középvállalkozásokhoz került 2020-ban. Valamennyi méretkategória esetében a befizetett kárenyhítési hozzájárulás összegét meghaladta a kárenyhítő juttatás összege. A mikrovállalkozások befizetései több mint tizenegyszeresét, a kisvállalkozások több mint hatszorosát kapták meg kárenyhítő juttatásként. A középvállalkozások több mint háromszor, a nagyvállalkozások több mint két és félszer több kárenyhítő juttatásban részesültek, mint amennyi az általuk befizetett kárenyhítési hozzájárulás volt.

A kárenyhítő juttatás összege minden méretkategóriánál emelkedett.

3. táblázat: **A kárenyhítési hozzájárulás és a kifizetett kárenyhítő juttatás alakulása méretkategóriák szerint**

Méret-kategória	Kárenyhítési hozzájárulás 2019, millió HUF	Kárenyhítési hozzájárulás 2020, millió HUF	Kárenyhítési hozzájárulás változása 2020/2019, százalék	Kárenyhítő juttatás 2019, millió HUF	Kárenyhítő juttatás 2020, millió HUF	Kárenyhítő juttatás változása 2020/2019, százalék
Mikrovállalkozás	80,5	80,4	100,0	744,2	923,9	124,1
Kisvállalkozás	439,3	438,4	99,8	2 527,2	2 999,4	118,7
Középvállalkozás	1 708,0	1 734,9	101,6	5 651,4	7 671,5	135,7
Nagyvállalkozás	1 893,1	1 891,4	99,9	4 853,7	7 085,3	146,0
Összesen	4 120,8	4 145,2	100,6	13 776,5	18 680,1	135,6

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az I. pillér részletes eredményei

Részvétel

Az I. pillérben a termelők száma 0,7 százalékkal emelkedett 2020-ban, 74 086-ról 74 569 főre változott. A tagsági viszony alapvetően háromféleképpen értelmezhető: a tárgyévben önkéntesen, a tárgyévben kötelezően és a korábbi években önkéntesen csatlakozók köre. A tárgyévben a kárenyhítési rendszerhez önkéntesen csatlakozók száma 15 százalékkal elmaradt az előző évhez képest, 5461 főről 4640-re csökkent. A kötelezően csatlakozók számában szintén némi mérséklődés volt megfigyelhető, számuk 61 858-ról 61 305-re változott 2020-ban. Az előző három évben önkéntesen csatlakozók száma 2019-ben 6767 fő volt, míg a tárgyévben 8624 főre emelkedett. A növekedést a korábban csatlakozók számának emelkedése okozta 2020-ban.

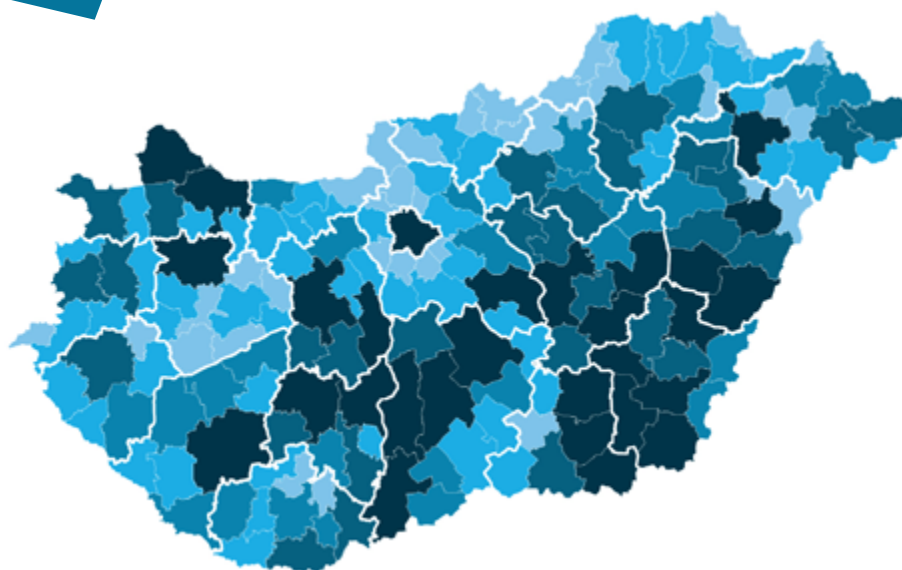
Az alábbiakban a termelők általi befizetések alakulását ismertetjük járások, ágazatok és méret-kategóriák szerint.

Járásonkénti bontás

A termelők hozzájárulásainak összege 29 járásban haladta meg a 40 millió forintot, 29 járásban 30–40 millió forint között, 27 járásban 20–30 millió forint között alakult. A kárenyhítési hozzájárulások zömét az Alföld, illetve a Dunántúl északi és délkeleti részében található területek után fizették be. A legmagasabb összegű hozzájárulások – a szabályozásból is adódóan – a nagy értékű ültetvénykultúrákkal és szántóföldi zöldségtermesztéssel foglalkozó járásokban fordultak elő. A járások közel egyharmadában (55) 10–20 millió forint között alakult a kárenyhítési hozzájárulás összege, 35 járásban pedig nem érte el a 10 millió forintot, az utóbbiak többsége Észak-Magyarország, Pest megye és a Dunántúlon Veszprém megye területén volt található (4. ábra).

A kárenyhítési hozzájárulások zömét az Alföldön és a Dunántúlon található területek után fizették be.

4. ábra A kárenyhítési hozzájárulás összege járásonként 2020-ban

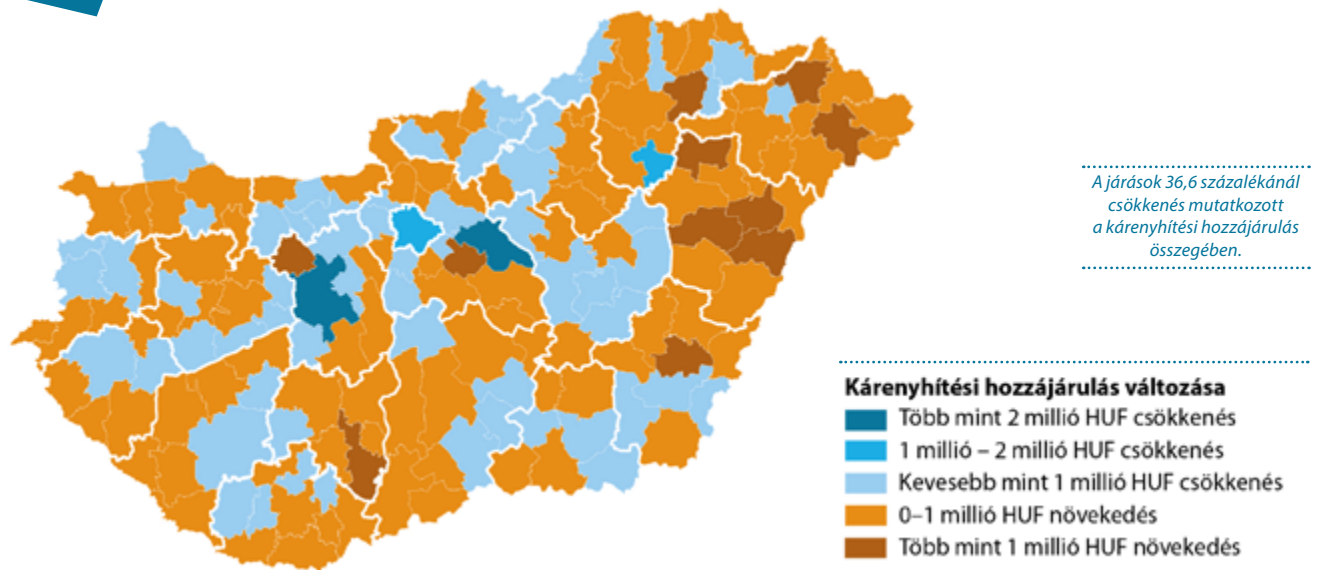
Kárenyhítési hozzájárulás

- 10 millió HUF alatt
- 10 millió – 20 millió HUF
- 20 millió – 30 millió HUF
- 30 millió – 40 millió HUF
- 40 millió HUF felett

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

5. ábra

A kárenyhítési hozzájárulás összegének járásonkénti változása 2019-ről 2020-ra

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatási Osztályán

Össességében a 2020. évi hozzájárulás csekély mértékben, 24 millió forinttal (0,6 százalék) növekedett, hasonló mértékű változás volt megfigyelhető a termelők számát illetően is, amely 0,7 százalékos növekedést mutatott. A kárenyhítési hozzájárulás összegének alakulásában a járáások 36,6 százalékánál (64 járás) csökkenés mutatkozott, szemben a tavalyi 33,5 százalékkal. A járáások 63,4 százalékánál (111 járás) nőtt a befizetett kárenyhítési hozzájárulás, ez az arány 2019-ben 66,5 százalék volt (5. ábra).

Ágazatonkénti bontás

Az ágazatonkénti bontást figyelembe véve fontos megjegyezni, hogy a kötelező belépés méret és növénykultúra szerint szabályozott. A szántóföldi növénytermesztők esetében a 10 hektár vagy azt meghaladó termőföldterülettel rendelkezőknek kötelező taggá válni.

A szántóföldi növénytermesztők 3,7 millió hektáron gazdálkodtak 2020-ban, ami nagyságrendileg megegyezik az előző évi területtel, mindössze 4529 hektárral volt nagyobb annál. Ezzel összhangban nem változott jelentős mértékben a kárenyhítési rendszer által lefedett terület nagysága a 2019. évi területi adathoz képest, csupán 0,3 százalékpontos növekedés mutatható ki. Az I. pillér lefedettsége alapján megállapítható, hogy a nagy területen termesztett szántóföldi kultúrák, így a kukorica, az árpa, a napraforgó, a búza és a káposztarepce az előző évhez hasonlóan 90-97 százalékban részt vettek a mezőgazdasági kárenyhítési rendszerben (4. táblázat).

A nagy területen termesztett szántóföldi kultúrák 90-97 százalékban vettek részt a mezőgazdasági kárenyhítési rendszerben.

A vetésterületek majdnem felét (49,5 százalék) kitevő búza és kukorica lefedettsége is csökkent az előző évi arányszámhoz képest, a penetráció az előbbi esetében 94,3 százalékot ért el, utóbbi felülmúlta a 90 százalékot. A cukorrépa penetrációja elérte a 99 százalékot, míg a durumbúza penetrációja a 98 százalékot haladta meg, a káposztarepce és a szója penetrációja pedig a 97 százalékot, az utóbbi két növénykultúra azonban az összes vetésterületen belül csak 9,8 százalékos részarányt jelentett. Az összes vetésterület 2 százalékát kitevő tritikálé lefedettségi aránya volt a legkisebb (83,4 százalék) 2020-ban. Az egyéb szántóföldi növények² és a napraforgó penetrációja 93–93,6 százalékos volt.

² Egyéb szántóföldi növény – lásd 4. melléklet.

4. táblázat: **A főbb szántóföldi kultúrák részvétele az I. pillérben**

Szántóföldi kultúra	Vetésterület 2020-ban, ha	Kárenyhítési rendszer által lefedett terület 2019-ben, ha	Kárenyhítési rendszer által lefedett terület 2020-ban, ha	Kárenyhítési rendszer által lefedett terület változása, ^{a)} százalék	A lefedettség aránya a vetésterülethez képest, százalék
Búza	912 777	904 082	860 793	95,2	94,3
Kukorica	959 814	885 308	866 853	97,9	90,3
Napraforgó	613 158	527 041	573 953	108,9	93,6
Káposztarepce	311 652	288 300	303 224	105,2	97,3
Árpa	264 231	223 109	243 860	109,3	92,3
Tritikálé	77 079	69 516	64 271	92,5	83,4
Szója	59 313	57 780	57 558	99,6	97,0
Durumbúza	27 103	37 339	26 752	71,6	98,7
Rozs	32 498	27 154	28 400	104,6	87,4
Zab	27 568	20 135	23 771	118,1	86,2
Cukorrépa	13 098	13 715	12 967	94,5	99,0
Dohány	3 266	3 275	3 080	94,0	94,3
Egyéb szántóföldi növény	478 090	442 512	444 797	100,5	93,0
Szántóföldi növény összesen	3 779 648	3 499 266	3 510 278	100,3	92,9

^{a)} Változás: 2020/2019 értéke, mely a pontos területek hányadosát jelöli, míg a táblázatban csak a kerekített területek szerepelnek.
 Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az ültetvénykultúrák esetében kiemelkedően magas az I. pillér által lefedett területek aránya. Az ágazatot ez a tendencia jellemzi már 2008 óta, mivel a rendszer alacsony kárenyhítési hozzájárulás mellett nyújt viszonylag nagyfokú védelmet a tavaszi fagyra különösen érzékeny ültetvények számára, miközben ezek biztosítására a biztosítók a díjtámogatások 2012-es bevezetése óta is kevésbé vállalkoznak.

Az ültetvénykultúrák területe 0,9 százalékkal csökkent a 2019. évihez viszonyítva. A kárenyhítési rendszer által lefedett terület az előző évhez hasonlóan továbbra is meghaladta a 130 ezer hektárt, bár 0,8 százalékkal mérséklődött 2019-hez képest. A főbb ültetvénykultúrák lefedettségében (2000 hektár ültetvényterület felett) a dión, a cseresznyén, a kajszibarackon és az egyéb szőlőültetvényen kívül negatív irányú elmozdulás történt az előző évhez képest. A kultúrák közül a legnagyobb mértékű csökkenés (13,7 százalék) a szamócánál volt megfigyelhető a tárgyévben. Termőterülete az előző évhez képest közel azonos mértékben csökkent (13,2 százalékkal). Az őszibarack és a körte kárenyhítési rendszer által lefedett területe 3,5–3,6 százalékkal, a szilvái és az almái 1,5–1,9 százalékkal, a meggyé és a borszőlőé 0,1–0,2 százalékkal csökkent az előző évhez képest, míg az egyéb szőlőültetvényenél 0,8 százalékos, a diónál 1,3 százalékos, a kajszibaracknál és a cseresznyénél 0,4–0,5 százalékos növekedés mutatkozott (5. táblázat).

Az ültetvénykultúrák penetrációját mérsékelt növekedés jellemezte.

5. táblázat: **A főbb ültetvénykultúrák részvétele az I. pillérben**

Ültetvénykultúra	Ültetvényterülete 2020-ban, ha	Kárenyhítési rendszer által lefedett terület 2019-ben, ha	Kárenyhítési rendszer által lefedett terület 2020-ban, ha	Kárenyhítési rendszer által lefedett terület változása, ^{a)} százalék	A lefedettség aránya az ültetvényterülethez képest, százalék
Borszőlő	52 698	51 148	51 038	99,8	96,8
Alma	24 270	24 247	23 797	98,1	98,1
Meggy	14 274	14 071	14 062	99,9	98,5
Dió	8 422	7 031	7 122	101,3	84,6
Szilva	6 485	6 353	6 257	98,5	96,5
Kajszibarack	5 769	5 577	5 597	100,4	97,0
Őszibarack	3 157	3 170	3 059	96,5	96,9
Cseresznye	2 910	2 863	2 878	100,5	98,9
Körte	2 177	2 231	2 152	96,4	98,9
Egyéb szőlőültetvény	1 976	1 732	1 747	100,8	88,4
Ribiszke	1 181	1 209	1 167	96,5	98,7
Szamóca	565	583	504	86,3	89,1
Egyéb gyümölcsféle	12 915	11 220	11 049	98,5	85,5
Ültetvény összesen	136 800	131 435	130 429	99,2	95,3

^{a)} Változás: 2020/2019 értéke, mely a pontos területek hányadosát jelöli, míg a táblázatban csak a kerekített területek szerepelnek.
 Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az ültetvénykultúrák penetrációját mérsékelt növekedés jellemezte 2020-ban. Az őszibarack területe az összes ültetvényterületből csupán 2,3 százalékot jelentett, mégis penetrációja a legnagyobb mértékben, 1 százalékponttal nőtt a tárgyévben. Közel azonos mértékű növekedés volt megfigyelhető a körténél is, penetrációja 0,8 százalékponttal emelkedett 2020-ban. A borszőlő területe az ültetvények összes területéből 38,5 százalékot jelentett, viszont penetrációja 0,1 százalékponttal csökkent a tárgyévben. A nagyobb területtel rendelkező ültetvénykultúrák esetében (alma, meggy) kisebb mértékű, 0,2–0,6 százalékpontos növekedés volt tapasztalható a kárenyhítési rendszer által lefedett terület összes ültetvényterülethez viszonyított arányszámában. Kismértékű visszaesés a szamóca (0,5 százalékpont) és az egyéb gyümölcsféle (0,4 százalékpont) penetrációjánál történt.

A zöldségkultúrák vetésterülete 4441 hektárral, a kárenyhítési rendszer által lefedett területe pedig 4694 hektárral növekedett az előző évhez képest, így a penetráció 0,6 százalékponttal emelkedett.

A legnagyobb területen termesztett csemegekukorica kárenyhítési rendszer által lefedett területének nagysága 5,8 százalékkal bővült, penetrációja pedig 0,3 százalékponttal emelkedett az előző évhez képest. A második legnagyobb vetésterülettel rendelkező borsó kárenyhítési rendszer által lefedett területe 1,1 százalékkal, penetrációja pedig 0,2 százalékponttal mérséklődött ugyanezen időszakban.

A további zöldségkultúrák penetrációjának alakulását tekintve elmondható, hogy értékük -1,4 és +5,3 százalékpont között változott. Mérséklődött a bab, a vöröshagyma, a sárgarépa és a spárga esetében 0,3–1,4 százalékponttal, míg az összes többi növény esetében emelkedett, ezek közül a legkisebb mértékben a fűszerpaprika (0,1 százalékpont), a legnagyobb mértékben pedig a tök (5,3 százalékpont) penetrációja változott (6. táblázat).

A zöldségkultúrák közül legnagyobb mértékben a tök penetrációja emelkedett.

6. táblázat: A főbb zöldségkultúrák részvétele az I. pillérben

Zöldségkultúra	Vetésterület 2020-ban, ha	Kárenyhítési rendszer által lefedett terület 2019-ben, ha	Kárenyhítési rendszer által lefedett terület 2020-ban, ha	Kárenyhítési rendszer által lefedett terület változása, ^{a)} százalék	A lefedettség aránya a vetésterü- lethez képest, százalék
Csemegekukorica	30 001	27 410	28 989	105,8	96,6
Borsó	21 847	21 733	21 500	98,9	98,4
Burgonya	8 654	6 178	6 908	111,8	79,8
Dinnye	4 288	4 446	3 738	84,1	87,2
Bab	1 898	1 623	1 808	111,4	95,3
Tök	2 948	1 910	2 514	131,6	85,3
Paradicsom	1 544	1 509	1 466	97,1	95,0
Fűszerpaprika	1 563	1 416	1 289	91,0	82,4
Spárga	1 404	1 358	1 201	88,5	85,5
Káposztafélék	1 819	1 603	1 484	92,6	81,6
Vöröshagyma	1 523	1 444	1 345	93,1	88,3
Paprika	1 246	995	959	96,4	77,0
Sárgarépa	1 513	1 317	1 275	96,8	84,3
Egyéb szántóföldi zöldség	23 501	18 296	21 455	117,3	91,3
Szántóföldi zöldség összesen	103 750	91 237	95 931	105,1	92,5

^{a)} Változás: 2020/2019 értéke, mely a pontos területek hányadosát jelöli, míg a táblázatban csak a kerekített területek szerepelnek.
Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

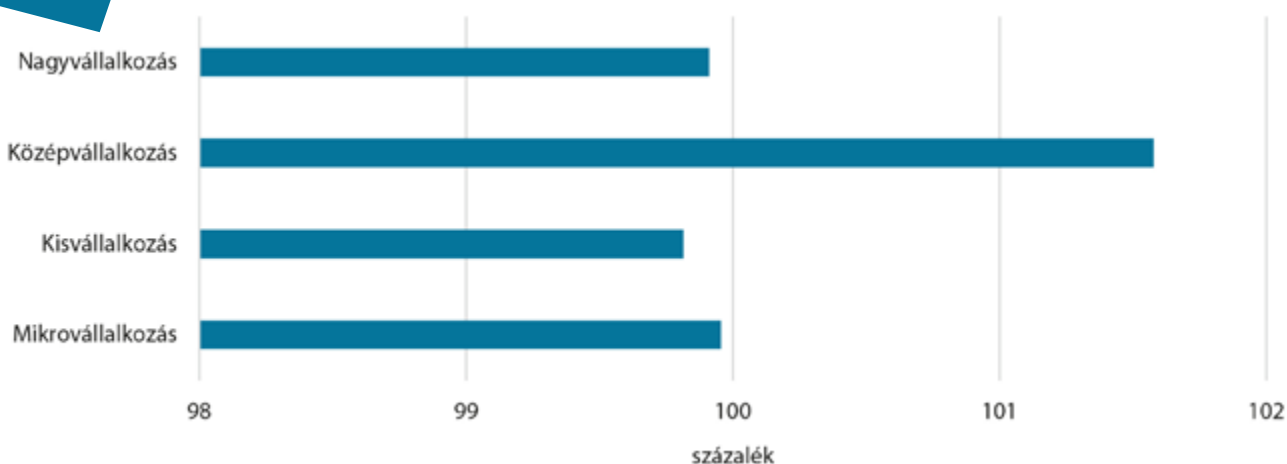
Összegezve megállapítható, hogy az egyes ágazatokban a kárenyhítési rendszer által lefedett területek nagysága az ültetvénykultúrák kivételével emelkedett 2019-hez viszonyítva. A legmagasabb penetrációval továbbra is az ültetvénykultúrák rendelkeztek, átlagos értékük elérte a 95,3 százalékot.

Méret szerinti bontás

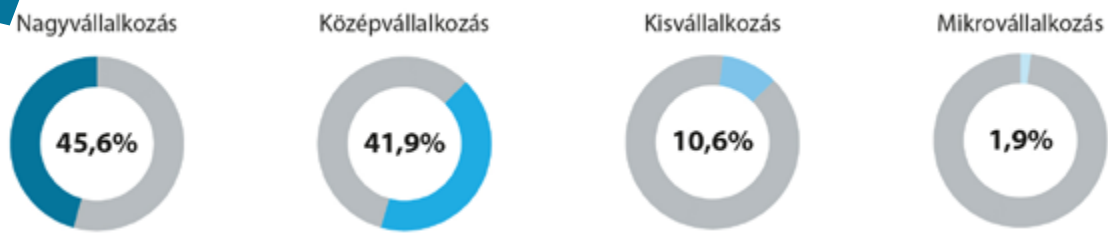
A kárenyhítési hozzájárulás összege növekedett a 2019. évhez képest 0,6 százalékkal. A középvállalkozásoké 1,6 százalékkal emelkedett, míg a kisvállalkozásoké 0,2 százalékkal, a nagyvállalkozásoké 0,1 százalékkal, a mikrovállalkozásoké pedig 0,04 százalékkal mérséklődött az előző évhez képest (6. ábra).

6. ábra

A kárenyhítési hozzájárulás összegének változása méretkategóriák szerint 2019-ről 2020-ra

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

7. ábra **Kárenyhítési hozzájárulás megoszlása méretkategóriák szerint 2020-ban**

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A kárenyhítési hozzájárulás méretkategóriánkénti befizetéseiben jelentős változás nem történt a 2019. évhez képest. A mikroállalkozások és a kisvállalkozások részesedése (1,9 és 10,6 százalék) egyaránt 0,1 százalékponttal maradt el az előző évitől. A mikroállalkozások 80,4 millió, a kisvállalkozások 438,4 millió forinttal járultak hozzá a kárenyhítési rendszerhez, ami az összes befizetés 12,5 százalékát jelentette a tárgyévben.

A kárenyhítési hozzájárulás túlnyomó részét a közép- és nagyvállalkozások teljesítették. A középvállalkozások részesedése 41,4 százalékról 41,9 százalékra módosult egy év alatt, a nagyvállalkozások százalékos aránya 45,6 százalék volt, amely 0,3 százalékkal mérséklődött a tárgyévben az előző évhez képest (7. ábra). A középvállalkozások 1734,9 millió forintot, a nagyvállalkozások 1891,4 millió forintot fizettek be kárenyhítési hozzájárulásként a tárgyévben.

A közép- és nagyvállalkozások teljesítették a kárenyhítési hozzájárulás túlnyomó részét.

Károsodás

Szeszélyesen alakult az időjárás 2020-ban, ami nem kedvezett a mezőgazdaságnak. Az ebből fakadó károk mértéke jelentősen megnőtt. A kedvezőtlen időjárási viszonyok miatt az előző évihez képest nőtt mind a károsodott terület, mind pedig a kárbejelentések száma. Ez a tárgyévben kifizetett kárenyhítő juttatás összegének növekedésében is megmutatkozott.

A kárbejelentések száma 31,4 százalékkal, a bejelentett károsodott terület nagysága pedig 74,6 százalékkal növekedett 2020-ban. A jogosnak ítélt kérelmek száma 26,7 százalékkal emelkedett, valamivel nagyobb mértékű növekedés volt megfigyelhető a kárenyhítés alapját képező károsodott terület nagyságában, amely 36,5 százalékkal, a jogosan igényelt összeg pedig 35,6 százalékkal haladta meg az egy évvel korábbi értéket (2. táblázat).

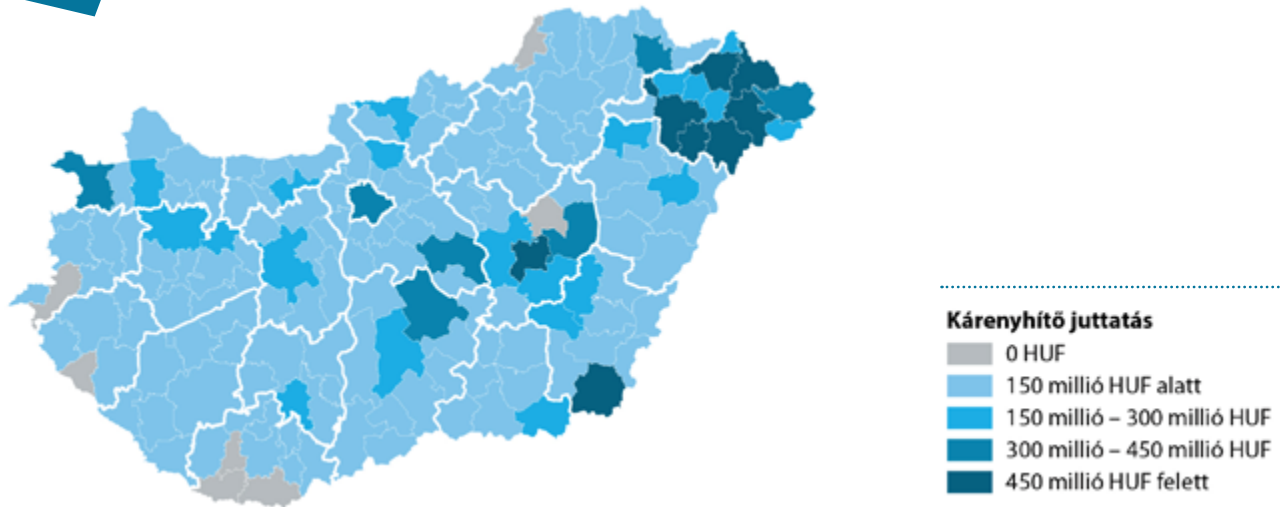
A kárenyhítő juttatás 40,6 százalékát aszálykára, 37,4 százalékát tavaszi fagykára, 9,8 százalékát felhőszakadáskarra, 7,5 százalékát belvízkarra, 3,8 százalékát jégesőkarra, 0,9 százalékát pedig viharkarra fizették ki. Ezen felül mérsékelt összegben téli és őszi fagykára történt kifizetés. Mezőgazdasági árvíz kára kifizetés nem történt 2020-ban.

Járásonkénti bontás

Magyarország 175 járásából³ 168-ban került sor kárkifizetésre a tárgyévben, ami 12 járással több, mint 2019-ben. A káresemények intenzitásának növekedését jól szemlélteti a kifizetett összegek nagyságrendbeli változása. Míg az előző évben 150 millió forint feletti volt a legmagasabb kifizetési kategória, addig 2020-ban ez a kategória már 450 millió forint feletti összeget jelentett (8. ábra).

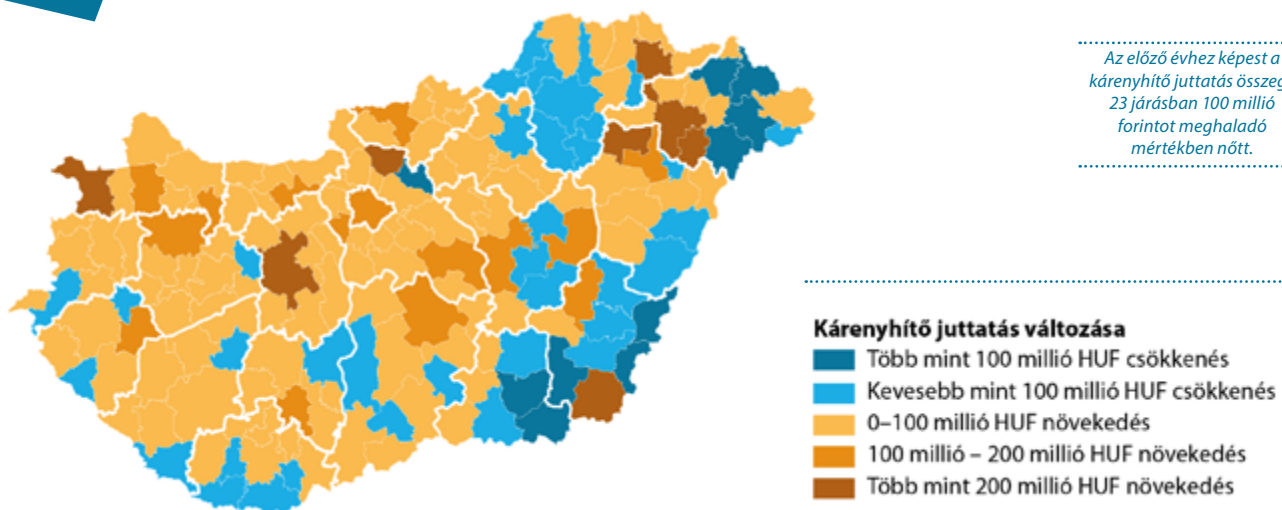
³ Budapest egy járásként jelenik meg az elemzésekben.

8. ábra A kárenyhítő juttatás összege járásonként 2020-ban

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

9. ábra A kárenyhítő juttatás összegének változása 2019-ről 2020-ra járásonként

Az előző évhez képest a kárenyhítő juttatás összege 23 járásban 100 millió forintot meghaladó mértékben nőtt.

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A kifizetett kárenyhítő juttatás összege a járások 75 százalékában nem érte el a 150 millió forintot. Az összes járásból 21-ben 150–300 millió forint, 7 járásban 300–450 millió forint között alakultak a kifizetések, 450 millió forintot meghaladó összegű kárenyhítő juttatást pedig 8 járásban fizettek ki. Területileg Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében, Jász-Nagykun-Szolnok megyében, Békés megyében, Bács-Kiskun megyében, Pest megyében, valamint Veszprém és Győr-Moson-Sopron megyében volt jelentős a kifizetett kárenyhítő juttatás összege.

A járások 96 százalékában került sor kárkifizetésre 2020-ban.

Az előző évhez képest 100 millió forintot meghaladó mértékben nőtt a kárenyhítő juttatás összege 23 járásban, amelyek nagy része a Dunántúlon és Duna-Tisza közében, valamint az Alföld északkeleti részében helyezkedtek el. Hasonló nagyságrendű csökkenés volt 10 járásban, ahol a kifizetések összege több mint 100 millió forinttal maradt el az előző évi kárenyhítő juttatási összegtől. Ezek leginkább az Alföld északkeleti, délkeleti részében fordultak elő (9. ábra).

Veszélynemenkénti bontás

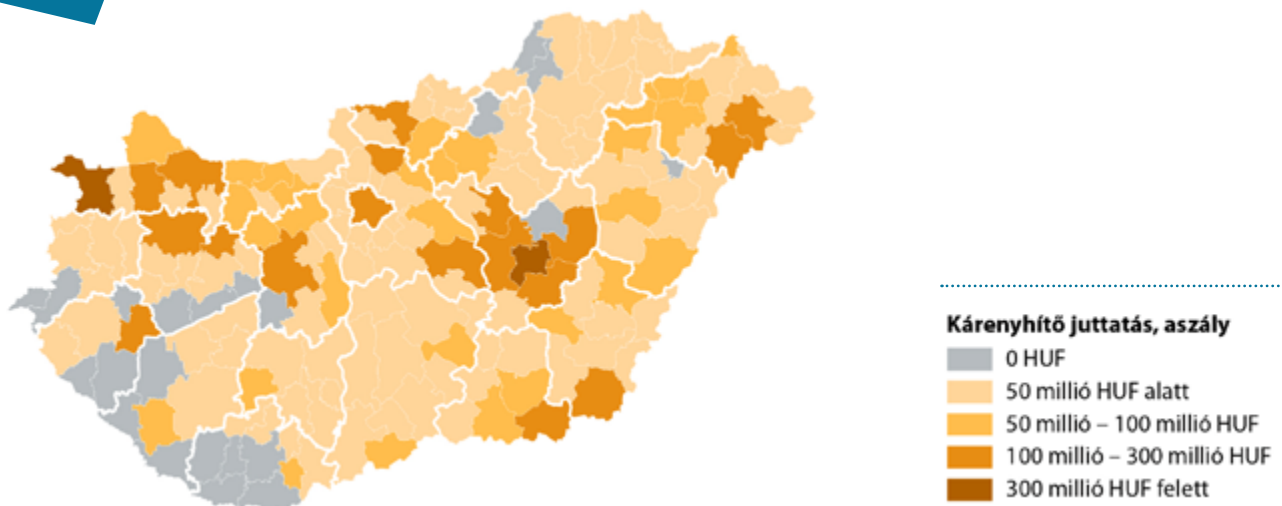
A 2020. évben ismét jelentős károkat okozott az aszály, amely az előző évben is sújtotta a gazdálkodókat. Mind a bejelentések száma, mind a károsodott terület, valamint a kifizetett juttatás is meghaladta az előző évi értéket, csakúgy, mint a tavaszi fagykár, felhőszakadaskár és a belvízkár esetében (2. táblázat). A 2020. év igen enyhe és kevés csapadékot hozó téllal indult, tavasszal azonban jelentős fagyok okoztak károkat a gyümölcsösökben, a szárazság pedig egyaránt sújtotta az őszi vetéseket és a nehezen kelt kapásnövényeket. A bejelentett káresemények 40,6 százalékát kitevő aszálykár 323,5 ezer hektáron jelentkezett, ami az országos károsodott terület 62,6 százaléka. Az év eleji enyhe idő miatt korán megindult vegetációban a több hullámban érkező komoly éjszakai fagyok okoztak jelentős károkat. Ez a tavaszi fagykár bejelentések számában mutatkozott meg leginkább, amely a káresemények 37,4 százalékát tette ki és a károsodott terület 15,9 százalékát fedte le. Az év eleji száraz hónapokat a nyár elején megérkező csapadékos időszak követte, amely rövid idő alatt lehulló nagy mennyiségű eső formájában érkezett. Ezek hatására megnövekedett a felhőszakadaskár bejelentések száma (9,8 százalék) is. A károsodott terület nagysága a 2019-es évhez viszonyítva növekedett és a bejelentett terület 5,5 százalékát érintette.

Az országos károsodott terület 62,6 százaléka volt aszálykárral érintett.

A hirtelen lezúduló nagy mennyiségű csapadék további káresemények, így a belvízkár bejelentések számának emelkedésében is megmutatkozott. Az előző évhez képest csaknem megkétszereződött a bejelentések száma, amelyek a károsodott terület 8,4 százalékát érintették. Az összes károsodott terület 6,2 százaléka szenvedett jégesőkárt. Téli fagykár 2020-ban kevésbé sújtotta a mezőgazdasági területeket. A kárbejelentések 0,1 százaléka, a kárt szenvedett területek 0,04 százaléka kötődött ehhez a veszélynemhez. A rendszerbe immáron négy éve bekerült őszi fagykára mindössze 10, mezőgazdasági árvízkarra 33 bejelentés érkezett.

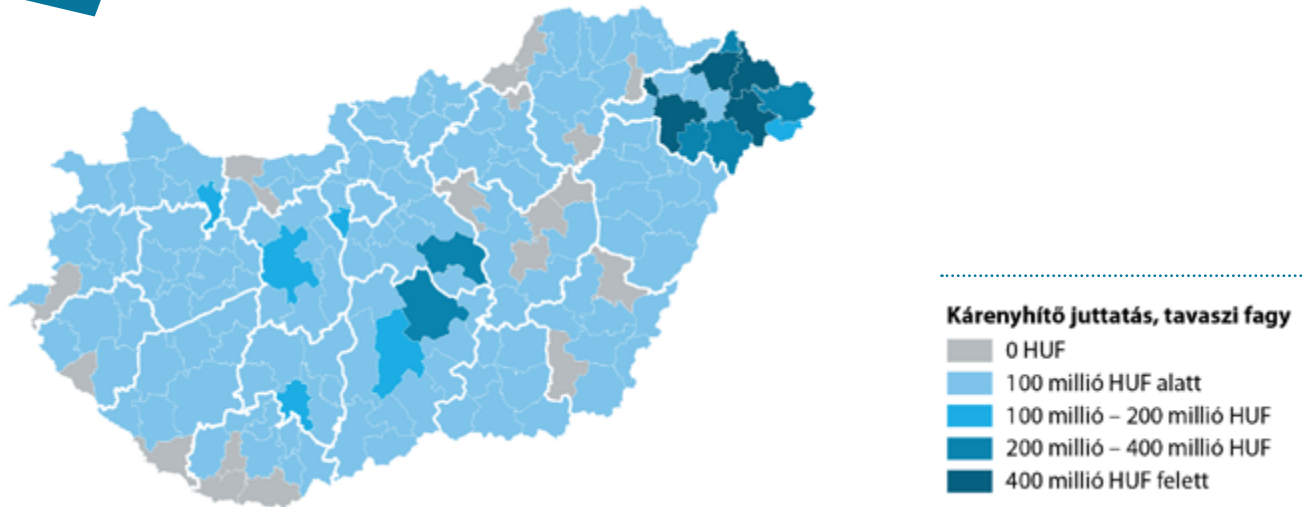
Míg 2019-ben 160,5 ezer hektárra érkezett 4828 aszálykár-bejelentés és 129 járásban történt kifizetés, addig 2020-ban az aszálykárral sújtott területek nagysága kétszeresére, 323,5 ezer hektárra nőtt, és 153 járásban fizettek ki kárenyhítő juttatást. Összesen 7,6 milliárd forintot folyósítottak kárenyhítő juttatás keretében 2020-ban, szemben a 2019. évi 6,5 milliárd forinttal. A kifizetett kárenyhítő juttatás 50 járásban meghaladta az 50 millió forintot. A járások közül 30-ban 50–100 millió forint közé, 18-ban 100–300 millió forint közé tehető az aszálykár utáni kifizetések összege, míg 2 járásban (Sopron-Fertődi és Törökszentmiklósi) meghaladta a 300 millió forintot (10. ábra).

10. ábra **Aszálykára kifizetett kárenyhítő juttatás járásonkénti alakulása 2020-ban**

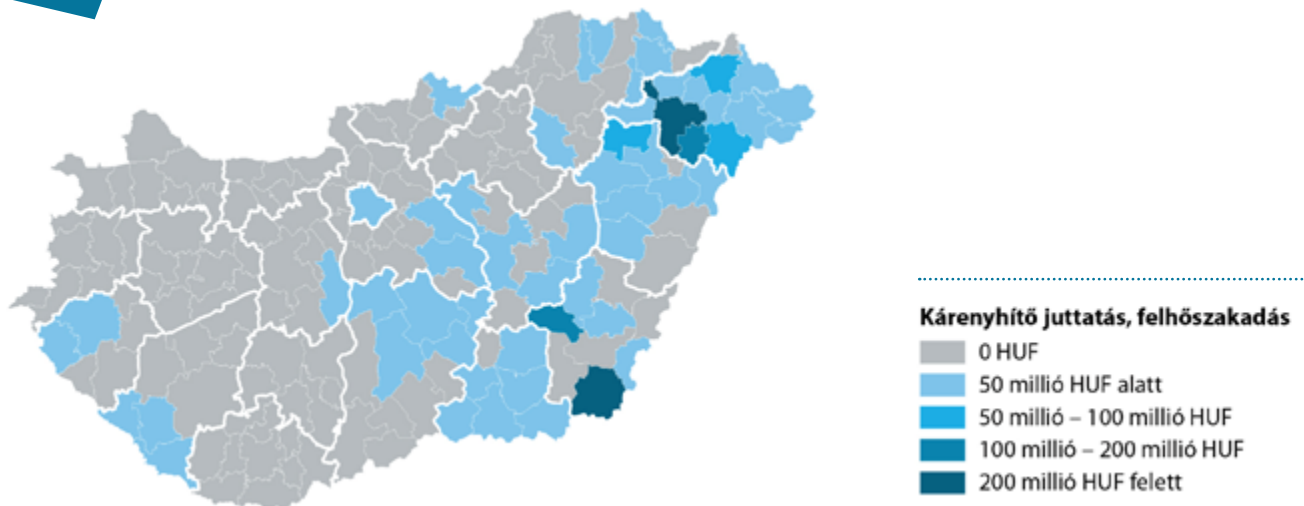
Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

11. ábra *Tavaszi fagykára kifizetett kárenyhítő juttatás járásonkénti alakulása 2020-ban*

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

12. ábra *Felhőszakadásra kifizetett kárenyhítő juttatás járásonkénti alakulása 2020-ban*

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

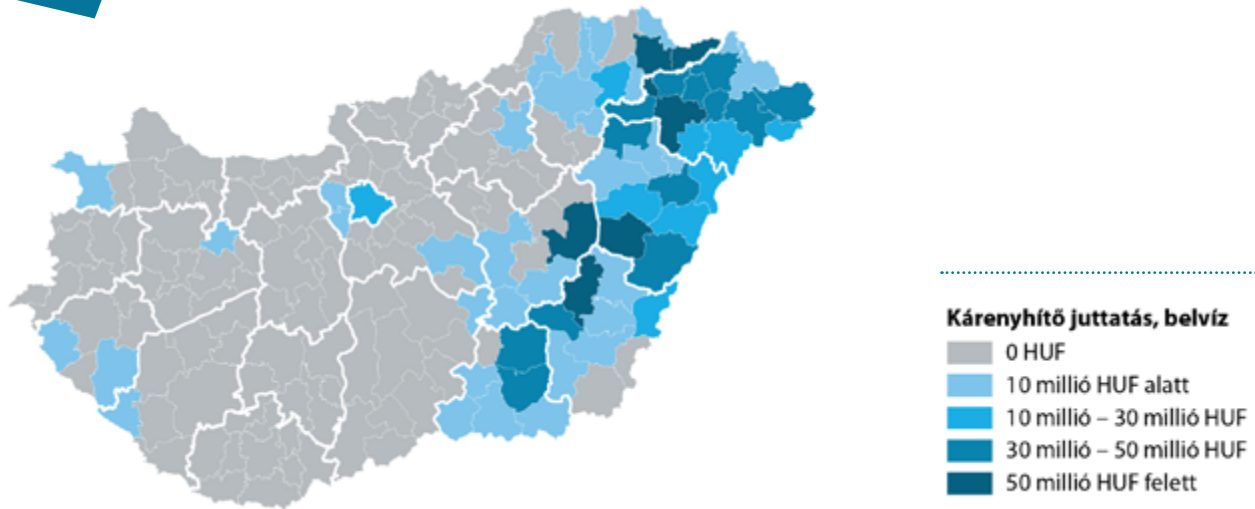
A tavaszi fagykár a második legjelentősebb kárnemek egyike volt 2020-ban a kifizetett kárenyhítő juttatások tekintetében. A kárnem hatása leginkább Szabolcs-Szatmár-Bereg megye és Bács-Kiskun megye északi, valamint Pest megye déli részét érintette. Bejelentés 82,3 ezer hektárra érkezett, ami a bejelentett összes károsodott terület 15,9 százaléka. Tavaszi fagykára 156 járásban fizettek kárenyhítő juttatást, 140 járásban a kifizetések 100 millió forint alatt maradtak, 6 járásban 100–200 millió forint között alakultak. Ugyancsak hat járásban a kifizetések 200 és 400 millió forint közötti összeget értek el. Négy járásban (Kisvárdai, Mátészalkai, Nyíregyházai és Vásárosnaményi) a kifizetések meghaladták a 400 millió forintot (11. ábra).

*Tavaszi fagykára
156 járásban fizettek
kárenyhítő juttatást.*

Felhőszakadéskár 2020-ban nagymértékben sújtotta a termelőket. A bejelentett terület nagysága közel kétszeresére nőtt az előző évi területhez képest, a kifizetések 1827 millió forintra emelkedtek 870 millió forintra. A kárbejelentésekben szereplő összes terület 5,5 százaléka tartozott ezen veszélynemhez és 55 járásban történt kifizetés. A legnagyobb összegű, 200 millió forint feletti kifizetések felhőszakadéskarra a Nyíregyházai és Mezőkovácsházai

*Az előző évhez képest a
felhőszakadéskárral sújtott
terület nagysága
megduplázódott 2020-ban.*

13. ábra *Belvízkárra kifizetett kárenyhítő juttatás járásenkénti alakulása 2020-ban*

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

járásban fordultak elő. Ötvenmillió forint alatti felhőszakadéskár-kifizetés történt 48 járásban, 50–100 millió forint közötti 3 járásban, 100–200 millió forint közötti 2 járásban, 120 járásban pedig nem fizettek kárenyhítő juttatást felhőszakadéskárra (12. ábra).

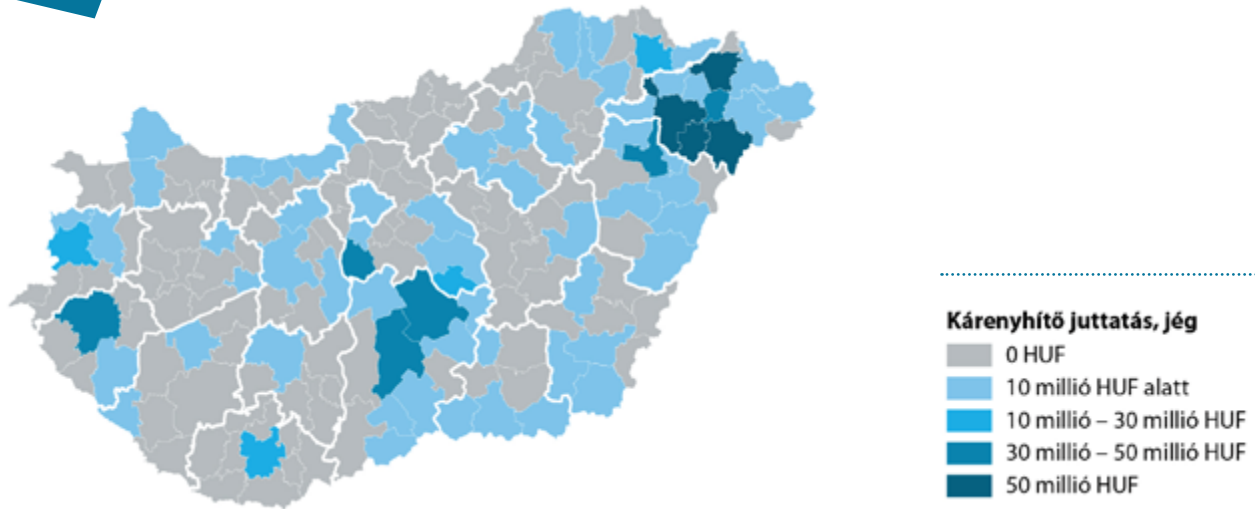
A belvízkár 2020-ban leginkább az ország keleti, legfőképp a tiszántúli járásainak termelőit sújtotta. A bejelentett belvízzel borított terület több mint kétszeresére nőtt a tárgyévben, a kifizetések 656 millió forintról 1398 millió forintra emelkedtek. A kárenyhítő juttatás iránti igény keretében bejelentett összes terület 8,4 százaléka tartozott ezen veszélynemhez és 61 járásban történt kifizetés. A legnagyobb összegű, 50 millió forint feletti kifizetésre hat járásban került sor. Tízmillió forint alatti belvízkár-kifizetés történt 33 járásban, 10–30 millió forint közötti 9 járásban, 30–50 millió forint közötti 13 járásban, 114 járásban pedig nem fizettek kárenyhítő juttatást belvízkárra (13. ábra).

A mezőgazdasági területeken a tavalyi évhez viszonyítva 2020-ban lényegesen kevesebb kárt okozott a tavaszi, nyár eleji jégeső. A kárenyhítő juttatás keretében bejelentett területek 6,2 százalékan okozott károkat a jégverés, a kifizetések 3,8 százaléka irányult erre a veszélynemre. A jégkárral érintett bejelentett terület nagysága meghaladta a 32 ezer hektárt (2019-ben 37,4 ezer hektár), a kifizetett juttatás összege 0,7 milliárd forint volt, ami 493 millió forinttal kevesebb az előző évihez képest. A járásokat tekintve megállapítható, hogy 104 járásban nem történt kifizetés jégesőkárra 2020-ban (14. ábra). A járások közül 57-ben 10 millió forint alattira tehető a károk utáni kifizetések összege, 10–30 millió forint között 4, 30–50 millió forint között 6 járásban (Zala, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Hajdú-Bihar megye, valamint a Duna–Tisza köze területén), míg 50 millió forint felett 4 járásban történt kifizetés erre a kárnemre.

A tavalyi évhez viszonyítva lényegesen kevesebb kárt okozott a tavaszi, nyár eleji jégeső.

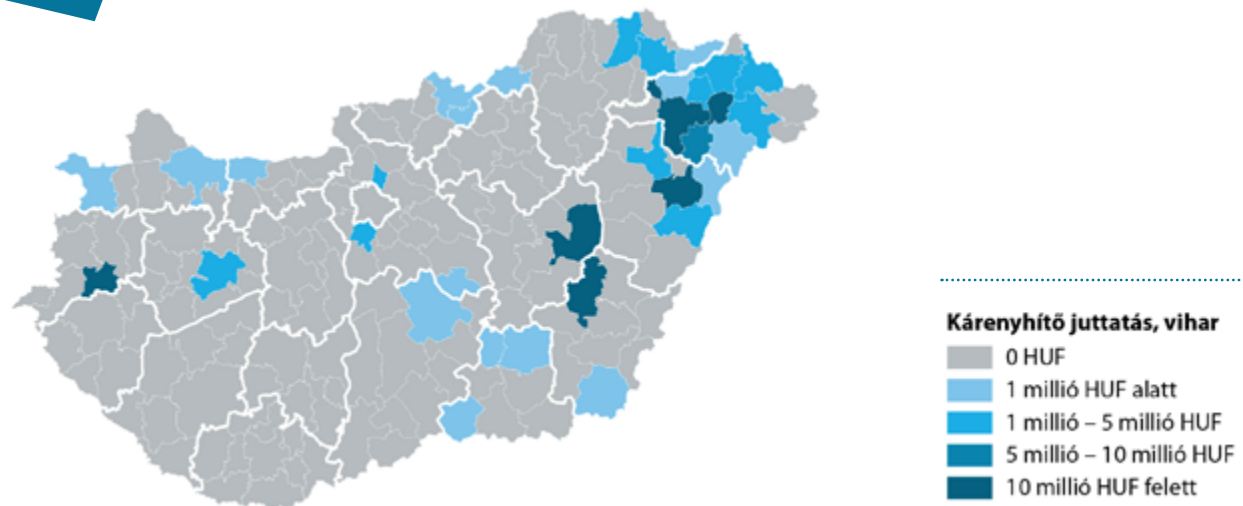
Viharkár az előző évhez képest szintén kisebb mértékben pusztított a 2020. kárenyhítési évben, a bejelentett károsodott terület 1,3 százalékát érintette, mindössze 34 járásban történt kifizetés. Egymillió forint alatt maradt a folyósítás összege 16 járásban, 11 járásban 1–5 millió forint között alakult. Egy járásban (Nagykállói) 5–10 millió forint közé esett a kárenyhítő juttatás összege, 6 járásban (Vas megye, illetve az Alföld keleti járásában) pedig meghaladta a 10 millió forintot (15. ábra).

14. ábra Jégkárra kifizetett kárenyhítő juttatás járásonkénti alakulása 2020-ban

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

15. ábra Viharkárra kifizetett kárenyhítő juttatás járásonkénti alakulása 2020-ban

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Ágazatonkénti bontás

Magyarországon a növénykultúrák bontás alapján az összes kárenyhítő juttatásból a szántóföldi növények 52,4 százalékkal, az ültetvények 36,2 százalékkal és a szántóföldi zöldségek 11,4 százalékkal részesedtek a tárgyévben (16. ábra).

A részesedések jól jelzik az egyes növénykultúrák különböző kárnevek iránti érzékenységet. A szántóföldi növénykultúrákat elsősorban az aszály veszélyezteti, ami 2019-ben is számottevő mértékű, de 2020-ban még jelentősebb károkat idézett elő. Az aszály okozta veszteségek ellentételezésére 2020-ban 7,6 milliárd forintot fizettek a termelőknek, ami az előző évi kifizetési összeget 1,1 milliárd forinttal haladta meg. A kárenyhítő juttatás összege közel kétszeresére nőtt. Az aszályra különösen érzékeny kukorica esetében a tárgyévben 329 millió forinttal kevesebb kárenyhítő juttatást fizettek, mint 2019-ben. Az előző évhez viszonyítva a búzában keletkezett károokra kifizetett kárenyhítő juttatás összege több mint egynegyedével emelke-

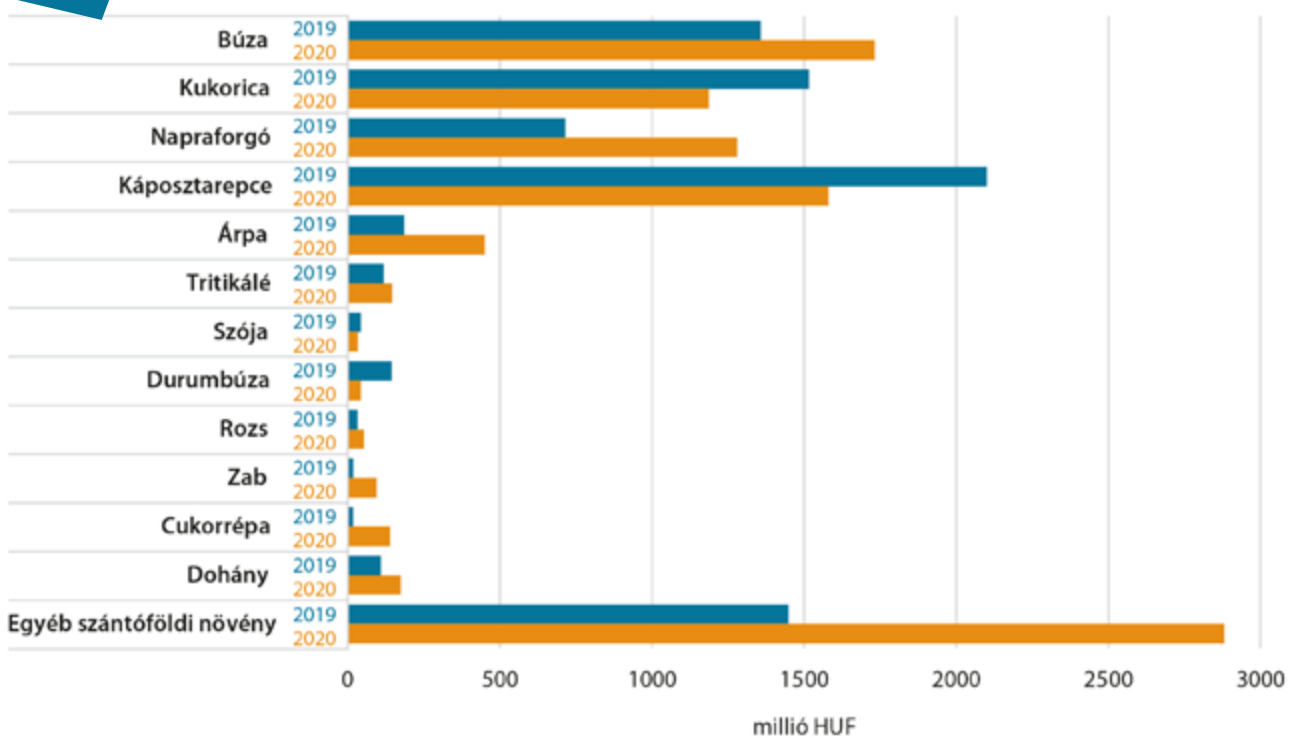
Az összes kárenyhítő juttatáson belül a szántóföldi növények részesedése volt meghatározó.

16. ábra A főbb növénycsoportok részesedése a kifizetésekből 2020-ban

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

17. ábra A főbb szántóföldi kultúrákra kifizetett kárenyhítő juttatás alakulása

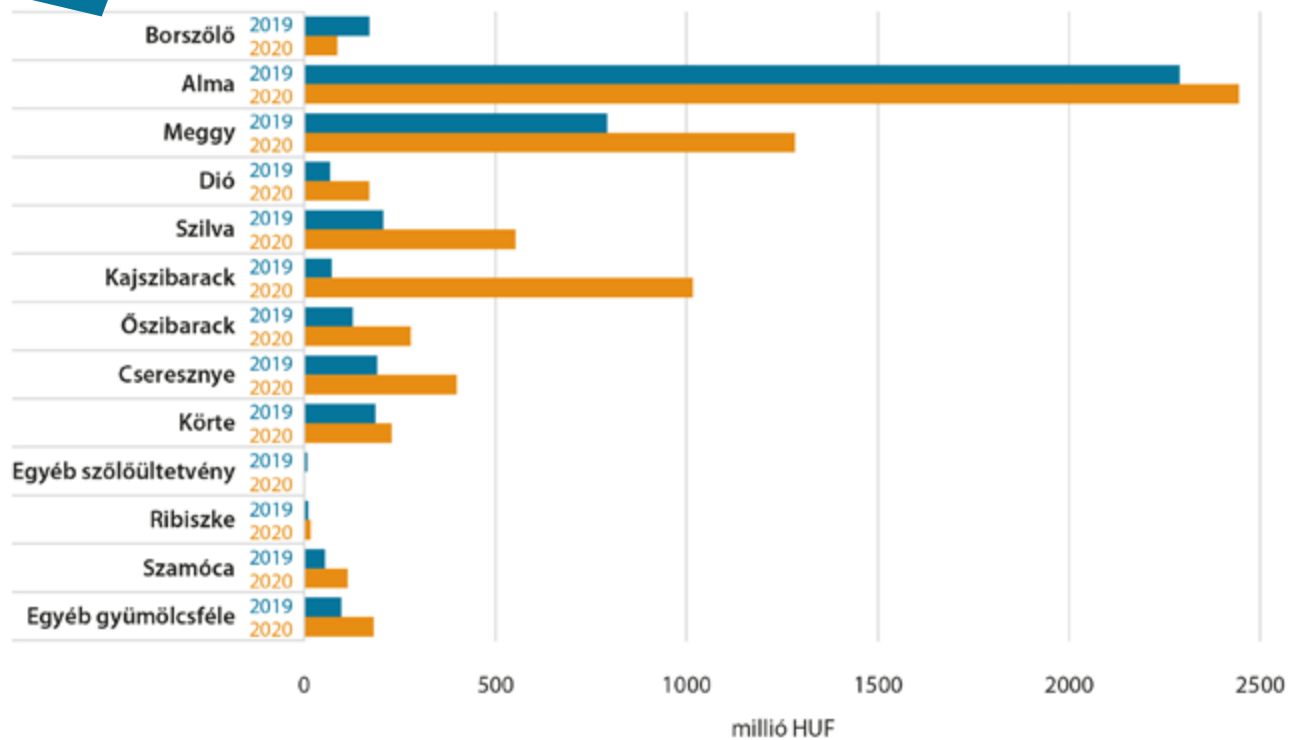
Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

dett. Az ugyancsak vízigenyes káposztarepcebén és napraforgóban is jelentős veszteségeket okozott a hosszan tartó csapadékmentes időszak. Az előző évhez viszonyítva a káposztarepce történt kifizetések mérséklődtek ugyan, de még így is a juttatások 16 százalékát jelentették. A napraforgó esetében közel kétszeres volt a kifizetett kárenyhítő juttatás összege. A belvíz leginkább a vetésekben okozott komolyabb károkat, a zab esetében több mint ötszörösére, az árpában pedig közel két és félszeresére növekedett a kárenyhítő juttatások összege 2020-ban (17. ábra).

Az országban az ültetvények esetében általában a tavaszi fagy okozza a legnagyobb hozamcsökkenést. Az előző évhez hasonlóan komoly károkat okozott a tavaszi fagy a korai virágzású gyümölcsösökben (kajszi, mandula) és a középkorai fajtákban (őszibarack). A kajszi- és őszibarackban a kifizetett juttatások összege több mint 14-szeresére, míg az őszibarackban több mint kétszeresére emelkedett (18. ábra).

Az ültetvénykultúrákban komoly károkat okozott a tavaszi fagy 2020-ban is.

18. ábra A főbb ültetvénykultúrákra kifizetett kárenyhítő juttatás alakulása

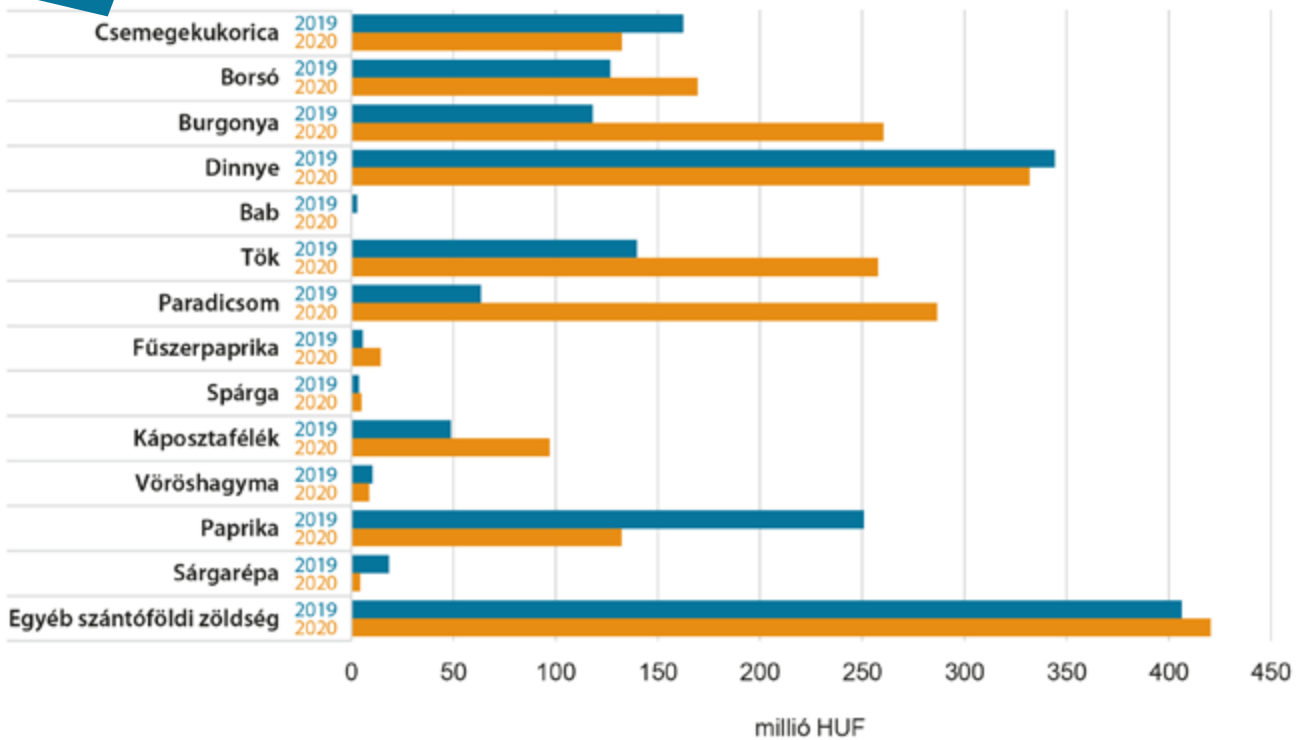
Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az áprilisban több erős hideghullámban érkező, illetve a májusban jelentkező gyengébb fagyok kártétele jelentős volt. Az ültetvénykultúrák közül az almában elszenvedett károk voltak e tekintetben számottevőek. A szilvánál több mint kétszeresére, a meggy esetében pedig több mint másfélszeresére nőtt a kifizetett kárenyhítő juttatás összege az előző évhez képest. Az ültetvénykultúrák kárenyhítésére összesen 6,8 milliárd forintot fizettek ki (2019-ben ez az érték 4,3 milliárd forint volt). A 6,8 milliárd forint 55 százalékát az alma és a meggy kárenyhítésére fordították. Az előző évhez viszonyítva a többi később virágzó gyümölcsösben is jelentősen növekedett a kárenyhítő juttatás összege. Az előző évhez viszonyítva a diónál, a cseresznyénél és a szamócánál több mint kétszeresére emelkedett a kifizetés. Figyelemreméltóan csökkent a kárenyhítő juttatás nagysága a borszőlőnél és az egyéb szőlőültetvénynél, a kifizetések összege csaknem 50 százalékkal mérséklődött az előző évhez képest.

A zöldségfélék esetében a kifizetett kárenyhítő juttatás összege kevesebbnek bizonyult, mint az ültetvények esetében. A zöldségkultúrákat elsősorban az aszály (ha nem öntözöttek), valamint a jégeső veszélyezteti. A tárgyévben az előbbi jelentős károkat okozott. Az egyéb szántóföldi zöldség, valamint a dinnye után kifizetett kárenyhítő juttatás összege volt a legjelentősebb, amely a tárgyévben 420 és 332 millió forintot tett ki. A paradicsom után folyósított kárenyhítő juttatás több mint 350 százalékkal haladta meg az előző évet. A vöröshagyma, a csemegekukorica, a paprika és a sárgarépa esetében a kifizetések 14,9–75,6 százalékkal csökkentek. A borsó utáni összeg 127 millió forintról 169 millió forintra, a tök utáni 140 millió forintról 258 millió forintra, a burgonya utáni 118 millió forintról 260 millió forintra növekedett (19. ábra).

A zöldségfélék esetében az egyéb szántóföldi zöldség, valamint a dinnye után kifizetett kárenyhítő juttatás összege volt a legjelentősebb.

19. ábra A főbb zöldségkultúrákra kifizetett kárenyhítő juttatás alakulása

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

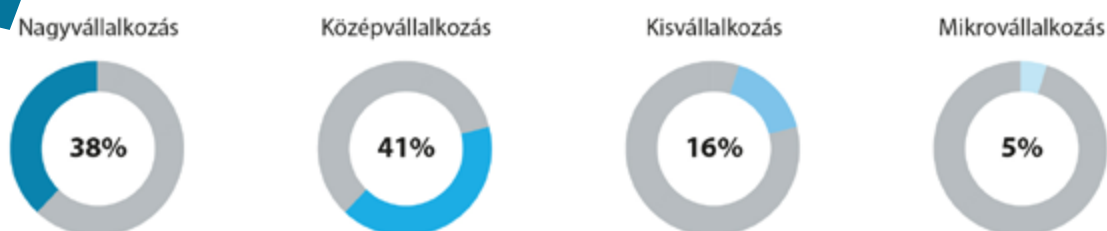
Méret szerinti bontás

A 18,7 milliárd forint kárenyhítő juttatásból a mikrovállalkozások 4,9, a kisvállalkozások 16,1, a középvállalkozások 41,1, a nagyvállalkozások 37,9 százalékkal részesedtek a 2020. kárenyhítési évben. A százalékos arányokban jelentősebb elmozdulások nem történtek az egyes méretkategóriák között az előző évhez képest. A mikrovállalkozások részesedése csökkent 0,5 százalékponttal, míg kisvállalkozásoké 2,2 százalékponttal. A középvállalkozásoké 0,1 százalékponttal, a nagyvállalkozásoké 2,7 százalékponttal emelkedett. Ezáltal a kárenyhítő juttatásból részesedő legnagyobb csoport a középvállalkozásoké (20. ábra).

A kárenyhítő juttatásból a középvállalkozások részesedése volt a legnagyobb.

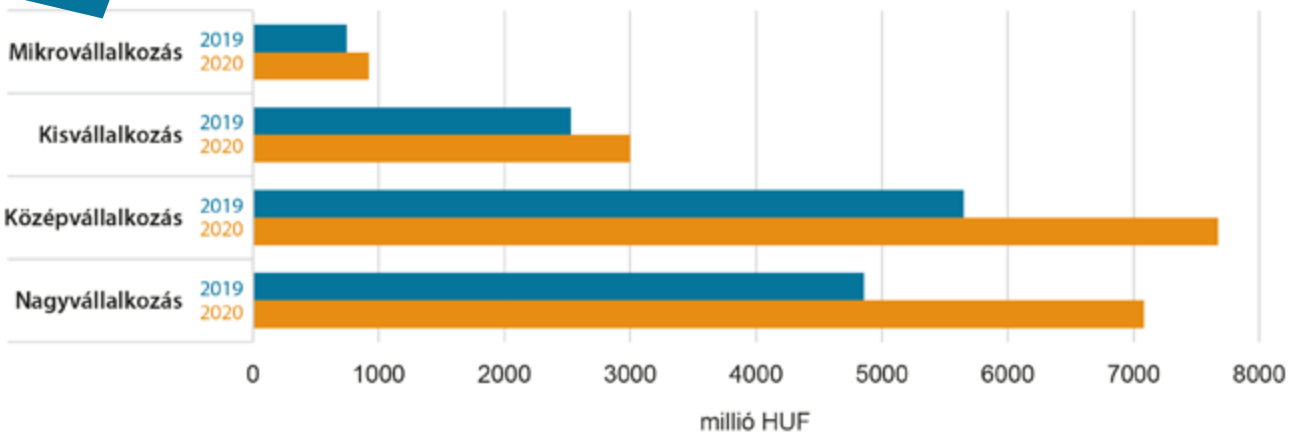
A méretkategóriákat tekintve a 2020. évben a termelőknek kifizetett kárenyhítő juttatás minden méretkategóriában nőtt, de eltérő mértékben. A nagyvállalkozások a 2019. évi összegnél 46 százalékkal kaptak többet. A középvállalkozások kárenyhítő juttatása 35,7 százalékkal, a mikrovállalkozásoké 24,1 százalékkal, a kisvállalkozásoké pedig 18,7 százalékkal emelkedett az egy évvel ezelőtti értékhez viszonyítva (21. ábra).

20. ábra A különböző méretkategóriájú termelők részesedése a kárenyhítő juttatás összegéből 2020-ban

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

21. ábra Kárenyhítő juttatás összege méretkategóriák szerint 2019-ben és 2020-ban

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Kárhányadok

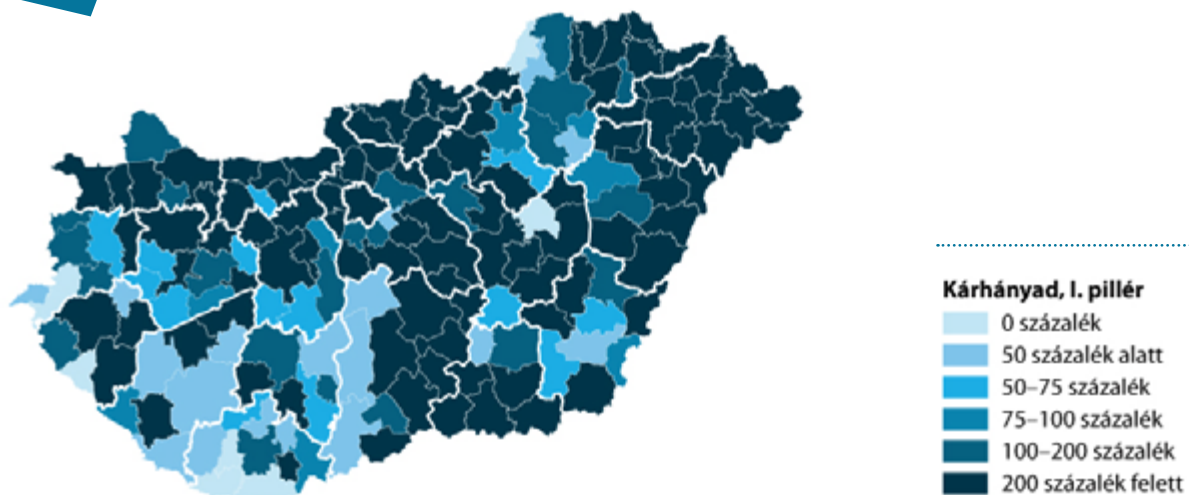
A kárhányad ágazaton belüli százalékos értékei néhány növénykultúra értékeitől eltekintve emelkedtek 2020-ban. A járások csupán 4 százalékában volt 0 százalék ez az érték. A méretkategória szerinti bontás alapján a legmagasabb kárhányadokkal, az előző évhez hasonlóan, továbbra is a mikrovállalkozások rendelkeztek.

Járásonkénti bontás

A kifizetett kárenyhítő juttatás és a befizetett kárenyhítési hozzájárulás hányadosaként számolt kárhányad értéke járásonként eltérően változott. A legmagasabb, 200 százalék feletti kárhányad 105 járásban fordult elő (előző évben 65-ben), ezek Észak-Magyarország és az Alföld járásainak többségében, illetve a Dunántúl északi, délnyugati részében fordultak elő. A kárhányad 7 járásban volt 0 százalék, 18 járásban 50 százalék alatt, 14 járásban 50–75 százalék között, 8 járásban 75–100 százalék között, további 23 járásban 100–200 százalék között alakult (22. ábra).

A legmagasabb, 200 százalék feletti kárhányad a járások 60 százalékában fordult elő.

22. ábra Kárhányadok járásonkénti alakulása az I. pillérben

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

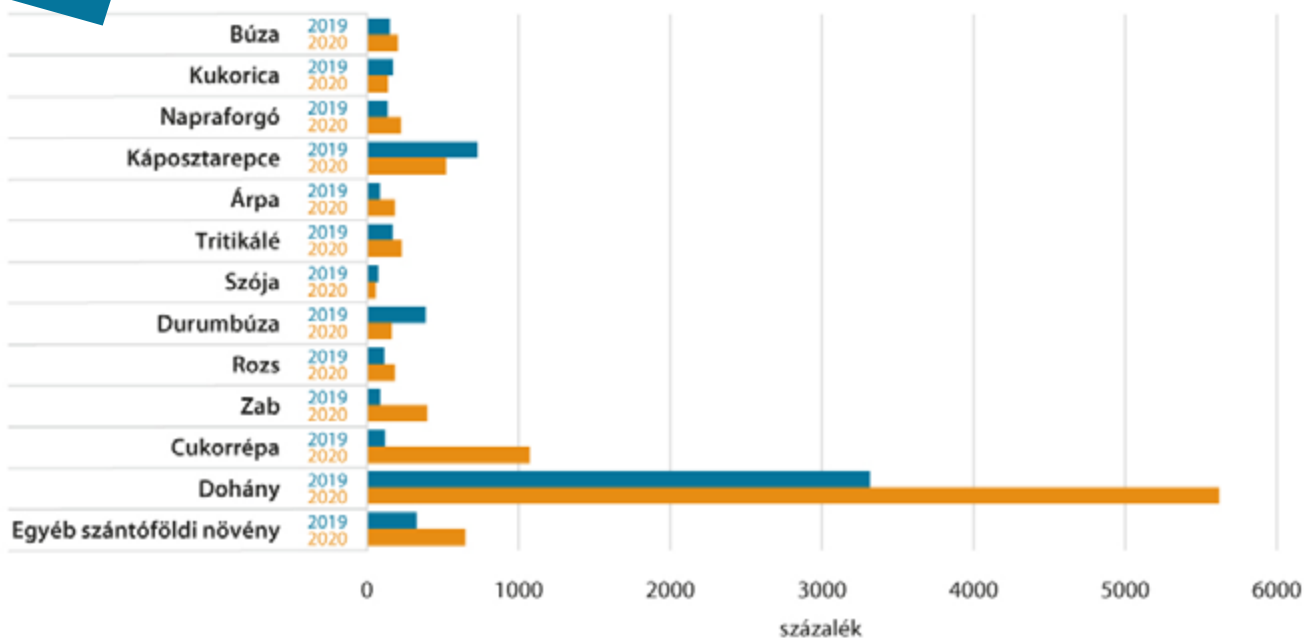
Ágazati bontás

A szántóföldi kultúráknál a 2020. évet a 136,9–520,9 százalék közötti kárhányadértékek jellemezték. A szója, kukorica, durumbúza és káposztarepce kivételével minden kultúrában nőtt a kárhányad. Jelentős mértékű növekedés mutatkozott az árpánál (83-ról 184 százalékra), a zabnál (85-ről 398 százalékra) és az egyéb szántóföldi növényeknél (328-ról 649 százalékra). Legmagasabb kárhányad a korábbi évekhez hasonlóan a tárgyévben is a dohánynál (5620 százalék) keletkezett. Figyelemreméltó még a cukorrépa több mint 1000 százalékos kárhányadértéke is. A legnagyobb területen termesztett szántóföldi kultúrák közül a kukorica 136,9, a búza 201,1 százalékos kárhányaddal rendelkezett, egyedül a szója kárhányada maradt 100 százalék alatt (23. ábra).

A dohány mellett a cukorrépa több mint 1000 százalékos kárhányadértéke volt figyelemreméltó 2020-ban.

23. ábra

A főbb szántóföldi kultúrák kárhányadai az I. pillérben

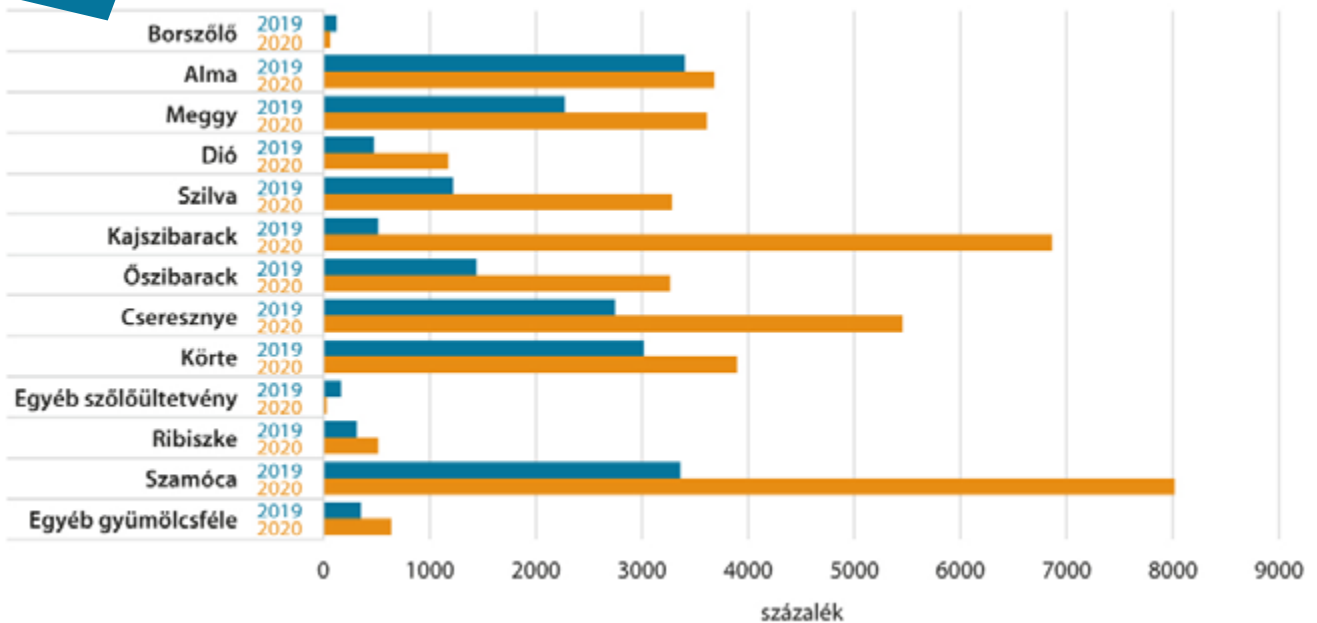
Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A kárhányadértékek az ültetvénykultúrákban 2020-ban jellemzően 29,8–3892,9 százalék között alakultak, nagyságrenddel nagyobbak voltak, mint a szántóföldi növénytermesztésnél. Ennek több oka is lehet, egyrészt az ültetvénykultúrák jóval érzékenyebbek az időjárási tényezőkre, másrészt lényegesen magasabb a hektáronkénti termelési érték, ennek megfelelően gyakrabban és nagyobb mértékben károsodnak, mint a szántóföldi növénytermesztés növényei (24. ábra).

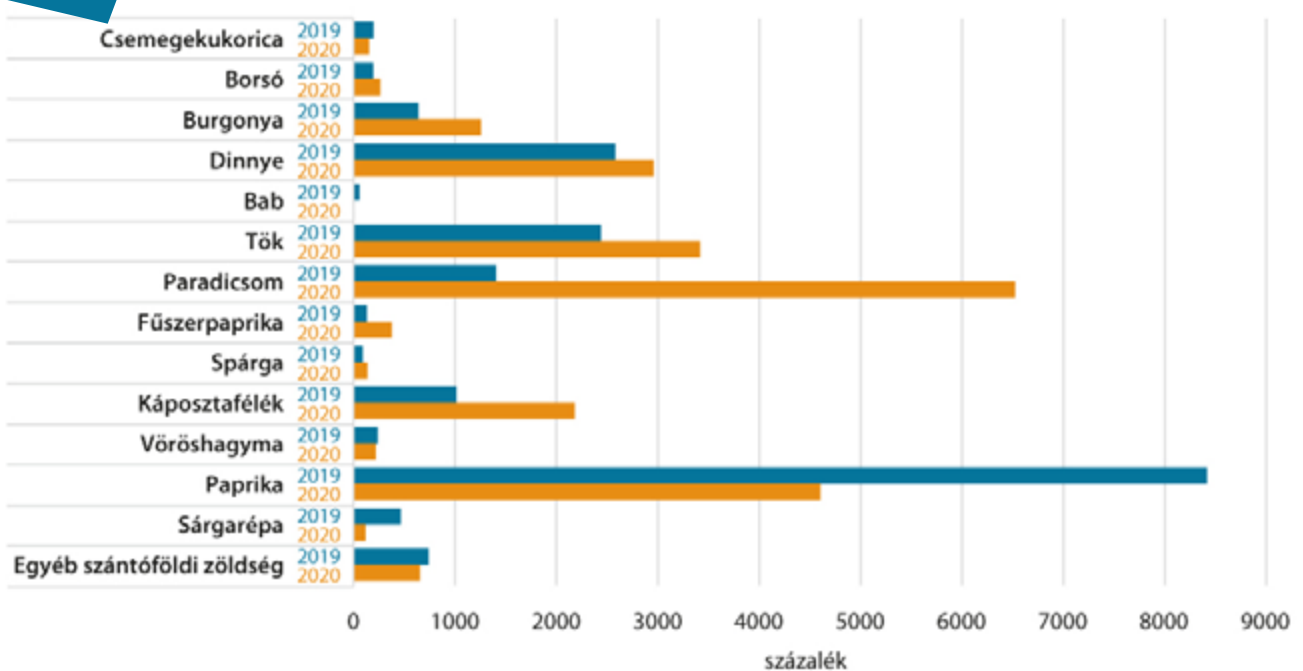
A kárhányad kiugróan magas, 8016,4 százalék volt a szamócánál. Jelentős károkat szenvedett el még 2020-ban a kajszibarack (6863,5 százalék), a cseresznye (5453,6 százalék) és a körte (3892,9 százalék). A borszőlő és az egyéb szőlőültetvény kivételével minden más ültetvénykultúránál többszörös kárenyhítő juttatást fizettek ki a termelőknek, mint amennyi a kárenyhítési hozzájárulás befizetése⁴ volt. Az előző évhez viszonyítva, ugyancsak e két ültetvénykultúra (borszőlő, egyéb szőlőültetvény) kivételével, valamennyi ültetvénykultúrában növekedett a kárhányad.

Az ültetvénykultúrák közül a szamócának volt a legmagasabb kárhányadértéke.

⁴ A szántóföldi kultúrák esetében a hektáronkénti 1000 forintos befizetés áll szemben a 200-300 ezer forintos hozamértékkel. Az ezen nagyságrendű hozamértékben bekövetkezett károkat kell pótolni az 1000, illetve az állami támogatást beleszámítva 2000 forintos összegből. Az ültetvényeknél 500-2500 ezer forintos hektáronkénti érték áll szemben a 3000 forintos hektáronkénti kárenyhítési hozzájárulással (állami támogatás beszámításánál 6000 forintos az összeg).

24. ábra A főbb ültetvénykultúrák kárhányadai az I. pillérben

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

25. ábra A főbb zöldségkultúrák kárhányadai az I. pillérben

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A zöldségfélékre, ha kisebb mértékben is, de szintén jellemző a magasabb kockázat és az alacsony hozamérték-arányos díj, csakúgy, mint az ültetvényekre. Amíg a korábbi években a nagyfokú gépesítéssel termeszthető zöldségek termelői többnyire nettó befizetői voltak a rendszernek, addig a kisebb parcellákon, nem integráltan termelt növények (pl.: paradicsom, paprika, tökfélék) esetében a befizetett kárenyhítési hozzájárulás többszörösét fizették ki a termelőknek. Ez a tendencia a tárgyévben nem volt megfigyelhető, mivel (a bab kivételével, kárhányada 0 százalék) valamennyi kultúra termesztoje befizetője volt a rendszernek. A tök kárhányada 2020-ban 3414,7 százalék, a paradicsomé 6521,6 százalék volt (25. ábra).

A paprika kárhányada 8414-ről 4600,8 százalékra csökkent, csakúgy, mint az egyéb szántóföldi zöldségé 740,4-ről 653,2-re, a vöröshagymáé 240,1-ről 219,3-ra, illetve a babé 58,7-ről 0 százalékra. Az előző évhez képest mérséklődött a kárhányad a sárgarépa (466-ről 117,6 százalékra), valamint a csemegekukorica (197,5-ről 152,4 százalékra) esetében is. Ugyanakkor jelentősen megnőtt a burgonyánál (közel kétszeresére) a kárhányad értéke, duplázódott a káposztafélék kárhányada is, továbbá a paradicsomé csaknem ötszörösére emelkedett.

A paprika kárhányadértéke csökkent a legnagyobb mértékben.

Méret szerinti bontás

Az egyes méretkategóriákban a kárhányadok 375–1149 százalék között változtak 2020-ban. A legnagyobb károkat csakúgy, mint az előző évben, a mikrovállalkozások szenvedték el. Az előző évhez képest kárhányaduk 223,8 százalékponttal nőtt és megközelítette az 1150 százalékot. A nagyvállalkozások kárhányada 118,2 százalékponttal 374,6 százalékra emelkedett, a középvállalkozásoké 330,9 százalékról 442,2 százalékra, a kisvállalkozások kárhányada pedig 575,3 százalékról 684,1 százalékra nőtt (26. ábra).

Az egyes méretkategóriákban belül a legnagyobb károkat az előző évhez hasonlóan a mikrovállalkozások szenvedték el.

26. ábra A kárhányadok méretkategóriánkénti alakulása az I. pillérben 2019-ben és 2020-ban

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A II. PILLÉR EREDMÉNYEI

A II. pillér összesített eredménye

A mezőgazdasági biztosítási díjtámogatás 2016-tól nem nemzeti támogatásként, hanem a Vidékfejlesztési Program (VP)⁵ keretében került meghirdetésre. A támogatási igény ismét meghaladta a rendelkezésre álló forrásokat, ezért az elmúlt hat évhez hasonlóan a 2020. évi biztosítási díjtámogatás esetén is visszaosztás vált szükségessé. Ugyanakkor a támogatási keret emelése eredményeképpen lehetővé vált az előző évinél kedvezőbb, illetve azzal meg egyező arányú felosztás. A szántóföldi kultúrákra köthető „C”, illetve az ültetvény- és zöldségkultúrákra köthető „B” típusú biztosítással rendelkező termelők a biztosítási díj 40 százalékát, míg a szántóföldi növényekre, szőlőre, almára, körtére, csonthéjas- és héjaskultúrákra köthető „A” típusú csomagbiztosítást kötő termelők a biztosítási díj 64 százalékát (szemben az előző évi 55 százalékkal) kaphatták vissza támogatásként.

A mezőgazdasági biztosítási díjtámogatás népszerűsége tovább nőtt, a gazdaságok száma és a befizetett díjak emelkedtek.

A II. pillérben a díjtámogatott biztosítási díjat befizető gazdaságok száma és a befizetett díjak tovább emelkedtek 2020-ban (7. táblázat). A gazdaságok száma 17 400-ról 20,4 százalékkal 20 956 gazdaságra, a termelői díjbefizetés együttes összege 11,6 milliárd forintról 21,8 százalékkal 14,2 milliárd forintra nőtt az előző évhez képest. Ebben szerepet játszott a kockázati fedezetek körének 2019-ben történt bővítése és a forráskeret tárgyévi emelése (5 milliárdról 7 milliárd forintra) is.

Az egyes díjtámogatott biztosítások díjbevételei mindhárom kategóriában növekedtek. Az „A” típusú díjtámogatott biztosítás értéke 22,8 százalékkal, a „B” típusúé 22,0 százalékkal, a „C” típusúé pedig 5,4 százalékkal múlta felül a 2019. évi díjösszeget. A legnagyobb biztosítási díjállománnyal az „A” típusú biztosítás rendelkezett (6,5 milliárd forint). Ezt követte a „C” típusú 4,6 milliárd és a „B” típusú 1,9 milliárd forinttal. A kiegészítő biztosítási díjak az előző évhez képest jelentős emelkedést mutatnak, értékük csaknem háromszorosára nőtt.

⁵ A támogatás igénybevételének részletes feltételeit, illetve a végrehajtási szabályokat a mezőgazdasági biztosítás díjához nyújtott támogatásról szóló VP-17.1.1-16 számú pályázati felhívás, valamint az annak elválaszthatatlan részét képező Általános Útmutató és Általános Szerződési Feltétel szabályozza.

7. táblázat: **A hazai növénybiztosítási piac alakulása 2019-ben és 2020-ban**

Megnevezés	2019				2020			
	Gazdaság-szám, darab	Díj, millió HUF	Kárkifizetés, millió HUF	Kárhányad, százalék	Gazdaság-szám, darab	Díj, millió HUF	Kárkifizetés, millió HUF	Kárhányad, százalék
Díjtámogatott „A”	6 767	5 265,8	1 204,7	22,9	9 407	6 466,3	2 049,0	31,7
Díjtámogatott „B”	2 850	1 582,9	529,0	33,4	3 697	1 930,8	416,2	21,6
Díjtámogatott „C”	11 830	4 393,9	902,8	20,5	13 299	4 630,4	642,3	13,9
Díjtámogatott összesen	17 400	11 242,6	2 636,5	23,5	20 956	13 027,5	3 107,5	23,9
„Kiegészítő” díjtámogatotthoz	17 287	400,1	3 077,7	769,3	20 693	1 156,0	2 303,5	199,3
Díjtámogatott és kiegészítő összesen	17 400	11 642,7	5 714,2	49,1	20 956	14 183,5	5 411,0	38,2

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A kárkifizetések és kárhányadok a tárgyévben némileg csökkentek. Az előző évekhez hasonlóan a jégesőkárok domináltak, emellett a tavaszi fagy okozott nagy károkat, különösen a csonthéjasültetvényekben. A biztosítói kárkifizetések összege (díjtámogatott és kiegészítő) az előző évhez képest 5,3 százalékkal mérséklődött, a kárhányadok aránya 10,9 százalépponttal csökkent 49,1 százalékról 38,2 százalékra. A kárhányad az „A” csomagbiztosítás esetében emelkedett 38,5 százalékkal, míg csökkent a „B” biztosításnál 35,5 százalékkal, a „C” biztosításnál 32,5 százalékkal, valamint a kiegészítő biztosításoknál 74,1 százalékkal.

.....
Csökkentek a kárkifizetések és a kárhányadok.

A biztosítás által lefedett terület aránya minden ágazatban bővült, a szántóföldi növényeké elérte a 41,9 százalékot, az ültetvénykultúráké 12,8 százalékra, a zöldségkultúráké 47,7 százalékra emelkedett 2020-ban.

Mivel a támogatási igény – még a 7 milliárd forintra megemelt keretösszeg mellett is – ismét meghaladta a rendelkezésre álló forrásokat, ezért az elmúlt hat évhez hasonlóan a 2020. évi biztosítási díjtámogatás esetén is visszaosztás vált szükségessé, azonban – ahogy az fentebb említésre került – az előző évinél kedvezőbb, illetve azzal megegyező arányban.

.....
A megemelt támogatási keret mellett lehetővé vált az előző évinél kedvezőbb vagy azzal megegyező arányú visszaosztás.

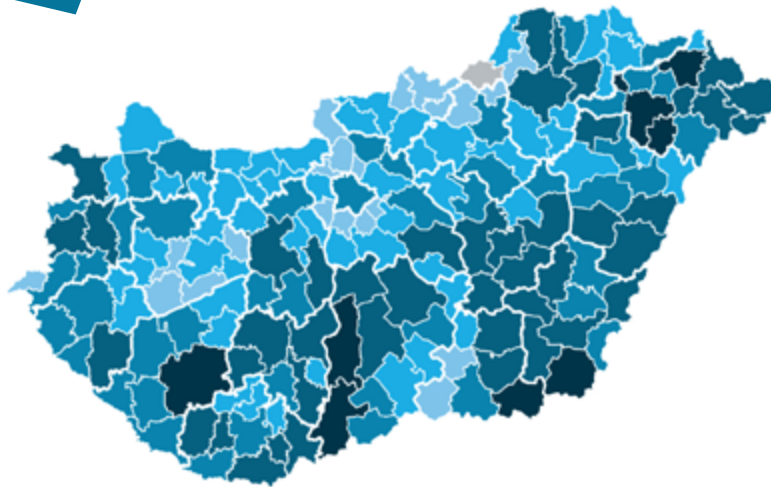
Összességében megállapítható, hogy a díjtámogatott biztosítások iránti kereslet tovább emelkedett 2020-ban, a gazdálkodók körében évről évre nő a díjtámogatott mezőgazdasági biztosítások népszerűsége.

A II. pillér részletes eredményei

Részvétel

Járásonkénti bontás

A díjbevételek járásonkénti alakulását tekintve elmondható, hogy a 175 járásból nyolcban a díjtámogatott biztosítások díjbevétele meghaladta a 200 millió forintot, jellemzően az Alföld területén (Szabolcs-Szatmár-Bereg, Békés, Csongrád-Csanád és Bács-Kiskun megyékben), valamint a Dél-Dunántúlon, a Kaposvári járásban. A járások felénél 50–200 millió forint között alakultak a díjbevételek az aktuális évben, ebből 44 járásban 100–200 millió forint, 45 járásban 50–100 millió forint volt a termelői díjbefizetés. A járások csaknem harmadában (56 járás) a termelői befizetések nagyságrendje 10–50 millió forint között változott, 21 járásnál pedig nem

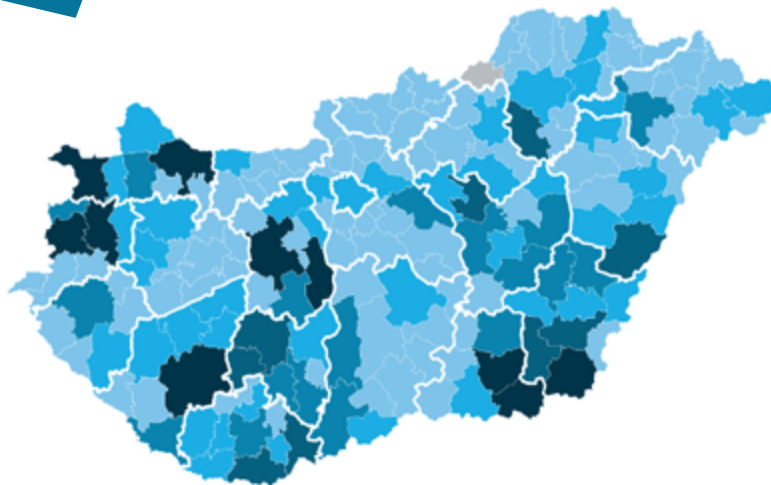
27. ábra A díjtámogatott biztosítások díjbevétele járásonként 2020-ban

Legmagasabb díjbevételek jellemzően az Alföld és Dél-Dunántúl járásaiban jelentkeztek.

Biztosítói díjbevételek, díjtámogatott

0 HUF
10 millió HUF alatt
10 millió – 50 millió HUF
50 millió – 100 millió HUF
100 millió – 200 millió HUF
200 millió HUF felett

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

28. ábra A kiegészítő biztosítások díjbevétele járásonként 2020-ban

Biztosítói díjbevételek, kiegészítő

0 HUF
5 millió HUF alatt
5 millió – 10 millió HUF
10 millió – 15 millió HUF
15 millió – 20 millió HUF
20 millió HUF felett

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

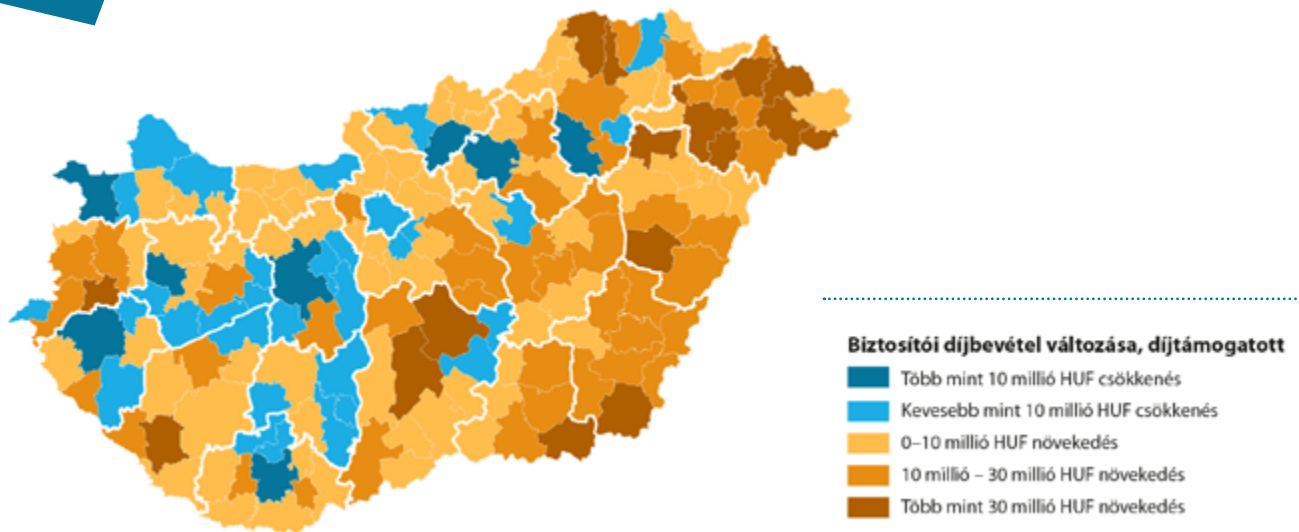
érte el a 10 millió forintot. Mindössze egy járásban (Ózdi) nem kötöttek díjtámogatott biztosítást 2020-ban (27. ábra).

A díjtámogatott biztosításokhoz kapcsolódó kiegészítő⁶ biztosítások népszerűsége töretlen volt 2020-ban, egyetlen járástól eltekintve mindenhol éltek ezzel a lehetőséggel a gazdák. A kiegészítő biztosítást is kötő gazdaságok száma 19,7 százalékkal emelkedett az aktuális évben, díjbevételek pedig csaknem háromszorosára, 400,1 millió forintról 1,2 milliárd forintra nőtt (7. táblázat). Tíz járásban (5,7 százalék) a bevétel meghaladta a 20 millió forintot, kilenc járásban (5,1 százalék) 15–20 millió, 18 járásban (10,3 százalék) 10–15 millió, a járások negyedében pedig (44 járás) 5–10 millió forint közé esett. A járások több mint felében (53,1 százalék, 93 járás) a kiegészítő biztosítás díjbevétele 5 millió forint alatt maradt. Az Ózdi járásban, ahol nem kötöttek díjtámogatott biztosítást, ebből adódóan kiegészítő biztosítást sem kötöttek 2020-ban (28. ábra).

A kiegészítő biztosítások iránti igény tovább emelkedett.

⁶ A biztosítók által szolgáltatott adatok szerint minden veszélynem szerepel a kiegészítő biztosításnál is. A cél, hogy kiegészítsék a termelői fedezetet a díjtámogatott biztosítási konstrukció szerint nem téríthető káreseményekre is. Így amíg a díjtámogatott biztosítás csak a 20 százaléknál nagyobb károk esetén fizet kártérítést, e kiegészítéssel már az 5 és 20 százalék közötti károk is téríthetővé, illetve termelői szempontból fedezhetővé válnak.

29. ábra A díjtámogatott biztosítások díjbevételének változása 2019-ről 2020-ra járásonként

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az egyes járásokat nézve megállapítható, hogy a kiegészítő biztosítások díjbevétel-eloszlása jórészt követte a díjtámogatott biztosítások területi elhelyezkedését. Ugyanakkor például Bács-Kiskun megyében, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében, a Dunántúl nyugati területein (amely területek kimagasló jelentőséggel bírnak a gyümölcstermesztésben) a kiegészítő biztosítások kevésbé elterjedtek, mint a díjtámogatott alaptámogatás, aminek az a magyarázata, hogy a gyümölcsösökben már kisebb jégverés vagy tavaszi fagy is okozhat 20 százalékos hozamcsökkenést, ezért a díjtámogatott biztosítás (20 százalékos kiesés feletti térítés) önmagában is érdemi védelmet jelent a rendkívül nagy károk és éves hozamingadozások miatt. A gazdák gyakran megelégszenek ezzel a védelemmel, mivel a gyümölcsösök biztosítását még díjtámogatással is nagyon drágának találják. Továbbá a 2019. évtől a csonthéjas, héjas gyümölcsökre is köthető „A” csomagbiztosítás, és a „B” biztosításon belül is már minden veszélynemre biztosíthatók az ültetvények.

A díjtámogatott és kiegészítő biztosítás összesített díjbevételén belül a kiegészítő biztosítások díjbevételének aránya jelentősen, 3,4 százalékról 8,2 százalékra emelkedett 2020-ban (7. táblázat).

A teljes díjbevételén belül a kiegészítő biztosítások aránya 8,2 százalékra nőtt.

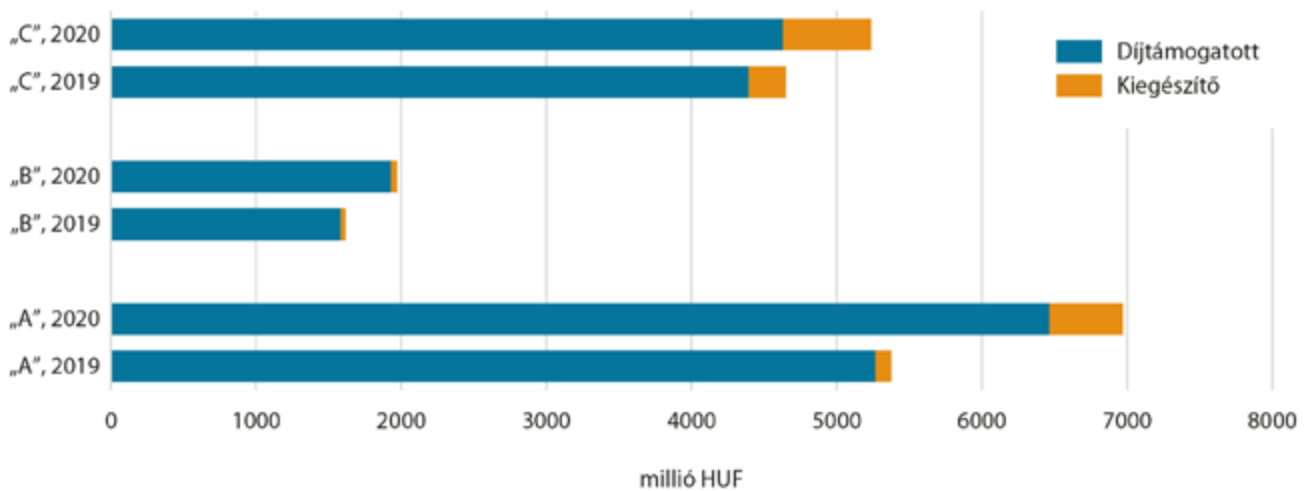
A díjtámogatott biztosítások díjbevételének változását vizsgálva megállapítható, hogy 2020-ban az előző évhez viszonyítva 134 járásban növekedés, 40 járásban csökkenés mutatkozott, egy járásban pedig az előző évhez hasonlóan nem keletkezett díjbevétel. A járások 9,1 százalékánál (16 járás) 30 millió forintot meghaladó mértékben nőtt a biztosítási díjállomány, ezek elsősorban az Alföld területén találhatók. A járások negyedénél (44 járás) 10–30 millió forint közötti, a járások 42,3 százalékában (74 járás) kevesebb mint 10 millió forint díjbevétel-bővülés történt. A járások 22,9 százalékánál mérséklődött a díjbevétel, 32 járásban 10 millió forint alatti, 8 járásban 10 millió forintot meghaladó mértékben csökkenve (29. ábra).

Biztosítási típusonkénti bontás

A díjtámogatott és kiegészítő biztosítások díjbevétele az előző évi 10,7 százalékos növekedéshez képest 21,8 százalékkal haladta meg a 2019. évi értéket. A díjtámogatott biztosítások díjbevétele 1,8 milliárd forinttal, a kiegészítő biztosításoké 755,9 millió forinttal nőtt, előbbi 15,9 százalékos emelkedés, a kiegészítő biztosítások pedig megközelítették az előző évi érték háromszorosát.

30. ábra

A biztosítói díjbevételek változása biztosítási típusonként 2019-ről 2020-ra

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A díjtámogatott és kiegészítő biztosítások együttes díjbevétele mindhárom típus esetében nőtt: az „A” kategóriánál 29,7 százalékkal, 5,4 milliárd forintról 7,0 milliárd forintra, a „B” kategóriánál 21,8 százalékkal, 1,6 milliárdról 2,0 milliárd forintra, a „C” kategóriánál pedig 12,7 százalékkal, 4,6 milliárdról 5,2 milliárd forintra emelkedett.

Az „A”, „B” és „C” biztosítási típus esetében is nőtt a díjbevétele.

A díjtámogatott biztosítások díjbevétele-változását tekintve az „A” biztosítási kategóriánál 22,8 százalékkal, a „B” biztosításnál 22,0 százalékkal és a „C”-nél 5,4 százalékkal nőttek a befizetett díjak 2020-ban. A kiegészítő biztosítások bevétele az „A” típusnál 4,6-szeresére, a „C” típusnál 2,4-szeresére bővült, a „B” típusnál 13,0 százalékos növekedés következett be az aktuális évben (30. ábra).

A fentebb említettek alapján elmondható, hogy 2020-ban a biztosítók díjbevétele tovább emelkedett, 2,5 milliárd forint díjbevétele-növekedést realizálhattak, szemben az előző évi 1,1 milliárd forintos bővüléssel.

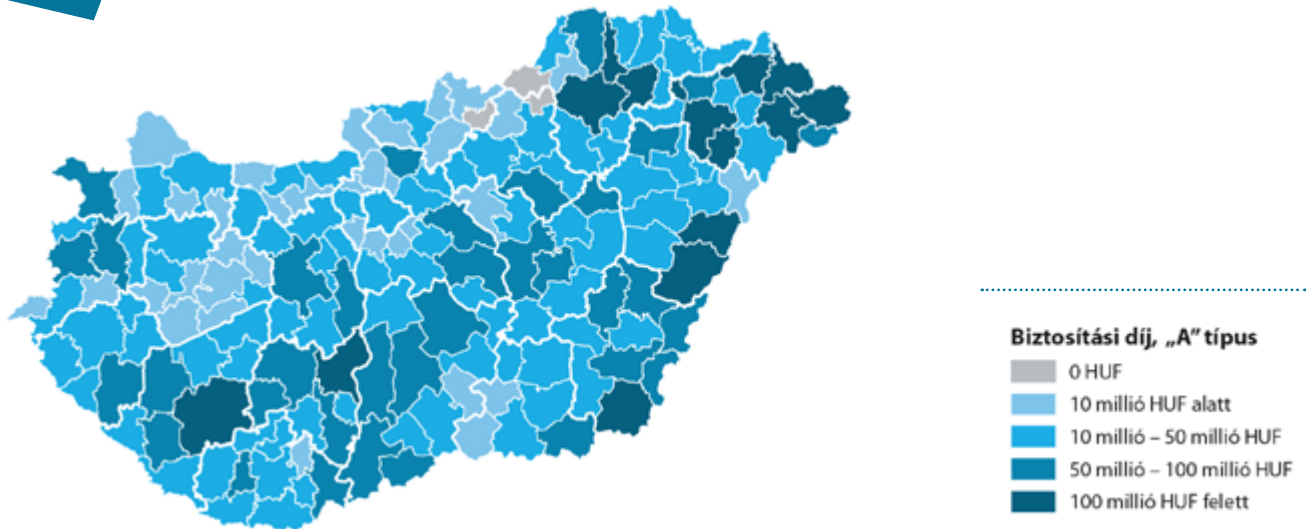
A területi eloszlást tekintve megállapítható, hogy az „A” típusú biztosítások díjbevétele főként Észak-Magyarország északi járásaira, az Alföld területére, valamint a Dunántúl déli és nyugati részére és a Duna–Tisza közti járásokra koncentrálódott.

A járások 8,0 százalékában, 14 járásban a díjbevételek meghaladták a 100 millió forintot, 35 járásban 50–100 millió forint között alakultak. A járások csaknem felében (86 járás, 49,1 százalék) 10–50 millió forint közé estek, 37 járásban (21,1 százalék) nem érték el a 10 millió forintot. Három észak-magyarországi járásban (Bátontyerenyei, Bélapátfalvai és Ózdi járásokban) nem kötöttek „A” típusú biztosítást 2020-ban (31. ábra).

Az előző évvel összehasonlítva 141 járásban nőtt a díjbevétele (legnagyobb, 60 millió forintot meghaladó mértékben a Vásárosnaményi, a Hajdúnánási, a Nagykállói és a Kisvárdai járásokban, valamint a Borsod-Abaúj-Zemplén megyében található Edelényi járásban), 31 járásban csökkent (legnagyobb mértékben, 20 millió forint felett a Soproni és a Mezőkövesdi járásokban), míg három járásban egyik évben sem kötöttek „A” típusú növénybiztosítást.

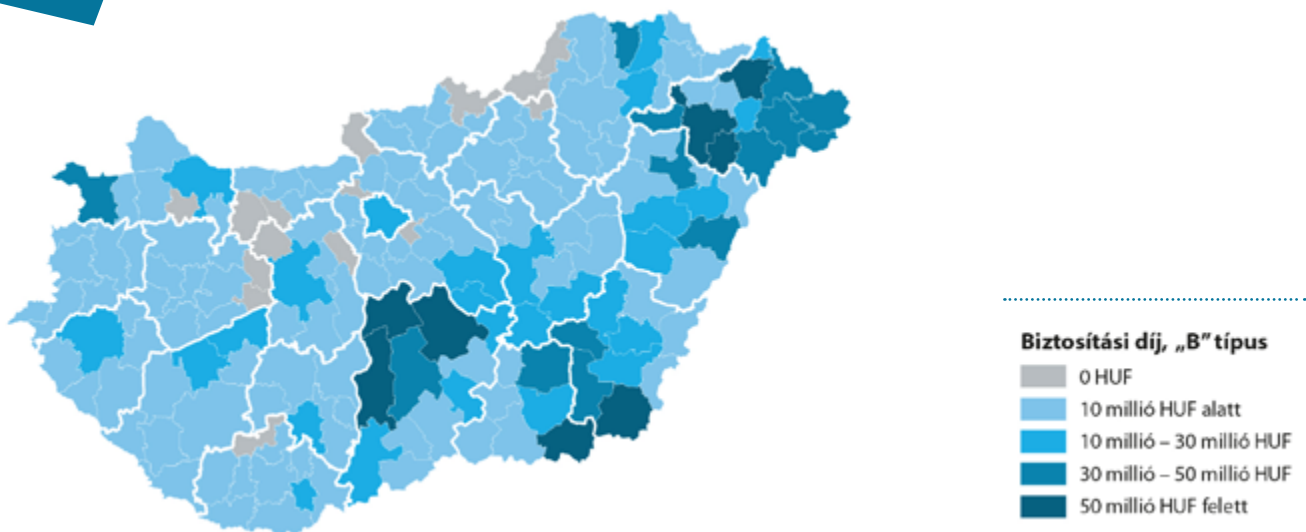
A járások negyötödében nőtt az „A” típusú biztosítás díjbevétele.

31. ábra „A” típusú biztosítások díjbevétele járásonként 2020-ban (díjtámogatott és kiegészítő)

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

32. ábra „B” típusú biztosítások díjbevétele járásonként 2020-ban (díjtámogatott és kiegészítő)

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

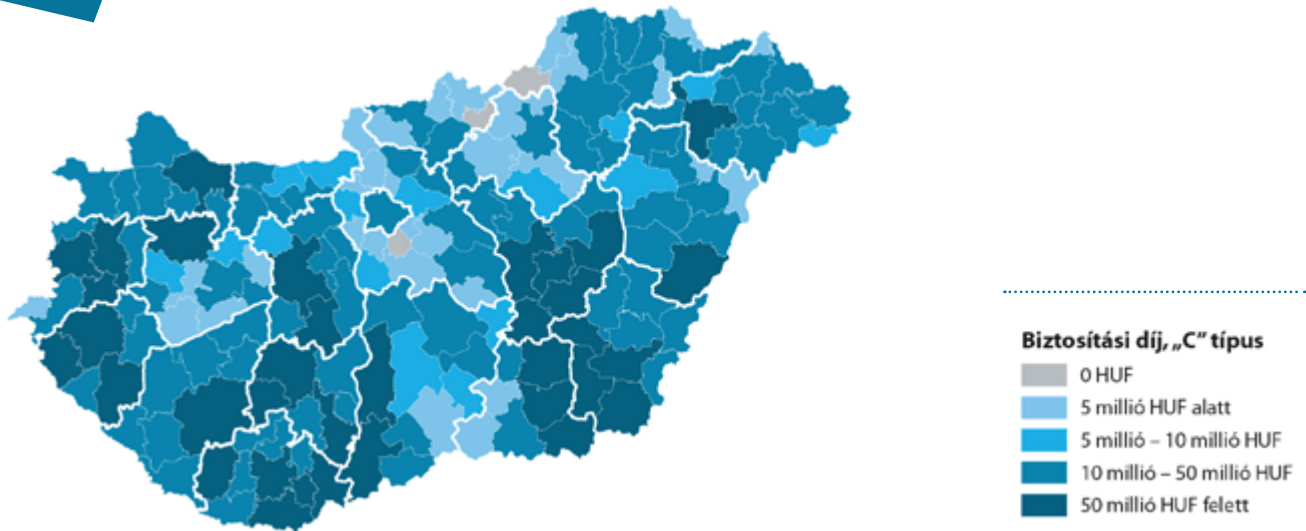
A „B” típusú biztosítások legnagyobb díjbevételei az Alföld területéhez kapcsolódnak. Nyolc járásban (4,6 százalék) 50 millió forint felett, 14 járásban (8,0 százalék) 30–50 millió forint között, 27 járásban (15,4 százalék) pedig 10–30 millió forint között alakultak a bevételek (32. ábra).

A járások közel kétharmadában (111 járás, 63,4 százalék) 10 millió forint alatt maradt a díjbevételek. Az összes járásból 15-ben nem kötöttek „B” típusú biztosítást 2020-ban. A járások közül 110-ben volt növekedés az előző évhez képest, 55 járásban csökkent a díjbevételek, 10 járásban pedig egyik évben sem kötöttek „B” típusú biztosítást.

A járások egyötödében (35 járás) a „C” típusú biztosítás díjbevételeinek összege 50 millió forint felett alakult, a Mezőkovácsházai és a Bajai járásban meghaladta a 130 millió forintot. A járások több mint felében (89 járás) 10–50 millió forint között, 9,1 százalékában (16 járás) 5–10 millió forint között, 18,3 százalékában (32 járás) pedig 5 millió forint alatt maradtak a befizetések.

A „B” és a „C” típusú biztosítások díjbevétele a járások több mint 60 százalékában emelkedett.

33. ábra „C” típusú biztosítások díjbevétele járásonként 2020-ban (díjtámogatott és kiegészítő)

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Három járásban nem kötöttek „C” típusú biztosítást 2020-ban (33. ábra). A járasok közül 121-ben emelkedett a díjbevétele az előző évhez képest, 51 járásban pedig csökkent, három járásban egyik évben sem kötöttek „C” típusú biztosítást a gazdálkodók.

Díjbevételek változása

A biztosított terület nagysága 2020-ban „A” típusú csomagbiztosításnál 523,4 ezer hektár, a „B” típusú biztosításnál 66,4 ezer hektár, a „C” típusú biztosításnál 1,1 millió hektár volt, ami az „A” csomagbiztosításoknál 31,5 százalékos, a „B” típusú biztosításnál 21,3 százalékos, a „C” típusú biztosításnál 4,9 százalékos emelkedést jelent 2019-hez képest (2. és 3. melléklet). A „B” típusú díjtámogatott biztosításnál a biztosított területek nagyságához hasonlóan, mintegy 22,0 százalékkal nőtt a díjbevételek értéke (8. táblázat). Az összes „B” típusú biztosítás veszélynemenkénti területi eloszlását nézve megállapítható, hogy a tavaszi fagy, az aszály és a mezőgazdasági árvíz esetében 35,2–48,7 százalékos visszaesés mutatkozott, ezek a veszélynemek egy évvel korábban kerültek be a „B” biztosítási kategóriába. A többi kárnem tekintetében a biztosított terület 2,3–53,2 százalékkal haladta meg a 2019. évi értéket, az őszi fagy-, a vihar- és a felhőszakadásokra biztosított terület másfélszeresére nőtt. A zöldségkultúráknál a felhőszakadás ellen az előző évi területnek csaknem háromszorosára kötöttek díjtámogatott biztosítást. Az ültetvényeknél a téli fagykárra biztosított terület több mint ötszörösére emelkedett, továbbá viharkár ellen is csaknem háromszor akkora területre kötöttek díjtámogatott biztosítási szerződést a gazdálkodók.

A „B” típusú biztosításnál a területhez hasonlóan a díjbevételek is csökkentek az aszály és a mezőgazdasági árvíz esetében 79,9 és 64,1 százalékkal, továbbá a tűzkárnál 6,9 százalékkal. A többi kárnem tekintetében a díjbevételek 2,5–51,9 százalékkal haladta meg az előző évi értéket. A zöldségkultúráknál a felhőszakadás díjbevétele 2,4-szeresére emelkedett.

A „C” típusú díjtámogatott biztosítás által lefedett terület nagysága összességében 4,9 százalékkal, díjbevétele 5,4 százalékkal nőtt 2020-ban. Az egyes veszélynemek közül az aszály ellen biztosított terület duplájára nőtt, a megkötött biztosítás díjbevétele is csaknem megkétszereződött. Az őszi fagy ellen biztosított terület 41,8 százalékkal emelkedett, a díjbevétele pedig 2,6-szeresére nőtt, igaz ugyan, hogy abszolút értékben viszonylag kis bázishoz képest következtek be a jelzett változások. Csökkenés a tavaszi fagy, téli fagy és tűz ellen kötött biztosítások területében és díjbevételeiben történt (8. táblázat, 2. és 3. melléklet).

A zöldségkultúráknál jelentősen nőtt a felhőszakadás ellen biztosított terület és a díjbevétele.

A szántóföldi növényeknél megduplázódott az aszály ellen kötött „C” típusú biztosítás területe és díjbevétele.

8. táblázat: A „B” és „C” típusú biztosítások igénybevételének változása veszélynemenként és főbb növénycsoportonként 2020-ban

Megnevezés	Biztosított terület változása, százalék				Díjbevétel változása, százalék			
	Szántóföldi növénykultúrák	Ültetvények	Zöldségkultúrák	Összesen	Szántóföldi növénykultúrák	Ültetvények	Zöldségkultúrák	Összesen
„B” típusú biztosítások								
Aszály	10 483,3	–	34,4	61,9	5 714,3	–	16,4	20,1
Felhőszakadás	141,6	81,3	281,3	147,2	125,5	73,9	240,7	138,9
Jégeső	130,6	158,4	114,4	120,0	99,4	130,4	115,7	119,8
Mezőgazdasági árvíz	–	100,2	53,2	51,3	–	105,7	29,3	35,9
Őszi fagy	–	–	153,2	153,2	–	–	151,9	151,9
Tavaszi fagy	44,9	54,7	83,3	64,8	18,5	131,3	66,9	126,6
Téli fagy	930,2	570,3	114,1	134,7	646,1	26,3	118,2	102,5
Tűz	120,1	146,2	91,5	102,3	90,8	98,9	88,4	93,1
Vihar	107,6	292,4	141,0	149,9	73,2	209,0	124,4	145,8
„B” típusú biztosítások összesen	128,9	158,5	114,0	121,3	92,4	134,4	117,0	122,0
„C” típusú biztosítások								
Aszály	212,7	–	–	212,7	197,9	–	–	197,9
Felhőszakadás	131,4	–	–	131,4	133,4	–	–	133,4
Jégeső	104,1	–	–	104,1	102,5	–	–	102,5
Mezőgazdasági árvíz	113,6	–	–	113,6	118,2	–	–	118,2
Őszi fagy	141,8	–	–	141,8	262,2	–	–	262,2
Tavaszi fagy	95,5	–	–	95,5	84,1	–	–	84,1
Téli fagy	84,2	–	–	84,2	80,8	–	–	80,8
Tűz	88,6	–	–	88,6	82,2	–	–	82,2
Vihar	123,0	–	–	123,0	121,9	–	–	121,9
„C” típusú biztosítások összesen	104,9	–	–	104,9	105,4	–	–	105,4

Megjegyzés: A tavaszi és az őszi takarmányborsó, a mezei borsó és a takarmánykáposzta a hasznosítási kódok alapján az egyéb szántóföldi növények közé tartozik, de köthető rá „B” biztosítás.

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A „B” típusú biztosításnál a veszélynemenkénti eloszlást tekintve megállapítható, hogy az összes 1,9 milliárd forint díjbevétel 38,4 százalékát jégeső ellen fizették ki a termelők 2020-ban. Ezt követte a jég-tűz kombináció 32,5 százalékkal. A jég-tűz-vihar kombináció 11,3, a jég-vihar 9,4 százalékban részesedett a „B” típusú díjtámogatott biztosítás bevételéből (34. ábra).

A „B” típusú biztosítás esetében a jég, a „C” típus esetében a jég-tűz kombináció volt a legnépszerűbb.

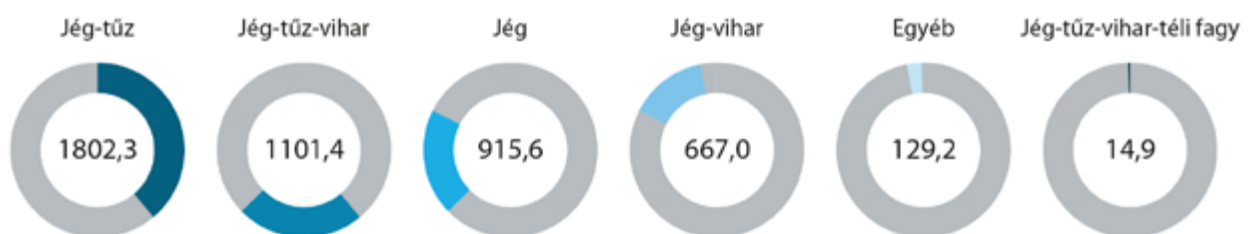
A „C” típusnál az összes biztosítói díjbevételből 38,9 százalékot a jég-tűz biztosítás tett ki. Ezt követte a jég-tűz-vihar kombináció (23,8 százalék), majd a jég (19,8 százalék). A jég-vihar párosítás 14,4, a jég-tűz-vihar-téli fagy kombináció 0,3, az egyéb kategória 2,8 százalékos részarányt jelentett (35. ábra).

34. ábra A biztosítói díjbevételek veszélynemenkénti megoszlása a „B” típusú díjtámogatott biztosítás esetén 2020-ban (millió HUF)

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

35. ábra A biztosítói díjbevételek veszélynemenkénti megoszlása a „C” típusú biztosítás esetén 2020-ban (millió HUF)

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Ágazatonkénti bontás

A szántóföldi növények vetésterülete a 2019. évi vetésterülettel közel megegyezően alakult, azaz 3,8 millió hektár volt a tárgyévben (4,5 ezer hektárral nőtt). A vetésterület változatlansága mellett a díjtámogatott biztosítások által lefedett összes terület nagysága 1411 ezer hektárról 12,3 százalékkal 1585 ezer hektárra bővült 2020-ban, ami azt jelenti, hogy a penetráció 37,4 százalékról 41,9 százalékra javult. Az „A” típusú csomagbiztosítással lefedett terület nőtt legnagyobb mértékben, 31,2 százalékkal, a biztosított terület vetésterülethez viszonyított aránya 13,7 százalékra nőtt az előző évi 10,5 százalékról. „C” típusú biztosítást 4,9 százalékkal nagyobb területre kötöttek a vizsgált évben, a penetráció elérte a 28,1 százalékot (9. táblázat).

A szántóföldi növények penetrációja 4,5 százalékponttal emelkedett.

A legnagyobb vetésterületen termesztett szántóföldi növények közül a kukorica és a búza díjtámogatott biztosítással lefedett területe 11,7, illetve 5,1 százalékkal emelkedett. A zabnál 28,5, az árpánál 26,1, a napraforgónál 24,4 százalékos növekedés jelentkezett. Egyedül a durumbúza és a dohány biztosítással lefedett területe csökkent 23,4 és 9,2 százalékkal, míg a cukorrépa-, a szója- és a tritikálékultúráknál lényegében nem volt változás.

A nagyobb területen termesztett szántóföldi növények esetében a penetráció 4,3–5,8 százalékponttal nőtt, ezáltal a biztosítás által lefedett terület aránya a kukoricánál, árpánál, napraforgónál, búzánál és káposztarepcénél 41,5–62,8 százalék között alakult 2020-ban. A dohánynál csökkent egyedül a vetésterülethez viszonyított lefedettség, 1,6 százalékponttal.

Az „A” típusú biztosításnál a legmagasabb, 25,9 százalékos penetrációval a káposztarepce rendelkezett, a „C” típusnál a szója, a dohány és a cukorrépa vetésterülethez viszonyított lefedettsége meghaladta az 50 százalékot 2020-ban.

9. táblázat: A főbb szántóföldi kultúrák részvétele a II. pillérben 2020-ban

Megnevezés	Vetés-terület 2020-ban, ezer ha			Díjtámogatott biztosítás által lefedett terület 2019-ben, ezer ha			Díjtámogatott biztosítás által lefedett terület 2020-ban, ezer ha			Díjtámogatott biztosítás által lefedett terület változása ^{a)} , százalék			Lefedettség a vetésterülethez viszonyítva, százalék			
	A	B	C	Összesen	A	B	C	Összesen	A	B	C	Összesen	A	B	C	Összesen
Búza	913	0	295	411	138	0	294	432	119	-	100	105	15	0	32	47
Kukorica	960	0	262	356	127	0	271	398	135	486	103	112	13	0	28	41
Napraforgó	613	0	144	222	126	0	150	276	162	6 920	104	124	21	0	24	45
Káposztarepce	312	0	102	174	81	0	115	196	113	-	112	113	26	0	37	63
Árpa	264	0	66	89	33	0	80	112	141	-	121	126	12	0	30	43
Tritikálé	77	0	10	16	6	0	10	16	113	-	96	102	8	0	13	21
Szója	59	0	34	34	0	0	34	34	-	-	102	102	0	0	58	58
Durumbúza	27	0	13	18	4	0	9	14	97	-	69	77	16	0	34	51
Rozs	32	0	3	5	2	0	4	6	106	-	112	110	6	0	11	17
Zab	28	0	4	4	0	0	5	5	-	-	127	129	0	0	18	19
Cukorrépa	13	0	7	7	0	0	7	7	-	-	101	101	0	0	55	55
Dohány	3	0	2	2	0	0	2	2	-	-	91	91	0	0	51	51
Egyéb szántóföldi növény	478	0	70	74	1	4	82	87	263	107	118	118	0	1	17	18
Szántóföldi növény összesen	3 780	395	1 013	1 411	518	5	1 062	1 585	131	129	105	112	14	0	28	42

^{a)} Változás: 2020/2019 értéke, mely a pontos területek hányadosát jelöli, míg a táblázatban csak a kerekített területek szerepelnek.

Megjegyzés: A tavaszi és az őszi takarmányborsó, a mezei borsó és a takarmánykaposzta a hasznosítási kódok alapján az egyéb szántóföldi növények közé tartozik, de köthető rá „B” biztosítás.

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutatási Osztályán

Az ültetvénykultúrák területe 0,9 százalékkal mérséklődött 2019-hez képest, a legtöbb kultúránál megfigyelhető a csökkenés. Szamócát 13,2 százalékkal kisebb területen termesztettek a tárgyévben. A ribiszke, a körte és az őszibarack területe 3,7–4,5 százalékkal, az egyik legnagyobb területen termesztett almáé 2,0 százalékkal csökkent. A dió és az egyéb szőlőültetvények területe 1,3 százalékkal, a cseresznyéé 0,2 százalékkal bővült.

A csökkenő összes ültetvényterület mellett is 36,3 százalékkal emelkedett a díjtámogatott biztosítások által lefedett terület nagysága 2020-ban. A ribiszke és az őszibarack biztosított területe csaknem duplája lett az előző évinek, a kajszibarack, a szilva és az egyéb szőlőültetvények területe másfélszeresére növekedett. A szamóca ültetvényterületének csökkenésével megegyező mértékben mérséklődött a biztosított területének aránya.

Az ültetvénykultúrák penetrációja 3,5 százalékponttal nőtt.

Az ültetvénykultúrák esetében 3,5 százalékponttal, 9,3 százalékról 12,8 százalékra nőtt a penetráció az előző évihez viszonyítva. Az összes biztosítási típust figyelembe véve a legjobb penetrációja az almának volt, amely a tárgyévben 10,3 százalékponttal emelkedett, így az összes ültetvényterületnek már 34,0 százalékára kötöttek díjtámogatott biztosítást. Ezt követte a körte 29,8 százalékkal, a kajszibarack 20,7 százalékkal (a tárgyévben 7,5 százalékpont bővülés eredményeképpen) és a meggy 18,0 százalékkal. Legalacsonyabb lefedettséggel a ribiszke, az egyéb szőlőültetvény és a borszőlő rendelkezett, 1,2–3,8 közötti százalékkal. Az egyes biztosítási típusokat figyelembe véve megállapítható, hogy a „B” típusú biztosítás penetrációja az előző évi 5,6 százalékról 9,0 százalékra nőtt, az „A” típusúé pedig 3,7 százalékról 3,8 százalékra (10. táblázat).

Az alma ültetvényterületének egyharmadára kötöttek díjtámogatott biztosítást.

A zöldségkultúrák vetésterülete 4,5 százalékkal nőtt az előző évhez képest. A csemegekukorica, a burgonya, a bab, az egyéb szántóföldi zöldségek és a tök vetésterülete 5,4–23,5 százalékkal bővült. A többi szántóföldi zöldségnövény esetében 0,9–18,2 százalékos csökkenés figyelhető meg, legjobban a dinnye vetésterülete csökkent az aktuális évben.

A zöldségkultúrák díjtámogatott biztosítások által lefedett területe 14,0 százalékkal nőtt 2020-ban, ezáltal a penetráció 43,7 százalékról 47,7 százalékra emelkedett, ami a szántóföldi növénykultúrák, ültetvények és szántóföldi zöldségek közül a legmagasabb. Az egyes kultúrákat tekintve a lefedettség tekintetében legnagyobb növekedés a spárgánál (több mint 15-szörös) következett be, amelynél – bár a vetésterülete csökkent – az előző évi 2,0 hektárral szemben 2020-ban már 31,2 hektárra kötöttek díjtámogatott biztosítást, valamint a töknél 2,8-szeresére nőtt a biztosított terület. Csökkent a dinnye, a borsó és a fűszerpaprika díjtámogatott biztosítások által lefedett területének nagysága 0,3–3,9 százalékkal.

A növénykultúrák közül a zöldségkultúrák penetrációja a legmagasabb, 47,7 százalék.

A zöldségkultúrák penetrációja a legnagyobb területen termesztett csemegekukoricánál és borsónál meghaladta az 57 százalékot, bár a borsónál mutatkozott kismértékű visszaesés (0,5 százalékpont). A paradicsom penetrációja a legmagasabb, elérte a 66,8 százalékot, a fűszerpaprikáé 47,8 százalék, a babé 43,3 százalék volt. Legalacsonyabb penetrációval a spárga rendelkezik, a vetésterület mindössze 2,2 százalékára kötöttek díjtámogatott biztosítást, és alacsony még a burgonya (11,9 százalék), valamint a káposztafélék (13,1 százalék) penetrációja (11. táblázat).

10. táblázat: A főbb ültetvénykultúrák részvétele a II. pillérben 2020-ban

Megnevezés	Ültetvény-terület 2020-ban, ha	Díjtámogatott biztosítás által lefedett terület 2019-ben, ha			Díjtámogatott biztosítás által lefedett terület 2020-ban, ha			Díjtámogatott biztosítás által lefedett terület változása ^{a)} , százalékpont			Lefedettség az ültetvényterülethez viszonyítva, százalékpont		
		A	B	Összesen	A	B	Összesen	A	B	Összesen	A	B	Összesen
		Borszőlő	52 698	975	882	1 857	679	1 342	2 021	70	152	109	1
Alma	24 270	3 199	2 687	5 886	3 318	4 945	8 263	104	184	140	14	20	34
Meggy	14 274	204	1 613	1 817	467	2 100	2 566	229	130	141	3	15	18
Dió	8 422	6	464	470	57	558	616	923	120	131	1	7	7
Szilva	6 485	34	451	485	138	659	797	404	146	164	2	10	12
Kajsziabarack	5 769	276	484	760	189	1 005	1 194	68	208	157	3	17	21
Őszibarack	3 157	3	201	203	18	369	386	679	184	190	1	12	12
Cseresznye	2 910	51	323	374	89	376	465	172	117	124	3	13	16
Körte	2 177	320	235	555	232	416	648	72	177	117	11	19	30
Egyéb szőlőültetvény	1 976	31	10	41	38	24	61	121	247	151	2	1	3
Ribizske	1 181	0	7	7	0	14	14	-	194	194	0	1	1
Szamóca	565	0	33	33	0	29	29	-	87	87	0	5	5
Egyéb gyümölcsféle	12 915	1	395	396	5	499	505	830	126	127	0	4	4
Ültetvény összesen	136 800	5 100	7 784	12 884	5 228	12 335	17 564	103	158	136	4	9	13

^{a)} Változás: 2020/2019 értéke, mely a pontos területek hányadosát jelöli, míg a táblázatban csak a kerekített területek szerepelnek.

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adataiszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

11. táblázat: **A főbb zöldségkultúrák részvétele a II. pillérben 2020-ban**

Megnevezés	Vetés- terület 2020-ban, ha	Díjtámogatott biztosítás által lefedett terület 2019-ben, ha	Díjtámogatott biztosítás által lefedett terület 2020-ban, ha	Díjtámogatott biztosítás által lefe- dett terület változása ^{a)} , százalék	Lefedettség az ültetvény- területhez viszonyítva, százalék
		B	B	B	B
Csemegekukorica	30 001	17 164	19 162	112	64
Borsó	21 847	12 862	12 635	98	58
Burgonya	8 654	764	1 030	135	12
Dinnye	4 288	1 267	1 263	100	29
Bab	1 898	671	822	123	43
Tök	2 948	294	812	276	28
Paradicsom	1 544	816	1 031	126	67
Fűszerpaprika	1 563	777	747	96	48
Spárga	1 404	2	31	1 551	2
Káposztafélék	1 819	196	238	122	13
Vöröshagyma	1 523	436	505	116	33
Paprika	1 246	343	375	109	30
Sárgarépa	1 513	517	524	101	35
Egyéb szántóföldi zöldség	23 501	7 312	10 346	141	44
Szántóföldi zöldség összesen	103 750	43 422	49 520	114	48

^{a)} Változás: 2020/2019 értéke, mely a pontos területek hányadosát jelöli, míg a táblázatban csak a kerekített területek szerepelnek.
 Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Méret szerinti bontás

A díjtámogatott biztosítások díjállománya minden méretkategóriában emelkedett 2020-ban, a mikrovállalkozásoknál 38,9 százalékkal, a kisvállalkozásoknál 30,2 százalékkal, a középvállalkozásoknál 22,7 százalékkal, a nagyvállalkozásoknál pedig 9,3 százalékkal nőtt az előző évhez képest (36. ábra).

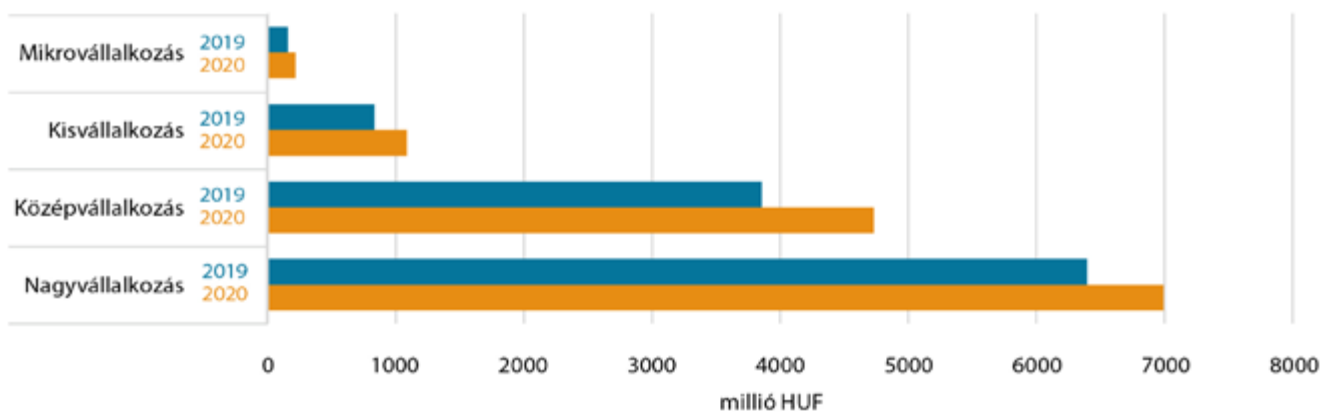
Minden méretkategóriában nőtt a díjtámogatott biztosítások díjállománya.

A díjtámogatott biztosítások esetében egyértelműen kirajzolódik, hogy a legnagyobb gazdaságok fordítják a legmagasabb összegeket biztosításkötésre, bár részesedésük kismértékben, 3,2 százalékkal csökkent az előző évi 56,9 százalékos értékhez képest⁷ (37. ábra).

A kisvállalkozásoknál 0,9 százalékpontos, a mikrovállalkozásoknál 0,3 százalékpontos növekedés következett be, míg a középvállalkozások részaránya 2,0 százalékponttal emelkedett 2020-ban az előző évihez viszonyítva.

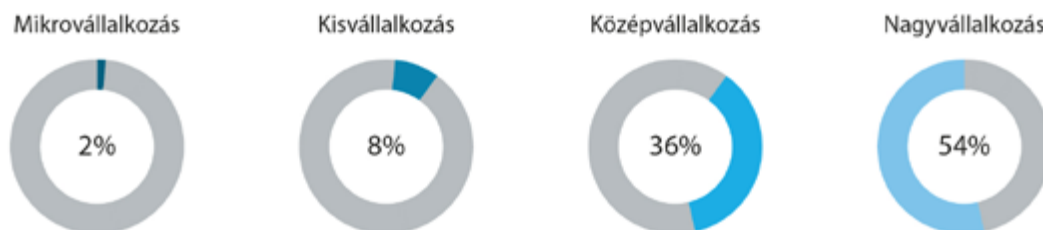
A kiegészítő biztosítások esetében ugyancsak a nagyvállalkozások domináltak, díjbevételükből ezek a szereplők 66,9 százalékot tudhattak magukénak 2020-ban, mely 2,1 százalékponttal haladta meg az előző évi arányszámot. A középvállalkozások részesedése 0,8 százalékponttal, a kisvállalkozások díjállományának aránya 0,9, a mikrovállalkozásoké pedig 0,3 százalékponttal csökkent (38. ábra).

36. ábra Díjtámogatott biztosítások díjállományának változása méretkategóriák szerint 2019-ről 2020-ra

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

37. ábra Díjtámogatott biztosítások díjállományának megoszlása méretkategóriák szerint 2020-ban

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

⁷ A mikro- és kisvállalkozások jellemzően kis területeken magas termelési értékű kultúrákat termesztnek, amelyek biztosítási díja arányosan jóval magasabb, mint a kárenyhítési hozzájárulás hektáronkénti összege a szántóföldi és ültetvénykultúrák esetében.

38. ábra Kiegészítő biztosítások díjállományának megoszlása méretkategóriák szerint 2020-ban

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Károsodás

Járásonkénti bontás

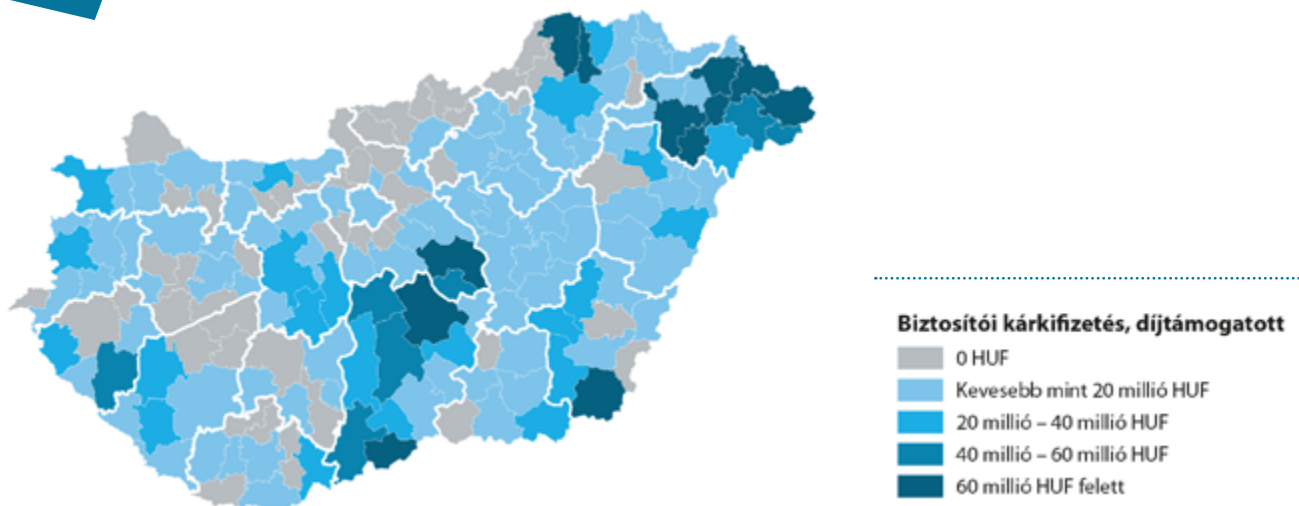
A 2020. évben a biztosítói kárkifizetések összege (díjtámogatott és kiegészítő) kissé mérséklődött az előző évhez képest, 5,7 milliárd forintról 5,4 milliárd forintra, a kárhányadok aránya pedig 10,9 százalékponttal, 49,1 százalékról 38,2 százalékra csökkent (7. táblázat).

A díjtámogatott és kiegészítő biztosítások kárkifizetések összege mérséklődött.

A díjtámogatott biztosítások kárkifizetéseit tekintve megállapítható, hogy nagyobb károk az Alföld déli és északkeleti térségeiben, valamint a Duna–Tisza közén keletkeztek (39. ábra). A legjelentősebb, 60 millió forint feletti kifizetések 12 járásban (6,9 százalék) fordultak elő, ebből hét járásban (Szabolcs-Szatmár-Bereg és Borsod-Abaúj-Zemplén megyék területén) a 100 millió forintot is meghaladó kárkifizetést folyósítottak a termelőknek. További hét járásban (4,0 százalék) a kiadások 40–60 millió forint között, 22 járásban (12,6 százalék) 20–40 millió forint között változtak. A járások csaknem felében (85 járásban) a kárkifizetések nem érték el a 20 millió forintot 2020-ban. A járások 28,0 százalékánál (49 járás) nem történt biztosítói kárkifizetés, ez 21-gyel kevesebb, mint 2019-ben. A kármentes területek elsősorban a Dunántúlon, Észak-Magyarországon, valamint a főváros körül helyezkedtek el.

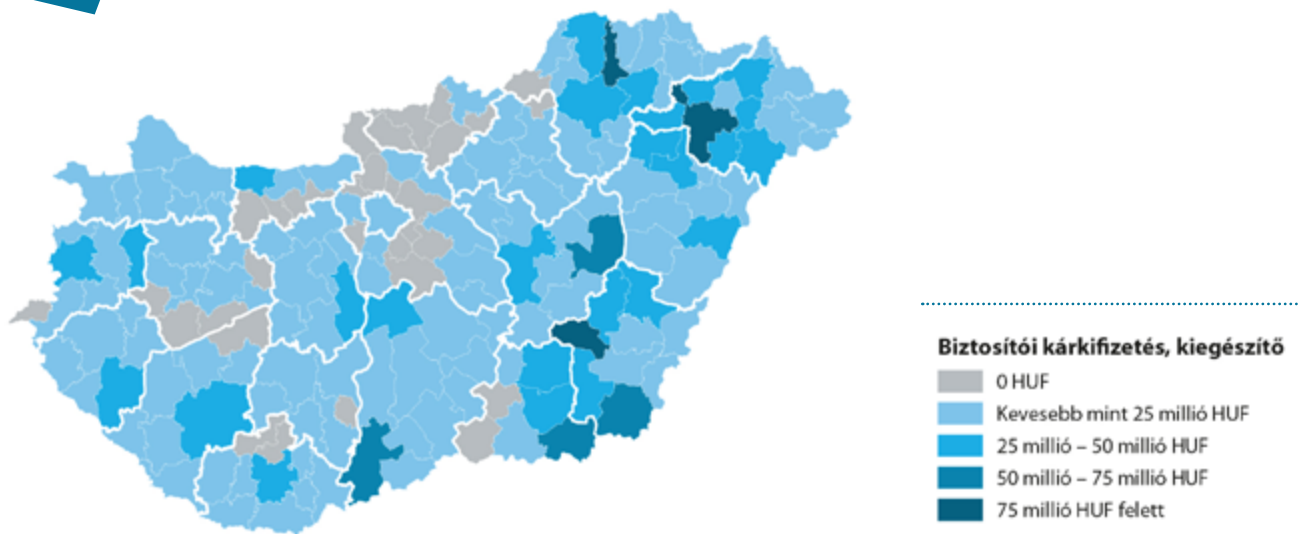
A legmagasabb kárkifizetéseket az Alföld és a Duna–Tisza közének termelői kapták.

A kiegészítő biztosítások kárkifizetései ugyancsak csökkentek, az előző évihez viszonyítva 25,2 százalékkal. A járások 17,7 százalékában (31 járásban) nem volt kárkifizetés, míg a járások

39. ábra A díjtámogatott biztosítások kárkifizetései járásonként 2020-ban

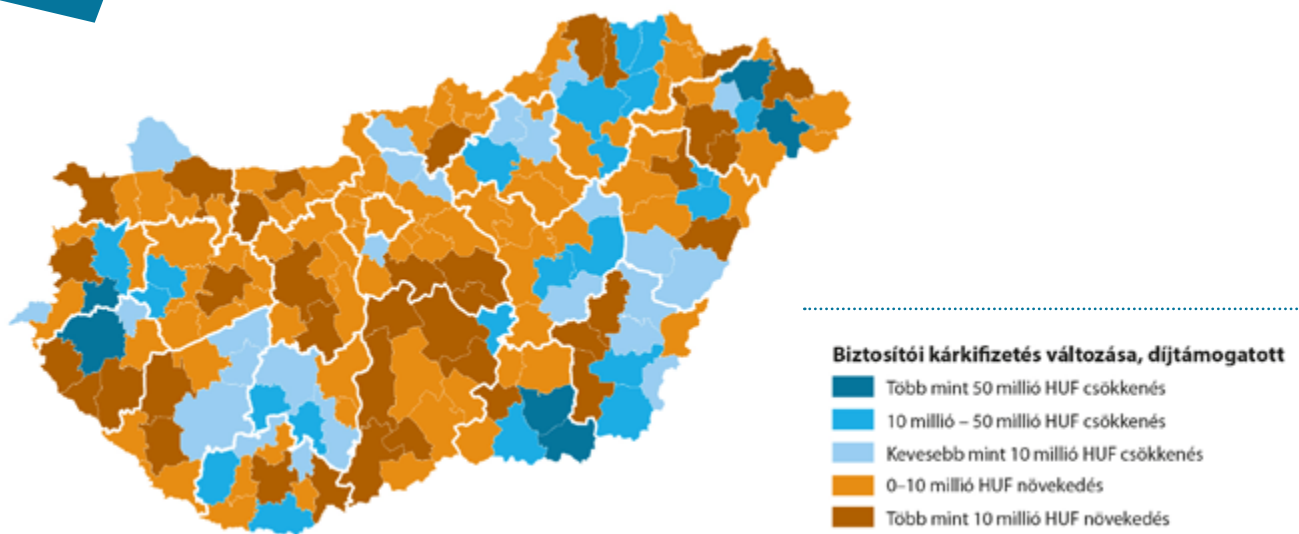
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

40. ábra A kiegészítő biztosítások kárkifizései járásonként 2020-ban

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

41. ábra A díjtámogatott biztosítások kárkifizetésének változása járásonként 2019-ről 2020-ra

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

63,4 százalékánál kevesebb mint 25 millió forintot, 14,9 százalékánál 25–50 millió forint közötti kártérítést fizettek ki. Négy járásban 50–75 millió forint, míg három járásban 75 millió forintot is meghaladó kárkifizetés történt, ezek a Szikszói, a Nyíregyházi és a Szarvasi járások (40. ábra).

A díjtámogatott biztosítások kárkifizetésének változását vizsgálva megállapítható, hogy 37 járásban (21,1 százalék) 10 millió forint feletti növekedésről, 53 járásban (30,3 százalék) 10 millió forint alatti növekedésről beszélhetünk 2019-hez viszonyítva, 32 járásban egyik évben sem történt kifizetés. A járások közel harmadánál (53 járás) csökkenés mutatkozott, melynek mértéke 25 járásban (14,3 százalék) nem érte el a 10 millió forintot, 22 járásban (12,6 százalék) 10–50 millió forint között alakult, 6 alföldi és nyugat-magyarországi járásban (3,4 százalék) pedig a csökkenés meghaladta az 50 millió forintot (41. ábra).

Veszélynemenkénti bontás

A veszélynemek közül a kifizetett kártérítések alapján a jégeső-, a tavaszi fagy-, valamint a viharkár dominált 2020-ban. A virágzásnak indult gyümölcsösöket a kora tavaszi fagyok károsították. A nyár folyamán többször előforduló heves zivatarok, jégeső, helyenként özönvízszerű csapadék és viharos szél nagy károkat okozott a betakarítás előtt álló növényekben, gabonáknál, valamint az ültetvényekben.

A korábbi évekhez hasonlóan legnagyobb károkat okozó jégesőnél a díjtámogatott és kiegészítő biztosítás kártérítései elérték a 3,3 milliárd forintot, ami 0,9 milliárd forinttal kevesebb az előző évi kifizetésnél. Ezt követte a tavaszi fagykár térítése 1,2 milliárd forintos összeggel, majd a viharkár 710, a felhőszakadás 57, az aszály 56 és a tűzkár 54 millió forinttal. Téli fagykára egyetlen járásban történt kifizetés, ami nem érte el az 500 ezer forintot (42. ábra, 7. és 8. melléklet).

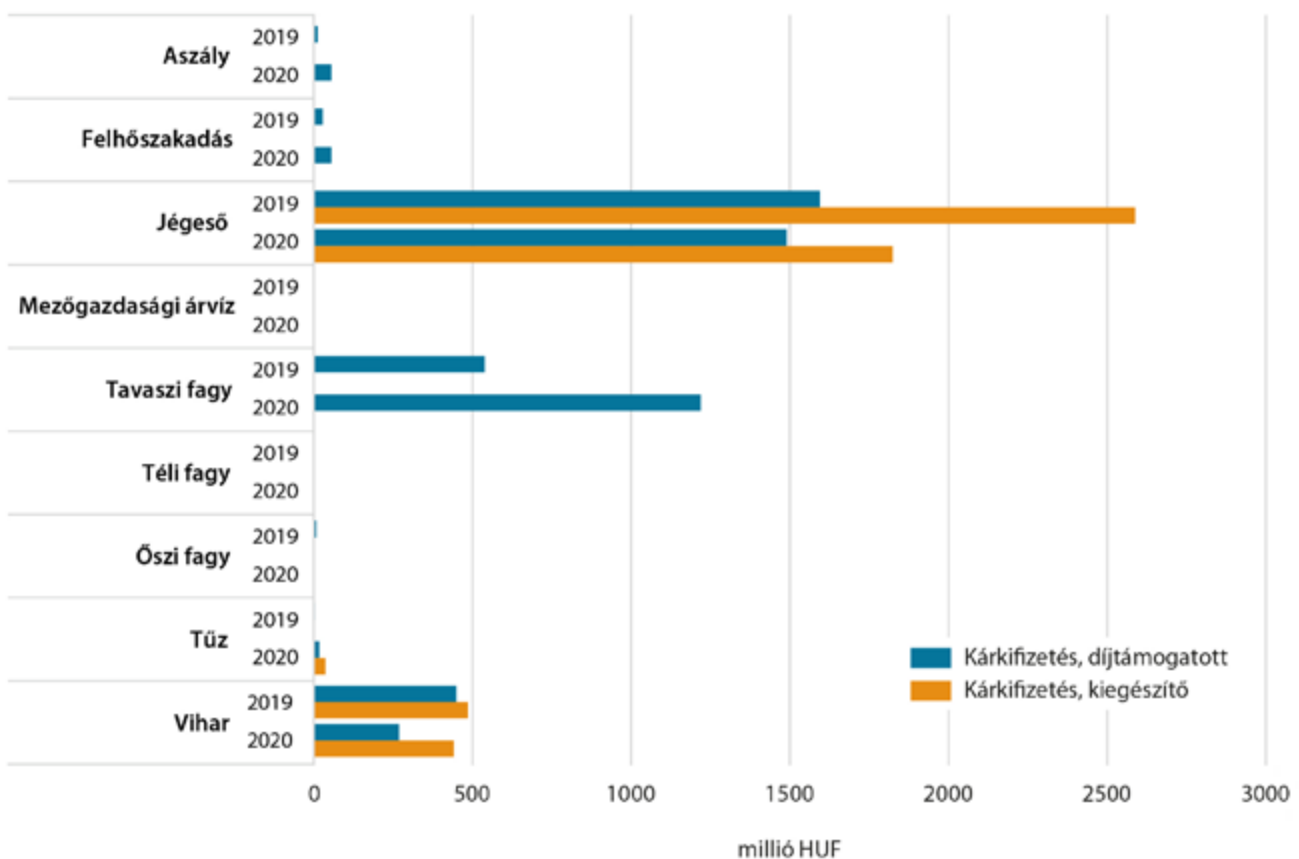
A 2020. évi káreseményeknél a kifizetések 61,2 százalékát jégesőkárra fordították a biztosítók. Ez az arány 12,0 százalékponttal kevesebb, mint az előző évben. Öt járásban 100 millió forintot meghaladó kártérítést fizettek a biztosítók a gazdálkodóknak 2020-ban, ezek Szabolcs-Szatmár-Bereg, Békés és Borsod-Abaúj-Zemplén megyék területén találhatóak. További kilenc járásban (5,1 százalék) 60–100 millió forint közé, 12 járásban (6,9 százalék) 40–60 millió forint közé, 24 járásban pedig (13,7 százalék) 20–40 millió forint közé esett a kártérítés értéke. A járássok felében 20 millió forintnál kevesebb kárkifizetés volt, 37 járásban (21,1 százalék) pedig nem történt jégkára biztosítói kifizetés (43. ábra).

A jégeső, a tavaszi fagy és a vihar eredményezte a legnagyobb kártérítéseket 2020-ban.

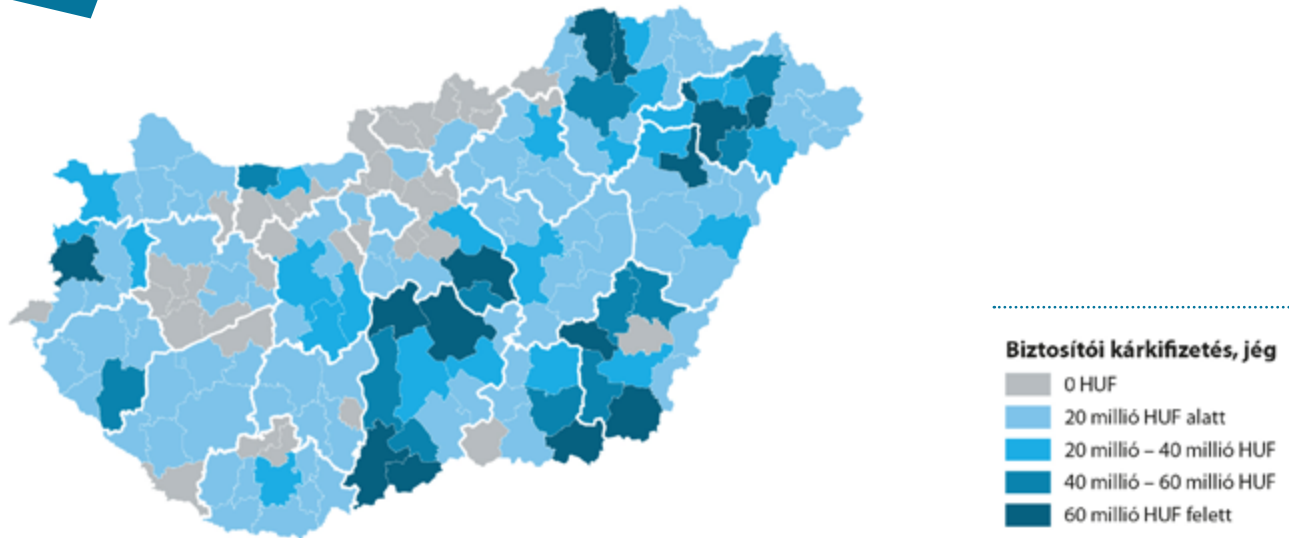
Az összes kárkifizetés 61 százalékát jégesőkárra fizették ki a biztosítók.

42. ábra Veszélynemenkénti kártérítési összegek a díjtámogatott és a kiegészítő biztosítások esetében 2019-ben és 2020-ban

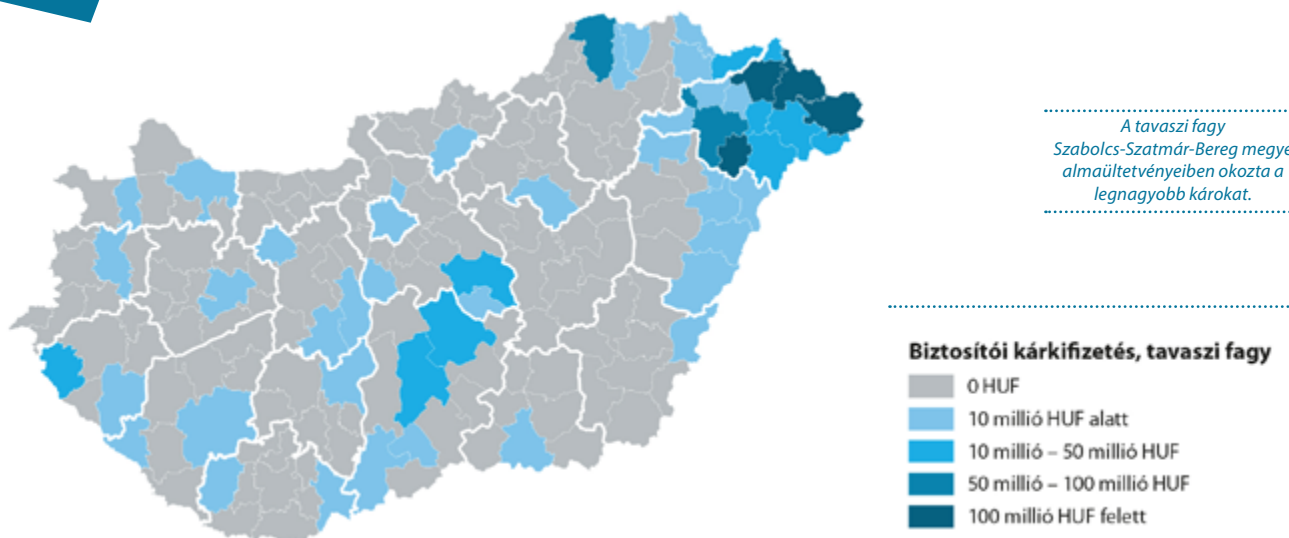
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

43. ábra Jégkárakra kifizetett kártérítés járásonkénti alakulása 2020-ban (díjtámogatott és kiegészítő)

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

44. ábra Tavaszi fagykárakra kifizetett kártérítés járásonkénti alakulása 2020-ban (díjtámogatott és kiegészítő)

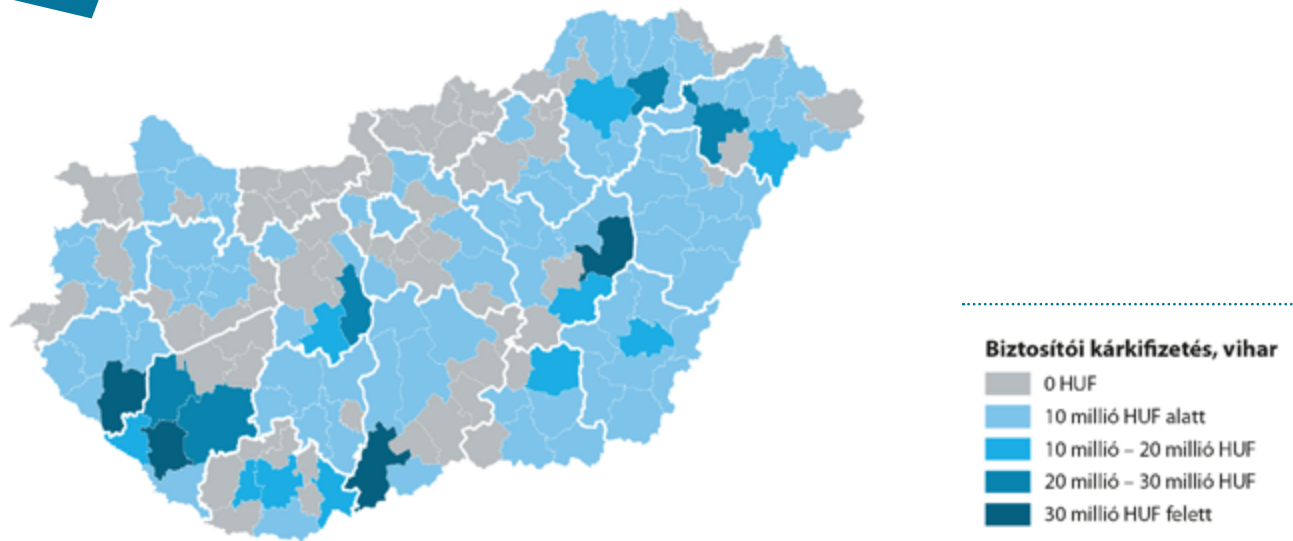

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A jégeső után a tavaszi fagyok okozták a legnagyobb pusztítást 2020-ban, jellemzően koncentráltan az ország egyes területein. Tavaszi fagykárakra az összes kártérítés 22,6 százalékát fordították a biztosítók, amely az előző évihez képest 13,1 százalékponttal emelkedett. Tavaszi fagykár elsősorban Szabolcs-Szatmár-Bereg megye almaültetvényeiben okozott jelentős károkat. A járások 29,7 százalékában került sor kártérítés folyósítására, 36 járásban ez 10 millió forint alatt maradt, 10 járásban 10–50 millió forint, 2 járásban (Nyíregyházi és Edelényi járásokban) 50–100 millió forint között alakult, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye négy járásában pedig (a Kisvárdai, Vásárosnaményi, Fehérgyarmati és Nagykállói járásokban) meghaladta a 100 millió forintot a kifizetés (44. ábra).

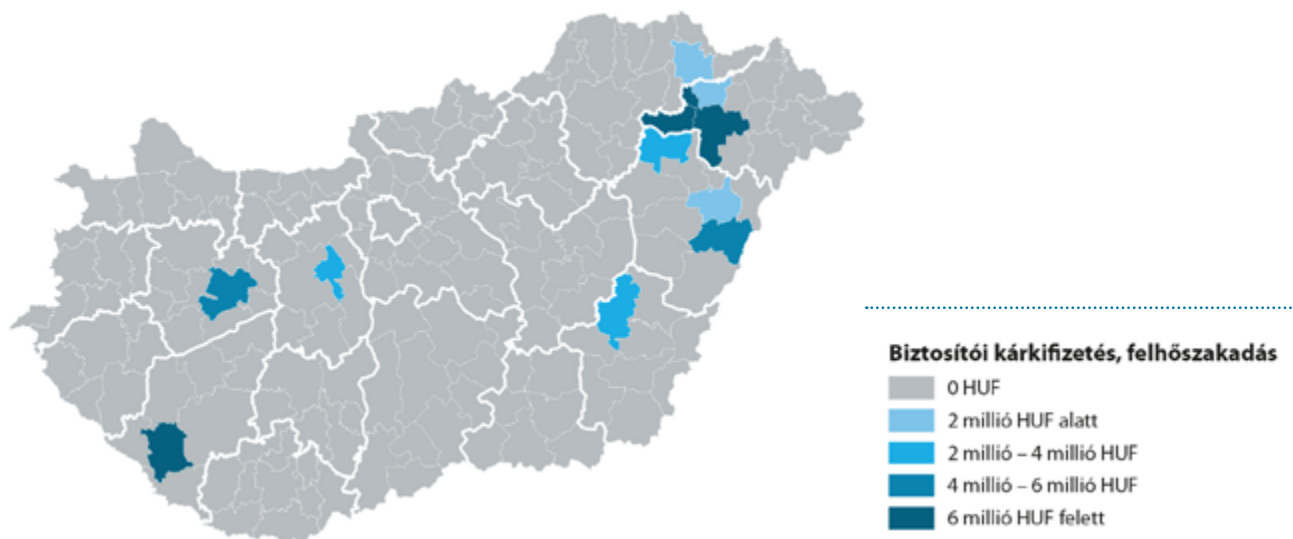
A viharok 2020-ban is nagy pusztítást okoztak a mezőgazdaságban országszerte. Viharkárakra az összes kártérítés 13,1 százalékát fordították a biztosítók, amely az előző évihez képest 3,2 százalékponttal csökkent. Négy járásban 30 millió forintot meghaladó kifizetésre került

45. ábra *Viharkárra kifizetett kártérítés járásonkénti alakulása 2020-ban (díjtámogatott és kiegészítő)*

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

46. ábra *Felhőszakadókra kifizetett kártérítés járásonkénti alakulása 2020-ban (díjtámogatott és kiegészítő)*

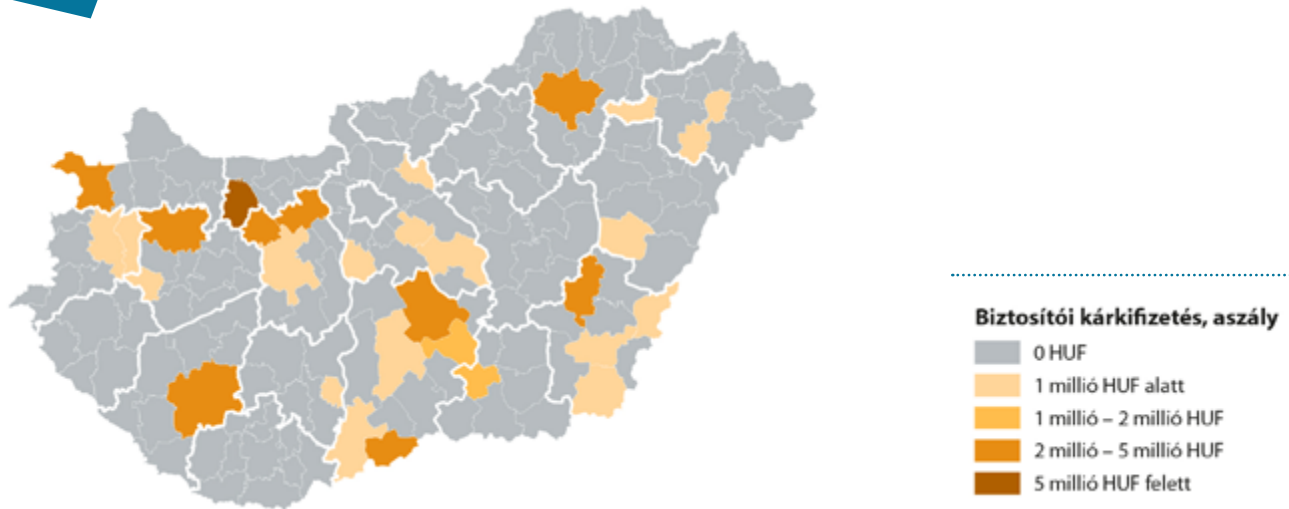

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

sor, ezek a Karcagi, a Nagykanizsai, a Nagyatádi és a Bajai járások. Öt járásban (2,9 százalék) 20–30 millió forint közötti, 10 járásban (5,7 százalék) 10–20 millió forintos kifizetés történt. A járások felében a kárkifizetés összege nem érte el a 10 millió forintot, míg a járások 38,9 százalékában (68 járásban) nem fizettek kártérítést viharkárra 2020-ban (45. ábra).

Felhőszakadás 11 járásban, elsősorban a Dunántúlon és az Alföldön okozott károkat a borsónál és a szántóföldi növényeknél. A károkra kifizetett összeg 3 járásban nem érte el a 2 millió forintot, 3 járásban 2–4 millió forint között, 2 járásban 4–6 millió forint között alakult, továbbá 6 millió forintnál magasabb összegű kártérítést kaptak a Nyíregyházi, a Nagyatádi és a Tiszavasvári járások termelői. Legmagasabb, 22 millió forintot meghaladó kifizetésben a Nyíregyházi járás termelői részesültek a borsót ért károk után (46. ábra).

47. ábra Aszálykárra kifizetett kártérítés járásonkénti alakulása 2020-ban (díjtámogatott és kiegészítő)

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A 47. ábrán jól látható, hogy komolyabb aszálykár, amelyre biztosítói kártérítést fizettek, az országban elszórta fordult elő 2020-ban. Jelentősebb kifizetések a búzát, káposztarepcét és árpat ért aszálykárra történtek. A legtöbb kártérítést a Kisbéri járásban fizették (Komárom-Esztergom megyében) 13 millió forintot meghaladó összegben, 9 járásban 2–5 millió forint, 2 járásban 1–2 millió forint és 18 járásban 1 millió forint alatt alakult a kárfizetés összege. A járások 82,9 százalékában, 145 járásban nem fizettek kártérítést aszálykárra 2020-ban.

Aszálykárból eredő komolyabb díjtámogatott biztosítási kifizetések elvélve fordultak elő.

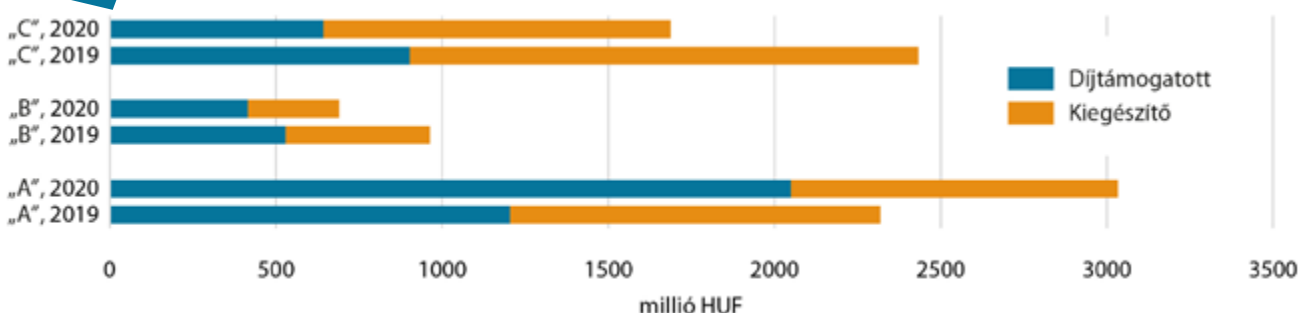
Biztosítási típusonkénti bontás

A díjtámogatott és kiegészítő biztosítási kárfizetések összege 5,3 százalékkal csökkent az előző évhez képest. A díjtámogatott biztosítások kifizetései együttesen 17,9 százalékkal emelkedtek, ezen belül az „A” csomagbiztosítás kárfizetése 70,1 százalékkal nőtt, ugyanakkor a „B” típus esetében 21,3 százalékos és a „C” típusnál 28,9 százalékos visszaesés mutatkozott 2020-ban. A jelzett változások eredményeképpen a díjtámogatásokhoz köthető összes kártérítés mintegy kétharmada (65,9 százaléka) az „A” csomagbiztosítás keretében történt.

Az „A” csomagbiztosítások kárfizetése nőtt, a „B” és „C” biztosításoké, valamint a kiegészítő biztosításoké csökkent.

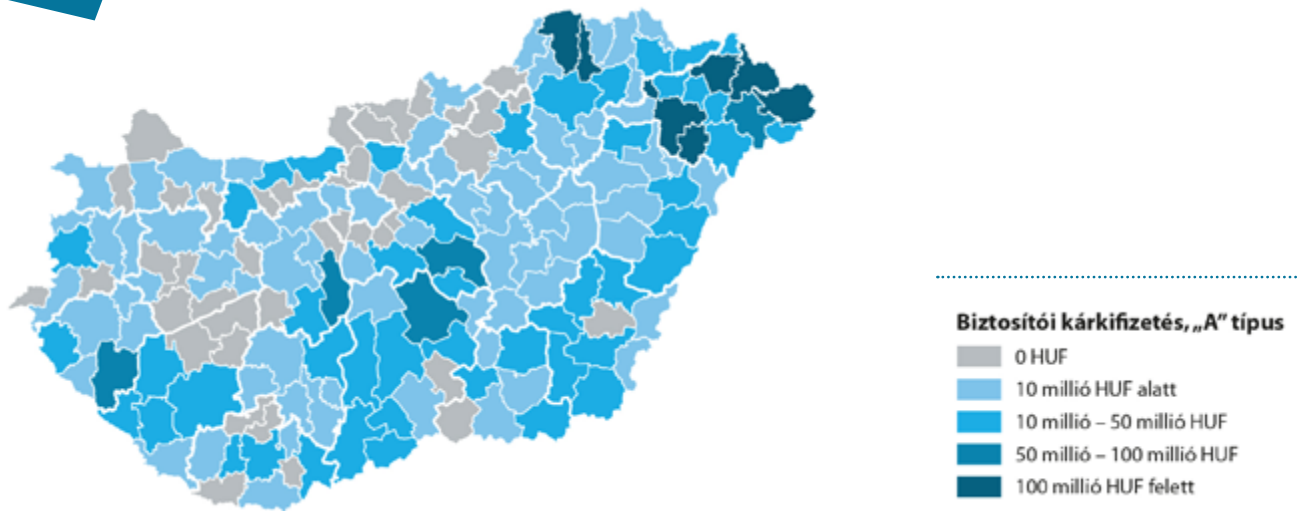
A kiegészítő biztosítások kártérítése összességében 25,2 százalékkal csökkent, a csökkenés mindhárom típusnál jelentkezett. Az „A” típusú biztosításhoz kötött kiegészítő biztosításoknál 11,6 százalékkal, a „B”-nél 36,9 százalékkal, a „C” típusnál 31,7 százalékkal mérséklődött a kárfizetés (48. ábra). Az „A” csomagbiztosítás és a hozzá kapcsolódóan kötött kiegészítő biztosítások

48. ábra A biztosítói kárfizetések összege típusonként 2019-ben és 2020-ban

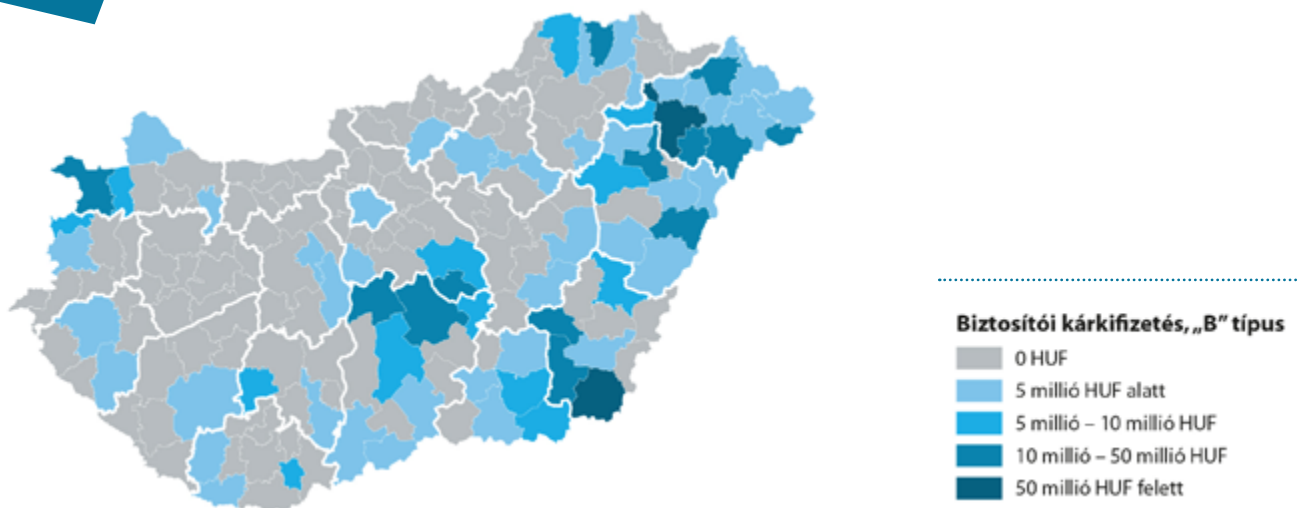
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

49. ábra Az „A” típusú biztosítás kárkifizései 2020-ban (díjtámogatott és kiegészítő)

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

50. ábra A „B” típusú biztosítás kárkifizései 2020-ban (díjtámogatott és kiegészítő)

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

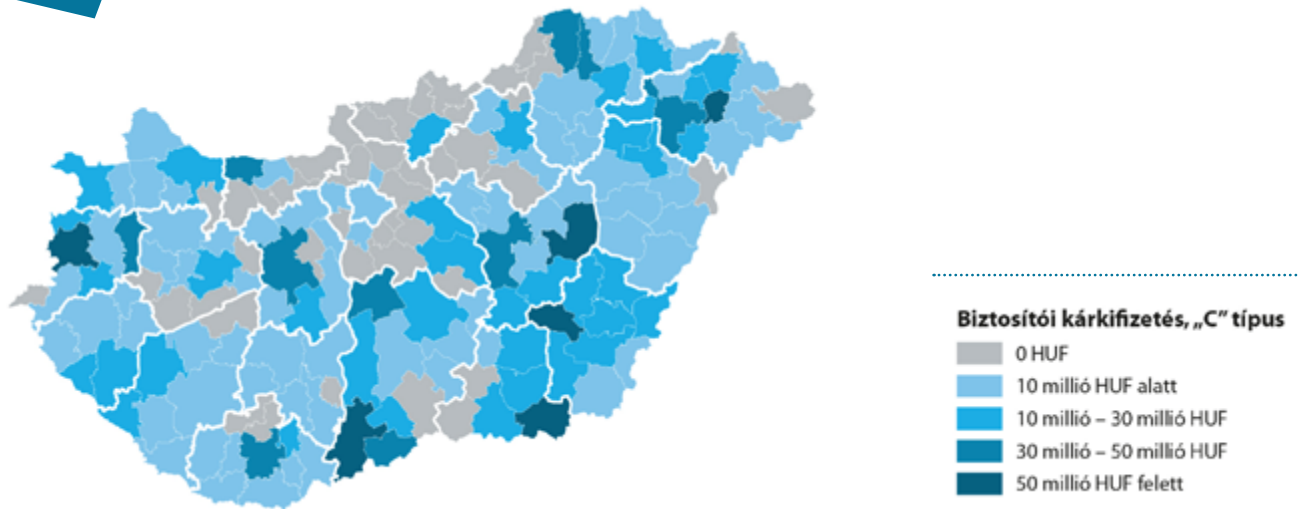
együttes kifizései 30,9 százalékkal bővültek, emellett a „B” típusú biztosítások kifizései kiegészítő biztosítással együtt 28,3 százalékkal, a „C” típusúé 30,7 százalékkal maradtak el az előző évi kárkifizésektől.

Az „A” típusú biztosításnál (díjtámogatott és kiegészítő) 2020-ban a kárkifizések 30,9 százalékkal nőttek. Az összes járás közül 41-ben (23,4 százalék) nem fordult elő „A” típusú biztosításra történő kárkifizetés. További 74 járásban (42,3 százalék) a kifizetett összegek nem érték el a 10 millió forintot, 48 járásban (27,4 százalék) 10–50 millió forint között, 5 járásban 50–100 millió forint között alakultak. Legnagyobb összegű kártérítést Szabolcs-Szatmár-Bereg megye 5 járásában (Kisvárdai, Nyíregyházi, Nagykállói, Vásárosnaményi, Fehérgyarmati járásokban) és Borsod-Abaúj-Zemplén megye 2 járásában (Szikszói és Edelényi járásokban) fizettek a biztosítók, a kárkifizetés ott meghaladta a 100 millió forintot (49. ábra).

„A” típusú biztosításra legnagyobb összegű kártérítést Szabolcs-Szatmár-Bereg és Borsod-Abaúj-Zemplén megyében fizettek.

A „B” típusú biztosítások esetében 28,3 százalékkal csökkent a kárkifizetés az előző évhez képest. A járások 60,6 százalékában nem történt kárkifizetés, 23,4 százalékuknál 5 millió

51. ábra A „C” típusú biztosítás kárkifizései 2020-ban (díjtámogatott és kiegészítő)

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

forint alatti összegben nyújtottak kártérítést a biztosítók. További 13 járásban (11,4 százalék) 5–10 millió forint közé, szintén 13 járásban 10–50 millió forint közé esett az összes kártérítés értéke. A legnagyobb, 50 millió forintot meghaladó kártérítések kifizetésére a Mezőkovácsházi és Nyíregyházi járásokban került sor 2020-ban (50. ábra).

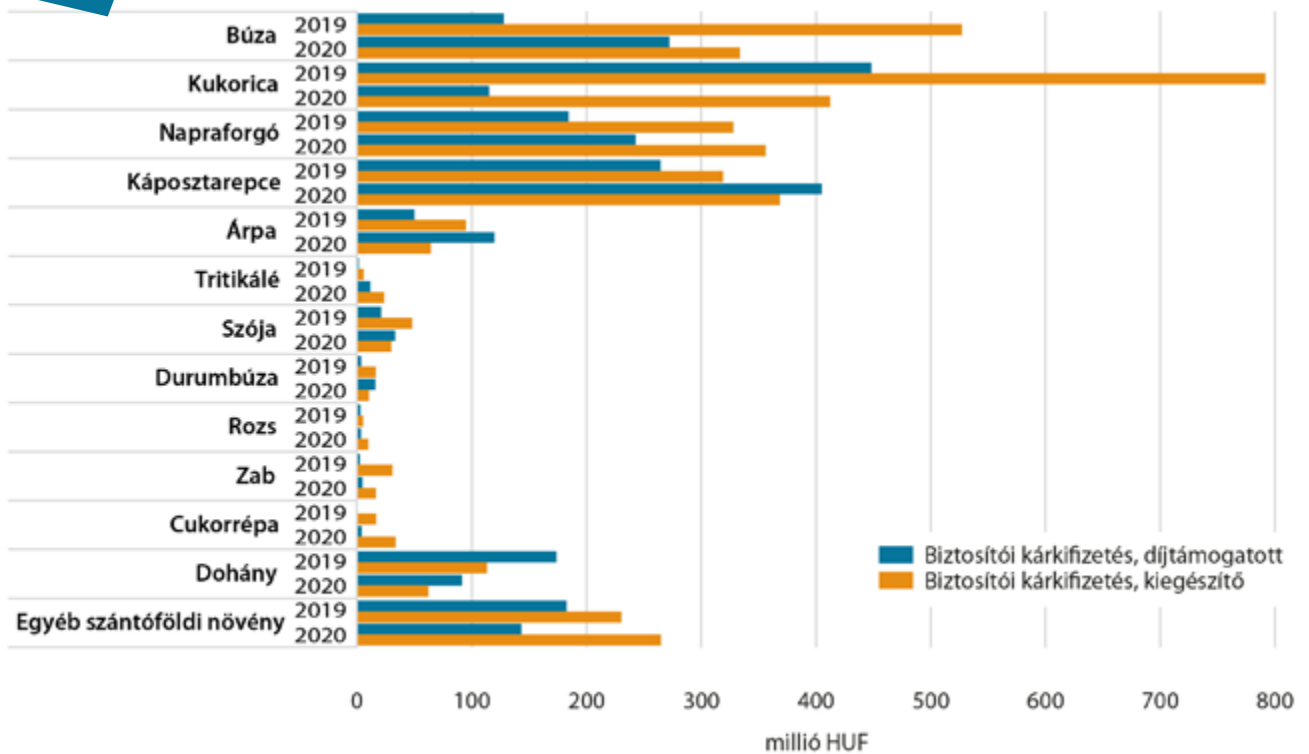
„B” típusú biztosításra a járások 61 százalékában nem történt kárkifizetés.

A „C” típusú biztosításra az előző évhez képest 30,7 százalékkal kevesebb kártérítést fizettek ki a biztosítók 2020-ban. A legnagyobb, 50 millió forintot meghaladó kárkifizetések 6 járásban, az alföldi területeken és a Szombathelyi járásban fordultak elő. További 10 járásban (5,7 százalék) 30–50 millió forint, 37 járásban (21,1 százalék) 10–30 millió forint közötti kárkifizetésre került sor, 76 járásban (43,4 százalék) 10 millió forintnál kevesebb volt a kártérítés. A „C” típusú biztosításra 46 járásban nem történt kifizetés (51. ábra).

A főbb szántóföldi kultúrák közül a káposztarepce, a búza, a napraforgó és a kukorica kárkifizetései voltak a legmagasabbak 2020-ban, amelyek együttesen a szántóföldi növénykultúrák összes kárkifizetéséből 72,6 százalékkal részesedtek. Ezt követte az egyéb szántóföldi növény 11,8 százalékkal, az árpa 5,3 százalékkal, majd a dohány 4,5 százalékkal. A többi szántóföldi növény együttesen 5,7 százalékos részarányt képviselt az összes szántóföldi növény kárkifizéseiből (52. ábra).

Az egyes biztosítási típusok kárkifizéseit vizsgálva megállapítható, hogy a legmagasabb összeget, 444,9 millió forintot az „A” típusú díjtámogatott alap- és kiegészítő biztosításnál fizettek ki káposztarepcére, amely 25,6 százalékos részesedést jelent az „A” kategórián belül. Ebben a biztosítási csomagban búzára jutott a kifizetések 24,2 százaléka, napraforgóra 23,0 százalék, kukoricára 16,3 százalék. A „C” típusnál (díjtámogatott és kiegészítő) a kifizetések közül az egyéb szántóföldi növényekre fordították a legnagyobb összeget, 381,1 millió forintot, ami az összes „C” típusú kifizetésen belül 22,6 százalékot tett ki. Jelentősebb, 19,5 százalékot elérő kifizetés történt káposztarepcére ebben a kategóriában 328,3 millió forint összegben és kukoricára 243,7 millió forint összegben (14,4 százalék). A búza és a napraforgó részesedése a „C” csomagbiztosítás kárkifizetéséből egyaránt meghaladta a 11 százalékot (12. táblázat).

A káposztarepce „A” típusú alap- és kiegészítő biztosítására 445 millió forintot fizettek ki a termelőknek.

52. ábra A főbb szántóföldi kultúrákra kifizetett kártérítések alakulása

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

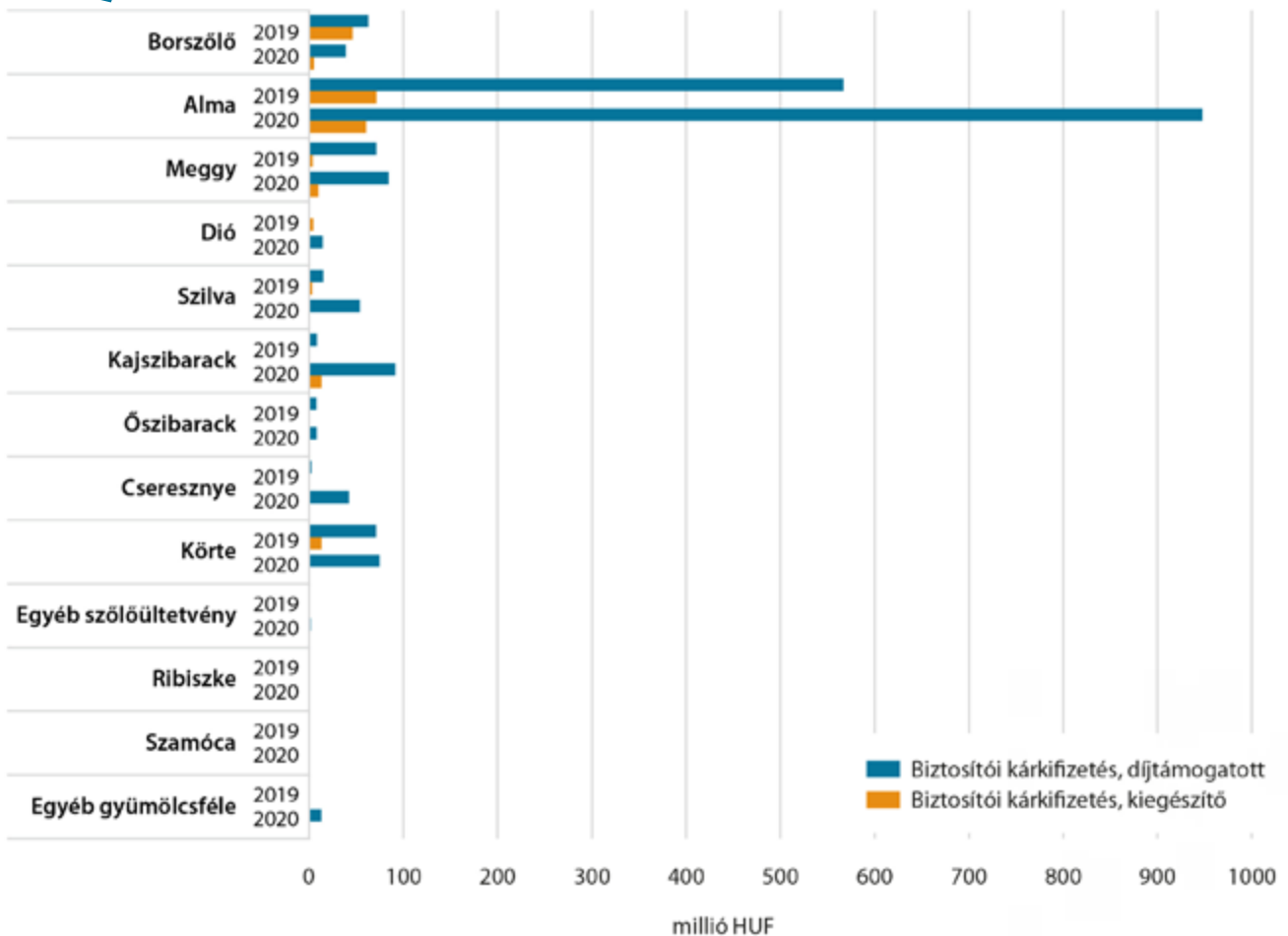
12. táblázat: A főbb szántóföldi kultúrákra kifizetett kártérítések megoszlása biztosítási típusonként

Megnevezés	Biztosítói kártérítés, díjtámogatott, 2019, millió HUF			Biztosítói kártérítés kiegészítő, 2019, millió HUF			Biztosítói kártérítés, díjtámogatott, 2020, millió HUF			Biztosítói kártérítés kiegészítő, 2020, millió HUF		
	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C
Búza	55,6	0,0	72,5	209,7	0,0	317,6	206,7	0,0	65,6	212,8	0,0	120,8
Kukorica	247,1	0,0	201,1	410,9	0,0	380,7	58,4	0,0	56,8	225,4	0,0	186,9
Napraforgó	97,9	0,0	86,2	149,8	0,0	178,3	182,2	0,0	60,9	216,6	0,0	139,5
Káposztarepce	145,9	0,0	118,6	160,3	0,0	158,4	234,7	0,0	170,3	210,2	0,0	157,9
Árpa	3,5	0,0	46,5	42,2	0,0	52,6	90,8	0,0	29,0	35,7	0,0	28,8
Tritikálé	0,8	0,0	0,5	4,6	0,0	1,2	9,1	0,0	2,5	20,7	0,0	2,9
Szója	0,0	0,0	21,3	0,0	0,0	48,4	0,0	0,0	33,2	0,0	0,0	29,8
Durumbúza	3,4	0,0	0,0	9,2	0,0	7,4	16,3	0,0	0,0	2,9	0,0	7,6
Rozs	0,0	0,0	2,8	4,7	0,0	0,5	2,9	0,0	0,5	9,6	0,0	0,2
Zab	0,0	0,0	2,7	0,0	0,0	30,9	0,0	0,0	4,8	0,0	0,0	16,6
Cukorrépa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	16,7	0,0	0,0	4,3	0,0	0,0	33,6
Dohány	0,0	0,0	173,7	0,0	0,0	113,0	0,0	0,0	91,7	0,0	0,0	62,2
Egyéb szántóföldi növény	0,0	5,6	176,9	0,0	5,6	224,9	1,1	19,8	122,6	0,1	6,4	258,5
Szántóföldi növény összesen	554,3	5,6	902,8	991,4	5,6	1 530,8	802,2	19,8	642,3	933,9	6,4	1 045,4

Megjegyzés: A tavasi és az őszi takarmányborsó, a mezei borsó és a takarmánykáposzta a hasznosítási kódok alapján az egyéb szántóföldi növények közé tartozik, de köthető rá „B” biztosítás.

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

53. ábra A főbb ültetvénykultúrákra kifizetett kártérítések alakulása 2019-ben és 2020-ban

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az ültetvénykultúrákban a kártérítések a díjtámogatott és a kiegészítő biztosítással együtt több mint másfélszeresére emelkedtek (0,9 milliárd forintról 1,5 milliárd forintra) az előző évhez képest. A tavaszi fagy komoly termés kiesést okozott a szabolcsi almatermelő vidékeken. Ennek következtében az ültetvénykultúrák közül az almánál volt a legmagasabb a kártérítés összege (díjtámogatott és kiegészítő), az összes kifizetés 69,0 százaléka, 1,0 milliárd forint került az almatermelő gazdaságokhoz. Jelentősen károsodott még a kajsziabarack 2020-ban, 105,1 millió forint kártérítést kaptak a biztosított gazdálkodók, a teljes ültetvény-kártérítés 7,2 százalékát (53. ábra).

A tavaszi fagy következtében az ültetvénykultúrák kártérítése másfélszeresére emelkedett.

Az „A” típusú csomagbiztosítás keretében 2019-től a csonthéjas gyümölcsök is biztosíthatók, ezek kártérítése 2020-ban jelentősen megemelkedett, arányuk az összes kifizetésen belül meghaladta a 18 százalékot (13. táblázat).

A csonthéjas gyümölcsök kártérítése az „A” csomagbiztosításon belül meghaladta a 18 százalékot.

A kajsziabarackra, amelyet a tavaszi fagyok jelentős mértékben károsítottak, 95,0 millió forint kártérítést (díjtámogatott és kiegészítő) fizettek a biztosítók a tárgyévben, emellett a meggy, a szilva és a cseresznye kártérítése 37–52 millió forint között alakult. Az almára és a körtére kifizetett összeg is másfélszeresére emelkedett. A szőlőgazdáknak a borszőlő kárai után az előző évi kártérítés harmadát fizették a biztosítók, ugyanakkor az egyéb szőlőültetvények utáni kártérítés több mint ötszörösére nőtt. A „B” biztosítások kártérítésének kétharmada a meggyet

13. táblázat: **A főbb ültetvénykultúrákra kifizetett kártérítések megoszlása biztosítási típusonként**

Megnevezés	Biztosítói kárfizetés, díjtámogatott, 2019, millió HUF		Biztosítói kárfizetés, kiegészítő, 2019, millió HUF		Biztosítói kárfizetés, díjtámogatott, 2020, millió HUF		Biztosítói kárfizetés, kiegészítő, 2020, millió HUF	
	A	B	A	B	A	B	A	B
Borszőlő	58,4	4,3	45,3	0,7	37,6	1,3	0,2	4,9
Alma	549,1	17,7	63,1	8,1	900,8	46,8	39,7	21,0
Meggy	6,3	64,7	0,8	3,0	51,7	32,8	0,2	9,4
Dió	0,0	0,0	0,2	4,4	6,2	8,1	0,0	0,0
Szilva	0,4	14,3	0,1	3,3	46,4	7,3	0,1	0,6
Kajszibarack	0,0	8,3	0,0	0,7	84,4	7,2	10,6	2,8
Őszibarack	0,0	7,6	0,0	0,2	5,8	2,1	0,0	0,0
Cseresznye	0,0	2,7	0,0	0,0	37,2	5,0	0,0	0,5
Körte	35,9	34,7	12,4	1,1	74,8	0,0	0,0	0,5
Egyéb szőlőültetvény	0,2	0,0	0,0	0,0	1,4	0,2	0,0	0,4
Ribiszke	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Szamóca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Egyéb gyümölcsféle	0,0	0,2	0,0	0,1	0,5	12,4	0,0	0,0
Ültetvény összesen	650,4	154,6	121,9	21,7	1 246,8	123,2	50,7	40,1

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

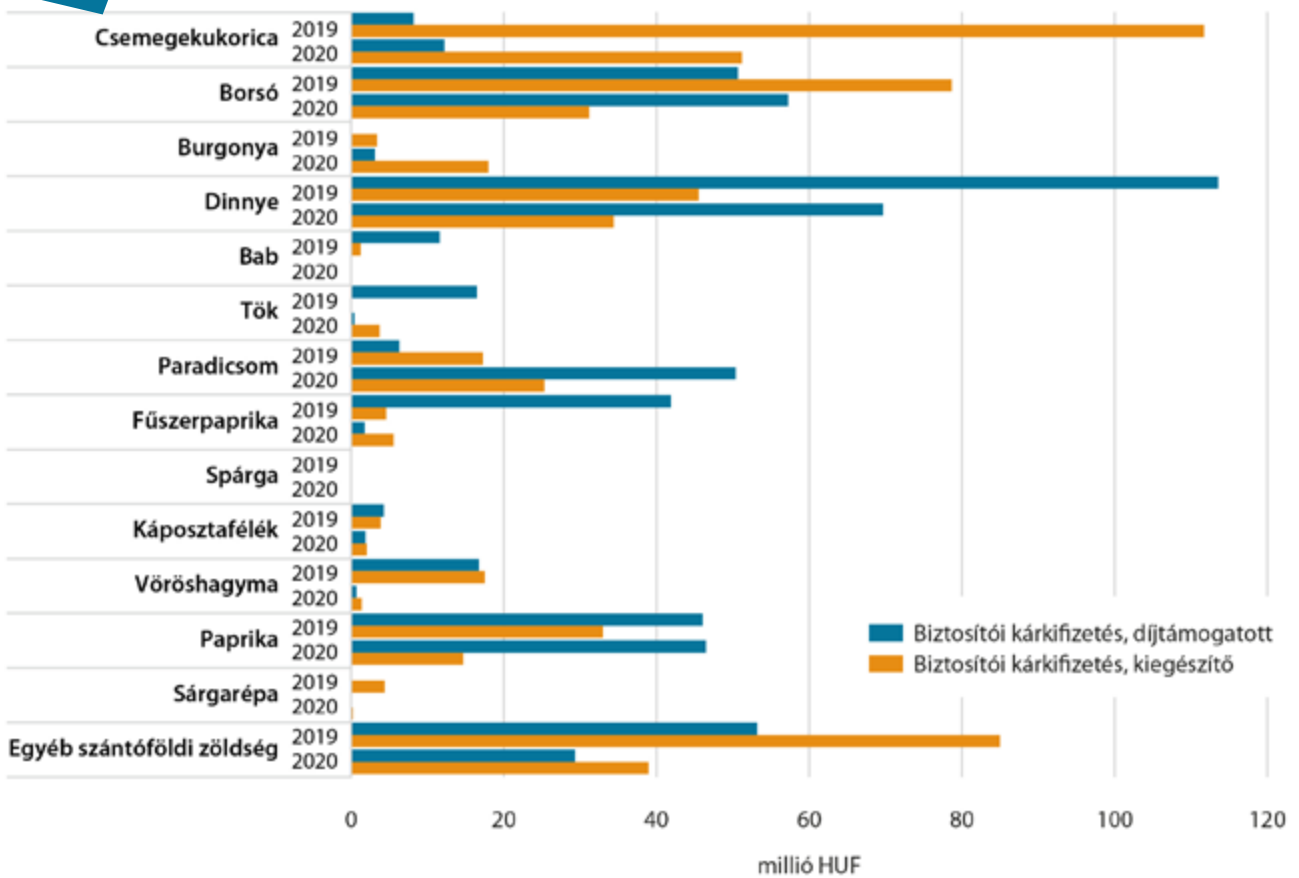
és az almát termelő gazdaságokhoz került, 6,2 százaléka a kajszibarack-, 5,0 százaléka a dió-, 4,9 százaléka a szilva-, 3,8 százaléka a borszőlőtermelők kárait fedezte. Az almánál két és félszeres, a cseresznyénél kétszeres kártérítést fizettek a biztosítók az 2019-es évhez képest.

A zöldségkultúráknál a kárfizetések 2020-ban a díjtámogatott és a kiegészítő biztosítással együtt a 2019. évi kétharmadára mérséklődtek, a csökkenés a burgonya és a paradicsom kivételével különböző mértékben, de minden zöldség esetében tapasztalható. A díjtámogatott és kiegészítő biztosításokon belül a főbb zöldségkultúrák közül a legnagyobb kárfizetések a dinnyénél (104,1 millió forint), a borsónál (88,5 millió forint) és a paradicsomnál (75,7 millió forint) fordultak elő. Ezt követte az egyéb szántóföldi zöldség, a csemegekukorica, a paprika és a burgonya 21–68 millió forint közötti kártérítéssel, majd a fűszerpaprika, a tök, a káposztafélék és a vöröshagyma kárfizetései 2–7 millió forinttal (54. ábra).

Az egyes zöldségkultúráknál a kifizetett kártérítési összeg a díjtámogatott „B” típusnál 273,2 millió forint volt, ami az előző évi összegnek kevesebb mint háromnegyede. A „B” típushoz kapcsolódó kiegészítő biztosítás kifizetése majdnem felére csökkent, az előző évi 406,2 millió forintról 227,0 millió forintra (14. táblázat).

A zöldségkultúrák
kárfizetése mérséklődött
2020-ban.

54. ábra A főbb zöldségkultúrákra kifizetett kártérítések alakulása 2019-ben és 2020-ban

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

14. táblázat: A főbb zöldségkultúrákra kifizetett kártérítések alakulása a „B” biztosítási típusnál

Megnevezés	Biztosítói kárfizetés, díjtámogatott, 2019, millió HUF	Biztosítói kárfizetés, kiegészítő, 2019, millió HUF	Biztosítói kárfizetés, díjtámogatott, 2020, millió HUF	Biztosítói kárfizetés, kiegészítő, 2020, millió HUF
Csemegekukorica	8,2	111,6	12,2	51,2
Borsó	50,7	78,7	57,3	31,2
Burgonya	0,0	3,4	3,1	18,0
Dinnye	113,5	45,5	69,7	34,4
Bab	11,6	1,3	0,0	0,1
Tök	16,5	0,0	0,4	3,7
Paradicsom	6,3	17,3	50,4	25,3
Fűszerpaprika	41,9	4,6	1,8	5,6
Spárga	0,0	0,0	0,0	0,0
Káposztafélék	4,3	3,9	1,9	2,1
Vöröshagyma	16,7	17,5	0,7	1,4
Paprika	46,0	33,0	46,5	14,7
Sárgarépa	0,0	4,4	0,0	0,3
Egyéb szántóföldi zöldség	53,2	85,0	29,3	39,0
Szántóföldi zöldség összesen	368,8	406,2	273,2	227,0

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Méret szerinti bontás

A díjtámogatott biztosítások kárkifizéseinek megoszlásában az előző évhez képest átrendeződések történtek: Nőtt a nagyvállalkozások, a kisvállalkozások és a mikrovállalkozások aránya, míg a középvállalkozások részesedése csökkent. Bár a középvállalkozásoknál a kárkifizések összege 5,5 százalékponttal visszaesett, ám továbbra is – a nagyvállalkozásokat jelentősen megelőzve – a legnagyobb kárkifizetési összeggel, a teljes biztosítói kifizetés 44,9 százalékával rendelkeztek az egyes méretkategóriákon belül 2020-ban. A nagyvállalkozások kárkifizéséből való részesedése 31,8 százalékról 35,5 százalékra nőtt. A kisvállalkozások aránya a kifizetéseken belül 1,3 százalékponttal, a mikrovállalkozásoké 0,5 százalékponttal emelkedett (55. ábra).

A díjtámogatott biztosítások kárkifizéséből a középvállalkozások aránya a legnagyobb.

A kiegészítő biztosítások kárkifizéseinél is megfigyelhető átrendeződés a méretkategóriák között. A nagyvállalkozások részesedése nőtt 4,2 százalékponttal, míg a középvállalkozásoké 3,6 százalékponttal, a mikrovállalkozásoké 0,4 százalékponttal, a kisvállalkozások aránya pedig 0,2 százalékponttal mérséklődött az előző évihez képest 2020-ban (56. ábra).

A kiegészítő biztosítások kárkifizéséből a nagyvállalkozások részesedése a legnagyobb.

55. ábra Díjtámogatott biztosítások kárkifizéseinek megoszlása méretkategóriák szerint 2020-ban

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

56. ábra Kiegészítő biztosítások kárkifizéseinek megoszlása méretkategóriák szerint 2020-ban

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

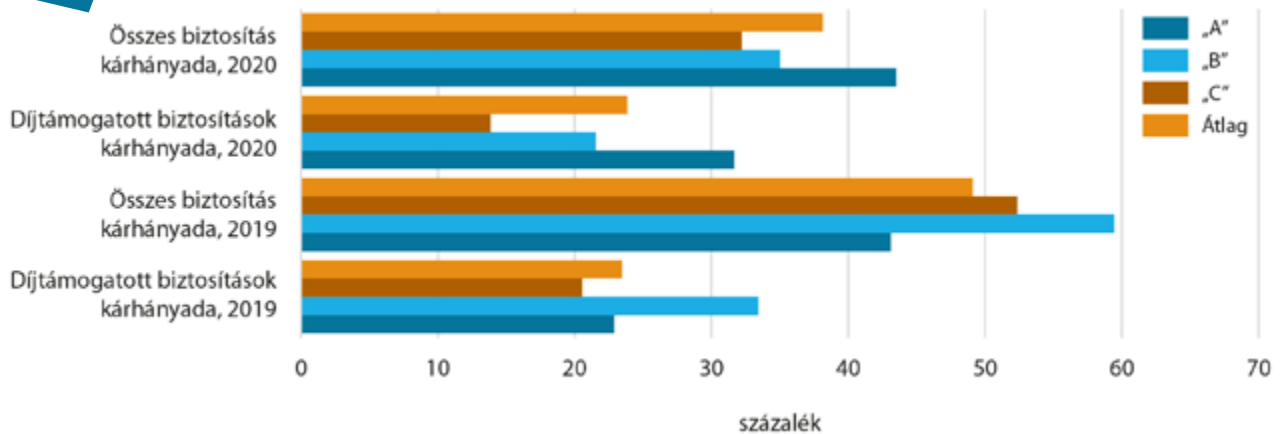
Kárhányadok

Biztosítási típusonként

Az előző szélsőséges időjárású év után 2020-ban a díjtámogatott és kiegészítő biztosítás együttesen számított kárhányada átlagosan 49,1 százalékról 38,2 százalékra csökkent, elsősorban a kiegészítő biztosítások kárhányadának változása következtében. A díjtámogatott biztosítások kárhányada átlagosan nem változott érdemben, de az egyes biztosítási típusoknál már megfigyelhető az eltérés. A csökkenés a „B” és „C” biztosítási típusnál mutatkozott meg. Az „A” típusú biztosításnál a kárhányad 22,9 százalékról 31,7 százalékra nőtt, míg a „B” típusú biztosításnál 33,4 százalékról 21,6 százalékra, a „C” típusú biztosításnál 20,5 százalékról 13,9 százalékra csökkentek az aktuális évben (57. ábra).

A díjtámogatott és kiegészítő biztosítások kárhányada 10,9 százalékponttal csökkent.

57. ábra Kárhányadok alakulása biztosítási típusonként 2020-ban

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Járásonkénti bontás

A kárhányadok területi alakulása nagyon fontos a biztosítók számára a bonus-malus rendszer kialakításában.⁸ A térképeken látható, hogy a 2020. évi időjárás az ország néhány területén okozott jelentősebb károkat. Az „A” típus esetében a magasabb kárhányaddal rendelkező járások száma kismértékben csökkent az előző évhez képest. Nagyobb kárhányadok Szabolcs-Szatmár-Bereg megye, a Duna–Tisza köze és Észak-Magyarország egyes járásaiban jelentkeztek (58. ábra).

Az „A” típusú biztosítás esetében csökkent a magasabb kárhányaddal rendelkező járások száma.

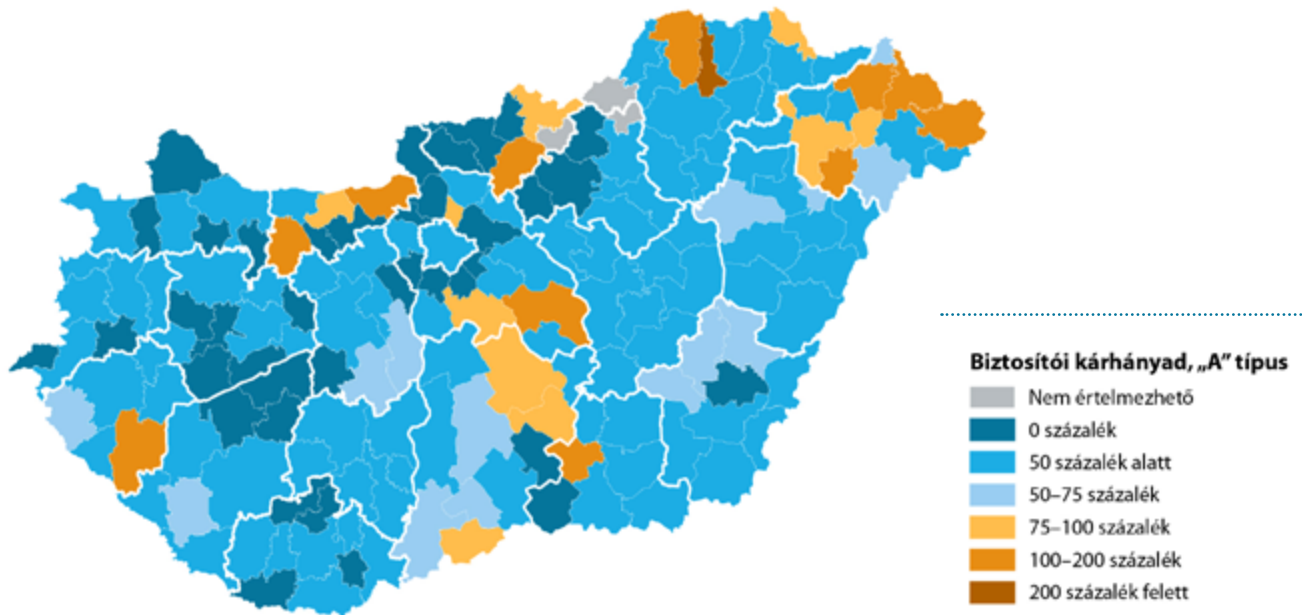
Csupán egyetlen járásban (Szikszói) keletkezett 200 százalék feletti kárhányad, további 11 járásban 100–200 százalék közötti, 10 járásban 75–100 százalék közötti és 14 járásban 50–75 százalék közötti kárhányadokról beszélhetünk. A járások több mint felénél (97 járás) 50 százaléknál kisebb kárhányadok keletkeztek, 39 járásban pedig nem volt (vagy nem volt számottevő) kár 2020-ban.

A „B” típusú biztosításoknál 200 százalékot meghaladó kárhányad az előző évi 11 járáshoz képest 2020-ban 5 járásban keletkezett, a 100–200 százalék közöttiek száma 8-ról 4-re csökkent. Hét-hét járásban a kárhányadok 75–100 és 50–75 százalék között alakultak. A járások negyedében (46 járás) nem érték el az 50 százalékot, a járások felében pedig (91 járás) nem keletkezett kár 2020-ban (59. ábra).

A „B” és „C” típusú biztosítások esetében is csökkent a 100 százalék feletti kárhányadú járások száma.

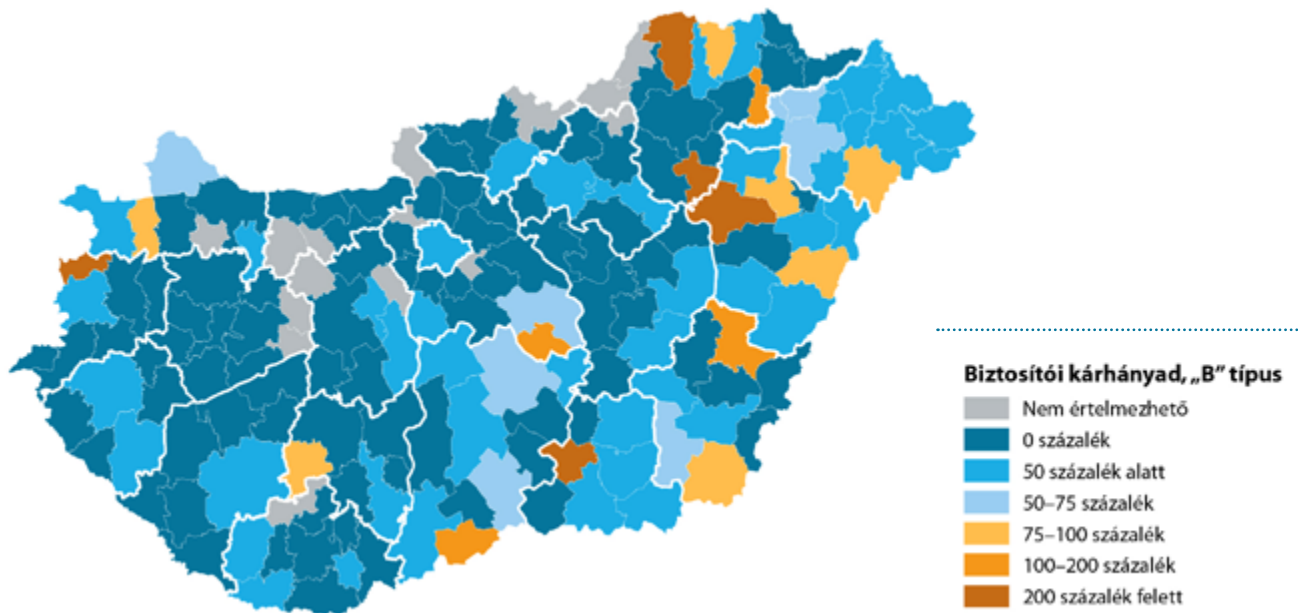
⁸ Ha egy járás sorozatosan kedvezőtlen (75 százalék feletti) kárhányadokat produkál, a biztosítók az adott járásban várhatóan emelni fogják a díjakat, hogy csökkentésük az adott járás kárhányadát és hozzáigazítsák a biztosítások díját a kárfizetésekhez. Emellett azonban egy-egy járás egy-egy éves kárhányadának drasztikus eltérése az éves országos kárhányadtól nem jelent extrém esetet: a biztosítói működés lényegéhez tartozik, hogy a veszélyközösségtől összegyűjtött biztosítási díjakat az adott évben éppen károsodó termelő vagy járás kapja meg, amelynek kárhányada így természetesen jóval meghaladhatja nemcsak a 75, hanem a 100 százalékot is.

58. ábra Kárhányadok járásonkénti alakulása az „A” típusú biztosítás esetén 2020-ban (díjtámogatott és kiegészítő)

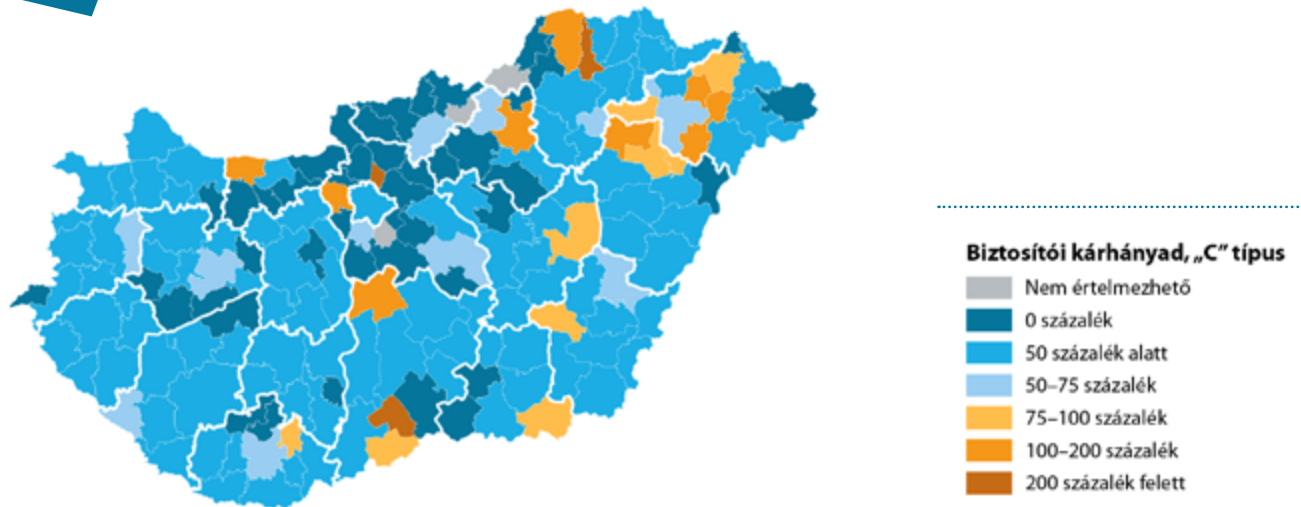
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

59. ábra Kárhányadok járásonkénti alakulása a „B” típusú biztosítás esetén 2020-ban (díjtámogatott és kiegészítő)

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A „C” típusú biztosítási kategóriában az 50 százalék feletti kárhányadú járárok számában minden kategória esetében csökkenés történt 2020-ban. Nagyobb kárhányadok az ország északkeleti területén és több helyen szórványosan fordultak elő. Legnagyobb, 200 százalék feletti kárhányad 3 járásban (1,7 százalék) jelentkezett, további 9 járásban (5,1 százalék) 100–200 százalék közötti, szintén 9 járásban (5,1 százalék) 75–100 százalék közötti kárhányadról számolhatunk be. A járárok negyedében, 44 járásban a kárhányad nulla volt 2020-ban (60. ábra).

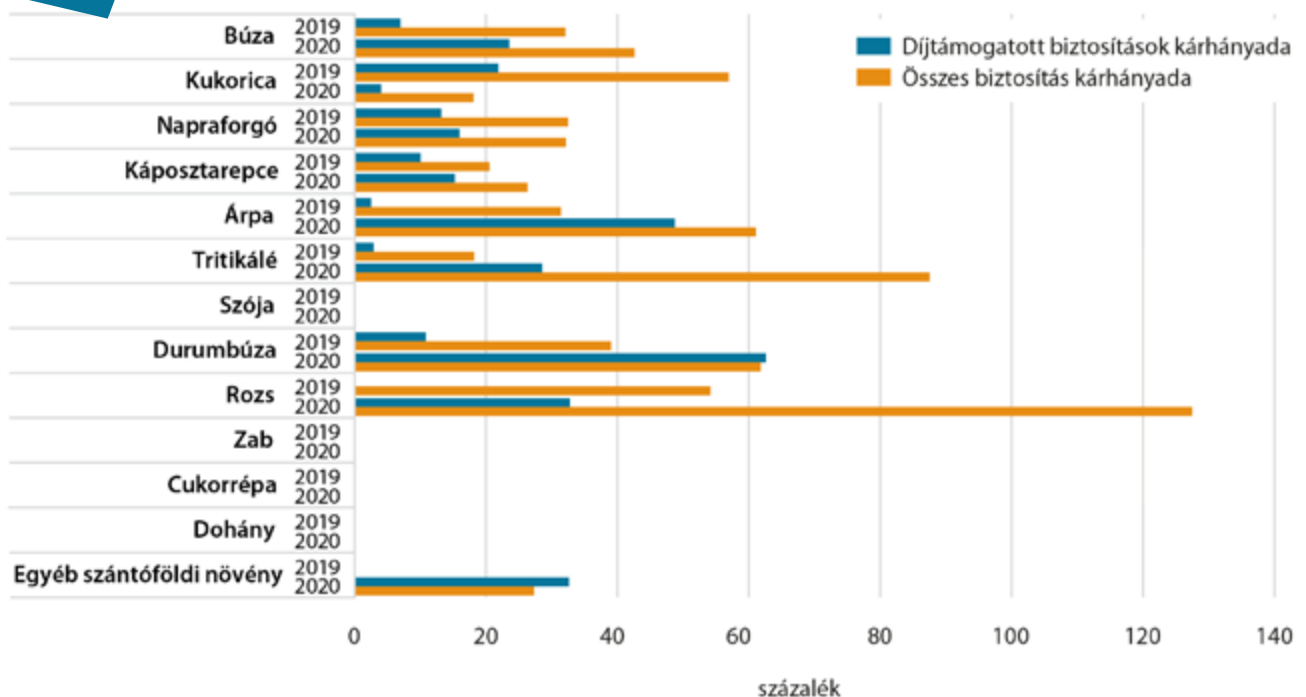
60. ábra Kárhányadok járásonkénti alakulása a „C” típusú biztosítás esetén (díjtámogatott és kiegészítő)

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Ágazatonkénti bontás

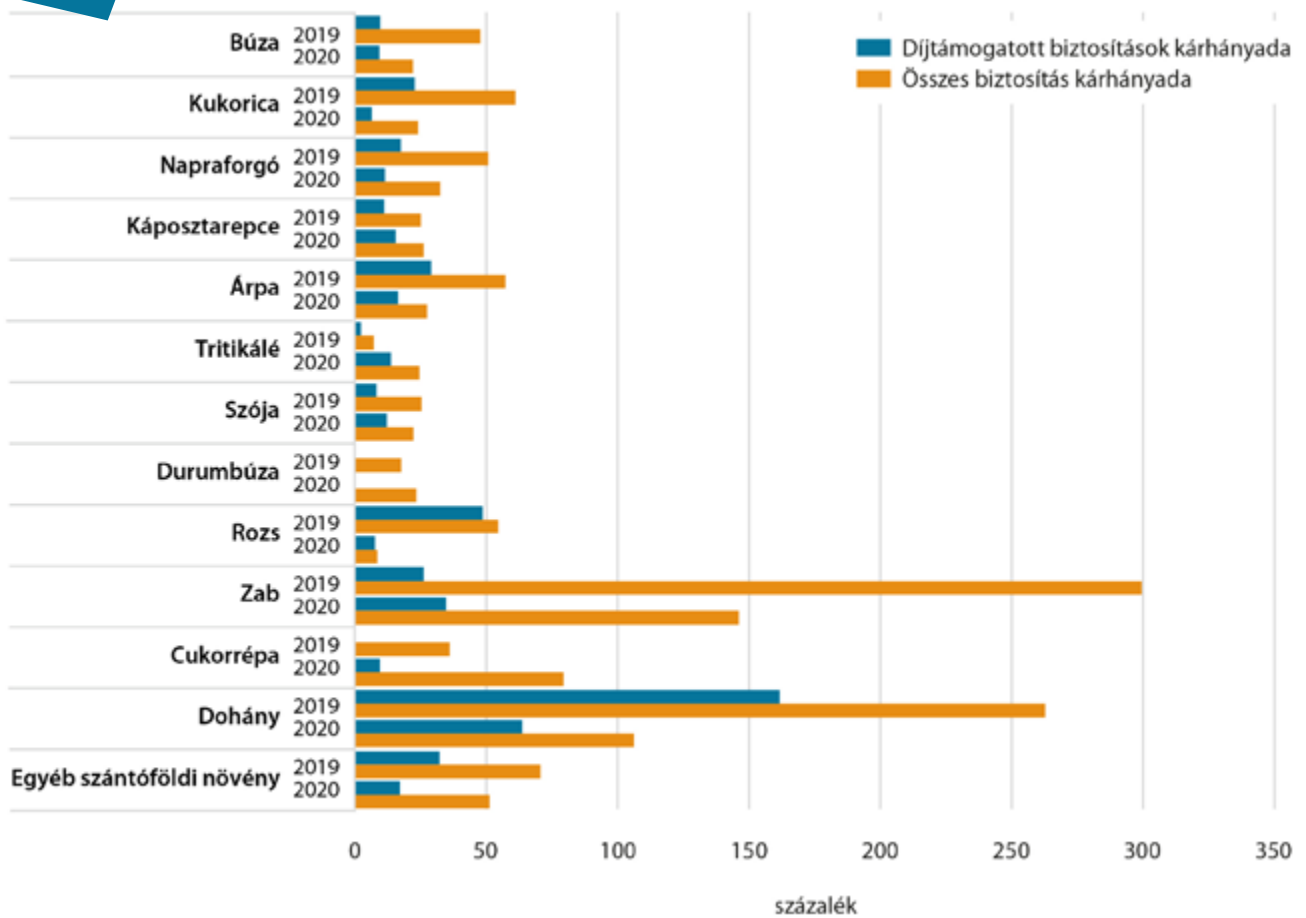
A szántóföldi növénykultúráknál az „A” típusú biztosításnál a rozs kivételével (melynél 127,5 százalék) 100 százalék alatt maradtak a kárhányadok. Érdemi csökkenés az előző évhez képest egyedül a kukorica kárhányadában jelentkezett. A rozs után a tritikáléhoz tartozó arányszám lett a legmagasabb (87,5 százalék), majd az árpa és a durumbúza következett 61 százalékot meghaladó kárhányaddal. A búza kárhányada 42,6 százalékot, a napraforgóé 32,1 százalékot, a káposztarepcéé 26,3 százalékot, a kukoricáé 18,1 százalékot ért el az aktuális évben (61. ábra).

A szántóföldi növények kárhányada az „A” biztosításnál a rozs kivételével 100 százalék alatt maradt.

61. ábra A főbb szántóföldi kultúrák kárhányadai a II. pillérben „A” típus esetében

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

62. ábra A főbb szántóföldi kultúrák kárhányadai a II. pillérben „C” típus esetében

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az előző évhez képest a biztosítások kárhányada a „C” típusú biztosításnál a cukorrépa, a tritikálé, a durumbúza és a káposztarepce kivételével csökkent. A legnagyobb kárhányaddal a zab (146,2 százalék) és a dohány (106,2 százalék) rendelkezett. Ezt követte a cukorrépa 79,4 és az egyéb szántóföldi növények 51,3 százalékos értékkel. Az egyik legnagyobb területen termesztett kukorica kárhányada 23,9, a búzáé 22,2, míg a napraforgóé 32,5 százalék volt. Legalacsonyabb kárhányad (8,5 százalék) a rozsnál keletkezett (62. ábra).

A „C” biztosításnál legnagyobb kárhányaddal a zab és a dohány rendelkezett.

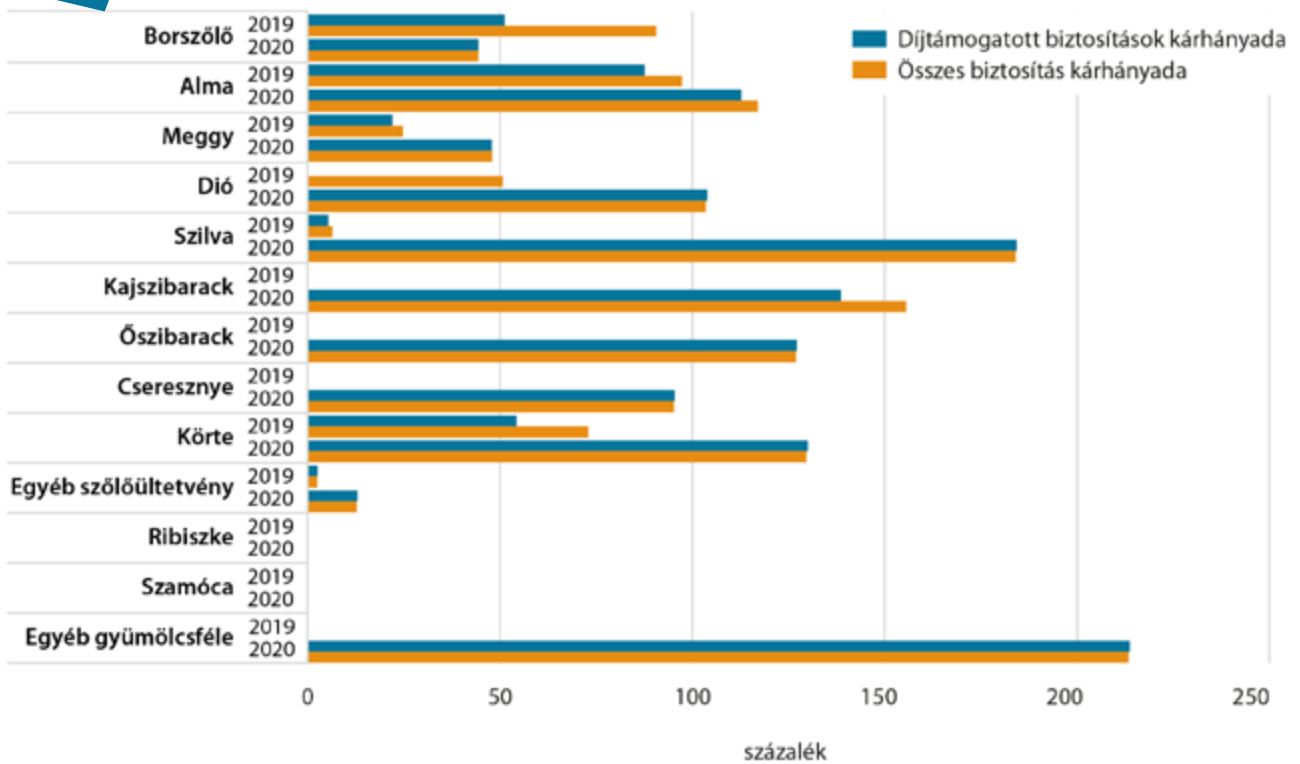
A főbb ültetvénykultúrák köre az „A” típuson belül kibővült 2019-ben a csonthéjas gyümölcsökkel. A borszőlő kivételével minden gyümölcsfaj kárhányada nőtt 2020-ban. Legnagyobb kárhányaddal az egyéb gyümölcsfélék (213,4 százalék) és a szilva (184,1 százalék) bírt. A 2019. évben még nem biztosított kultúrák közül a kajszibarack kárhányada 155,6, az őszibaracké 126,9, míg a cseresznyéé 95,2 százalékot ért el (63. ábra).

Az ültetvénykultúrák „A” típusú biztosításában a szőlő és meggy kivételével 95 százalék felett alakultak a kárhányadok.

A főbb ültetvénykultúrák kárhányadai a „B” típusú biztosítás esetében az előző évhez képest ingadoztak. A meggy, az őszibarack, a szilva, a körte és a borszőlő kárhányada csökkent, legnagyobb változás közülük a körténél következett be, amelynél a díjbevétel 184,9 százalékkal szemben tárgyévben csupán annak 2,0 százaléka volt a kifizetett kár. Jelentősebb növekedés történt az egyéb gyümölcsfélék (1,87 százalékról 53,8 százalékra), a dió (32,8 százalékról 64,2 százalékra) és a cseresznye (14,2 százalékról 23,6 százalékra) kárhányadának alakulásában (64. ábra).

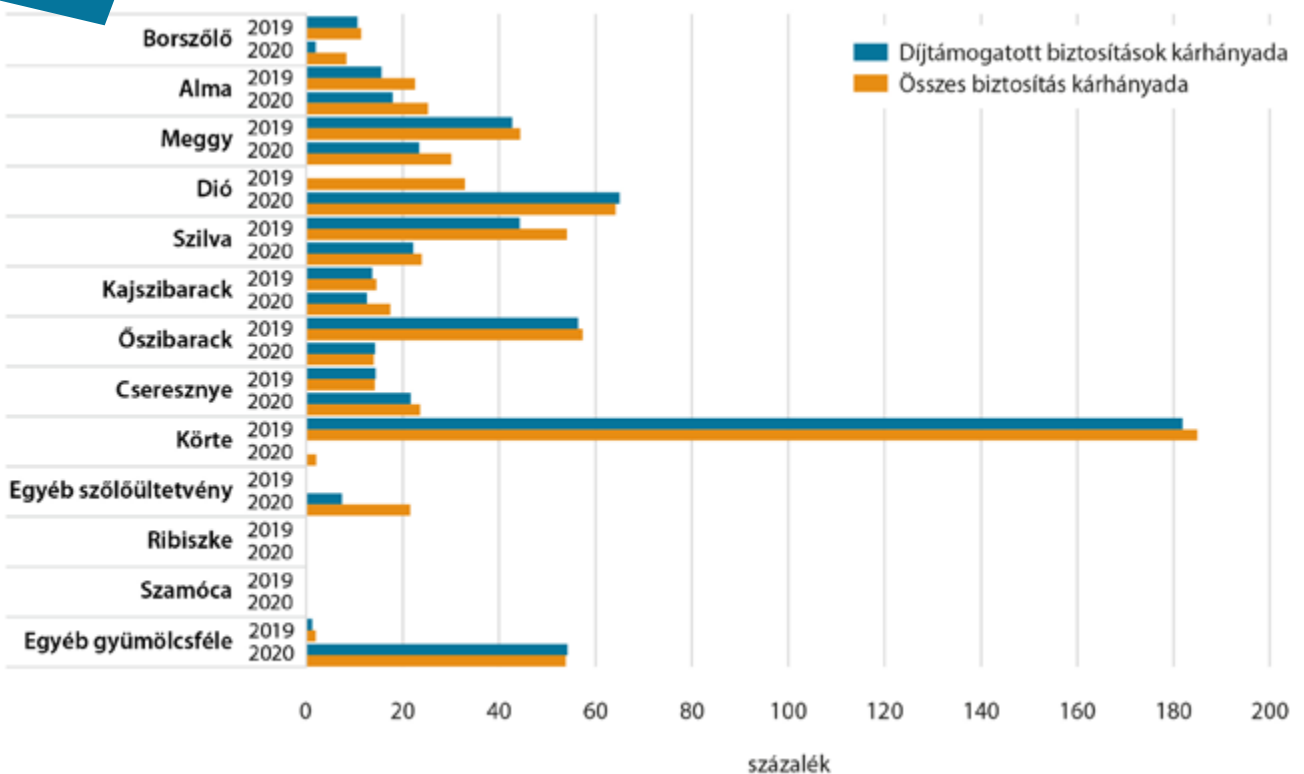
A „B” biztosításoknál az ültetvények közül a dió 64 százalékos kárhányada volt a legmagasabb.

63. ábra A főbb ültetvénykultúrák kárhányadai a II. pillérben az „A” típus esetében

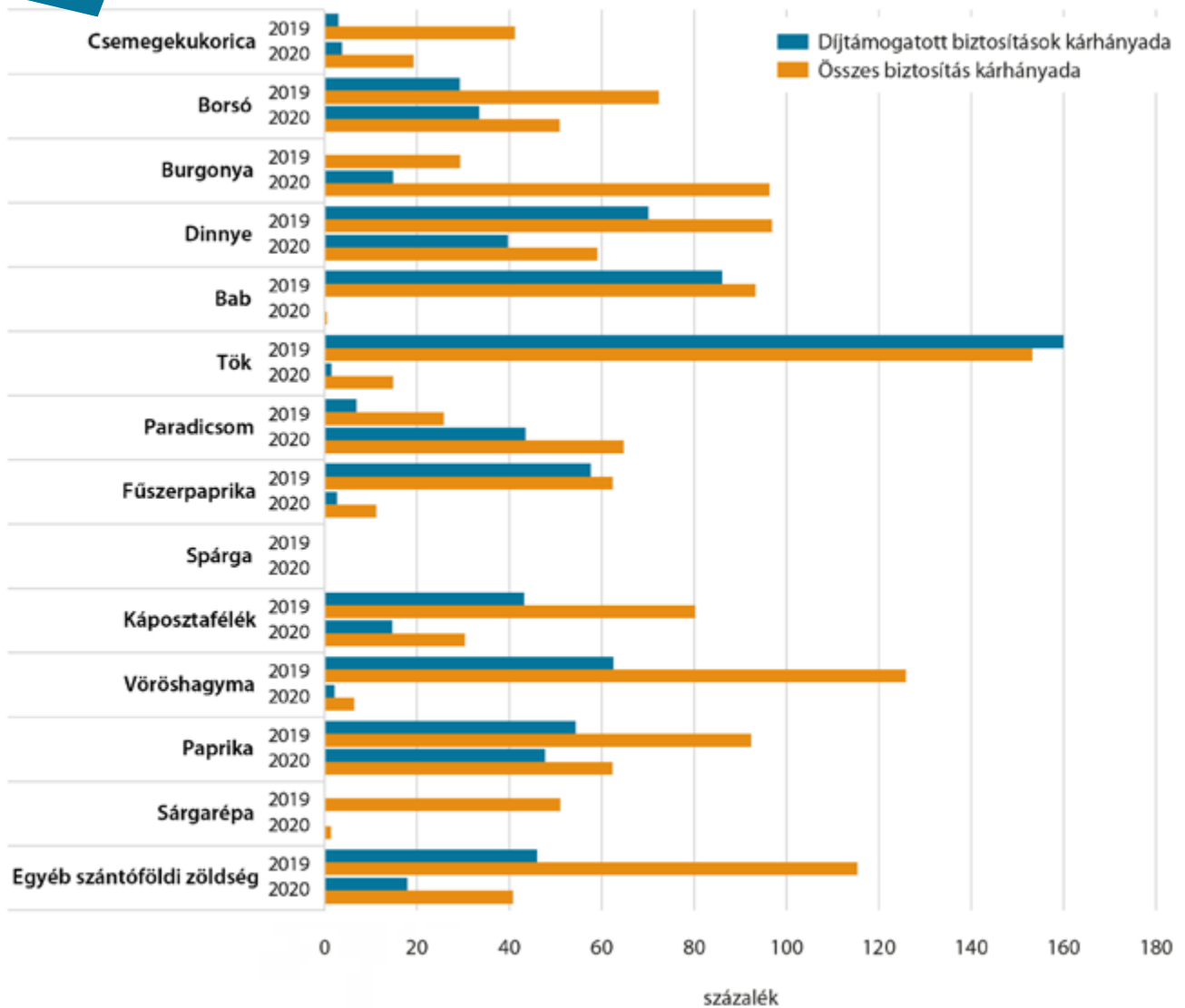
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

64. ábra A főbb ültetvénykultúrák kárhányadai a II. pillérben a „B” típus esetében

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

65. ábra A főbb zöldségkultúrák kárhányadai a II. pillérben a „B” típus esetében

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A főbb zöldségkultúráknál „B” típusú biztosítás esetében az előző évhez képest a burgonya kárhányada több mint háromszorosára és a paradicsom kárhányada két és félszeresére nőtt, a többi kultúra esetében csökkenés mutatkozott a kárhányadban. Minden zöldség kárhányada 100 százalék alatt maradt 2020-ban. Legnagyobb kárhányaddal a burgonya rendelkezett (96,3 százalék), ezt követte a paradicsom 64,8, a paprika 62,3 és a dinnye 59,1 százalékkal. A spárgát 2020-ban sem érte kár, a bab kárhányada mindössze 0,5 százalék, a sárgarépaé 1,4 százalék volt (65. ábra).

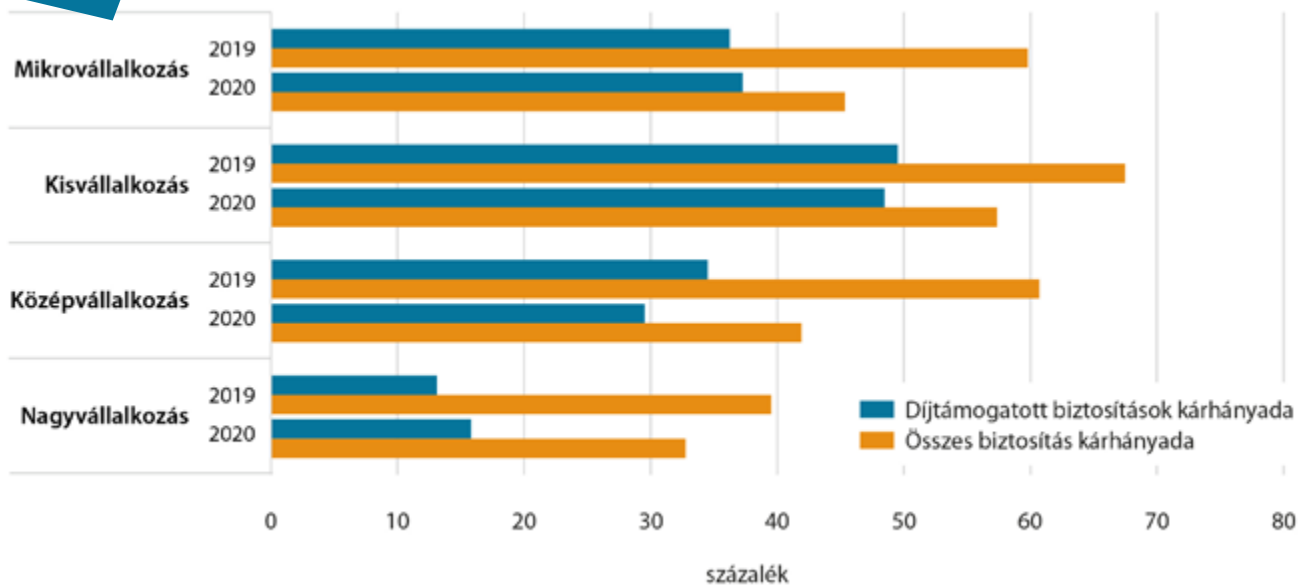
A burgonya és a paradicsom kárhányada jelentősen megnőtt 2020-ban.

Méret szerinti bontás

A díjtámogatott és kiegészítő biztosítások együttes kárhányada minden méretkategóriában csökkent az előző évhez képest. A legnagyobb arányokkal a kisvállalkozások rendelkeztek (57,3 százalék), ezeket követték a mikrovállalkozások 45,3 és a középvállalkozások 41,9 százalékkal, végül a nagyvállalkozások 32,7 százalékos kárhányaddal (66. ábra).

A kisvállalkozások kárhányada volt a legmagasabb 2020-ban.

66. ábra A kárhányadok méretkategóriánkénti alakulása a II. pillérben 2019-ben és 2020-ban

Megjegyzés: A teljes listából azok kerülnek be, ahol mindkét évre volt biztosítás ebben a típusban.

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Biztosítási díjak változása

A biztosítási díjak kulcstényezőt jelentenek úgy a biztosításkötési hajlandóság tekintetében, mint a biztosítói kárhányadok alakulásában. Ennek megfelelően a következőkben bemutatjuk, hogy az egyes ágazatok esetében milyen biztosítási díjtételekkel⁹ találkozhattak a termelők és milyen változások következtek be 2019 és 2020 között az egyes biztosítási típusok között.

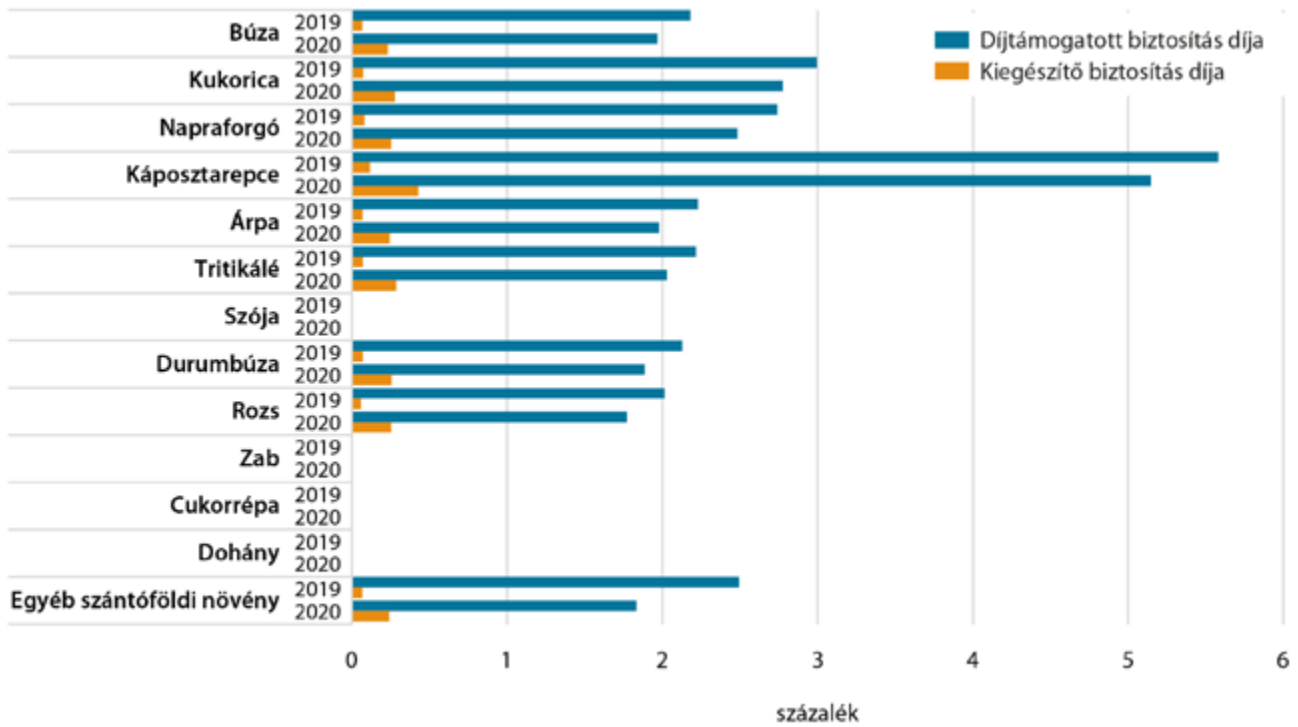
A szántóföldi növényekre kötött „A” típusú biztosítások átlagos díjtétele a díjtámogatott biztosítások tekintetében 11,0 százalékkal csökkent, a kiegészítő biztosítások esetében 3,7-szeresére nőtt. A díjtámogatott biztosítások díjtételének csökkenése és a kiegészítő biztosítások díjtételének növekedése minden kultúra esetében bekövetkezett. A legnagyobb területen termesztett búza, kukorica, napraforgó és káposztarepce díjtámogatott biztosításának díjtételei 7,3–9,8 százalékkal mérséklődtek, kiegészítő biztosításuk díjtételei 3,1–3,8-szeresére emelkedtek (67. ábra).

A szántóföldi növényekre kötött „A” típusú biztosítások alapidjtételei csökkentek, kiegészítő díjtételei nőttek.

A mezőgazdasági biztosításokat kínáló piaci szereplők díjtételei között, illetve az egyes növénykultúrák előző évi díjszabásaihoz képest jelentős eltérések mutatkoztak. A szántóföldi növényeknél az „A” biztosítási típus minimumdíjai átlagosan 0,5 százalékponttal, míg maximumdíjai átlagosan 0,1 százalékponttal csökkentek a 2019. évi díjtételekhez képest. Több mint 40 százalékkal mérséklődött a napraforgó, a kukorica és a káposztarepce minimumdíja, maximumdíjuk 0–2,5 százalékkal csökkent. A többi szántóföldi növény minimumdíja 20,8–35,3 százalékkal csökkent. A maximumdíjak egyedül a tritikálé és a durumbúza esetében emelkedtek 3,1 és 2,2 százalékkal, a többi kultúránál jellemzően 0,2–3,1 százalékos visszaesés mutatkozott. A legnagyobb csökkenés az egyéb szántóföldi növényeknél jelentkezett, melyek maximumdíja 29,9 százalékkal kevesebb az egy évvel korábinál (68. ábra).

⁹ A díjtétel a biztosított terményérték (biztosítási összeg) meghatározott százaléka.

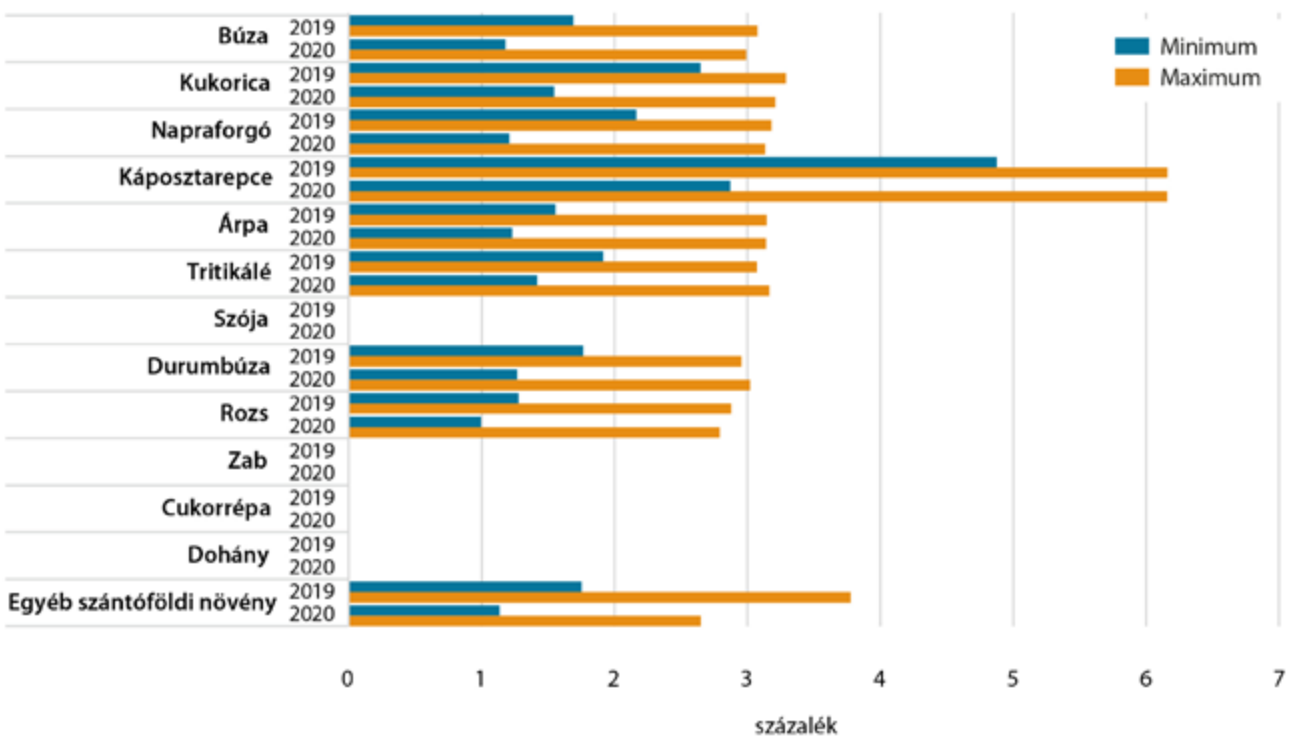
67. ábra Az „A” típusú biztosítások átlagos díjtámogatott és kiegészítő díjtételének változása 2019-ben és 2020-ban a szántóföldi növények körében

Megjegyzés: A teljes listából azok kerülnek be, ahol mindkét évre volt biztosítás ebben a típusban.

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

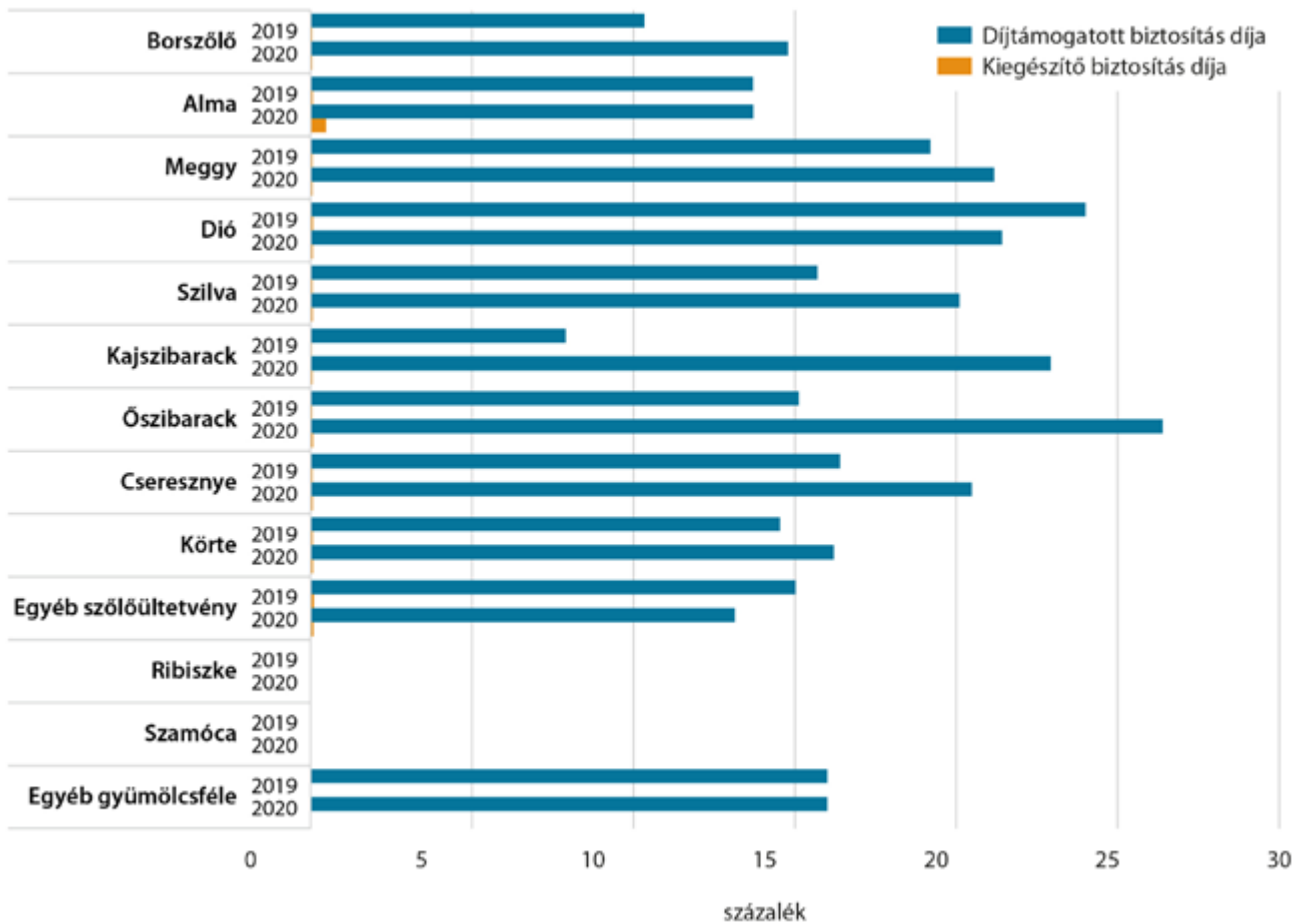
68. ábra Az „A” típusú díjtámogatott biztosítások minimum- és maximumdíjtételének változása 2019-ben és 2020-ban a szántóföldi növények körében

Megjegyzés: A teljes listából azok kerülnek be, ahol mindkét évre volt biztosítás ebben a típusban.

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

69. ábra Az ültetvénykultúrákra kötött „A” típusú biztosítások átlagos díjtámogatott és kiegészítő díjtételének változása 2019-ben és 2020-ban

Megjegyzés: A teljes listából azok kerültek feltüntetésre, ahol mindkét évre volt biztosítás ebben a típusban.

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

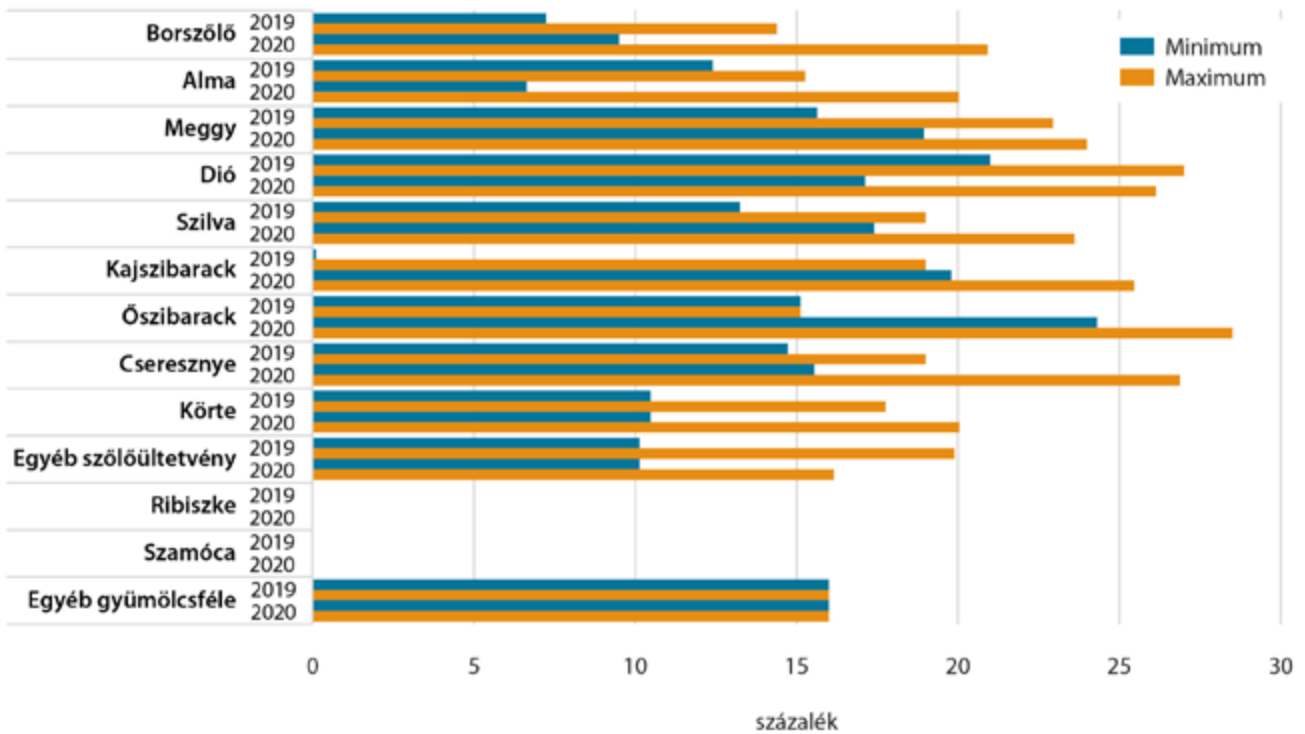
Az ültetvénykultúrákra kötött „A” típusú díjtámogatott biztosítások díjtételei átlagosan 22,9 százalékkal, a kiegészítő biztosítások díjtételei 75,1 százalékkal emelkedtek 2020-ban. Csökkenés kizárólag a dió és az egyéb szőlőültetvények díjainál történt. A dió esetében 10,8 százalékkal csökkent a díjtámogatott és 12,2 százalékkal a kiegészítő, míg az egyéb szőlőültetvényeknél 12,4 százalékkal a díjtámogatott és 2,1 százalékkal a kiegészítő biztosítás díjtétele. Legmagasabb, 20 százalékot meghaladó díjtételekkel az ebbe a biztosítási típusba 2019-től bekerült csonthéjas gyümölcsök rendelkeztek, különösen az őszi- és a kajsziarack. A díjtámogatott biztosítások díjtétele legnagyobb mértékben a kajsziaracknál nőtt, közel háromszorosára, a kiegészítő biztosításoknál pedig az alma díjtétele emelkedett több mint hétszeresére (69. ábra).

Az ültetvénykultúrákra kötött „A” csomagbiztosítások díjtételei jelentős mértékben emelkedtek.

Legmagasabb díjtételel az őszi- és a kajsziarack rendelkezett.

Az „A” biztosítási kategóriában a gyümölcsök minimumdíjtételei átlagosan 21,9 százalékkal nőttek az előző évihez képest. Legnagyobb mértékben a kajsziarack minimumdíjtétele változott, 0,1-ről 19,8 százalékra, továbbá 60,7 százalékkal emelkedett az ősziarack minimumdíjtétele, csökkent viszont az almáé 46,5 százalékkal és a dióé 18,5 százalékkal. A maximumdíjtételek átlagosan 20,6 százalékkal nőttek, csökkenés csak a dió és az egyéb szőlőültetvények esetében jelentkezett. Legnagyobb mértékben az ősziarack maximumdíjtétele emelkedett 88,5 százalékkal, továbbá 31–45 százalék közötti növekedés mutatkozott az alma, a kajsziarack, a cseresznye és a borszőlő maximumdíjtételében (70. ábra).

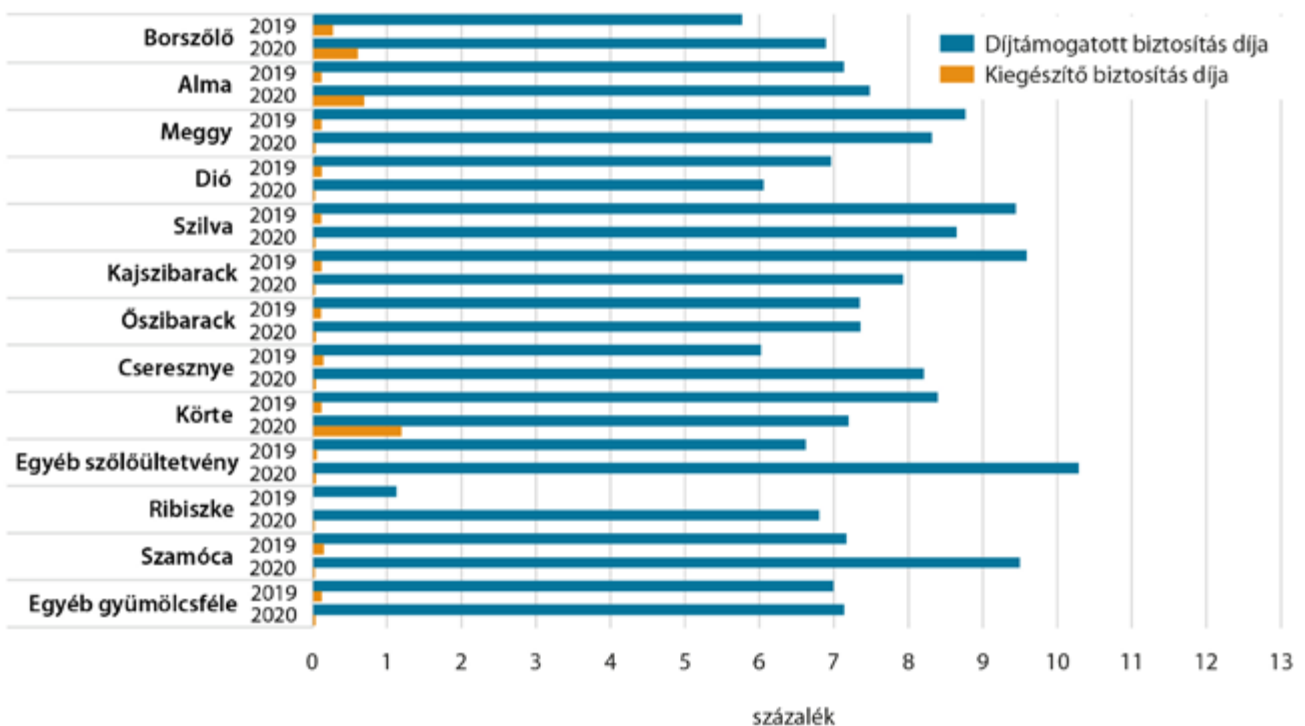
70. ábra Az „A” típusú biztosítások minimum- és maximumdíjtételének változása 2019-ben és 2020-ban a gyümölcsök esetén

Megjegyzés: A teljes listából azok kerülnek feltüntetésre, ahol mindkét évre volt biztosítás ebben a típusban.

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutatási Osztályán

71. ábra A „B” típusú biztosítások átlagos díjtámogatott és kiegészítő díjtételének változása 2019-ben és 2020-ban a gyümölcsök esetén

Megjegyzés: A teljes listából azok kerülnek feltüntetésre, ahol mindkét évre volt biztosítás ebben a típusban.

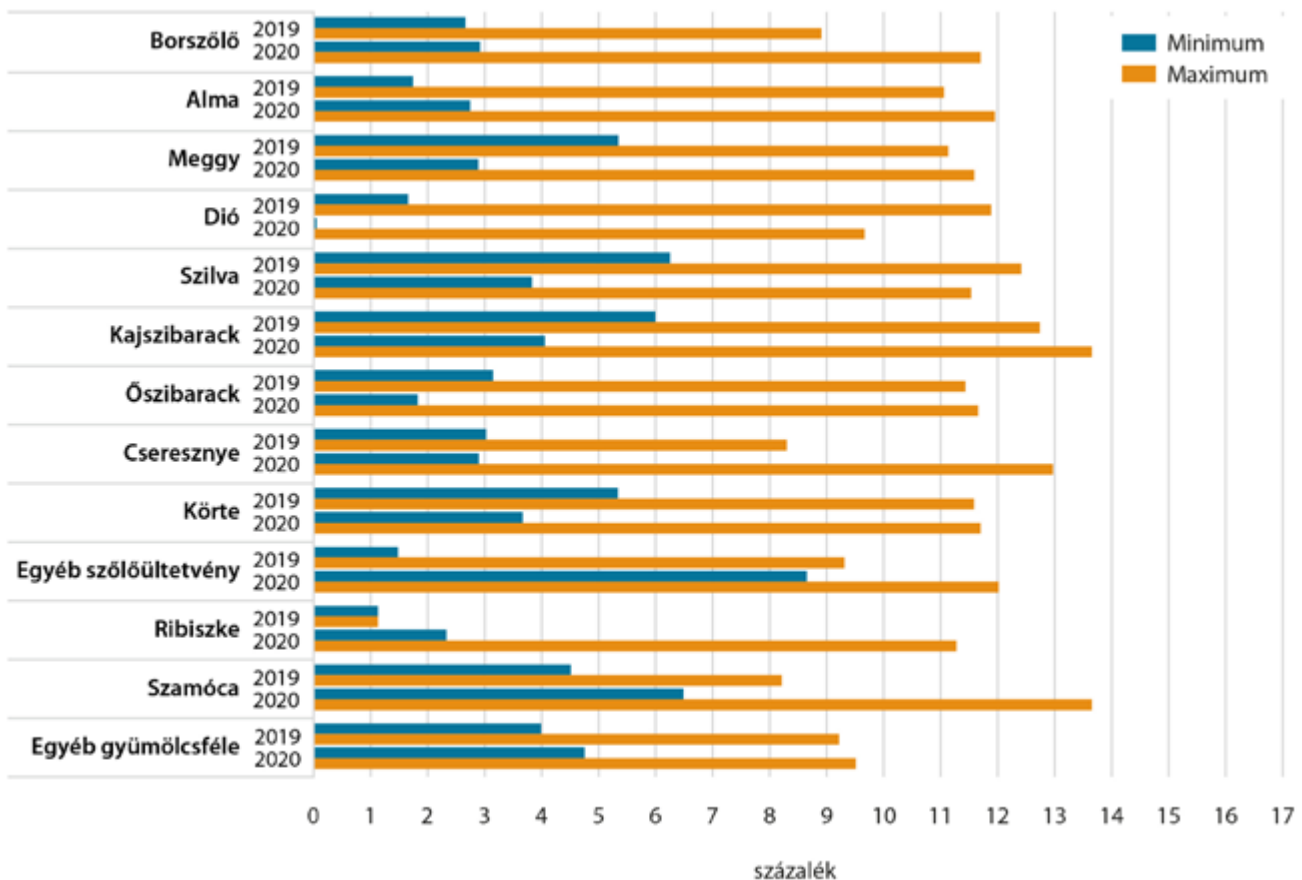
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutatási Osztályán

Az ültetvénykultúrára kötött „B” típusú díjtámogatott biztosítások díjtételei átlagosan 11,5 százalékkal, a kiegészítő biztosítások díjtételei 79,7 százalékkal emelkedtek 2020-ban. Legnagyobb mértékben a ribiszke alpbiztosításának díjtétele emelkedett több mint hatszorosára, továbbá a borszőlő, a szamóca, a cseresznye és az egyéb szőlőültetvény díjtételei nőttek 19,4–55,2 százalékkal az előző évhez képest. Csökkentek az alapidíjak a meggy, a dió, a szilva, a kajszibarack és a körte esetében 5,1–17,3 százalékkal. A kiegészítő biztosítási díjtételek a borszőlőnél megduplázódtak, az almánál több mint ötszörösére, a körténél több mint kilencszeresére nőttek a 2019. évihez képest. A többi gyümölcsnél 23,2–78,6 százalék közötti csökkenés következett be (71. ábra).

Az ültetvénykultúrák „B” típusú biztosításának díjtételei szintén emelkedtek.

Az ültetvénykultúrák maximumdíjai a dió és a szilva kivételével emelkedtek az előző évihez képest, a ribizskéé több mint tízszeresére, míg a többi gyümölcsféle esetében 1,0–66,2 százalék közötti növekedés történt. A minimumdíjtétel átlagosan 1,7 százalékkal emelkedett, a változás azonban kultúránként jelentősen különbözött. A meggy, a cseresznye, a kajszibarack, a szilva, az őszibarack és a körte esetében 4,4–46,1 százalék, a diónál 97,0 százalék csökkenés következett be, míg az egyéb szőlőültetvények minimumdíja csaknem hatszorosára, a ribizskéé kétszeresére, a borszőlő, az alma, a szamóca és az egyéb gyümölcsfélék minimumdíjtétele pedig 0,2–1,6 százalékkal nőtt (72. ábra).

72. ábra A „B” típusú biztosítások minimum- és maximumdíjtételének változása 2019-ben és 2020-ban a gyümölcsök esetén

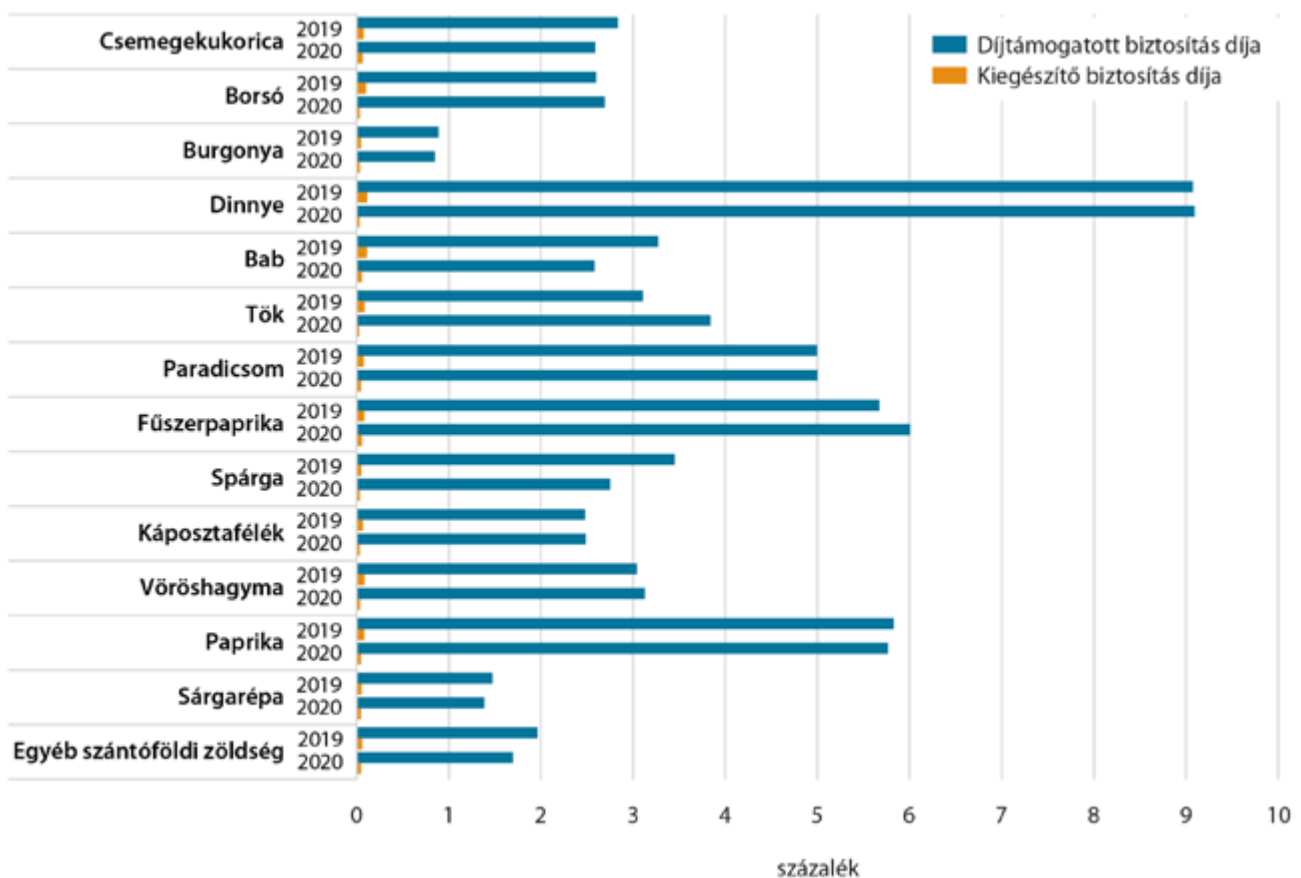
Megjegyzés: A teljes listából azok kerülnek feltüntetésre, ahol mindkét évre volt biztosítás ebben a típusban.

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A zöldségeknél a „B” típusú díjtámogatott biztosítások díjtételei átlagosan 1,6 százalékkal, a kiegészítő biztosítások díjtételei 46,1 százalékkal mérséklődtek. A kiegészítő biztosítások díja minden kultúra esetében csökkent 11,0–73,1 százalékkal. A díjtámogatott biztosítások díjtételei a vöröshagymánál, a borsónál, a fűszerpaprikánál és a töknél 2,7–23,7 százalékos növekedést mutattak, a paradicsomnál, a dinnyénél és a káposztaféléknél egy százalék alatti volt a változás. Legjelentősebb csökkenés a babnál (21,2 százalék) és a spárgánál (20,3 százalék) következett be, a többi zöldség díjtétele 1,0–13,5 százalékkal mérséklődött (73. ábra).

A zöldségek díjtámogatott és kiegészítő biztosításának díjtételei is csökkentek 2020-ban.

73. ábra A „B” típusú biztosítások átlagos díjtámogatott és kiegészítő díjtételének változása 2019-ben és 2020-ban a zöldségek esetén

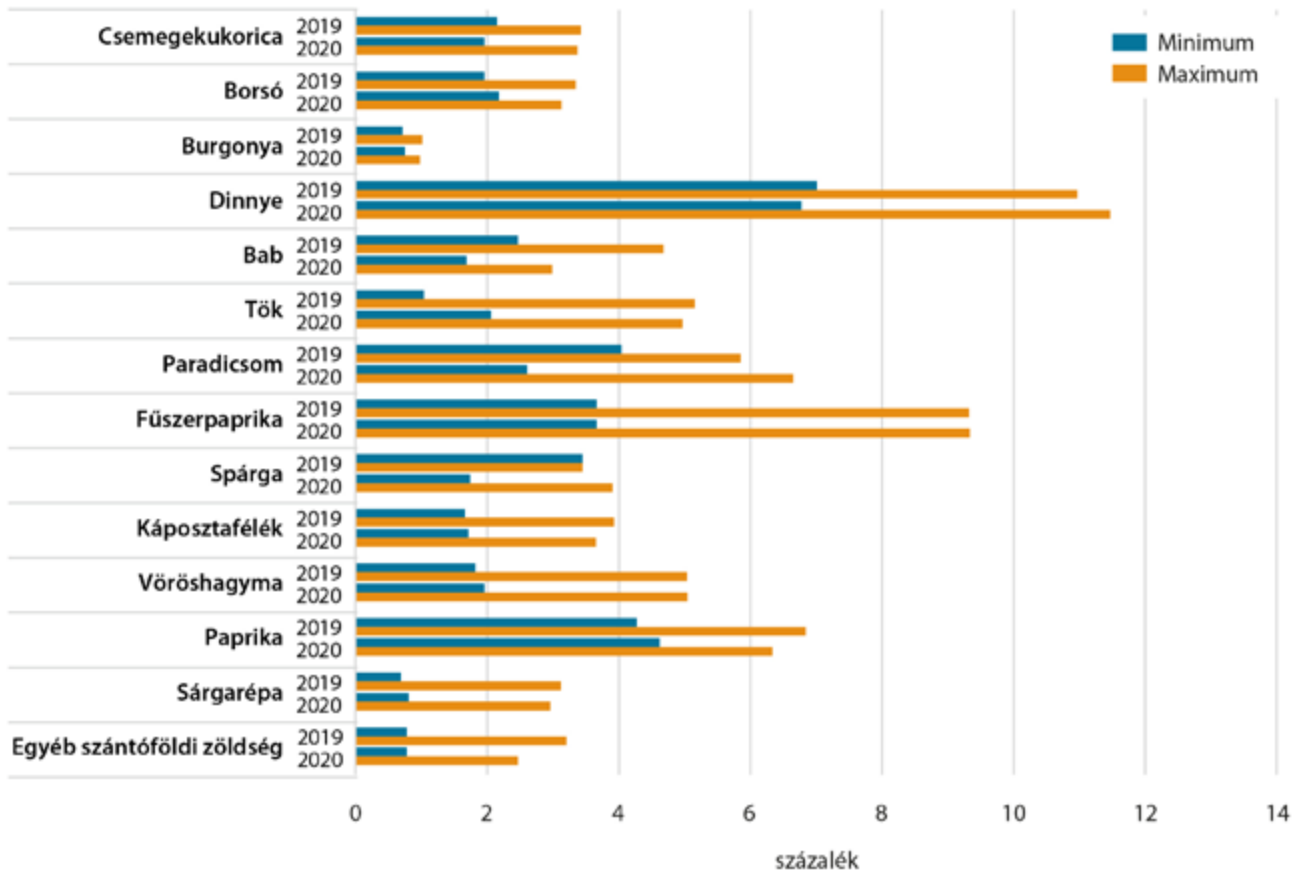

Megjegyzés: A teljes listából azok kerülnek feltüntetésre, ahol mindkét évre volt biztosítás ebben a típusban.

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A maximum- és minimumdíjtételek a zöldségeknél átlagosan 0,1–0,2 százalékponttal mérséklődtek az előző évihez képest. A maximumdíjtétel a dinnyénél, a spárgánál és a paradicsomnál 4,5–13,8 százalékkal emelkedett, a fűszerpaprika és a vöröshagyma díjtétele lényegében nem változott. Legnagyobb, 36,2 százalékos csökkenés a bab maximumdíjánál következett be. A minimumdíjtétel a tök esetében nőtt leginkább, csaknem megduplázódott, míg a spárgáé felére csökkent (74. ábra).

74. ábra A „B” típusú biztosítások minimum- és maximumdíjtételének változása 2019-ben és 2020-ban a zöldségek esetén

Megjegyzés: A teljes listából azok kerülnek feltüntetésre, ahol mindkét évre volt biztosítás ebben a típusban.

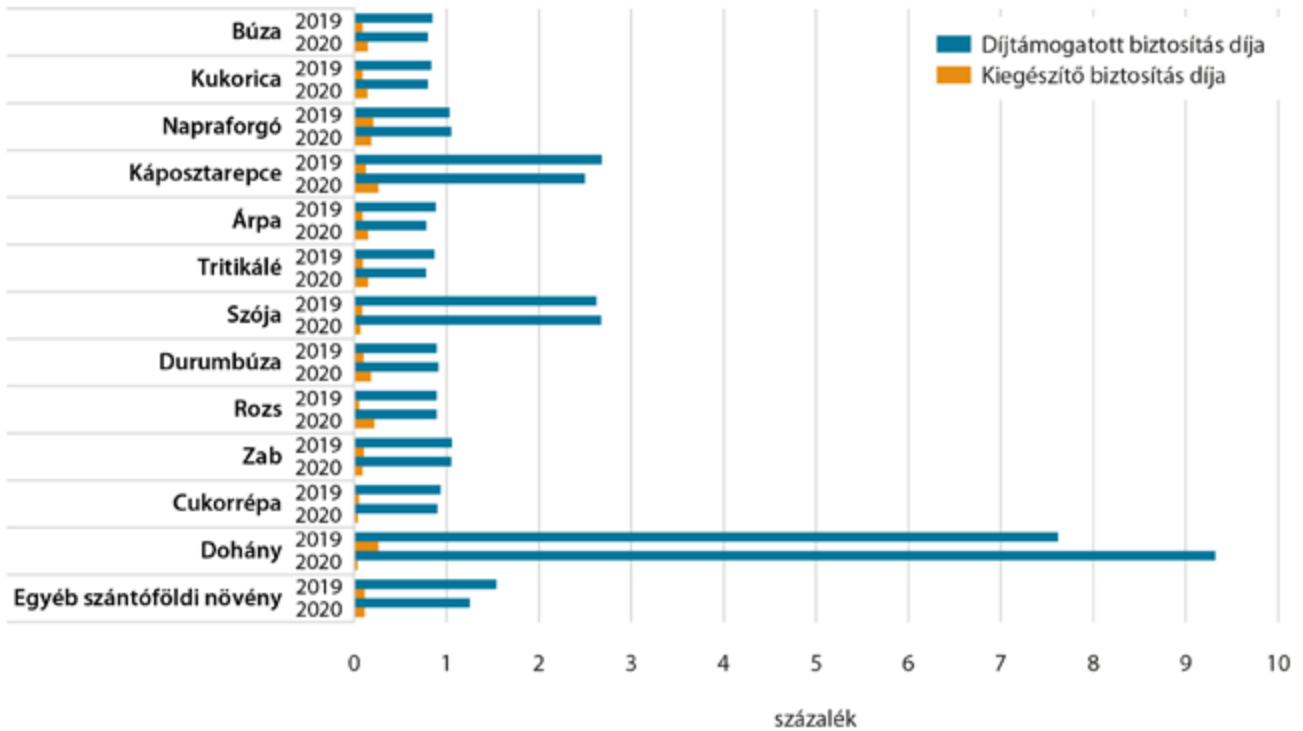
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A szántóföldi zöldségek „C” típusú díjtámogatott biztosításának díjtételei átlagosan 4,3 százalékkal emelkedtek. A dohány díjtámogatott biztosításának díjtétele 22,3 százalékkal, a napraforgó, a szója és a durumbúza díjtétele 1,5–2,4 százalékkal nőtt. A többi szántóföldi növény esetében 0,2–18,7 százalékos csökkenés történt. A kiegészítő biztosítás díjtételei átlagosan 22,4 százalékkal emelkedtek. Négyeszeresére nőtt a rozs, duplájára a káposztarepce, több mint másfélszeresére a durumbúza, az árpa, a kukorica, a búza és a tritikálé kiegészítő biztosításának díjtétele a 2019. évhez képest. Legnagyobb csökkenés (86,5 százalék) a dohány estében történt (75. ábra).

A szántóföldi növények közül a dohány díjtétele a legmagasabb a „C” típusú biztosítások körében.

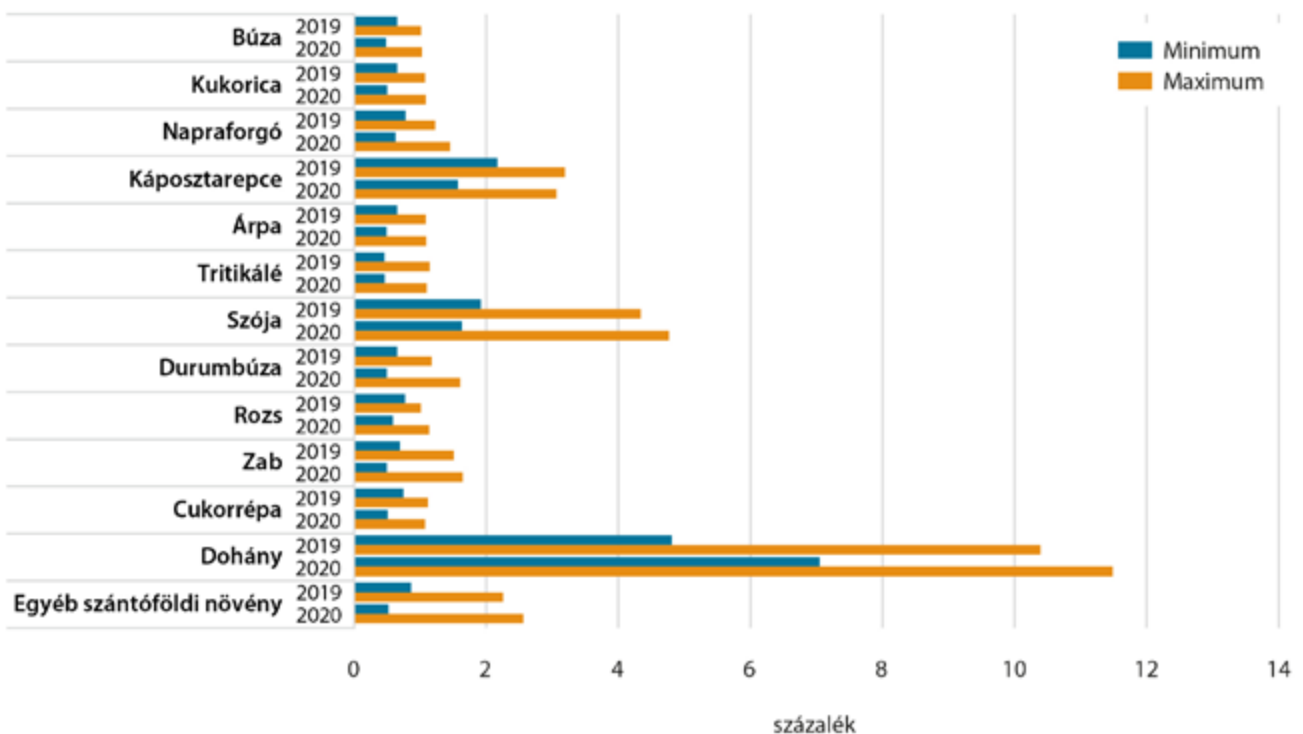
A minimumdíjtételek a szántóföldi növényeknél átlagosan 2,6 százalékkal mérséklődtek az előző évihez képest. A csökkenés két kivétellel minden növénynél jelentkezett 15,0–39,7 százalék közötti arányban. A legnagyobb minimumdíjtétellel bíró dohánynál 1,5-szeres növekedés történt, a tritikálénál lényegében nem történt változás. A maximumdíjtétel átlagosan 8,4 százalékkal nőtt. Legnagyobb, 37,2 százalékos emelkedés a durumbúza maximumdíjánál következett be. Csökkenés a tritikálé (4,2 százalék), a káposztarepce (4,1 százalék) és a cukorrépa (4,0 százalék) maximumdíjtételében következett be (76. ábra).

75. ábra A „C” típusú biztosítások átlagos díjtámogatott és kiegészítő díjtételének változása 2019-ben és 2020-ban a szántóföldi növények esetén

Megjegyzés: A teljes listából azok kerülnek feltüntetésre, ahol mindkét évre volt biztosítás ebben a típusban.
 Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

76. ábra A „C” típusú biztosítások minimum- és maximumdíjtételének változása 2019-ben és 2020-ban a szántóföldi növények esetén

Megjegyzés: A teljes listából azok kerülnek feltüntetésre, ahol mindkét évre volt biztosítás ebben a típusban.
 Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A III. PILLÉR EREDMÉNYEI

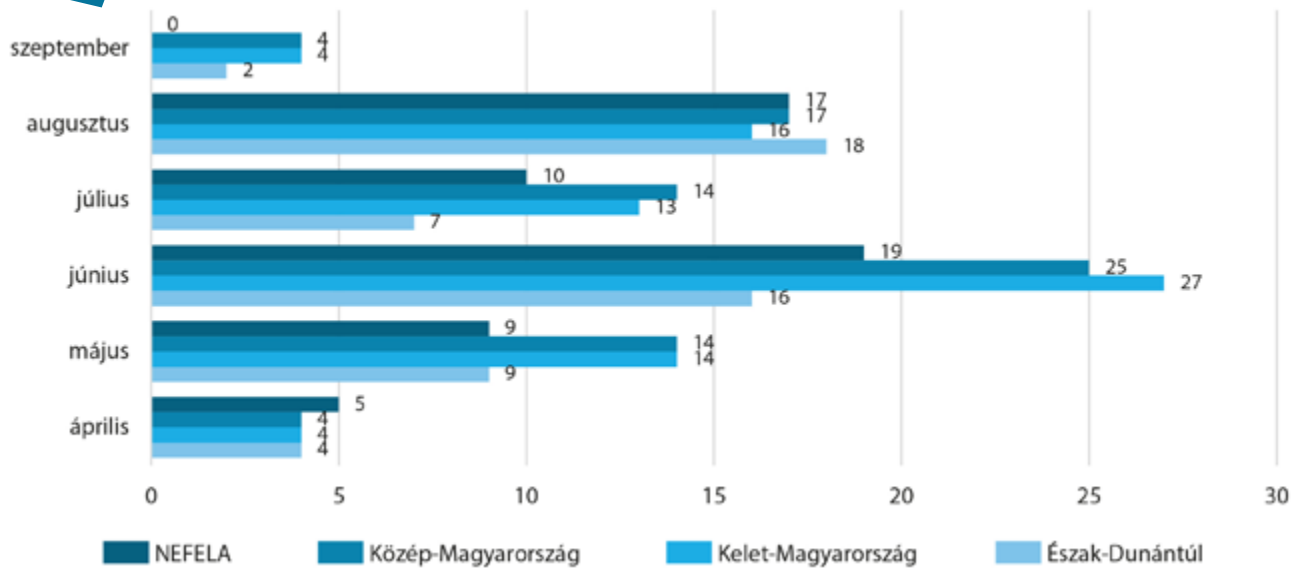
Az Országos Jégkármentés Rendszer (JÉGER) védekezési időszaka 2020-ban az időjárás tekintetében meglehetősen szélsőségesen alakult. A tavaszi aszályos periódus után hetente követték egymást a heves zivatarok, felhőszakadással, jégesővel, néhol villámárvizekkel kísérve. Több alkalommal a határon túlról szupercellák is érkeztek, viharos erejű széllel, jégesővel társulva. A 2020. év az átvonuló frontok mellett helyi kialakulású zivatarokban is bővelkedett, amelyeket felhőszakadás, viharos erejű szél és viszonylag rövid idő alatt rendkívül nagy mennyiségű csapadék kísért. Bár az előző két évben több volt a zivataros napok száma, mégis összességében 2020 júniusa bizonyult csapadék szempontjából a legextrémebbnek. Az év egészében is többször volt tapasztalható heves zivatar borsó, cseresznye, egy-egy esetben dió nagyságú jég hullással együtt.

A 2020-as szezon legjelentősebb fejlesztési feladata az automata talajgenerátorok üzembiztonságát és működési biztonságát növelő műszaki átalakítás volt, mely során a szén-dioxid hajtógáz helyett sűrített levegős meghajtás és kompresszorral történő utántöltés került kialakításra. A jégeső elleni védekezési szezon indulásáig a JÉGER további speciális fejlesztése valósult meg 2020-ban, amely 200 darab mérőmű manuális generátorokba történő beépítését jelentette. A mérőegységek a generátorok be-, illetve kikapcsolására, valamint műszaki jellegű meghibásodások, működési rendellenességek jelzésére is alkalmasak.

A 2018. és 2019. évi védekezési szezon tapasztalatai alapján az eredeti régióhatárok és a régiókhoz tartozó generátor-darabszámok eltérő terhelést okoztak a regionális központoknál. Ezek áttekintésével a 2020. évben kiegyenlítettebb munkavégzés alakult ki a regionális központok között.

A riasztási időszak 2020-ban április 15-től szeptember 30-ig tartott. A bekapcsolási napok száma 2020-ban összesen 272 nap volt. A tárgyévben legtöbbször június hónapban, a Kelet-Magyarország régióban kellett a jégkár megelőző rendszert üzemeltetni (77. ábra).

.....
Jelentős JÉGER-fejlesztések történetek az üzembiztonság és a működési biztonság érdekében.
.....

77. ábra Bekapcsolási napok száma a 2020. évi védekezési időszakon belül

Forrás: Nemzeti Agrárgazdasági Kamara 2020. évi szakmai beszámolója

15. táblázat: A jégesővel kapcsolatos 2020-ra vonatkozó adatok

Megnevezés	2015–2017. évek átlaga	2020	2020/2015–2017, százalék
Bejelentett jégkár, hektár	57 183	32 188	56
Jégkárarány az összes káreseményen belül, százalék	33,0	6,2	18,0
Zivataros napok száma ^{a)} , darab	23	27	117
Villámok száma ^{b)} , darab	1 713 487	1 965 519	115

A JÉGER legtöbbet júniusban, a Kelet-Magyarország régióban üzemelt.

^{a)} Mérési pontok átlaga alapján számolt érték.

^{b)} Zivataros időszakban a jégeső-kialakulási hajlam mindig villámtevékenységekkel jár együtt.

Forrás: Nemzeti Agrárgazdasági Kamara

A technológia célja a jégkár mérséklése, de teljes mértékben nem tudja azt kiküszöbölni. A fokozott védekezés ellenére az ország egyes területein előfordultak jégesőkárok. Megállapítható, hogy az összes mezőgazdasági kárbejelentésen belül a 2015–2017. évek átlagához képest a jégkár aránya 2020-ban, éves szinten kevesebb mint ötödére csökkent (15. táblázat). A csökkenés egyelőre nem vezethető egyértelműen vissza a jégkármentesítő rendszer meglétére. A rendszer hatékonysága csak néhány év elteltével látható igazán, amikor már elegendő jégkáradat áll rendelkezésre.

A IV. PILLÉR EREDMÉNYEI

A mezőgazdasági krízisbiztosítási rendszer 2021. február 1-jén indult el, és azóta három adat-szolgáltatási időszakon vannak túl a csatlakozott termelők és társas gazdaságok. A rendszerhez 2021-ben összesen 160 ügyfél csatlakozott, amelyből a tanulmány elkészítéséig három tag vonta vissza csatlakozási kérelmét. Az „A” módszer szerint 68 (43,3 százalék), a „B” módszer szerint 67 (42,7 százalék), míg a „C” módszer szerint 22 (14 százalék) termelő és társas gazdaság vállalta a jövedelemkimutatást.

A tagok többsége (66,9 százalék) Bács-Kiskun, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Hajdú-Bihar és Csongrád-Csanád megyéből jelentkezett (78. ábra), jellemzően baromfitartók, gyümölcs-termesztők, szántóföldi növénytermesztők, illetve vegyes gazdaságok. Heves, Fejér, Vas és Zala megyéből nem történt csatlakozás a mezőgazdasági krízisbiztosítási rendszerhez.

Az adatszolgáltatásokból származó adatok koherencia- és plauzibilitási vizsgálata alapján a Magyar Államkincstár megkezdte a hiánypótlások kiírását. A vizsgálatból kiderült, hogy a tagok 10,2 százaléka hibátlanul adta be a kérelmét és szolgáltatott adatot a gazdaságáról, amelyből később a gazdaság hozzájárulási összege és referencijövedelme vált kiszámíthatóvá. A többi ügyfél a hiánypótlásokat követően kerül majd ugyanezen rendszerfázisba. A hibák alapvetően a rendkívül összetett eljárás és az azt leíró jogszabályok, közlemények megértésének nehézségéből, továbbá a megszokottól eltérő struktúrában elvárt, nagy részletességű adatszolgáltatás (különösen a „B” és a „C” módszer esetén) hiányos teljesítéséből eredtek. Emellett vélhetően az online felületen történő adatrögzítés során elkövetett figyelmetlenségből is származhatnak hiányosságok, elírások. A „B” és „C” módszer esetén – figyelemmel az adatkör kiterjedtségére, összetettségére – a hibák többsége a készletgazdálkodás hiányos, téves rögzítésére vezethető vissza.

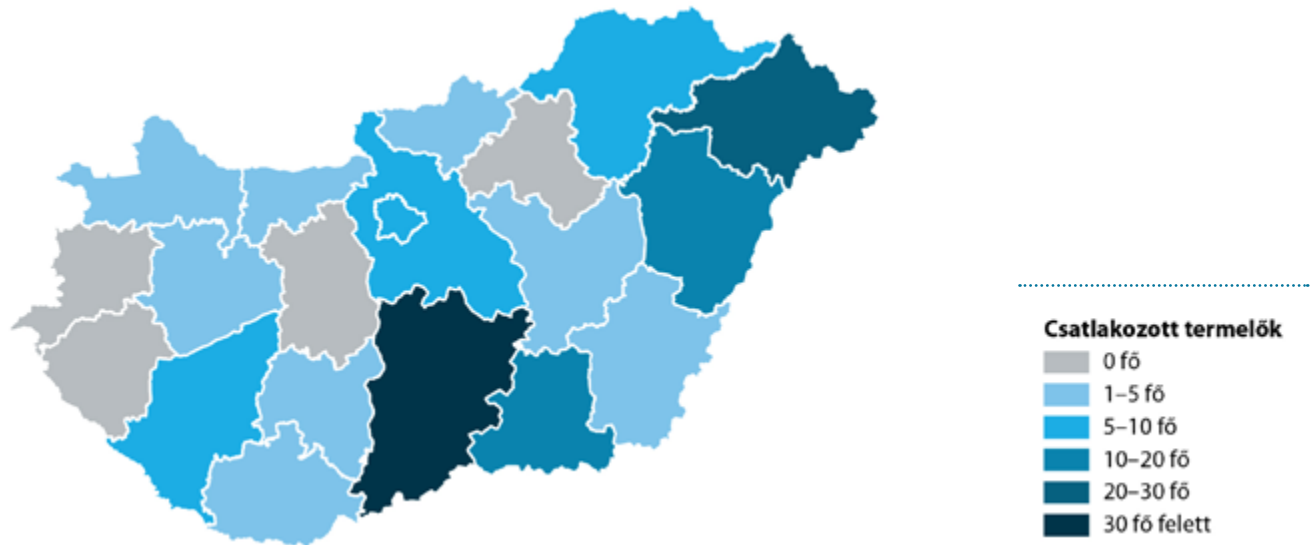
További fontos rendszerszintű követelmény, amelyet néhány csatlakozási kérelmet benyújtó gazdálkodó nem vett figyelembe, hogy a rendszerben a krízisbiztosítási szerv honlapján közzétett 3/2021 (I. 28.) számú Kincstári Közlemény szerinti listán szereplő mezőgazdasági

A krízisbiztosítási rendszer indulásakor összesen 160 termelő és társas gazdaság csatlakozott.

A legtöbben Bács-Kiskun megyéből csatlakoztak a krízisbiztosítási rendszerhez.

78. ábra

A mezőgazdasági krízisbiztosítási rendszerhez csatlakozott termelők és cégek megoszlása megyei bontásban

Forrás: A Magyar Államkincstár adatai alapján készült az AKI Tesztüzemi Információs Osztályán

termékekkel lehetséges részt venni, amelyek közül nem válogathat, hanem valamennyi mezőgazdasági termékével részt kell vennie. A termelő tehát nem biztosíthatja csak az állati termékek termeléséből elért jövedelmét, ha állattenyésztési tevékenység mellett növénytermesztéssel is foglalkozik. Illetve egy állat gazdaságba történő bekerülése esetén a készletgazdálkodásban jól ismert átminősítések útján kell a megfelelő korcsoportba besorolni. Ha a gazdálkodó például pecsenyekacsa-tartással foglalkozik naposbaromfi kortól, akkor a naposbaromfi (kacsa) átvezetésre kerül növendék jércébe (kacsa), majd onnan hízókacsa vagy tenyészacsa. A rendszerszerű követelmények fontossága abban rejlik, hogy a kompenzációs összeg helyes megállapítása csak így lehetséges. Ellenkező esetben a hiányos/hibás átlaglétszám miatt a termelő esetleg nem a megfelelő hozzájárulás összegét fizeti meg, csökkentve ezzel a kockázatkezelési alapot (a tag a kockázatkezelési alap részesedésének csak 30 százalékát adja, a maradék 70 százalékát az EU biztosítja, amely adott esetben így nem hívható le), továbbá nem valós referencijövedelem-adatok és elemzések készülnek a gazdaságról. Végső esetben előfordulhat az is, hogy számos tovaryúzó hatás miatt jogvesztő lesz a tag kompenzációs kérelme.

A csatlakozott termelők és cégek jelentős része (16. táblázat) baromfitartó (27,4 százalék), sertéstartó (14,0 százalék), szántóföldi növénytermesztő (15,3 százalék), gyümölcsstermesztő (15,3 százalék) és vegyes gazdaság (8,9 százalék). Összességében a csatlakozási kérelmet benyújtók 44,6 százaléka állattartó, 32,5 százaléka növénytermesztő, 8,9 százaléka vegyes gazdaság és 14,0 százaléka – a jelenlegi adatszolgáltatás alapján – nem sorolható be termelési irány szerint (a hiánypótlások lezárása után nyílik lehetőség ezen tagok kategorizálására). Ezen arányok alapján, véleményünk szerint a mezőgazdasági krízisbiztosítási rendszer betöltheti majd azon fontos szerepét, hogy a növénytermesztők mellett már az állattartóknak is rendelkezésre áll egy törvényi és rendeleti szinten megfogalmazott, állam által működtetett kockázatkezelési eszközháló, amely a biztosítás és a támogatás elemeit ötvözve a természeti, a gazdasági és a piaci kockázatok ellen jelent átfogó védelmet. Arra is fontos felhívni a figyelmet, hogy egyáltalán ekkora érdeklődés mutatkozott az új eszköz iránt annak ellenére, hogy kevés idő állt rendelkezésre a termelőknek a csatlakozási szándékuk átgondolására.

A „C” módszer szerinti jövedelemkimutatást kizárólag állattartó termelési iránnyal foglalkozó gazdálkodók nem választották (16. táblázat). Méhészettel foglalkozó termelők ugyan

16. táblázat: **A mezőgazdasági krízisbiztosítási rendszerhez csatlakozott termelők és társas gazdaságok megoszlása termelési irány és módszer szerint**

Termelési irány	Módszer			Összesen	Részarány (%)
	A	B	C		
Baromfitartók	14	29	–	43	27,4
Sertéstartók	20	2	–	22	14,0
Húsmarha- és juhtartók	1	2	–	3	1,9
Tejtermelő tehenészetek	2	–	–	2	1,3
Állattartók	37	33	0	70	44,6
Szántóföldi növénytermesztők	8	5	11	24	15,3
Gyümölcstermesztők	9	7	8	24	15,3
Szőlőtermesztők	–	3	–	3	1,9
Növényházi kertészet	–	–	–	–	–
Szántóföldi kertészet	–	–	–	–	–
Növénytermesztők	17	15	19	51	32,5
Vegyes gazdaságok	1	12	1	14	8,9
Nem besorolható	13	7	2	22	14,0
Összesen	68	67	22	157	100,0
Részarány (%)	43,3	42,7	14,0	100,0	–

A csatlakozott termelők több mint egynegyede baromfitartó.

Megjegyzés: A termelési irányok a Tesztüzemi Rendszerben használt kategóriák. A tagok a rendszer algoritmusai alapján kategorizáltak.

Forrás: A Magyar Államkincstár adatai alapján készült az AKI Tesztüzemi Információs Osztályán

17. táblázat: **A mezőgazdasági krízisbiztosítási rendszerhez csatlakozott termelők és cégek megoszlása standard termelési érték (STÉ) szerint**

Módszer	STÉ-1	STÉ-2	STÉ-3	Nem besorolható	Összesen	Részarány (%)
	A: ≤150 000 B-C: ≤30 000	A: >150 000– 600 000 B-C: >30 000– 80 000	A: >600 000 B-C: >80 000			
„A”	13	14	28	13	68	43,3
„B”	31	14	15	7	67	42,0
„C”	9	11	–	2	22	14,0
Összesen	53	39	43	22	157	100,0
Részarány (%)	33,8	24,8	27,4	14,0	100,0	–

Megjegyzés: Az „A” és a „B-C” módszer esetén eltérő STÉ-kategóriák lettek kialakítva.

Forrás: A Magyar Államkincstár adatai alapján készült az AKI Tesztüzemi Információs Osztályán

a „C” módszer szerinti jövedelemszámítás kategóriájában is előfordulnak, azonban az ilyen termelők növénytermesztési tevékenységük okán a vegyes gazdaságokhoz tartoznak. Összesen a tagok 8,9 százaléka foglalkozik részben vagy teljesen méhészettel. Növényházi, valamint szántóföldi kertészet termelési irányval egyik kategóriába sem jelentkezett termelő vagy társas gazdaság. Ennek hátterében vélhetően az áll, hogy ezeknél a többi termelési iránytól eltérően magas az egy hektárra eső hozzájárulás-befizetési kötelezettség, és ehhez viszonyítva esetükben kisebb a gazdasági és piaci kockázat, valamint az ebből eredő jövedelemingadozás kockázata. Továbbá fontos megjegyezni, hogy a szántóföldi kertészet a kárenyhítési rendszer által és a díjtámogatott biztosítás révén is „biztosított”.

Kis üzemmérettel rendelkezik a tagok 33,8 százaléka.

A tagok standard termelési érték (Tesztüzemi Rendszerben használt STÉ-kategóriák) szerinti megoszlása alapján a tagok 33,8 százaléka kis (STÉ-1), 24,8 százaléka közepes (STÉ-2) és 27,4 százaléka nagy (STÉ-3) üzemmérettel rendelkezik (17. táblázat). Az „A” módszerben a tagok 41,2 százaléka nagy, míg a „B” módszerben a tagok 46,3 százaléka kis üzemmérettel rendelkezik. A „C” módszer esetében csak kis és közepes üzemmérettel rendelkeznek a tagok.

MELLÉKLETEK

1. melléklet:	A mezőgazdasági termelést érintő időjárási és más természeti kockázatok kezeléséről szóló 2011. évi CLXVIII. törvény összefoglalója	90
2. melléklet:	A „B” és „C” típusú biztosítások igénybevétele veszélynemenként és főbb növénycsoportonként 2020-ban	93
3. melléklet:	A „B” és „C” típusú biztosítások igénybevétele veszélynemenként és főbb növénycsoportonként 2019-ben	94
4. melléklet:	Az elemzéseink során alkalmazott növénykategóriák	95
5. melléklet:	Téli fagykára kifizetett kárenyhítő juttatás összege járásonként 2020-ban	103
6. melléklet:	Őszi fagykára kifizetett kárenyhítő juttatás összege járásonként 2020-ban	103
7. melléklet:	Tűzkarra kifizetett biztosítói kártérítési összegek járásonként 2020-ban (díjtámogatott és kiegészítő)	104
8. melléklet:	Téli fagykára kifizetett biztosítói kártérítési összegek járásonként 2020-ban (díjtámogatott és kiegészítő)	104
9. melléklet:	„A” típusú biztosítással lefedett területek 2020-ban	105
10. melléklet:	„B” típusú biztosítással lefedett területek 2020-ban	105
11. melléklet:	„C” típusú biztosítással lefedett területek 2020-ban	106
12. melléklet:	„A” típusú biztosítással lefedett károsodott területek 2020-ban	106
13. melléklet:	„B” típusú biztosítással lefedett károsodott területek 2020-ban	107
14. melléklet:	„C” típusú biztosítással lefedett károsodott területek 2020-ban	107
15. melléklet:	Magyarország járási rendszere	108

1. melléklet: **A mezőgazdasági termelést érintő időjárési és más természeti kockázatok kezeléséről szóló 2011. évi CLXVIII. törvény összefoglalója**

A magyar mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer négy pillérre épül. Az I. pillért az állami támogatást is tartalmazó agrárkároenyhítési rendszer jelenti, amely a növénytermesztés legfontosabb természeti és időjárési kockázatait kezeli (18. táblázat).

18. táblázat: **Az I. és II. pillér jellemzőinek összehasonlítása**

Megnevezés	I. pillér	II. pillér
Kockázatok köre	jég; téli, tavaszi és őszi fagy; vihar; aszály; mezőgazdasági árvíz; felhőszakadás; belvíz	jég; téli, tavaszi és őszi fagy; vihar; aszály; mezőgazdasági árvíz; felhőszakadás; tűz
Lefedett növénykultúrák köre	szántóföldi növény, szántóföldi zöldség, ültetvény, üvegházi és fóliás termesztésben is	biztosítási típusonként eltérő
Rendszer választhatósága	mérethatár felett kötelező mérethatár alatt önkéntes	szabadon választható
Díj megállapításának módja	művelési áganként	biztosítási típusonként, kockázati besorolásonként
Viszontbiztosítás módja	–	üzleti
Kárfelmérés alapja	helyszíni szemle és statisztikai kockázatelemzés	kárszakértői szemle
Adminisztráció jellege	állami	magán
Üzleti konstrukció jellege	minden ügyfélre azonos	biztosítási típusonként eltérő

Megjegyzés: A módozatban releváns kultúrák jegyzékét és a hasznosítási kódot a VP3-17.1.1-16 Felhívás 2. számú melléklete tartalmazza.

Forrás: Az AKI Pénzügykutatási Osztályon készült saját szerkesztés

Az I. pillérben a mezőgazdasági termelők az Egységes Kérelemben bejelentett területek után károenyhítési hozzájárulást fizetnek, bizonyos méret felett kötelező csatlakozni, illetve önkéntes belépésre is nyílik lehetőség. A kockázatközösséghez történő önkéntes csatlakozás feltételei: Minden olyan mezőgazdasági termelőnek, aki az egységes kérelmében bejelentett területek alapján ugyan nem minősül kötelezően csatlakozó tagnak, de van olyan bejelentett területe, amellyel a kockázatközösséghez csatlakozhat, az egységes kérelmében nyilatkozatot kell tennie a csatlakozási szándékáról (kíván-e csatlakozni vagy nem). A csatlakozást választók hároméves időtartamra vállalnak tagságot, tehát a tárgyévet követő két évben nem mondhatják fel tagsági viszonyukat.

A 2015. károenyhítési évtől már az üvegházi és fóliás termesztéssel foglalkozó mezőgazdasági termelők is tagjai lehetnek a 2012-ben megreformált agrárkároenyhítési rendszernek. Erre a termelői körre is ugyanazon – Európai Bizottság által engedélyezett – szabályok vonatkoznak, mint az agrárkároenyhítésben régebb óta részt vevő gazdákra, azzal az eltéréssel, hogy ez a termelői kör nem igényelhet aszálykár után károenyhítő juttatást, valamint a természetberendezésben okozott kárra nem terjed ki a rendszer. Üvegházban vagy magas (hozzáférhető) természetberendezésben termesztett olyan növények tartoznak ide, amelyek tenyészidejük teljes vagy túlnyomó részében üvegház, illetve stabil vagy mobil magas (üveg, illetve merev vagy rugalmas műanyag) természetberendezés alatt növekednek. Nem tartozik ide a talaj fóliatakarása, az ember számára hozzáférhetetlen üvegbúra vagy fóliaalagút, vagy az üvegfedelű hordozható keret használata.

A kockázatkezelési közösségnek minden olyan mezőgazdasági termelő kötelezően tagja, aki az egységes kérelmében az alábbiaknak megfelelő termőterületet jelent be:

- legalább 10 ha szántóföldi kultúrák (kivéve szántóföldi zöldség) termesztésére szolgáló terület, vagy

- legalább 5 ha szántóföldi zöldség termesztésére szolgáló terület, vagy
- legalább 1 ha ültetvénytüvelésre szolgáló terület, vagy
- együttesen legalább 10 ha szántóföldi kultúrák, szántóföldi zöldség és ültetvénytüvelésre szolgáló terület, vagy
- együttesen legalább 5 ha szántóföldi zöldség termesztésére és ültetvénytüvelésre szolgáló terület,
- üvegházi és fóliás termesztés esetében a kötelező tagságra vonatkozó területi limithatár szántóföldi zöldségek esetében legalább 5, ültetvények esetében legalább 1, együttesen pedig legalább 5 hektár.

A kárenyhítési hozzájárulás mértéke művelési módtól függetlenül (üvegházi, fóliás vagy hagyományos termesztéstechnológiával) szántóföldi zöldség és ültetvények esetében 3000 Ft/ha, egyéb szántóföldi kultúrák esetében 1000 Ft/ha évenként.

A kárenyhítő juttatás igénybevételének jogosultsági feltétele módosult 2019-ben. A 15 százalékot meghaladó hozamérték-csökkenésnek (ami a tárgyevi hozamérték és a referencia-hozamérték különbsége, azaz termelésiérték-kiesés) már nem üzemi szinten, hanem növénykultúra szinten kell teljesülnie. A megváltozott szabályozás alapján kárenyhítő juttatásra akkor jogosult a termelő, ha az elemi káreseménnyel érintett növénykultúrában 30 százalékot meghaladó hozamcsökkenés következik be és a károsodott növénykultúra hozamérték-csökkenése meghaladja a 15 százalékot. Ily módon a korábbiaktól eltérően nem érvényesül a nem károsodott növénykultúrák hozamérték-növelő hatása, és már egy növénykultúrában bekövetkezett kár után is jogosultságot lehet szerezni a kárenyhítő juttatásra. A módosítások következtében a termelők szélesebb köre részesülhet kifizetésben.

Az agrárkárenyhítési rendszer keretében figyelembe vehető káresemények köre 2015-től kilenc káreseményt fed le: aszálykár, belvízkár, jégesőkár, tavaszi, őszi és téli fagykár, viharkár, felhőszakadás, valamint a mezőgazdasági árvíz. Fontos megemlíteni, hogy belvízkár után öt egymást követő évben legfeljebb három alkalommal vehető igénybe kárenyhítő juttatás.

A kárenyhítő juttatás összege legfeljebb a hozamérték-csökkenés 80 százalékáig terjedhet. Az egyébként járó kárenyhítő juttatás teljes összegére azok a termelők jogosultak, akik az üzemi szintű referencia-hozamértéknek legalább felére rendelkeznek az adott növénykultúrára jellemző mezőgazdasági káreseményre kiterjedő mezőgazdasági biztosítási szerződéssel. Ezt a mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer II. pillére szerinti díjtámogatott mezőgazdasági biztosítással is teljesíthetik a termelők. Ennek hiányában az uniós szabályok alapján a számított kárenyhítő juttatásnak csak a felére jogosultak.

A Komplex Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer (MKR) 2014. november 1-jén kezdte meg működését. Az MKR keretében a kockázatközösség tagjai online elérhető elektronikus bizonylatok alkalmazásával nyújthatják be kárbejelentéseiket, kárenyhítő juttatás iránti kérelmeket, illetve elektronikus felületet használhatnak a biztosítások megkötéséhez szükséges területadatok összeállításához.

Az MKR része az úgynevezett kármegállapítást támogató szervekkel kialakított adatszolgáltatási rendszer, amelynek keretében egy központi rendszerbe adatok érkeznek az Országos Meteorológiai Szolgálattól, az Országos Vízügyi Igazgatóságtól, a Lechner Tudásközpont Területi, Építészeti és Informatikai Nonprofit Kft.-től, továbbá az Agrárközgazdasági Intézettől. A rendszerhez kapcsolódik a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal által működtetett, az agrárkár-megállapító szervek eljárását segítő Kármegállapítási Munkafolyamatot Támogató Rendszer (KMTR), amelyben lehetőség van mind a helyszíni szemlét támogató adatok figyelembevételére, mind arra, hogy egyértelmű adatok alapján a kárbejelentésre adminisztratív úton szülessen döntés.

A II. pillér, a díjtámogatott agrárbiztosítási rendszer 2012 óta működik. Ennek keretében a gazdálkodók az adott évi keretösszeg erejéig a támogatott növénybiztosítások díjának meghatározott százalékát (2020-tól akár 70 százalékát) utólagos támogatásként visszakapják. A mezőgazdasági növénybiztosítások díjtámogatás 2014. december 31-ig az EMGA-szabályok alapján társfinanszírozott programként működött, majd a 2015. átmeneti évet követően a Közös Agrárpolitika reformjának eredményeként a 2014–2020-ig terjedő időszakban a mezőgazdasági növénybiztosítások díjtámogatás már a Vidékfejlesztési Programból (EMVA) volt fedezhető szintén társfinanszírozással.¹⁰ A mezőgazdasági növénybiztosítások díjtámogatás 2016-tól a Vidékfejlesztési Program (VP) keretében került meghirdetésre, ennek következtében kismértékben módosultak a támogatási feltételek. A szabályozás módosulása következtében a mezőgazdasági nagyvállalkozások ismét igényelhetik a díjtámogatást, valamint a díjtámogatás igényét újra az Egységes Kérelem felületen kell benyújtani.

A Pályázati Felhívás 2018. november 14-i módosítása eredményeképpen egyszerűsítették a biztosítási típusokat. Az „A” csomagbiztosítás által lefedett növénykultúrák 2019-től kiegészítésre kerültek a csonthéjas gyümölcsökkel, a „B” típusú biztosítás köthető az ültetvény- és zöldségkultúrákra, szántóföldi zöldségre, és a „B” típusból a „C” típusba kerültek a kalászosok, így valamennyi szántóföldi növény a „C” biztosítás keretében biztosítható (az „A”-ban megjelölt szántóföldi növények mellett). A „B” és a „C” típusú biztosítás növényei között nem lehetséges átfedés. A „B” típusú biztosítás 2019-től a korábbi öt helyett már kilenc veszélynemre köthető.

A termelők akkor részesülhetnek a megkötött mezőgazdasági növénybiztosítások díj 70 százalékos támogatásában, ha elegendő forrás áll rendelkezésre. Amennyiben a rendelkezésre álló forrást a támogatási igény meghaladja, akkor visszaosztás válik szükségessé, amely az egyes biztosítási típusok esetében meghatározott sorrendben és arányban történik¹¹ (19. táblázat).

19. táblázat: **A támogatásintenzitás csökkentésének sorrendje és százalékos változása a díjtámogatott biztosításoknál a 2012–2020 közötti időszakban**

Támogatásintenzitás csökkenésének sorrendje és mértéke	2012–2015	2016–2020
„C”	30 százalékig	40 százalékig
„B”	40 százalékig	40 százalékig
„A”	50 százalékig	55 százalékig
Mindhárom típus esetén arányosan	nincs alsó korlát	„A” típusnál 41,25 százalékig „B” és „C” típusnál 30 százalékig

Forrás: Az EMVA Irányító Hatóság közleménye a VP3-17.1.1-16 Mezőgazdasági biztosítás díjához nyújtott támogatás című pályázati felhívás kapcsán a támogatás intenzitásáról

¹⁰ A mezőgazdasági biztosítási díjtámogatási program a magyar Vidékfejlesztési Program (VP) terhére 2015-ben még nem indult el, ezért az agrártárca – átmeneti jelleggel, a VP-ből való finanszírozási feltételek megteremtéséig – a díjtámogatási programot a 702/2014/EU bizottsági rendelet szerinti mezőgazdasági csoportmentesség alapján, teljes mértékben központi költségvetési finanszírozással hirdette meg. A 2012–2015 közötti időszakban a 19/2014. FM rendelet alapján történt a szabályozás, ezt követően a VP pályázati felhívása, valamint a VP irányító hatóságainak közleményei az irányadók.

¹¹ A korábbi évekhez képest 2016-ban lényeges változás következett be, amelynek értelmében létezik a díjtámogatásnak garantált szintje, amely „B” és „C” típus esetében 30 százalék, „A” típusnál 41,25 százalék (19. táblázat). Kismértékben módosult a visszaosztás számításának menete is, mellyel a „C” típusú biztosítások támogatásintenzitása kedvezőbbé vált. A „C” típusú biztosítások támogatási intenzitása első körben nem 30 százalékig, hanem csak 40 százalékig csökken, majd a „B” típusú következik ugyancsak 40 százalékig, végül az „A” típusú 55 százalékig. Amennyiben további mérséklés szükséges, a háromféle biztosítás támogatásintenzitása arányosan csökken legfeljebb a már említett garantált szintekig.

2. melléklet: **A „B” és „C” típusú biztosítások igénybevétele veszélynemenként és főbb növénycsoportonként 2020-ban**

Megnevezés	Biztosított terület 2020-ban, hektár				Díjbevétel 2020-ban, millió HUF				
	Veszélynemen	Szántóföldi növénykultúrák	Ültetvények	Zöldségkultúrák	Összesen	Szántóföldi növénykultúrák	Ültetvények	Zöldségkultúrák	Összesen
„B” típusú biztosítások									
Aszály	31	–	39	70	0,0	–	0,2	0,2	
Felhőszakadás	675	1 168	2 041	3 884	1,1	6,8	14,4	22,3	
Jégeső	4 577	8 484	49 447	62 509	19,6	523,4	1 098,2	1 641,1	
Mezőgazdasági árvíz	–	6	61	68	–	0,0	0,1	0,1	
Őszi fagy	–	–	3 788	3 788	–	–	21,2	21,2	
Tavaszi fagy	26	384	366	776	0,03	52,26	1,9	54,2	
Téli fagy	46	46	411	502	0,07	0,19	3,7	4,0	
Tűz	3 259	6 639	20 911	30 808	0,33	7,15	7,6	15,1	
Vihar	1 538	3 129	14 678	19 345	6,25	73,32	93,0	172,6	
„B” típusú biztosítások összesen	4 577	12 335	49 520	66 433	27,41	663,11	1 240,3	1 930,8	
„C” típusú biztosítások									
Aszály	1 963	–	–	1 963	9,8	–	–	9,8	
Felhőszakadás	3 570	–	–	3 570	5,2	–	–	5,2	
Jégeső	1 048 748	–	–	1 048 748	3 643,0	–	–	3 643,0	
Mezőgazdasági árvíz	917	–	–	917	0,7	–	–	0,7	
Őszi fagy	10 972	–	–	10 972	24,1	–	–	24,1	
Tavaszi fagy	930	–	–	930	1,7	–	–	1,7	
Téli fagy	5 344	–	–	5 344	19,0	–	–	19,0	
Tűz	690 006	–	–	690 006	88,9	–	–	88,9	
Vihar	246 406	–	–	246 406	838,0	–	–	838,0	
„C” típusú biztosítások összesen	1 062 101	–	–	1 062 101	4 630,4	–	–	4 630,4	

Megjegyzés: A tavaszi és az őszi takarmányborsó, a mezei borsó és a takarmánykáposzta a hasznosítási kódok alapján az egyéb szántóföldi növények közé tartozik, de köthető rá „B” típusú biztosítás.

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

3. melléklet: **A „B” és „C” típusú biztosítások igénybevétele veszélynemenként és főbb növénycsoportonként 2019-ben**

Megnevezés	Biztosított terület 2019-ben, hektár				Díjbevétel változása, millió HUF				
	Veszélynemen	Szántóföldi növénykultúrák	Ültetvények	Zöldségkultúrák	Összesen	Szántóföldi növénykultúrák	Ültetvények	Zöldségkultúrák	Összesen
„B” típusú biztosítások									
Aszály	0	0	112	113	0,0	0,0	1,0	1,0	
Felhőszakadás	477	1 436	726	2 638	0,9	9,2	6,0	16,1	
Jégeső	3 504	5 357	43 214	52 075	19,7	401,4	949,1	1 370,2	
Mezőgazdasági árvíz	10	6	116	132	0,0	0,0	0,3	0,4	
Őszi fagy	–	–	2 473	2 473	–	–	13,9	13,9	
Tavaszi fagy	57	702	440	1 199	0,2	39,8	2,9	42,9	
Téli fagy	5	8	360	373	0,0	0,7	3,1	3,9	
Tűz	2 714	4 540	22 848	30 102	0,4	7,2	8,6	16,2	
Vihar	1 429	1 070	10 410	12 909	8,5	35,1	74,8	118,4	
„B” típusú biztosítások összesen	3 550	7 784	43 422	54 756	29,7	493,4	1 059,8	1 582,9	
„C” típusú biztosítások									
Aszály	923	–	–	923	5,0	–	–	5,0	
Felhőszakadás	2 717	–	–	2 717	3,9	–	–	3,9	
Jégeső	1 007 005	–	–	1 007 005	3 554,2	–	–	3 554,2	
Mezőgazdasági árvíz	807	–	–	807	0,6	–	–	0,6	
Őszi fagy	7 737	–	–	7 737	9,2	–	–	9,2	
Tavaszi fagy	973	–	–	973	2,0	–	–	2,0	
Téli fagy	6 344	–	–	6 344	23,5	–	–	23,5	
Tűz	778 809	–	–	778 809	108,2	–	–	108,2	
Vihar	200 298	–	–	200 298	687,3	–	–	687,3	
„C” típusú biztosítások összesen	1 012 622	–	–	1 012 622	4 393,8	–	–	4 393,8	

Megjegyzés: A tavaszi és az őszi takarmányborsó, a mezei borsó és a takarmánykáposzta a hasznosítási kódok alapján az egyéb szántóföldi növények közé tartozik, de köthető rá „B” biztosítás.

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

4. melléklet: **Az elemzéseink során alkalmazott növénykategóriák**

Hasznosítási kód 2020	Növénykultúra	MKR-kategória	Növénykategória
ABE01	Abesszin (etiópai) mustár	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF02	Angyalgyökér	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF03	Kamilla	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF05	Digitalis	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF06	Tárnics	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF07	Izsóp	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF08	Jázmin	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF09	Levendula	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF10	Majoranna	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF11	Menta	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF12	Meténg	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF13	Útifű (Psyllium)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF14	Sáfrány	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF15	Körömvirág	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF17	Macskagyökérfű	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF18	Tárkony	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF19	Fűszerkömény	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF20	Citromfű	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF21	Bazsalikom	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF22	Rozmaring	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF23	Lestyán	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF24	Szöszös ökörfarkkóró	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF25	Anyarozs	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF26	Kapor	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF28	Ánizs	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF29	Borsikafű	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF30	Koriander	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF31	Máriatövis	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF32	Kerti kakukkfű	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF33	Sáfrányos szeklice	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF35	Orvosi zsálya	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF36	Kerti ruta	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF37	Ánizsizsóp	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF38	Ánizsmenta	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF39	Bíbor kasvirág (Echinacea)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF40	Cickafark	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF41	Oregánó (szurokfű)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF44	Borágó	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF47	Gyermekláncfű	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF48	Jázminpakóca (stevia)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
CUK01	Cukorrépa	Szántóföldi kultúra	Cukorrépa
DBU01	Dohány – Burley	Szántóföldi kultúra	Dohány
DVI02	Dohány – Virginia	Szántóföldi kultúra	Dohány
EFU01	Energiafű	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény

Hasznosítási kód 2020	Növénykultúra	MKR-kategória	Növénykategória
EGY01	Egyéb szántóföldi termelt növény	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR01	Lucerna	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR02	Lucerna erjesztett takarmány	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR03	Lucerna zöldtakarmány	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR04	Komlós lucerna	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR05	Sárkerep lucerna	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR06	Tarkavirágú lucerna	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR09	Vöröshere	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR10	Bíborhere	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR11	Féherhere	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR12	Korcshere (svédhere)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR13	Perzsahere (fonákhelye)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR14	Alexandriai here	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR15	Lódi lóhere	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR23	Sárgavirágú somkóró (orvosi somkóró)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR24	Fehérvirágú somkóró	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR25	Takarmánybaltacim	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR27	Szarvaskerep	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR28	Nyúlszapuka	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR29	Szeradella	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR30	Koronás baltavirág	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR32	Réparepce	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR33	Tifon	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR34	Tarlórépa	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR35	Takarmányrépa	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR36	Csicsóka	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR37	Murokrépa	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR38	Tarka koronafürt	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR39	Görög széna	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR40	Keleti kecskeruta	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR41	Mézontófű (Facélia)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR56	Füves lucerna	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR57	Füves here	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR58	Takarmánymályva	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR59	Szilfium	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR60	Lósóska	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
IND01	Szójabab	Szántóföldi kultúra	Szója
IND03	Őszi káposztarepce	Szántóföldi kultúra	Káposztarepce
IND04	Tavaszi káposztarepce	Szántóföldi kultúra	Káposztarepce
IND06	Szezámrag	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
IND07	Olajlen	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
IND08	Rostlen	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
IND09	Földimogyoró	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
IND11	Fehér mustár	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény

Hasznosítási kód 2020	Növénykultúra	MKR-kategória	Növénykategória
IND12	Fekete mustár	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
IND13	Ricinus	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
IND14	Mák (tavaszi)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
IND16	Olajretek	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
IND18	Takarmányretek	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
IND19	Négermag	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
IND20	Vadrepce	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
IND21	Gomborka	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
IND23	Napraforgó	Szántóföldi kultúra	Napraforgó
IND24	Hibrid napraforgó	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
IND25	Mák (őszi)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
KAL01	Őszi búza	Szántóföldi kultúra	Búza
KAL02	Tavaszi búza	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
KAL04	Őszi durumbúza	Szántóföldi kultúra	Durumbúza
KAL05	Tavaszi durumbúza	Szántóföldi kultúra	Durumbúza
KAL06	Őszi tönkölybúza	Szántóföldi kultúra	Búza
KAL07	Tavaszi tönkölybúza	Szántóföldi kultúra	Búza
KAL08	Őszi novum búza	Szántóföldi kultúra	Búza
KAL09	Tavaszi novum búza	Szántóföldi kultúra	Búza
KAL10	Őszi tönke búza	Szántóföldi kultúra	Búza
KAL11	Tavaszi tönke búza	Szántóföldi kultúra	Búza
KAL12	Őszi alakor búza	Szántóföldi kultúra	Búza
KAL13	Tavaszi alakor búza	Szántóföldi kultúra	Búza
KAL15	Rozs	Szántóföldi kultúra	Rozs
KAL16	Évelő rozs	Szántóföldi kultúra	Rozs
KAL17	Őszi árpa	Szántóföldi kultúra	Árpa
KAL18	Tavaszi árpa	Szántóföldi kultúra	Árpa
KAL19	Tavaszi zab	Szántóföldi kultúra	Zab
KAL20	Őszi zab	Szántóföldi kultúra	Zab
KAL21	Kukorica	Szántóföldi kultúra	Kukorica
KAL24	Silókukorica	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
KAL25	Hibrid kukorica	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
KAL26	Tavaszi tritikálé	Szántóföldi kultúra	Tritikálé
KAL27	Őszi tritikálé	Szántóföldi kultúra	Tritikálé
KAL28	Pohánka (Hajdina)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
KAL29	Mohar	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
KAL30	Cukorcirok	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
KAL31	Seprűcirok	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
KAL32	Szemescirok	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
KAL33	Silócirok	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
KAL34	Szudáni cirokfű	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
KAL35	Indiánrizs	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
KAL36	Termesztett köles	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
KAL37	Indiai köles	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
KAL38	Fénymag	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény

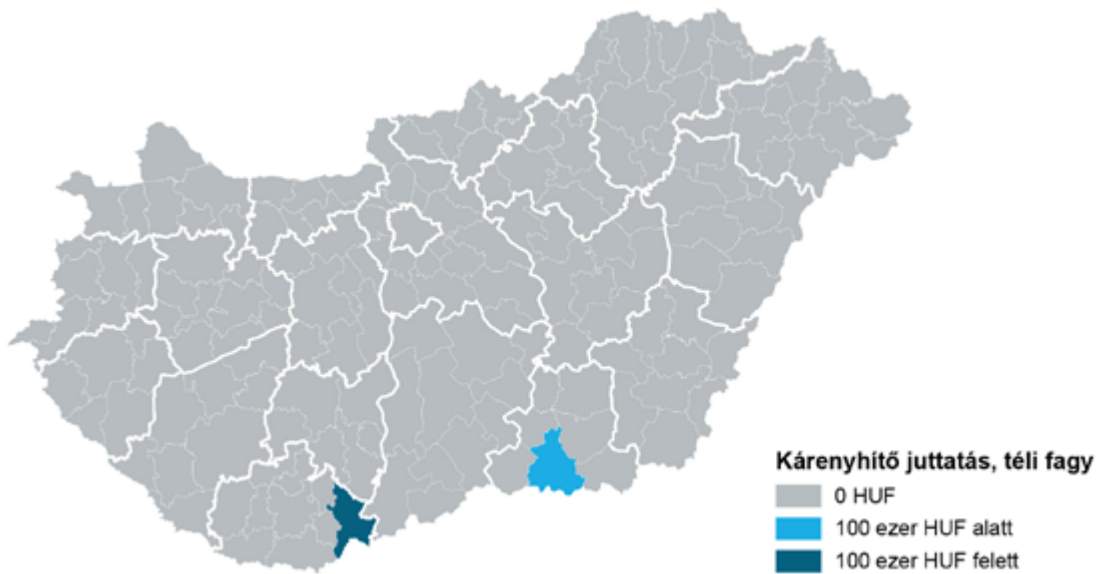
Hasznosítási kód 2020	Növénykultúra	MKR-kategória	Növénykategória
KAL39	Fekete zab	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
KEN01	Kender	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
KEV01	Keverék kultúra	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ01	Ebtippán	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ02	Óriás tippán	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ03	Fehér tippán	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ04	Cérnatippán	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ05	Francia perje	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ06	Csenkeszperje	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ07	Olasz perje (szálkás perje)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ08	Angol perje	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ09	Hibrid perje	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ10	Ligeti perje	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ11	Réti perje	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ12	Mocsári perje	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ13	Sovány perje	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ14	Csomós ebír	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ15	Nádképu csenkesz	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ16	Juhcsenkesz	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ17	Réti csenkesz	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ18	Vörös csenkesz	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ19	Gumós komócsin	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ20	Réti komócsin	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ21	Veresnadrág csenkesz	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ22	Magyar rozsnok	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ23	Zöld Pántlikafű	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PIL02	Mezei borsó	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PIL03	Őszi takarmányborsó	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PIL06	Tavaszi takarmányborsó	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PIL15	Fehérvirágú édes csillagfűrt	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PIL16	Fehérvirágú édes csillagfűrt (takarmány célra)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PIL18	Sárgavirágú édes csillagfűrt	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PIL19	Sárgavirágú édes csillagfűrt (takarmány célra)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PIL21	Kékvirágú édes csillagfűrt	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PIL22	Kékvirágú édes csillagfűrt (takarmány célra)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PIL25	Takarmánybükköny (Tavaszi bükköny)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PIL26	Szöszösbükköny	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PIL27	Pannonbükköny	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PIL30	Szegletes lednek	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
RIZ03	Rizs	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
SZI01	Sziki kender	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
VEG07	Takarmánykáposzta	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény

Hasznosítási kód 2020	Növénykultúra	MKR-kategória	Növénykategória
BUR01	Burgonya	Szántóföldi zöldség	Burgonya
FRU01	Görögdinnye	Szántóföldi zöldség	Dinnye
FRU02	Tökre oltott görögdinnye	Szántóföldi zöldség	Dinnye
FRU03	Sárgadinnye	Szántóföldi zöldség	Dinnye
IND15	Retek	Szántóföldi Zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
IND22	Cikória	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
KAL22	Pattogatni való kukorica	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
KAL23	Csemegekukorica	Szántóföldi zöldség	Csemegekukorica
PIL01	Cukorborsó	Szántóföldi zöldség	Borsó
PIL04	Őszi zöldborsó	Szántóföldi zöldség	Borsó
PIL05	Szárazborsó (Sárgaborsó)	Szántóföldi zöldség	Borsó
PIL07	Tavaszi zöldborsó	Szántóföldi zöldség	Borsó
PIL09	Lóbab (Disznóbab)	Szántóföldi zöldség	Bab
PIL11	Futóbab	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
PIL12	Szárazbab	Szántóföldi zöldség	Bab
PIL13	Zöldbab	Szántóföldi zöldség	Bab
PIL14	Homoki bab	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
PIL24	Lencse	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
PIL29	Csicseriborsó	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG01	Karfiol	Szántóföldi zöldség	Káposztafélék
VEG02	Brokkoli	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG03	Bimbóskel	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG04	Fejes káposzta	Szántóföldi zöldség	Káposztafélék
VEG05	Kelkáposzta	Szántóföldi zöldség	Káposztafélék
VEG06	Vöröskáposzta	Szántóföldi zöldség	Káposztafélék
VEG08	Karalábé	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG09	Kínai kel	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG10	Zeller	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG11	Póréhagyma	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG12	Őszi fokhagyma	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG13	Tavaszi fokhagyma	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG14	Csemegehagyma	Szántóföldi zöldség	Vöröshagyma
VEG15	Őszi vöröshagyma	Szántóföldi zöldség	Vöröshagyma
VEG17	Lilahagyma	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG18	Metélőhagyma	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG19	Fejessaláta	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG20	Endívia	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG21	Sóska	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG22	Spenót	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG23	Spárga	Szántóföldi zöldség	Spárga
VEG24	Articsóka	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG25	Spanyol Articsóka	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG26	Petrezselyem gyökér (fehér-répa)	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG27	Petrezselyem levél	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség

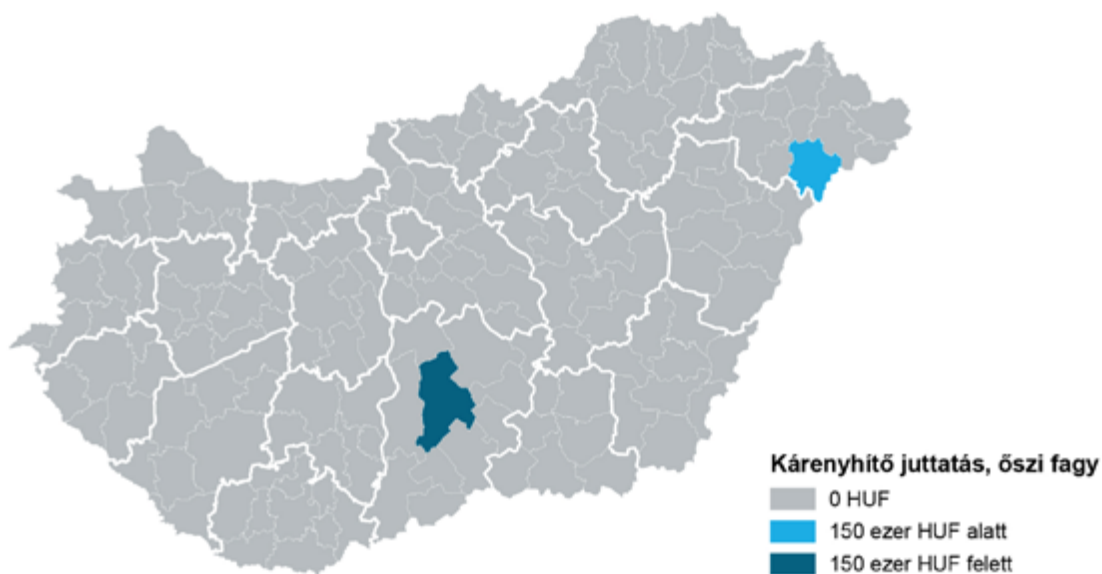
Hasznosítási kód 2020	Növénykultúra	MKR-kategória	Növénykategória
VEG29	Rebarbara	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG30	Édeskömény (közönséges)	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG31	Galambbegysaláta	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG32	Zsázsa	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG33	Paradicsom	Szántóföldi zöldség	Paradicsom
VEG34	Uborka	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG35	Padlizsán (Tojásgyümölcs)	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG36	Főzőtök	Szántóföldi zöldség	Tök
VEG37	Sütőtök	Szántóföldi zöldség	Tök
VEG38	Káposztatök	Szántóföldi zöldség	Tök
VEG39	Olajtök	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG40	Csillagtök/patiszon	Szántóföldi zöldség	Tök
VEG41	Spárgatök	Szántóföldi zöldség	Tök
VEG42	Cukkini	Szántóföldi zöldség	Tök
VEG43	Paprika	Szántóföldi zöldség	Paprika
VEG44	Fűszerpaprika	Szántóföldi zöldség	Fűszerpaprika
VEG45	Sárgarépa	Szántóföldi zöldség	Sárgarépa
VEG46	Cékla	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG47	Feketegyökér	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG48	Torma	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG49	Pasztinák	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG50	Újzélandi spenót	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG51	Mezei csibehúr	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG52	Egyéb zöldség	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG53	Tavaszi vöröshagyma	Szántóföldi zöldség	Vöröshagyma
VEG54	Batáta (édesburgonya)	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG55	Borsmustár (rukkola)	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG56	Fűszer (édes) édeskömény vagy római édeskömény	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG57	Olasz édeskömény vagy gumós édeskömény	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
FRU04	Földieper (szamóca)	Ültetvény	Szamóca
FRU05	Ribiszke	Ültetvény	Ribiszke
FRU08	Málna	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
FRU09	Piszke	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
FRU11	Szeder	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
FRU12	Tüske nélküli szeder	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
FRU13	Yosta (rikö)	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
FRU14	Homoktövis	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
FRU15	Fekete Bodza	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
FRU16	Egyéb bodza	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
FRU17	Áfonya	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
FRU18	Berkenye	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
HAG01	Hagyományos gyümölcsös alma	Ültetvény	Alma

Hasznosítási kód 2020	Növénykultúra	MKR-kategória	Növénykategória
HAG03	Hagyományos gyümölcsös őszibarack	Ültetvény	Őszibarack
HAG04	Hagyományos gyümölcsös kajszibarack (sárgabarack)	Ültetvény	Kajszibarack
HAG06	Hagyományos gyümölcsös szilva	Ültetvény	Szilva
HAG07	Hagyományos gyümölcsös naspolya	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
HAG08	Hagyományos gyümölcsös dió	Ültetvény	Dió
HAG09	Hagyományos gyümölcsös mogyoró	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
HAG10	Hagyományos gyümölcsös mandula	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
HAG11	Hagyományos gyümölcsös szelídgesztenye	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
HAG12	Hagyományos gyümölcsös vegyes	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
HAG15	Hagyományos gyümölcsös körte	Ültetvény	Körte
HAG16	Hagyományos gyümölcsös meggy	Ültetvény	Meggy
HAG17	Hagyományos gyümölcsös cseresznye	Ültetvény	Cseresznye
HAG18	Hagyományos gyümölcsös birs	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
HAG19	Hagyományos gyümölcsös nektarin	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
HAG20	Hagyományos gyümölcsös bodza	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
HAG21	Hagyományos gyümölcsös homoktövis	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
HAG22	Hagyományos gyümölcsös áfonya	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
HAG23	Hagyományos gyümölcsös berkenye	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
HAG24	Hagyományos gyümölcsös fekete berkenye	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
HAG25	Hagyományos gyümölcsös fehér eperfa	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
HAG26	Hagyományos gyümölcsös fekete eperfa	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
KOM01	Komló	Ültetvény	Egyéb szántóföldi növény
ULT01	Alma	Ültetvény	Alma
ULT03	Őszibarack	Ültetvény	Őszibarack
ULT04	Kajszibarack (sárgabarack)	Ültetvény	Kajszibarack
ULT05	Nektarin	Ültetvény	Őszibarack
ULT06	Szilva	Ültetvény	Szilva
ULT07	Naspolya	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
ULT08	Dió	Ültetvény	Dió
ULT09	Mogyoró	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle

Hasznosítási kód 2020	Növénykultúra	MKR-kategória	Növénykategória
ULT10	Mandula	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
ULT11	Szelídgesztenye	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
ULT12	Vegyes gyümölcsös	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
ULT15	Körte	Ültetvény	Körte
ULT16	Meggy	Ültetvény	Meggy
ULT17	Cseresznye	Ültetvény	Cseresznye
ULT18	Birs	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
ULT19	Minőségi borszőlő ültetvény	Ültetvény	Borszőlő
ULT20	Egyéb borszőlő szőlőültetvény	Ültetvény	Egyéb szőlőültetvény
ULT21	Füge	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
ULT26	Csipkebogyó	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
ULT27	Kivi	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
ULT28	Egyéb ültetvény	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
ULT29	Csemegeszőlő ültetvény	Ültetvény	Egyéb szőlőültetvény
ULT30	Fehér eperfa	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
ULT31	Fekete eperfa	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
ULT32	Fekete berkenye	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
ULT33	Datolyaszilva	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle

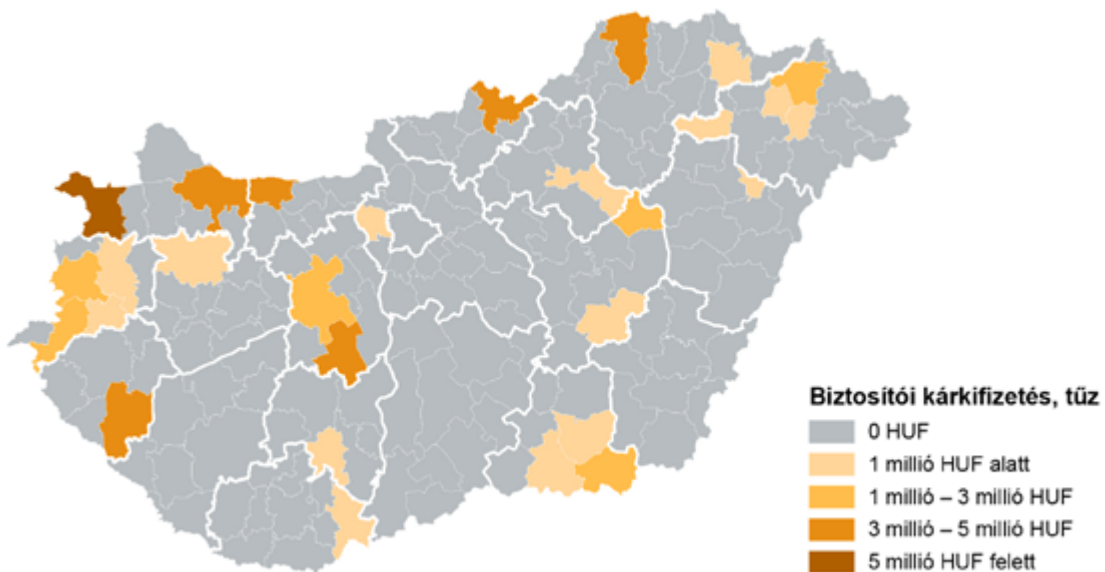
5. melléklet: Téli fagykára kifizetett kárenyhítő juttatás összege járásonként 2020-ban

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

6. melléklet: Őszi fagykára kifizetett kárenyhítő juttatás összege járásonként 2020-ban

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

7. melléklet: **Tűzkárra kifizetett biztosítói kártérítési összegek járásonként 2020-ban (díjtámogatott és kiegészítő)**

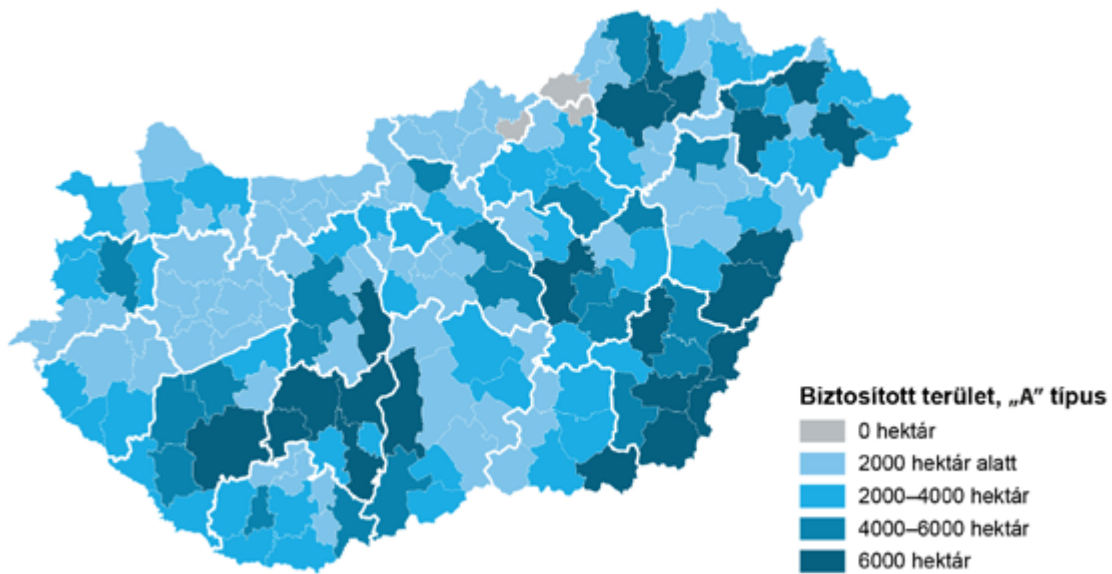
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

8. melléklet: **Téli fagykára kifizetett biztosítói kártérítési összegek járásonként 2020-ban (díjtámogatott és kiegészítő)**

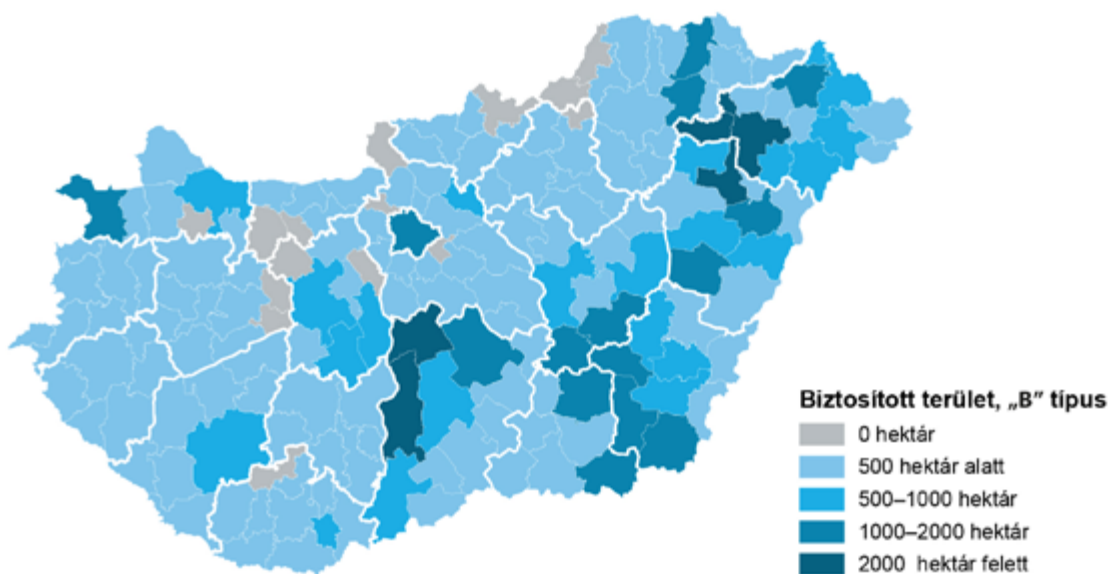
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

9. melléklet: „A” típusú biztosítással lefedett területek 2020-ban

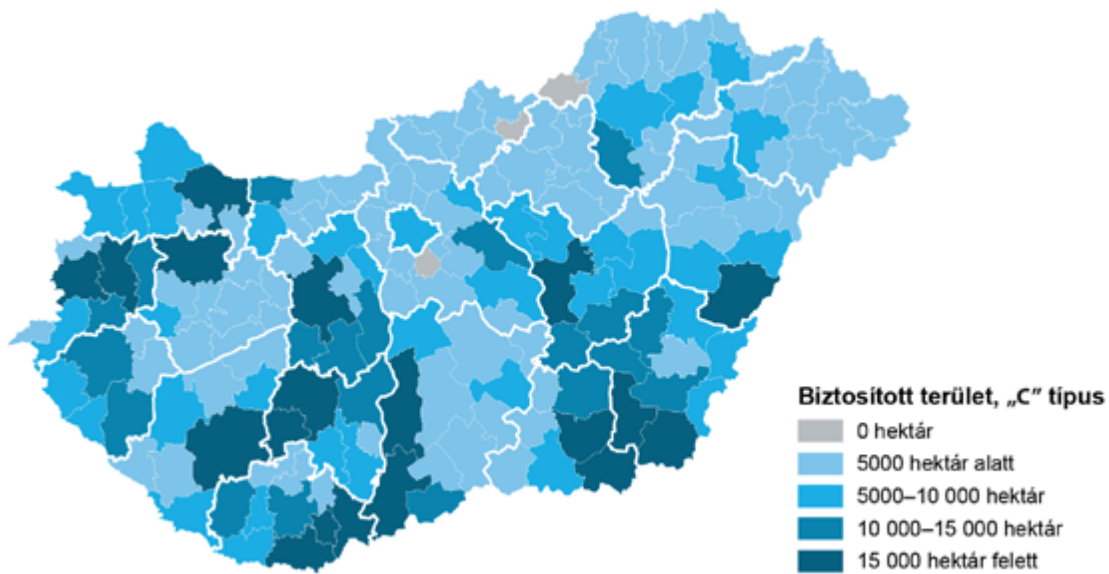
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

10. melléklet: „B” típusú biztosítással lefedett területek 2020-ban

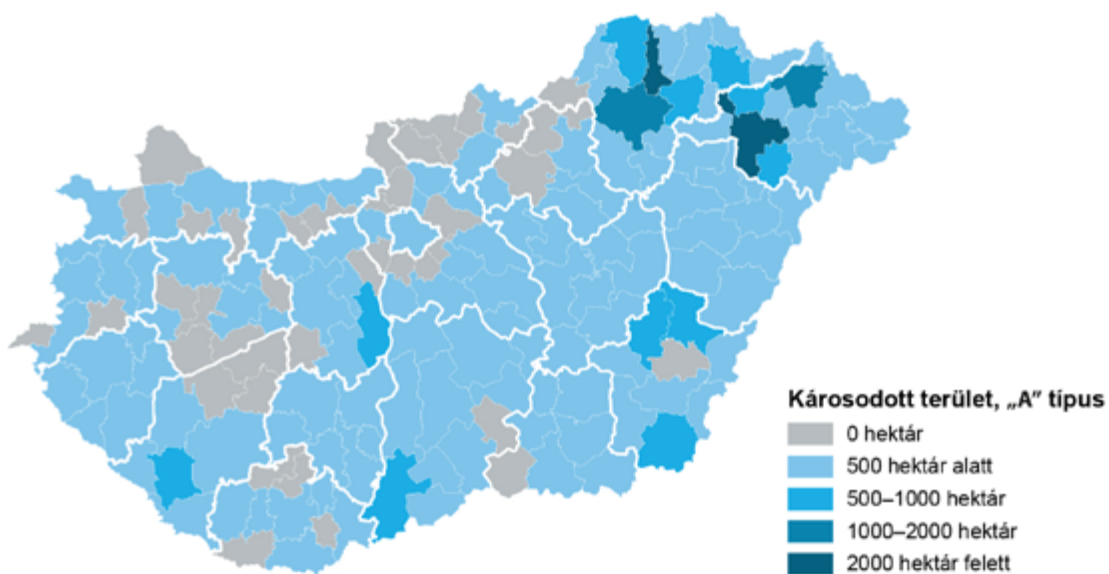
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

11. melléklet: „C” típusú biztosítással lefedett területek 2020-ban

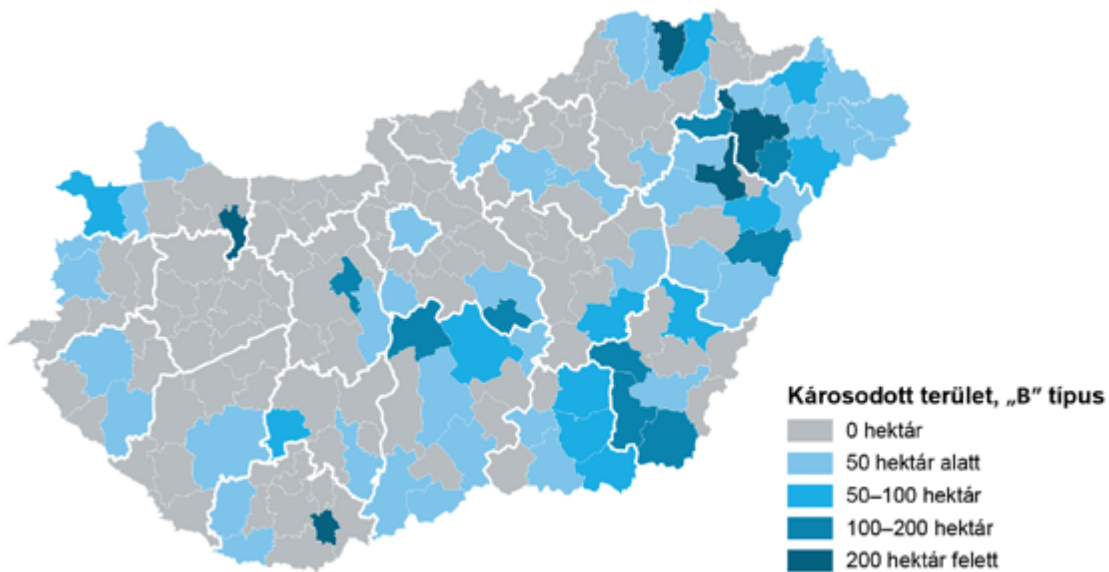
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

12. melléklet: „A” típusú biztosítással lefedett károsodott területek 2020-ban

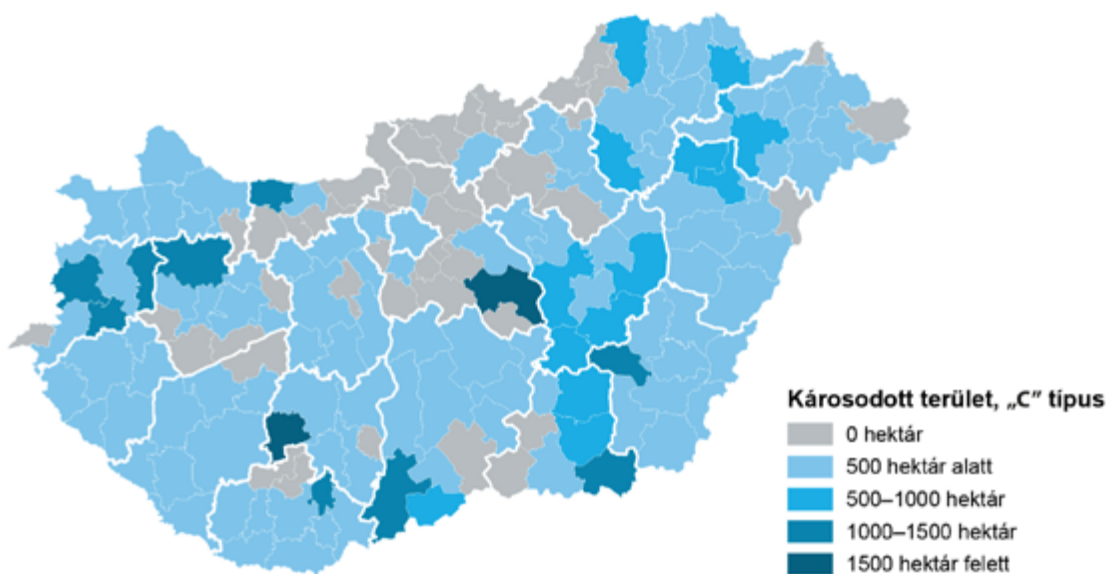
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

13. melléklet: „B” típusú biztosítással lefedett károsodott területek 2020-ban

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

14. melléklet: „C” típusú biztosítással lefedett károsodott területek 2020-ban

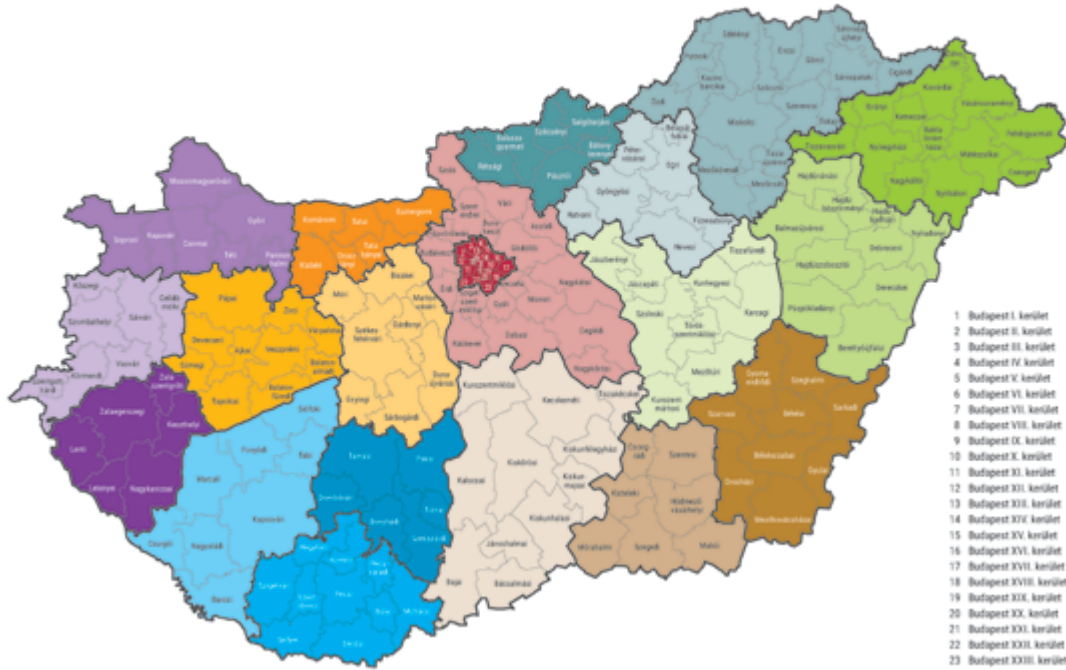

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

15. melléklet: **Magyarország járási rendszere**

MAGYARORSZÁG JÁRÁSAI, 2019. OKTÓBER 13.

Forrás: https://www.ksh.hu/teruletiatlasz_jarasok

